

BUSKSKVETTEN

2015 * 31. årgang

MYRSNIPE

**Organ for Norsk Ornitologisk Forening
Avdeling Buskerud**

REDAKSJONELT:

REDAKTØR: Jens Erik Nygård
Brinken 19
3426 GULLAUG
Epost : jenygard@online.no

Stoff til Buskskvetten sendes fortrinnsvis direkte til redaktøren. Manuskripter leveres via epost. Stoff med ferdig layout kan med fordel leveres som pdf-fil. Buskskvetten blir utgitt som nett-tidsskrift. Etter årets slutt blir det produsert en PDF-fil med forside og innholdsfortegnelse.

Medlemskap :

Man blir medlem av gjennom Birdlife Norge. Fylkesavdelingen dekker inntil videre tidligere Buskerud fylke, og er ansvarlig for saker av felles interesse for lokallagene i fylket. Nye medlemmer får tilknytning til fylkesavdeling etter hvor de bor.

Myrsnipa på forsiden ble fotografert i Hol kommune i juli 2015 av Jostein Myre. Bildet ble også månedsvinner i juli.
Spurvehauken på baksiden ble fotografert i Lier kommune i februar 2015 av Jens Erik Nygård og var månedsvinner i februar.

Innhold :

Side 4	Horndykker (Podiceps auritus) i Buskerud 2014	Torgrim Breiehagen og Per Furuseth
Side 16	Vandrefalk i Buskerud 2014. Utbredelse og hekkestatus	Tore Gunnarsen
Side 34	Fuglelivet i Linnestranda naturreservat. Rapport 2014	Jens Erik Nygård
Side 48	Jaktfalk i Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeid i 2014	Lars Egil Furuseth og Per Furuseth
Side 65	Fjellvåk - hekkeresultater fra 2014	Lars Egil Furuseth og Per Furuseth
Side 76	Sjeldne fugler i Buskerud 2014. Rapport fra LRSK i Buskerud	Steinar Stueflotten
Side 113	Fugler i Øvre Eiker 2014	Steinar Stueflotten og Anders Hals
Side 150	Dykkender i Buskerud	Steinar Stueflotten

BILLEDGALLERI

Vinner i november. Stillits, Lier.
Foto: Jan-Erik Nyhuus

Vinner i mai og Årets bilde.
Vannrikse, Lier.
Foto: Jan-Erik Nyhuus

Vinner i september. Sivspurv, Lier.
Foto: Jens Erik Nygård

Vinner i august.
Smålom, Hol
Foto: Jostein Myre

Horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud 2014

Torgrim Breiehagen og Per Furueth

Februar 2015

Sammendrag

Denne rapporten fra Naturvernforbundet i Buskerud sammenfatter forekomsten av horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud i 2014. Totalt ble det **funnet 4 hekkende par i Øvre Hallingdal i 2014**, 2 par på Golsfjellet, Gol og 2 par i Ål kommune, samt ett par med reirbygging. Ungeproduksjonen i 2014 var på totalt **9 unger**. I 2013 ble det også funnet 4 hekkende par, men med 13 unger totalt (*Breiehagen & Furuseth 2013*).

Hekketjernene i Hallingdal har i perioden 2010-2014 ligget i gjennomsnitt **779 moh.** og er relativt små tjern med mye sivvegetasjon. Horndykkerne ankom hekkeplassene svært tidlig i 2014 pga. en mild vår. Eggleggings- og klekketidspunktene var ca. 12 dager tidligere enn i 2013. Variasjonen i eggleggings- og klekketidspunktene var størst i 2014 med 30 dager mot 18-24 dager i tidligere år, noe som indikerer at høyereliggende tjern ble isfritt senere.

Hekkebestanden av horndykker i Øvre Hallingdal har i de siste fem årene ligget på omkring **4-5 par**, men med en liten øking i Ål kommune. Vårtrekkobservasjoner indikerer at det kan være flere uoppdagete hekkelokaliteter i Hallingdal. Derfor er det ønskelig at horndykkerbestanden fortsatt blir kartlagt i fylket, selv om den er tatt ut av den norske rødlista.

Forside:

Reirbyggende horndykkerpar i
sivvegetasjonen på **Lokalitet A3**
28.4.2014. Foto (©): Andrew W. Clark

Forfattere:

Torgrim Breiehagen, E-post: tbreieha@online.no Tlf. 414 50 455 (m)
Breievegen 201, 3570 Ål.

Per Furuseth, 3577 Hovet. E-post: p-furuse@online.no Tlf. 992 61 638 (m)

Rapporten er utarbeidet for Fylkesmannen I Buskerud i samarbeid med:

Naturvernforbundet i Buskerud,
Åssideveien 525, 3322 Fiskum.
Fylkessekretær: Per Ø. Klunderud
Tlf. 32 75 05 04, e-post: pedrokl@online.no

Forord

Denne rapporten sammenfatter forekomsten av horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud i 2014 med vekt på registrering av hekkende fugl. I 2012 og 2013 ble det også foretatt en kartlegging av hekkebestanden i Buskerud (Breiehagen & Furuseth 2012 og 2013). Her ble også dataene sammenlignet med årene 2009-2011.

Fylkesmannen i Buskerud har i 2014 bevilget kr. 5 000 til Naturvernforbundet i Buskerud for kartlegging av hekkeforekomsten av horndykker i fylket. Vi takker Fylkesmannen i Buskerud for økonomisk støtte til denne undersøkelsen.

INNHold

Sammendrag.....	2
Forord.....	3
1. Innledning.....	4
2. Metoder.....	4
3. Kartleggingsområdet.....	5
4. Resultater	5
4a. Vårtrekk i Buskerud 2014 og ankomst hekkeplass.....	5
4b. Hekkeresultater horndykker 2014.....	6
4c. Hekkefenologi horndykker i Hallingdal.....	10
4d. Høsttrekk horndykker	11
5. Diskusjon	11
6. Referanser	12

1. Innledning

Horndykker (*Podiceps auritus*) ble klassifisert som en **truet art (EN)** på den norske rødlista i 2006 (*Kålås m.fl. 2006*), men i nye **rødlista** for Norge i 2010 har horndykker blitt tatt ut (*Kålås m.fl. 2010*). Dette skyldes antagelig at arten har oppgang i hekkebestanden, spesielt i Sør-Norge. Direktoratet for naturforvaltning (DN) utarbeidet i 2009 en «**Handlingsplan for horndykker**» (*DN rapport 2009-7*). I forbindelse med gjennomføringen av «Handlingsplanen for horndykker i Norge» søkte Fylkesmannen i Buskerud om midler for fortsatt kartlegging av hekkebestanden i Buskerud i 2014. Naturvernforbundet i Buskerud fikk tildelt midler og en ny kartlegging av arten i 2014 etter samme mal som i 2013 ble gjennomført (se metoder). **I 2013** produserte 4 hekkende par i alt 13 unger, noe som er rekord (*Breiehagen & Furuseth 2013*).

2. Metoder

De viktigste registreringsmetodene for kartlegging av horndykker i **Buskerud i 2014** har vært de samme som i perioden 2011-13:

- *Bruk av alle innlagte data fra «Artsobservasjoner for fugler» (AO).*
- *Vårsjekk: registreringer på vårtrekk eller ankomst hekkelokalitet.*
- **Registrering av hekking/hekkefenologi:** *dvs. observasjoner av reirbygging, reir, ruging og observasjon av unger som aldersbestemmes. Observasjoner og aldersbestemmelse av unger i første del av juli har vist seg å være en god metode i Hallingdal. Det er meget verdifullt å estimere alder på ungene (grov skala) for å få hekkefenologiske data fra kartleggingsområdet. Alder på ungene ble estimert i felt eller fra bilder og helst med de voksne som målestokk (bilder). For utregning av **estimert eggleggingsdato** (fulllagt eggkull) er det benyttet en rugetid på **23 dager**.*
- *Sjekk av potensielle hekkelokaliteter (tjern av ulik størrelse) i utvalgte områder i Hallingdal, for det meste tjern i bjørke- og seterregionen. Mange tjern ble sjekket på avstand med teleskop/kikkert, de fleste med negativt resultat.*
- *Beskrivelse av nye hekkelokaliteter (trusler, vurdering og tiltak).*
- *Høsttrekk (observasjoner/AO).*

3. Kartleggingsområdet

Hekkeforekomsten av horndykker ligger i Øvre Hallingdal, alle i Hol, Ål og Gol kommuner (se Breiehagen & Furuseth 2013 & 2012). I hekkeperioden har spesielt potensielle hekkelokaliteter i Øvre Hallingdal blitt sjekket for hekkende horndykkere.

Trekkobservasjoner gjøres også på vår- og høsttrekk i hele Buskerud. Om høsten observeres horndykker mest i store fjordene i Nedre Buskerud.

Figur 1: Buskerud fylke med kommuner.

Hekkende horndykker er funnet i Øvre Hallingdal i kommunene Gol, Ål og Hol.

4. Resultater

4a. Vårtrekk 2014 Buskerud og ankomst hekkeplass

Nedre Buskerud: De første horndykkere i Buskerud på vårtrekk ble registrert i Nordfjorden i perioden 4.-12.4 (1 ind.) samt 1-2 ind. i Nedre Buskerud til 23.4 (AO).

Hallingdal: ÅL. 1 par Tingvollfjorden 25.4. (AO), 1 par Ridalen, Ål 27.-29.4 (AO). Videre minst 2 par i Strandafjorden i perioden 29.4-10.5 og 1 ind. Vatsfjorden 18.-19.5 (AO).

Gol: 1 par Hamartjedne 5.-6.5 og 1 par Raudbekktjern 6.5, Golsfjellet (AO).

Hol: 1 ind. Veslefjorden, Geilo 16.-21.5 (AO).

Vurdering: våren 2014 var mild og med tidlig snøsmelting. De første individene ble observert i Nedre Buskerud allerede fra 4. april og ca. 11 dager senere i Hallingdal i flere vann. I 2013 ble det ikke sett noen i Nedre Buskerud før de dukket opp i Hallingdal. Gjennomsnittlig ankomstdato på vårtrekket i Buskerud er **24.4** (23 år) ifølge *Stueflotten (2012)*. Interessant nok oppholdt det seg minst 2 par i Strandafjorden i en lengre periode før de forsvant (mot høyereliggende tjern?).

Figur 2. Horndykker i Strandafjorden, Ål 9. mai. Foto (©): Per Furuseth

4b. Hekkeresultater horndykker 2014

Totalt ble det registrert **4 hekkende** par i Øvre Hallingdal i 2014, 2 par i Ål kommune og 2 par på Golsfjellet (Tabell 1). Det ble observert **9 unger totalt** med de 4 parene (2.3 unger per par). Hekketjernene i Hallingdal ligger i gjennomsnitt **779 moh.** (336-958 moh.) (Tabell 2). I perioden 2010-2014 har hekkebestanden variert mellom **4-5 par** (Tabell 2) med en liten forskyvning mot Ål kommune.

Tabell 1. Hekkende horndykkerpar og antall unger observert i 2014 i Øvre Hallingdal.

Kommune	Hekkende par	Antall unger	Unger/par
Gol	2	6 (2 kull)	3 og 3
Ål	2	3 (2 kull)	1 og 2
Totalt	4	9 (4 kull)	Gj.snitt: 2.3

Tabell 2. Hekkende horndykkerpar på ulike lokaliteter i Hallingdal i perioden 2010-2014.

Strek betyr at lokaliteten er sjekket i hekkeperioden.

Kommune	Lokalitet	moh.	2014	2013	2012	2011	2010
Gol	G1:	845	—	(Par obs. 20.5) 1 ad. 23.8 (AO)	1 par (1 unge)	1 par	1 par
Gol	G2:	851	—	—	—	—	1 par
Gol	G3:	855	1 par (3 unger)	1 par (3 unger)	1 par (1 unge)	1 par	1 par
Gol	G4:	855	—	1 par obs. 20.5 (AO)	(1 par!)	1 par	1 par
Gol	G5:	797	1 par (3 unger)	1 par (4 unger)	1 par (1 unge)		1 par
Gol	G6:	776	—	—	1 par (2 unger)		
Ål	A1:	737	—	—	—	—	(1 par) mislykket
Ål	A2:	958	1 par (2 unger)	1 par (reir og 4 unger)	1 par (1 unge)	1 par	
Ål	A3:	336	1 par (reir: 3 uklekkte egg og en unge) 1 par (parring og reirbygging)	1 par (reir og 2 unger)			
Totalt: Hallingdal		779 Gj.snitt	∑ 4 par 9 unger 1 par (parring og reirbygging)	∑ 4 par 13 unger	∑ 5 par 6 unger 1 par mislykket	∑ 4 par	∑ 5 par 1 par mislykket

4b. Ål kommune: **Lokalitet A3** (336 moh.)

Horndykkerpar nr. 1:

- Observert 28. april, både parring og reirbygging fotografert (*Andrew W. Clarke*).
- Paret drev med reirbygging også 2. mai (*Torgrim Breiehagen*).
- Ikke observert senere i området, flom frå ca. 20. mai.

Figur 2. Parring og reirbygging hos horndykkerpar nr. 1, 28. april.

Foto (©): Andrew W. Clarke.

4b. Ål kommune: **Lokalitet A3** (336 moh.)

Horndykkerpar 2: hekkefenologi

- Observert på hekkeplass 25. april i en sivbukt (isfritt).
- Egglegging estimert. Fullagt kull **9. mai** (rugetid 23 dager - se metode).
- Flom (høy vannstand) fra 20. mai til ca. 1. juni (se bildet nedenfor).
- Klekking **1. juni**. En unge og 3 uklekte egg! Vasstrukken reirbunn ved reirsjekk 2. juni etter flom (se foto under).
- 1 unge (1K) obs. til 5. sept., ofte sett sammen med 2 voksne. Disse ble sist sett 28. aug.

Figur 3. Rugende horndykker under flom 20. mai og en unge og 3 uklekte egg i reirskåla hos horndykkerpar nr. 2, 2. juni. Foto (©): Torgrim Breiehagen

4c. Hekkefenologi horndykker i Hallingdal

Hekkesesongen i 2014 startet rekordtidlig sammenlignet med årene 2012-2013 (Tabell 3). Gjennomsnittlig eggleggingstidspunkt (fullagt kull) og klekkesidspunkt var **7 dager** tidligere enn i 2012. Hekkesesongen 2013 var 11 dager senere enn i 2014. Variasjonen i begge tidspunktene var størst i 2014 med **31 dager** mot et spenn på 18-24 dager i de to foregående årene (se Tabell 4). Det første kullet i 2014 var fullagt allerede **9. mai** på lokalitet A3 mot 1. juni året før.

Tabell 3. Sammenligning av hekkefenologi til horndykker i 2014 med årene 2012-2013 med rugetid på 23 dager (gjennomsnitt av fire-fem par hvert år).

	2014	2013	2012
Egglegging	30. mai	11. juni	7. juni
Klekking	22. juni	4. juli	30. juni

Tabell 4. Variasjon i eggleggings- og klekkesidspunkt for horndykker i 2014 sammenlignet med 2012 og 2013 på ulike lokaliteter i Øvre Hallingdal. 1 = 1. juni. Rugetid 23 dager.

	2012	2012	2013	2013	2014	2014
Lokalitet	Klekking	Fullagt kull	Klekking	Fullagt kull	Klekking	Fullagt kull
G1	19	-4				
G3	37	14	33	10	27	4
G5	32	9	47	24	31	8
G6	29	6				
A2	35	12	33	10	31	8
A3			23	1	1	-23
Gj.snitt	29,8	7,4	34,0	11,3	22,5	-0,8
(Variasjon)	18 d.		24 d.		30 d.	
	30. juni	7. juni	4. juli	11. juni	22. juni	30. mai

4d. Høsttrekk horndykker

Hallingdal: To vokse sist sett i Tingvollfjorden 28.8. og 1K (ungfugl) 5.9 (AO).

Nedre Buskerud: 1-5 ind. observert i Nordfjorden i perioden 7.9-13.12. og 1-3 ind. på flere andre lokaliteter i perioden 20.9-31.12 (AO). Dette tyder på overvintring i fylket.

4e. Trusler/tiltak

Ingen nye trusler ble registrert i 2014 i hekkeområdene utenom kråke og ravn. Lokalitet A3 er meget utsatt i flomperioden. Kantrydding har pågått i nærområdet mot dyrka mark. Minkende hettemåkebestand i lokalitet A2 kan virke negativt inn på predatorvernet. Bestanden av hekkende hettemåke har gått sterkt tilbake i Buskerud i de senere årene (*se Stueflotten 2012*) og bare ett hettemåkepar fikk frem unger i 2014 på lokalitet A2.

5. Diskusjon

Hekkebestand og ungeproduksjon: totalt ble det funnet **4 hekkende par med 9 unger** i Øvre Hallingdal i 2014 mot 13 i 2013, samt et etableringsforsøk. Hekketjernene i Hallingdal har i perioden 2010-2014 ligget i gjennomsnitt **779 moh.** og er relativt små tjern med mye sivvegetasjon. Hekkebestanden totalt synes å være stabil på omkring **4-5 par** de siste 5 årene, men med en økning i Ål kommune. I 2014 ble det også gjort forholdsvis mange vårobservasjoner av par på noen lokaliteter. Dette kan indikere at det fortsatt kan være uoppdagede hekkelokaliteter i høyereliggende områder. Golsfjellet synes også å ha færre hekkende par, men her også kan det være uoppdagede hekkelokaliteter.

Horndykkerne ankom hekkeplassene svært tidlig i 2014 pga. en mild vår og eggleggings- og klekketidspunktene var ca. 12 dager tidligere enn i 2013. Variasjonen i eggleggings- og klekketidspunktene var størst i 2014 med 30 dager mot 18-24 dager i tidligere år, noe som indikere at høyereliggende tjern ble isfritt senere.

Høsttrekk: det synes å være en større økning av observasjoner av høsttrekkende horndykkere i Nedre Buskerud i Nordfjorden og Steinsfjorden, kanskje er de rekruttert fra bestanden i Hallingdal!

Trusler/tiltak: ingen nye trusler ble registrert i 2014, men lokalitet A2 er ganske sterkt flompåvirket, noe som kan medføre mislykket hekking.

Videre kartlegging: det vil være gunstig å følge opp kartleggingen av horndykkerbestanden i Buskerud de nærmeste årene også, selv om arten ikke er rødlistet. Se «**Handlingsplan for horndykker**» (*DN rapport 2009-7*). Vårtrekkobservasjoner indikerer at det kan være flere uoppdagede hekkelokaliteter i Hallingdal. Derfor er det ønskelig at horndykkerbestanden fortsatt blir kartlagt i fylket.

6. Referanser

- **Anonym 2011.** Methology for national horned grebe monitoring. Stensil 5 s.
- **Breiehagen, T. & Furuseth, P. 2013.** Horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud 2013, 12 s. <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2013/Horndykker-i-Buskerud-2013.pdf>
- **Breiehagen, T. & Furuseth, P. 2012.** Kartlegging av hekkende horndykker (*Podiceps auritus*) i Buskerud 2012 (med sammenligning av data fra 2009-2011), 12 s. <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2012/Horndykker-i-Buskerud-2012.pdf>.
- **Direktoratet for naturforvaltning 2009.** *Handlingsplan for horndykker Podiceps auritus. Rapport 2009-7.*
- **Kålås, J. A., Viken, Å. & Bakken, T. (red.) 2006.** *Norsk Rødliste 2006 - 2006 Norwegian Red List.* Artsdatabanken, Norge.
- **Kålås J. A, Viken, Å, Henriksen, S. & Skjelseth, S. (red.) 2010.** *Norsk rødliste for arter.* Artsdatabanken, Norge.
- **Stueflotten, S. 2003.** *Dykkere i Buskerud. Buskskvetten 16.* <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2003/Dykkere%20i%20Buskerud.pdf>, 3 s.
- **Stueflotten, S. 2012.** *Hettemåka i Buskerud – Årets fugl 2012. Buskskvetten 28.* <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2012/Hettemaaka-i-Buskerud.pdf>, 10 s.

Vandrefalk i Buskerud 2014

Utbredelse og hekkestatus

Tore Gunnarsen

Februar 2015

 **NATURVERNFORBUNDET
I BUSKERUD**

Sammendrag

Denne rapporten sammenfatter arbeidet som er gjort med kartlegging av vandrefalk (*Falco peregrinus*) i Buskerud i 2014 i regi av rovfuglgruppa i Naturvernforbundet i Buskerud.

Alle kjente lokaliteter hos arten har blitt fulgt opp samtidig som det har vært et omfattende søk etter nyetableringer. Totalt ble det i 2014 funnet 47 territorielle par i fylket, en økning på hele seks par fra året før. Tre av lokalitetene var nyetableringer, mens hele sju steder var det reetableringer av tidligere benyttede hekkeberg. Tre lokaliteter benyttet i 2013 sto nå derimot tomme, mens det satt enslige fugler på to lokaliteter.

Totalt kom 91 unger på vingene dette året. Dette er det høyeste tallet registrert etter artens reetablering i fylket. Tidligere høyeste ungeproduksjon var 73 unger i 2009 og 2010.

Størst økning i ungeproduksjon skjedde i nordfylket. Her ble det i 2014 produsert 30 unger, mot bare 8 unger året før.

I 2014 ble det produsert henholdsvis 1,94 (N=47) unger pr. territorielt par, 2,07 (N=44) unger pr. hekkforsøk og 2,46 (N=37) unger pr. vellykket hekking.

Hele 79 % av de territorielle parene hadde vellykket hekking dette året. Dette er den høyeste andelen som er registrert de siste 15 årene.

Mild vinter i overvintringsområdene og lite nedbør i de mest sårbare periodene i ruge- og ungetiden, antas å være de viktigste faktorene som har bidratt til de gode hekkeresultatene.

Forside: Vaktsom hunn av vandrefalk i nærheten av sin hekkeplass. Fuglen, som er av svensk opprinnelse, har en lilla fargering på sitt venstre bein med inskripsjonen «XE».
Fotografert ved en lokalitet på Østlandet i 2014.

Foto (©): Terje Johannessen

Forfatter:

Tore Gunnarsen,
Fjordsvingen 22,
3427 Gullaug

e-post: tore@storeferder.no

Tlf.: 905 45 285 (m)

INNHOOLD

1. Innledning.....	3
2. Materiale og metoder.....	3
3. Resultater.....	6
a. Bestand og bestandsutvikling.....	6
b. Reproduksjon.....	9
i. Hekkeforsøk.....	9
ii. Ungeproduksjon.....	10
c. Spredning og lokale variasjoner i Buskerud.....	12
4. Skadet vandrefalk.....	14
5. Praktiske tiltak.....	15
6. Videre arbeid.....	16
7. Takk.....	17
Litteraturliste.....	17

1. Innledning

I en periode på nærmere 30 år har tilbakekomsten av vandrefalk (*Falco peregrinus*) til Buskerud blitt fulgt tett av en rekke rovfuglinteresserte ornitologer. Fylkesdekkende rapporter ble publisert av *Prosjekt Vandrefalk Sørøst-Norge* i en periode fra slutten av 1980-tallet og fram til 2006. Fra 2008 har ei rovfuglgruppe under *Naturvernforbundet i Buskerud* videreført den åpne fylkesdekkende kartleggingen.

Den sammenhengende oppfølgingen gjennom en så lang tidsepoke er unik i norsk sammenheng. Selv nå som vandrefalken er en veletablert art i fylket, er det av stor faglig interesse å kunne følge en etter hvert utflatende tilvekst i bestanden. Forfatteren av denne artikkelen har derfor et sterkt ønske om at den tette oppfølgingen av arten kan videreføres ennå noen år inntil arten med sikkerhet kan betegnes å ha oppnådd en tilnærmet stabil og forhåpentligvis robust bestand.

Arten er nå reetablert på mange av de historisk kjente lokalitetene i Norge, og den er ikke lenger rødlistet (Kålås m. fl. 2010). Bestanden betegnes nå som «livskraftig» (LC).

Naturvernforbundet i Buskerud søkte *Fylkesmannen i Buskerud* om midler til undersøkelse av arten i 2014. Det ble tildelt kr. 20 000 som vil kunne dekke noen av de utgiftene som påløper et slikt ressurskrevende prosjekt som en fylkesdekkende undersøkelse er.

2. Materiale og metoder

Feltarbeidet i 2014 er gjennomført etter samme metodikk som tidligere år.

Fra slutten av februar har de aller første lokalitetene blitt besøkt, men det er først tidlig i mars at alle lokalitetene har blitt besøkt mer systematisk og regelmessig.

Etter at de fleste fuglene har ankommet i siste halvdel av mars, er det en svært aktiv periode med feltarbeid fram til fuglene legger seg på for ruging i slutten av april. Det er i denne perioden at fuglene kan oppdages med lett synlig kurtise og aktivitet i fjellveggene. De aller fleste nye lokaliteter eller pardannelser oppdages i denne perioden av hekkesesongen.

Utover i mai og fram til klekking (rugetid 28-33 døgn) er fuglene ofte svært anonyme på hekkeplassene og en noe mer rolig periode i feltaktiviteten er en naturlig konsekvens. Likevel er det viktig at lokalitetene også besøkes regelmessig i denne perioden for blant annet å oppdage avbrutte hekkinger.

Fra klekking i slutten av mai økes feltaktiviteten igjen markant, nå for å konstatere vellykkede hekkinger og telle opp antall unger på reirhyllene.

De fleste ungene blir flyvedyktige en ukes tid inn i juli, og ungene er da i en alder av ca. 38-42 døgn. De er da svært aktive i veggen og nærområdet, men ofte er det påfallende rolig i vegger hvor det kanskje bare har kommet en unge på vingene. Den har som «enebarn» rik tilgang på mat og det er påfallende mer rolig enn ved større kull hvor ungene aktivt stimulerer hverandre med fluktlek og konkurranse om mat fra foreldrene.

Innsamling av resultater er selvfølgelig svært viktig i juli, men fra primo august avtar feltaktiviteten i takt med at fuglene etter hvert søker bort fra hekkelokalitetene.

Både historikk og metodikk i feltarbeidet er beskrevet mer detaljert i tidligere årsrapporter (f.eks. Gunnarsen 2010) og en henviser til disse for de spesielt interesserte.

Figur 1

En klassisk vandrefalklokalitet i Uvdal. Vandrefalk har her hekket vellykket stort sett årlig fra det første paret dukket opp i 2003, men i 2014 var dessverre lokaliteten på nytt tom. En rekke ny- og reetableringer ellers i fylket har likevel gjort 2014 til et svært vellykket hekkeår. Foto: Tore Gunnarsen

Antall besøk har variert fra lokalitet til lokalitet. Dette avhenger av stedets vanskelighetsgrad eller oversiktighet, men i snitt har artikkelforfatteren alene ca. 7,3 besøk gjennom sesongen for de lokalitetene som har hatt falk i veggen. Dette må utvilsomt betegnes som faglig tilfredsstillende for et så stort geografisk område.

Det er loggført ca. 636 timer med feltarbeid og med ca. 15 000 km tilhørende bilkjøring. I tillegg kommer det udokumenterte arbeidet fra andre observatører. Både timeantall og kjøring ligger omtrent på samme nivå som i feltsesongen 2013.

Det ble på våren 2014 kjent at det på en lokalitet i 2013 var oversett en unge som hadde kommet på vingene. Til tross for seks besøk på stedet, observerte artikkelforfatteren aldri mer enn en voksen fugl på lokaliteten. Veggen stuper her rett ned i sjøen og observasjoner må gjøres fra toppen av berget eller med teleskop tvers over fjorden. Avstanden over vannet er ca. to kilometer og dette vanskeliggjør selvfølgelig arbeidsforholdene.

Ved et besøk med båt i forbindelse med vannfugltellinger sommeren 2013, fotodokumenterte Morten Brandt en nesten flyvedyktig unge som satt i ei hule litt lenger nord i veggen. Denne ungen har blitt tatt med i alle tabeller i årets rapport. Resultatet for 2013 med 40 par og 61 unger (Gunnarsen 2014), har blitt oppjustert til henholdsvis 41 par og 62 unger.

Figur 2

En tilnærmet flyvedyktig unge av vandrefalk på en lokalitet ved Tyrifjorden i 2013.

Foto: Morten Brandt

Feltarbeidet i denne rapporten er i all hovedsak utført av artikkelforfatteren, men det er også gitt viktig supplerende informasjon fra Tom Five, Bent Fjeldheim, Vegard Finset Fjeldheim, Lars Egil Furuseth, Per Furuseth, Christer Gustafsson, Audun Jahren, Thor Erik Jelstad, Kenneth Larsen, Martin Lindal, Ulf Myrvold, Inge Stensrud og Jan Wessel-Berg.

Figur 3

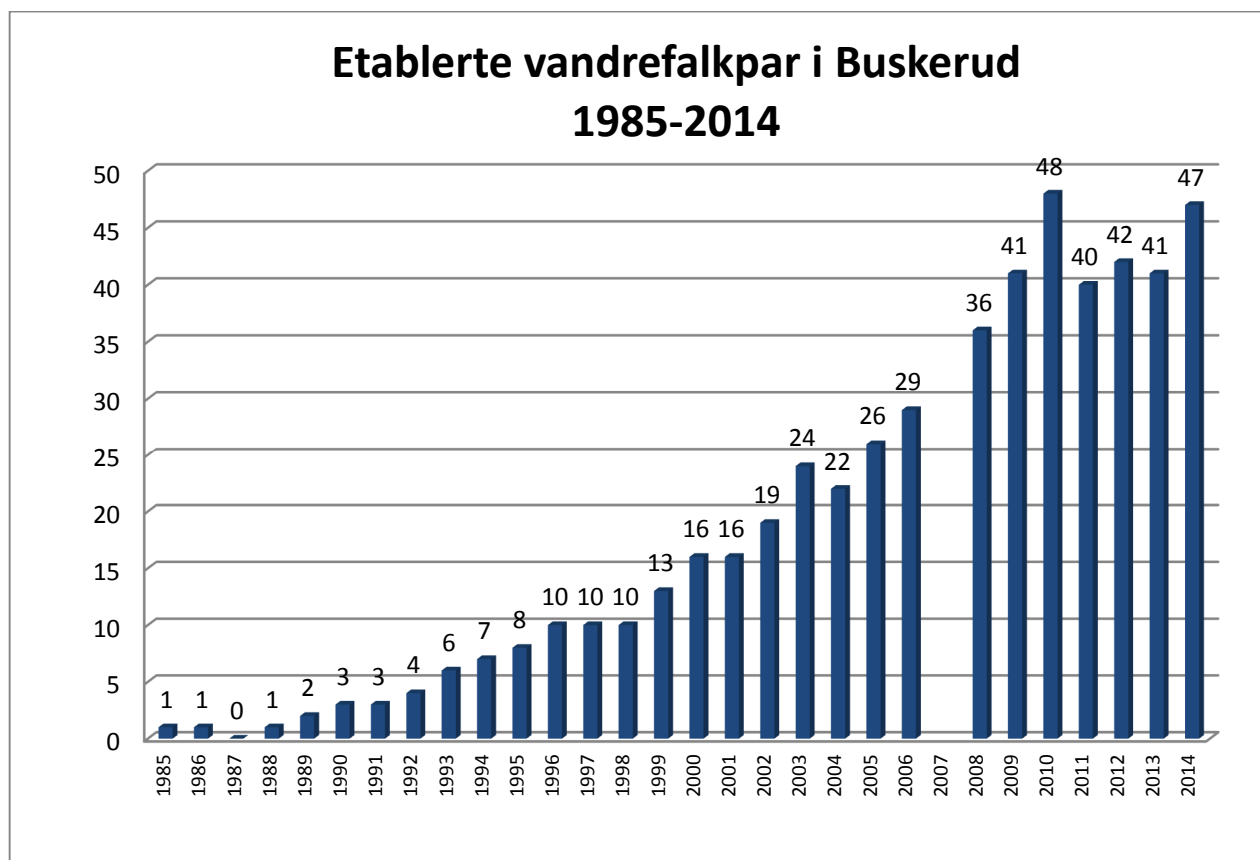
En flyvedyktig unge med vingetrening i hekkeveggen. Foto (©): [Thor Østbye](#)

3. Resultater

a. Bestand og bestandsutvikling

Hekkesesongen 2014 viste seg å gi en svært god bestandsutvikling for vandrefalk i Buskerud. Hele 47 par ble registrert i fylket og dette er en klar økning fra de siste tre foregående årene. Antallet har ligget relativt stabilt med en bestand på omkring 40-42 par (Figur 4). Etter et toppår i 2010 med 48 par, har arten begynt å vise en klar utflatende tilvekstkurve. Harde vintre både i Norge og nedover i overvintringsområdene i Vest-Europa, gjorde at forholdene for fuglene har vært vanskelige og med en tilhørende utflating av tilveksten som en naturlig konsekvens.

Vinteren 2013-2014 var derimot uvanlig mild både i Norge og Vest-Europa. Det gjorde at overlevelsesraten for vandrefalk og sannsynligvis også dens byttedyr var bedre enn på flere år.

Figur 4

Antall territorielle par av vandrefalk i Buskerud i perioden 1985-2014. Resultater fra tidligere år er hentet fra rapporten til Naturvernforbundet i Buskerud for 2012-13 (Gunnarsen 2014).

I tillegg til de 47 parene ble det også registrert enslige fugler sittende i to tidligere benyttede hekkeberg. Et av disse var spesielt ved at paret der var fordrevet av kongeørn for tre år siden. Ørna gjorde i 2014 ikke noe hekkeforsøk i veggene, men dessverre ble den enslige hunnfalken sittende der alene da det ikke dukket opp noen hann.

Det ble funnet tre nyetableringer av falkepar i Buskerud i 2014. På en lokalitet som ligger i Modum kommune, kom det i 2014 tre unger på vingene, men paret kan faktisk ha etablert seg der allerede året før.

Inge Stensrud observerte nemlig da en unge utenfor veggen. Da det kun er 2,5 kilometer i luftlinje til nærmeste lokalitet hvor det kom unger på vingene i 2013, er det derfor likevel mulig at ungen kan ha kommet derifra. I 2014 ble det produsert tre unger på begge disse lokalitetene.

Vegard Finset Fjeldheim rapporterte om en ny lokalitet i Hemsedal kommune. Denne ligger ca. 780 moh. og er en av de høyest plasserte i Buskerud. Fuglene fikk dette året to unger på vingene, men det har vært mistanke om at arten kan ha etablert seg tidligere fordi enslige fugler har vært sett i nærområdet de siste par årene.

Figur 5

En i 2014 nyoppdaget hekkelokalitet for vandrefalk i Hemsedal kommune.

Foto: Vegard Finset Fjeldheim

Den tredje lokaliteten ble funnet av Per Furuseth i nærmere 1000 meters høyde i Ål kommune. Falkene hadde benyttet restene av et gammelt kongeørnreir som underlag. Også her gikk hekkingen bra, og hele fire unger kom på vingene.

I tillegg til de tre nye lokalitetene var det reetablering av falkepar på hele sju tidligere benyttede lokaliteter. Dette er en sterk indikasjon på lav mortalitet i vinterhalvåret. På to av disse lokalitetene satt det i 2013 kun enslige fugler mens hele fem var tomme.

Tre lokaliteter som i 2013 hadde hatt to fugler, var i år tomme. De mange andre reetableringene medførte likevel en god bestandsøkning.

Vandrefalk er en art hvor en kan ha relativt god kontroll med bestandsstørrelsen på grunn av artens utpregede valg av tydelige og markante fjellvegger. En kan likevel bli narret dersom veggene ikke kontrolleres ofte nok. I Numedal har det nå i tre år holdt til ett par i en liten og relativt ubetydelig vegg, men fuglene har

likevel i alle disse årene fått unger på vingene. I en avstand av ca. 5 kilometer lenger mot NV ligger en større bergvegg og er tilsynelatende en bedre hekkelokalitet. Det hekket falker der fram til 2010, men i 2011 satt det kun en enslig hann på lokaliteten. I årene 2012-13 har lokaliteten stått helt tom.

I år dukket som vanlig paret ved den sydlige lokaliteten opp og ble observert i slutten av mars mens lokaliteten i nord sto tom. Noen dager inn i april hadde paret ved den nedre veggen blitt borte, mens den øvre lokaliteten nå hadde to fugler som senere også gikk til hekking. En fikk da sterk mistanke om at det var paret fra den nedre lokaliteten som hadde flyttet til den større veggen lenger nord.

Den 23. mai ble det konstatert at hekkingen i den nordre veggen av ukjent årsak hadde mislyktes, men nå hadde fuglene flyttet ned til den gamle veggen sin igjen. Denne dagen kunne en observere at fuglene parret seg på nytt, men så seint på våren var hunnen sannsynligvis ikke lenger fysiologisk i stand til å legge nye egg.

Fuglene ble sett i området til ut i august, men noen ny hekking kom ikke i stand. Disse to lokalitetene kunne fort blitt mistolket til å være to par dersom begge lokalitetene ikke var fulgt tett gjennom hele hekkesesongen.

Antall par registrert i fylket hadde en gledelig utvikling denne hekkesesongen, men det er ennå ganske langt unna estimatene benyttet i *Norsk Ornitologisks Forenings* rapport om hekkende rovfugler og ugler i Norge (Heggøy & Øien 2014). Her er bestanden satt til å være mellom 51 til 63 par i Buskerud. Det høyeste anslaget er her kjente hekkeberg i fylket, men kjente hekkelokaliteter har ikke noen relevans når en skal anslå bestandens størrelse med tanke på forvaltningstiltak. Dette er det samme misforholdet som dessverre også kommer fram i estimatene for kongeørn (*Aquila chrysaetos*) i Buskerud (kommentert av Jelstad 2014).

Figur 6

Et lite hekkeberg for vandrefalk på en svært bortgjemt lokalitet i Buskerud.

Foto: Tore Gunnarsen

Det vil ganske sikkert bli funnet nye lokaliteter av vandrefalk også de nærmeste årene, men det er klare tegn på at tilveksten er i ferd med å flate ut. Små hekkeberg i skogsområder kan fremdeles være uopptaget, men det vil kreve mye tid og ressurser å få kartlagt disse.

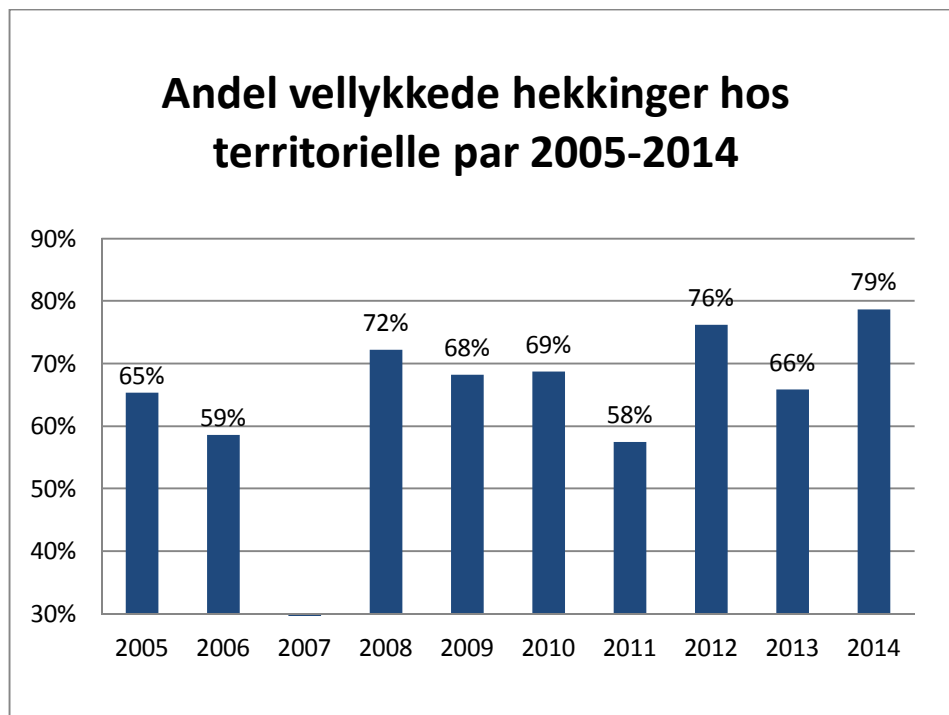
b. Reproduksjon
i. Hekkeforsøk

Av de totalt 47 parene kunne en konstatere hekkeforsøk hos hele 44, sannsynlig hekking hos 2 par og mulig hekking hos 1 par.

Med «*konstatert hekking*» har da ruging, egg og/eller unger blitt konstatert. Ved «*sannsynlig hekking*» har oppførsel i form av parring, arbeid med reirgrop etc. blitt observert, men en har i etterkant ikke kunnet konstatere at det virkelig er lagt egg eller at unger er blitt klekket. Problemer med slike hendelser er at en i forkant ikke vet med hvilke par som slike hekkeavbrudd skjer. I etterkant angrrer en kanskje på at paret ikke har blitt fulgt tettere.

Med «*mulig hekking*» menes par hvor det er enda større usikkerhet om hva som har skjedd. Etter de første observasjoner med pardannelse og kurtise å dømme, har så en eller begge fuglene kanskje forsvunnet fra stedet. En kan da ikke med sikkerhet fastslå om fuglene virkelig kom fram til eggeleggingsforsøk. Det er likevel en mulighet for at det har skjedd før hekkingen gikk galt.

Andelen falkepar som fikk unger på vingene i 2014 er med sine 79 % det høyeste som er konstatert i perioden 1998-2014. Tall før 1998 er ikke realistisk å sammenlikne med da bestanden på det tidspunktet var svært liten. *Figur 7* viser de relativt store årlige svingningene i hekkesuksess som vandrefalk i Buskerud har hatt gjennom den siste tiårsperioden.

Figur 7

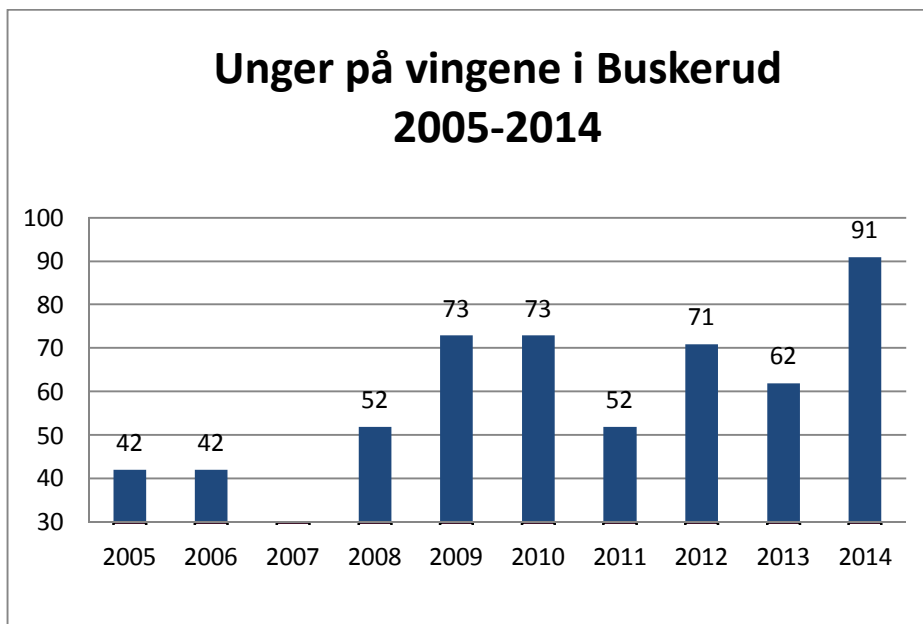
Andel vellykkede hekkinger hos etablerte par av vandrefalk i Buskerud i perioden 2005-2014.

Det er summen av en rekke miljøfaktorer som påvirker hekkesuksessen hos arten. I året 2014 er det to faktorer som peker seg tydelig ut. For det første hadde fuglene en mild og relativt skånsom vinter. Dette gjorde at de sannsynligvis var i god fysiologisk kondisjon når de ankom hekkeplassen om våren.

Den andre og sannsynligvis viktigste faktoren, var at perioden april-juni var uvanlig nedbørfattig og ikke preget av store kraftige regnskyl. Dette har vært ganske typisk de siste hekkesesongene. Unge urutinerte vandrefalker legger ofte reiret mer eksponert og ubeskyttet enn eldre fugler. De gunstige værforholdene i 2014 kan ha gjort at også disse unge og nyetablerte parene kan ha lyktes med hekking.

ii. Ungeproduksjon

Med den høye hekkesuksessen samt en rekke ny- og reetableringer av falkepar, var det ikke uventet at også antall flyvedyktige unger økte. Totalt ble det registrert hele 91 unger på vingene. Dette var en kraftig økning fra tidligere års bestenotering. Den tidligere årsrekorden var 73 unger i årene 2009 og 2010.

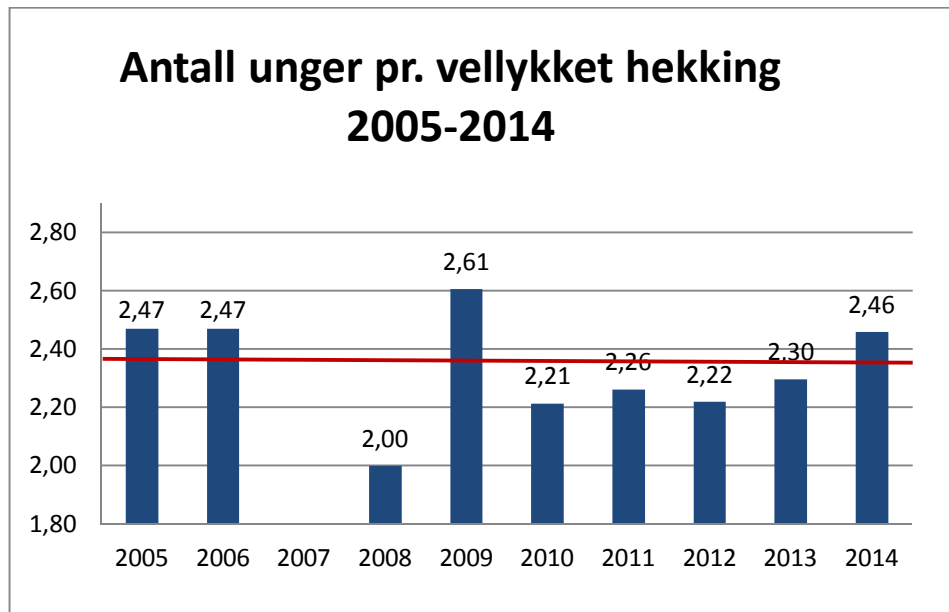
Figur 8. Antall flyvedyktige unger av vandrefalk i Buskerud i perioden 2005-2014.

Dette er unger som først om to år er reproduktive. Med en normal dødelighet på nesten 50 % første leveåret og kanskje 25-30 % i sitt andre, vil likevel 30-40 fugler kunne være et godt tilskudd til hekkebestanden i 2016.

Figur 9. Da en journalist i Drammens Tidende fikk høre om de gode hekkesultatene for vandrefalk i 2014, presenterte de et oppslag som vanligvis ville ha vært en løssalgssavis verdig. Digital faksimile fra Drammens Tidende 15/8-2014.

Til tross for et stort antall unger på vingene, var antall unger pr. vellykket hekking ikke særlig større enn i et normalår (Figur 10).

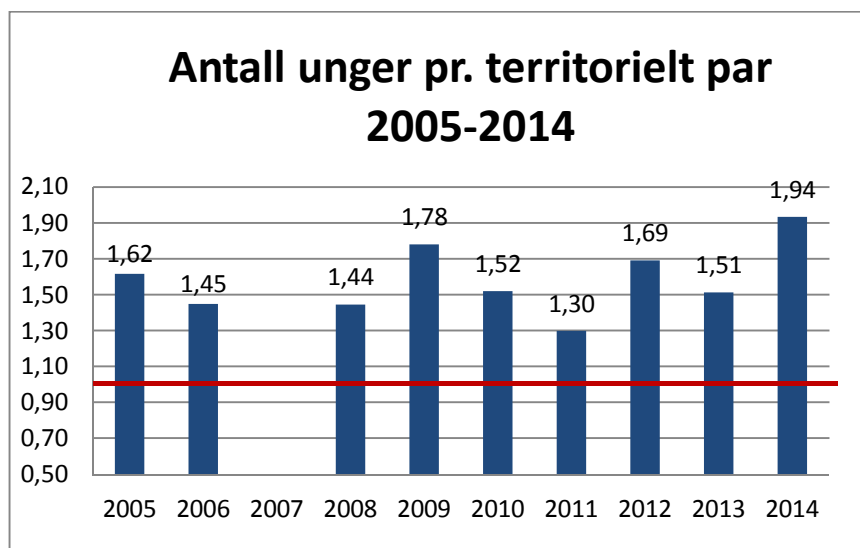

Figur 10

Antall unger av vandrefalk i Buskerud produsert pr. vellykket hekking i perioden 2005-2014. Rød linje viser snittet (2,36) i perioden 2000-2014.

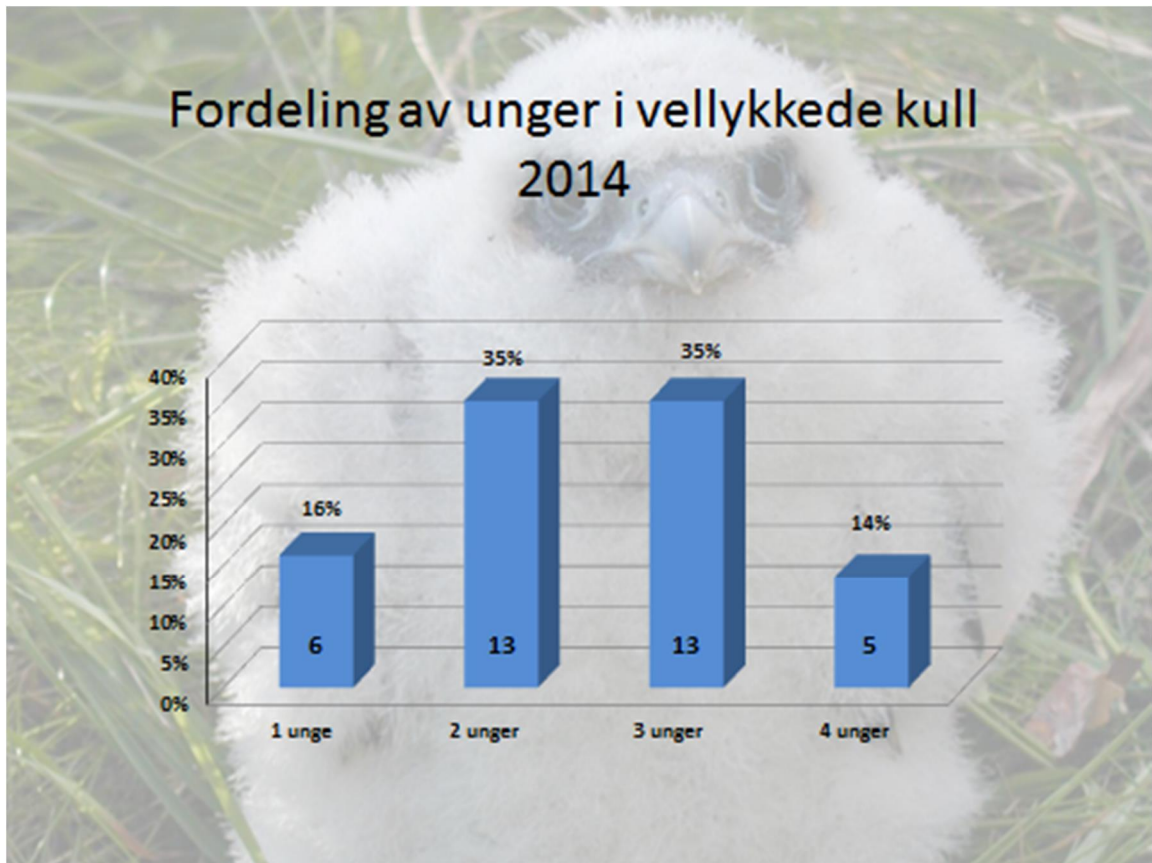
En rimelig forklaring på det er at når det først går galt under en hekking ved f.eks. store nedbørmengder, er det ikke et enkelt egg eller to som ødelegges, men at hele kullet overgis.

Den vellykkede hekkesesongen gjenspeiler seg derfor mye tydeligere når en ser på antall unger pr. territorielt par (Figur 11). Med 1,94 unger er dette det beste resultatet på hele 2000-tallet.

Figur 11

Antall unger pr. territorielt par av vandrefalk i Buskerud i perioden 2005-14. Rød strek markerer faregrensen brukt av nordamerikanske overvåkningsprogram av arten (U.S. Fish and Wildlife Service 2003).

Figur 12

Fordeling av kullstørrelse hos vandrefalk i vellykkede kull i Buskerud i 2014. Foto: Tore Gunnarsen

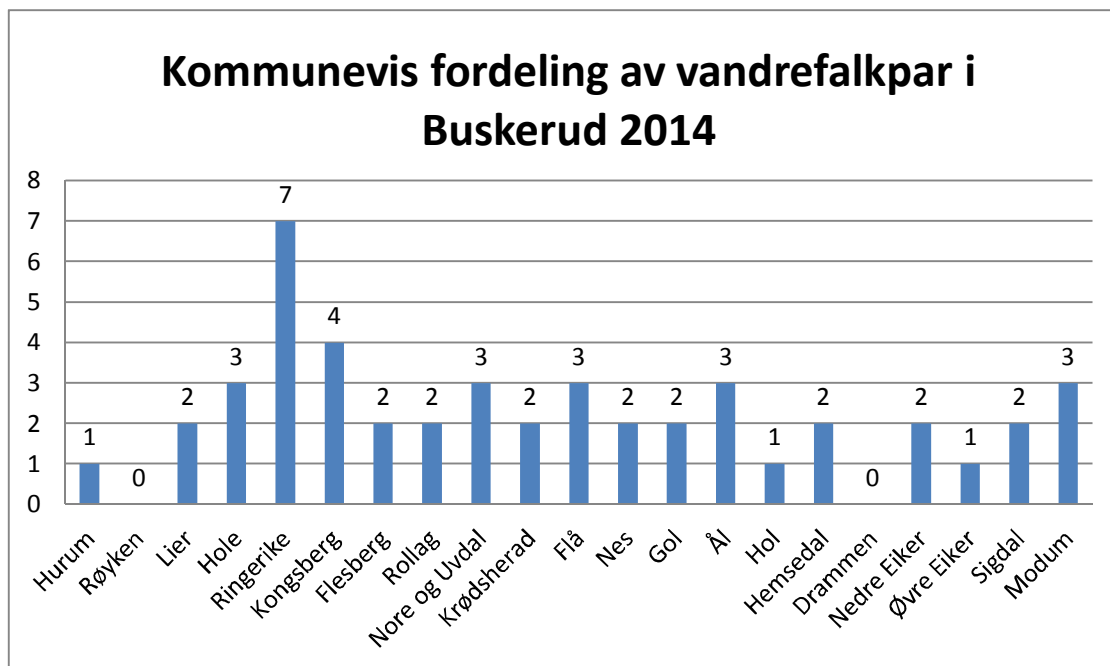
Fordelingen av antall unger i kullene var som det i flere år nå har vist seg å være ganske typisk for Buskerud. Som vist i *Figur 12* er dominansen av kull med to og tre unger ganske markant. Hele 70 % av kullene var i disse størrelsesklassene, men dette kan variere noe fra år til år. I 2012 utgjorde for eksempel hele 60 % av kullene størrelser med bare en til to unger (Gunnarsen 2014).

c. Spredning og lokale variasjoner i Buskerud

Av kommunene i Buskerud er det Ringerike som klart fremhever seg med hele sju par av arten. Av disse parene har hele seks slått seg til ved innsjøen Sperillen og langs breddene av Begna fram til fylkesgrensen mot Oppland.

Fordelingen ellers i fylket er påfallende jamt fordelt (*Figur 13*), men kommunene Drammen og Røyken fremdeles gjenstår som de eneste uten hekkende vandrefalk.

Det ble i slutten av juli rapportert om mulig hekkende vandrefalk med flyvedyktige unger på en lokalitet i Røyken kommune, men dette kunne i etterkant dessverre ikke bekreftes med sikkerhet. Det kan ha vært en forveksling med mulig hekkende hønsehauk rett under antatt hekkevegg, men denne lokaliteten vil bli fulgt grundig neste hekkesesong.

Figur 13

Kommunevis fordeling av de 47 vandrefalkparene i Buskerud i 2014.

I rapporten for årene 2012 og 2013 kunne en se at det var stor variasjon i bestandsutvikling og hekkesuksess mellom de nordlige og sydlige områdene i fylket (Gunnarsen 2014). Stagnasjonen i bestandsutvikling og lav hekkesuksess var påfallende mer markant i de nordligste områdene av fylket. Den nordlige regionen omfattet Hallingdal fra nordenden av Krøderen og opp til Hemsedal, videre vestover mot Geilo og så sydover mot Numedal til Veggli. Det sydlige området besto da av de resterende områder av fylket.

Ser en på de tilsvarende tallene for hekkesesongen 2014, finner man igjen store forskjeller mellom de to regionene, men nå med motsatte utvikling (Tabell 1). Økning i hekkesuksess og bestand er klart størst i nordfylket. Tydeligst av alt sees dette på ungeproduksjonen som har økt fra 8 til 30 på ett år (275 % økning).

	Nordfylket			Sørfylket		
	2013	2014	Vekst	2013	2014	Vekst
Antall par	11	15	36,4 %	30	32	6,7 %
Enslige fugler	1			1	2	
1.årige fugler i parene				1		
Antall unger på vingene	8	30	275,0 %	54	61	13,0 %
Unger pr. territorielt par	0,73	2,00	175,0 %	1,80	1,91	5,9 %

Tabell 1

En sammenlikning mellom i utviklingen av antall par og ungeproduksjonen i årene 2013 og 2014 for nordlige og sydlige områder av Buskerud.

Årlige svingninger i reproduksjon og bestand må forventes, men det vil ganske sikkert være størst variasjon i de nordlige områdene av fylket. Dette er naturlig for en art som her er i utkanten av dens mest optimale utbredelsesområder.

4. Skadet vandrefalk

Den 11. april 2014 fikk Torgrim Breiehagen en telefon om en rovfugl som var funnet skadet ved Tune, Strandafjorden i Ål. Fuglen viste seg å være en ung hunn av vandrefalk. Falken som var i sitt 2. kalenderår, ville dette året ikke kunnet hekket, kun i beste fall foretatt en pardanning på en egnet lokalitet. Fuglen var vingeskadet, men det kunne ikke konstateres noe åpenlyst brudd i vingen.

Fuglen ble satt i forpleining hos Per Furusetth og den 30. juni var fuglen i så god form at den kunne slippes fri igjen. Dette ble gjort nede ved Breiehagen ved Strandafjorden. Fuglen fløy over Strandafjorden og slo seg inn i lia på den andre siden av fjorden. Før fuglen ble sluppet fikk den påsatt fargeringer fra Prosjekt Vandrefalk Sørøst-Norge.

Figur 14 og 15.

Den unge (2K) hunnen av vandrefalk som ble sluppet fri etter nærmere 1,5 måned i pleie og forvaring. Fôvert Per Furusetth gjør her fuglen klar for frislipp.

Foto: Torgrim Breiehagen.

5. Praktiske tiltak

På Hurum er det en vandrefalklokalitet som i flere år fikk ødelagt eggene sine på grunn av overvann på reirhylla. I 2012 ble det lagt ut mer sand/grus på den faste hekkehylla, men fuglene flyttet ned i ei mindre hule og fikk unger på vingene. Dette er nærmere beskrevet i årsrapporten for 2012-2013 (Gunnarsen 2014).

Det var i tillegg til hylleutbedringen også meningen å sette opp ei hekkkasse for falk i veggen, men denne ble ikke klargjort tidsnok og kunne først bli satt ut høsten 2014. Martin Lindal har hytte som ligger slik til at det er mulig å følge med i aktiviteten i veggen og dermed også kunne se rett inn mot hekkekassa.

Figur 16

Her blir en hekkkasse for vandrefalk klargjort før utpassering på en lokalitet på Hurumlandet høsten 2014. Fra venstre Lars Egil Furuset, Thor Erik Jelstad og Martin Lindal. Foto: Tore Gunnarsen.

I oktober 2014 ble så kassa satt ut oppe i veggen. Den gamle hunnen satt fremdeles i veggen, men reagerte ikke på klatreren som gikk ned i veggen.

Figur 17

Oppsatt hekkkasse for vandrefalk på en lokalitet på Hurum. Foto: Lars Egil Furuset.

Det hører ellers med til historien at hunnen på denne lokaliteten også i 2014 benyttet den svært trange hula til å hekke i. Hun fikk tre unger på vingene.

Det ble også satt ut ei kasse våren 2012 på Felleskjøpets silobygg i Drammen. Den er fremdeles ikke tatt i bruk av noe vandrefalkpar, men grunnet store påbygningsarbeider på silobygget i 2014 var dette heller ikke forventet dette året.

6. Videre arbeid

Vandrefalkens nåværende status er nå inne i en svært interessant fase. De siste tre-fire årene har bestanden begynt å vise en utflatende bestandsutvikling i Buskerud. Hekkesesongen 2014 har vist at arten likevel igjen har vært i stand til å øke bestanden. Det vil derfor være både faglig og forvaltningsmessig svært interessant om en kan følge bestandsutviklingen også de nærmeste årene.

Figur 18

Vandrefalk har en godt utviklet evne til å utnytte lokal byttedyrtilgang. Her er det en voksen fiskemåke som har møtt sin skjebne og endt opp som et byttedyr. Foto: Svein Andersen

Vandrefalk er en art som opptrer svært opportunistisk når det gjelder byttedyrvalg. Den er flink til å utnytte ressursene lokalt, noe som en også tydelig ser ved at den har en så stor kosmopolitisk utbredelse. Etter som bestanden øker, vil den i større og større grad også påvirke de lokale fuglebestandene. Arter som hettemåke og fiskemåke vil i Norge ofte lokalt kunne være prefererte byttedyr. Bare rundt Tyrifjorden finnes det nå fem par av vandrefalk, og en må regne med at de lokale bestandene av måker og terner vil gå tilbake. En nærmere undersøkelse av slike lokale forhold ville kunne være av spesiell interesse i framtidige studier.

7. Takk

Jeg vil takke Tom Five, Bent Fjeldheim, Vegard Finset Fjeldheim, Lars Egil Furuseth, Per Furuseth, Christer Gustafsson, Audun Jahren, Thor Erik Jelstad, Kenneth Larsen, Martin Lindal, Ulf Myrvold, Inge Stensrud og Jan Wessel-Berg for bidrag med observasjoner og tilhørende bilder til rapporten.

En takk også til Svein Andersen, Morten Brandt, Torgrim Breiehagen, Terje Johannessen og Thor Østbye for å ha stilt bilder til disposisjon.

Det takkes også for prosjektmidler gitt fra Fylkesmannen i Buskerud.

En ekstra takk til Thor Erik Jelstad og Per Øystein Klunderud for å ha tatt seg tid til å lese gjennom rapporten og for å ha gitt konstruktive tilbakespill.

Og igjen en takk til min kone, Torild, for stor tålmodighet under et tidkrevende feltarbeid.

Litteraturliste:

Gunnarsen, T. 2010. *Vandrefalk i Buskerud 2009*. Utbredelse og hekkestatus. Rapport fra Naturvernforbundet i Buskerud, 15 pp., *Buskskvetten* 26.

<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2010/Vandrefalk%20i%20Buskerud%202009.pdf>

Gunnarsen, T. 2014. *Vandrefalk i Buskerud 2012-13*. Utbredelse og hekkestatus. Rapport fra Naturvernforbundet i Buskerud, 23 pp., *Buskskvetten* 30.

<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2014/Vandrefalk-i-Buskerud-2012-13.pdf>

Jelstad, T. E. 2014. Kongeørn I Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeidet i 2012-2014. (Rapport fra Naturvernforbundet i Buskerud), 18 pp. *Buskskvetten* 30.

<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2014/Kongeorn-i-Buskerud-2012-2014-v2.pdf>

Heggøy, O. & Øien, I. J. (2014) Conservation status of birds of prey and owls in Norway. NOF/BirdLife Norway - Report 1-2014. 129 pp.

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. (red.). 2010. *Norsk rødliste for arter 2010*. Artsdatabanken, Norge

U. S. Fish and Wildlife Service. 2003. Monitoring Plan for the American Peregrine Falcon, A Species Recovered Under the Endangered Species Act. U. S. Fish and Wildlife Service, Divisions of Endangered Species and Migratory Birds and State Programs, Pacific Region, Portland, OR 55 s.

Fuglelivet i Linnestranda naturreservat. Rapport 2014

av Jens Erik Nygård

I 2014 ble 302 dager dekket, det er en nedgang fra 2013. Det ble sett 148 arter. Det ble ikke sett nye arter, dermed er det fortsatt 217 registrerte arter på Linnestranda.

Observasjonsarbeidet

Antall dager med besøk hver måned:

Januar	15	Juli	28
Februar	18	August	25
Mars	27	September	26
April	28	Oktober	26
Mai	31	November	25
Juni	26	Desember	27

Observatørene

Observatørene er listet i rekkefølge etter hvor mange arter de har innrapportert fra Linnestranda. Navneforkortelse er også gitt. Informasjonen er hentet fra Artsobservasjoner.no.

Jorunn Villand	JVI	135
Jens Erik Nygård, Lier	JEN	121
Steinar Stueflotten, Drammen	SST	116
Eli Gates, Hurum	EGA	90
Bent Ellingsen, Drammen	BEL	88
Jostein Bærø Engdal, Sætre	JBE	82
Vegard Bunes, Røyse	VBU	75
Rolf E. Andersen, Tranby	REA	74
Eirik Kristoffersen, Vikersund	EKR	74
Hans Peter Rømme	HPR	74
John Apeland, Lillehammer	JAP	71
Bård Kyrkjedelen, Asker	BKY	70
Rune Zakariassen, Lommedalen	RZA	67
Noah Penk, Gullaug	NPE	66
Leif Fage, Borøy	LFA	51
Ken A. Jensen, Skedsmokorset	KAJ	50
Marius von Glahn, Hole	MvG	50
Per Magne Løvlie, Andebu	PML	46
Øyvind Stickler, Sandefjord	ØST	46
Odd Rygh, Oslo	ORY	46
Terje Axelsen	TAX	46
Jørn Helge Magnussen, Skien	JHM	44
Arild Gauteplass, Geilo	AGA	41
Hege Kvarstein Gauteplass	HKG	41
Espen Sundet Nilsen, Stavanger	ESN	37
Lennart W. Hansson, Krokstadelva	LWH	37
Leif Bjørn Lunde, Vigrestad	LBL	36
Paul Terje Harr, Kvernalund	PTH	36
Morten Tjemsland, Klepp	MTJ	36
Andreas Hessvik-Trøyte, Drøbak	AHT	33
Jan-Erik Nyhus, Lier	JNY	29
Per Furuset, Hovet	PFU	28
Simon Rix, Oslo	SRI	27
Kjell Jostein Woldvik, Klæbu	KJW	25
Jan Olav Nybo, Oslo	JON	23
Tor Gunnar Værnes, Slepden	TVÆ	22
Marius Omland, Lier	MOM	22

Sven Inge Marcussen, Tvedestrand	SIM	22
Michael W. Hansson, Krokstadelva	MWH	21
Arne Kjosås, Voss	AKJ	20
Runar Mauritzen, Oslo	RMA	20
Jonas Langbråten, Vanse	JLA	18
Gunstein Wigemyr, Vingrom	GWI	18
Jan Erik Berglihn	JEB	17
Ole Martin Marcussen, Tvedestrand	OMM	16
Gjermund Graver, Fenstad	GGR	14
Geoffrey Acklam	GAC	13
Wenche Wirum	WWI	13
Jostein Myre, Asker	JMY	11
Fred Arve Fahre, Hvalstad	FAF	11
Per Ole Syvertsen, Mo i Rana	POS	10
Jon Lurås, Løten	JLU	10
Per Jan Hagevik, Moelv	PJH	10
Ketil Knudsen, Oslo	KKN	16
Even Johansen, Follafoss	EJO	8
Øivind Syvertsen	ØSY	6
Ole Martin Olsen, Vesterøy	OMO	6
Kristoffer Bøhn, Fjellstrand	KBØ	2
Leif Syvertsen, Lier	LSY	2
Børre Eirik Helgerud, Drammen	BEH	1
Erlend Barskrind	EBA	1
Rebekka Copley, Gullaug	RCR	1
Jerry Skogbeck, Ski	JSK	1
Melvin Åsum	MÅS	1
	Sum:	2426

Takk til alle som har tatt en tur innom Linnestranda og som bidrar med verdifulle observasjoner og til Steinar Stueflotten og Jorunn Villand for gjennomlesing og kommentarer.

Været i 2014

2014 var et rekordmildt år. Isen var borte fra midten av februar og året ut. Vårtrekket satte inn fra midten av mars og mange arter var tidligere ute i år enn i fjor. Begynnelsen av mai var relativt kjølig og de varmekjære artene lot vente på seg. Sommeren var meget varm, høsten også. Det ble mange seine observasjoner, linerla holdt ut helt inn i desember.

Miljøstatus

Loggen viser fortsatt mange forstyrrende elementer. Kajakkpadling er blitt populært og det er stadig flere som legger turen om Linnestranda og Lierelva. Dette vil uungåelig skremme alle fugler vekk fra muddergrunnene i elvemunningen. Fiske fra land i elvemunningen er også et problem som ikke har blitt borte. To hekkeplasser utenfor reservatet ble ødelagt i år, åkeren ved Jordhaugene ble pløyd opp midt i hekkesesongen. Grussletta ved Gilhus der dvergloene hekket i fjor ble slettet og overtatt parkering for importerte biler.

Resultater

Linnesstranda er fortsatt godt besøkt av lokale og tilreisende fuglefolk, men aktiviteten var litt lavere enn i fjor. Det ble registrert observasjoner på 302 dager, mot 332 i fjor.

Det ble observert 147 arter, mot 155 i fjor. Ingen nye arter ble lagt til lista, sett bort fra en gul undulat som ble sett i elvemunningen 21.5 (Hans Peter Kristoffersen, Steinar Stueflotten)! Første konstaterte hekking av krikkand på Linnesstranda ble en realitet. 2. observasjoner av egretthege og glente. Isfugl ble observert 2 ganger i mai, etter å ha vært fraværende siden 2008.

Av andre observasjoner må nevnes 4. observasjon av ærfugl, 4. observasjon av lappspove, 7. observasjon av fjellvåk, 2 observasjoner av fuglekonge i oktober og stasjonære dvergdykkere på høsten.

Artsgjennomgang

KNOPPSVANE

Status: 1–2 par er hekkende årlig, og den kan sees hele den isfrie perioden.

2014: Ble observert på 147 dager fordelt på hele året. Største antall var 47 ind 22.8 (JVI). Vellykket hekking på Dyno-dammen førte til 5 unger.

SANGSVANE

Status: Sees årlig i lite antall tidlig vår og sein høst.

2014: Ti ad og fire 2K ind 28.2 (JVI, SST) og 2 ad til samme dag (JVI), 10 ind ptN 29.3 (HPR), 2 ind 31.3 (BEL) og 1 ind overflygende 13.12 (JVI).

DVERGSVANE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2010.

SÆDGÅS

Status: Sjelden. Sist sett i 2012.

KORTNEBBGÅS

Status: Passerer Linnesstranda i store flokker om våren, færre blir observert om høsten. Noen flokker raster, men de fleste flyr over for å raste på Tyrifjorden.

2014: Ble observert på 24 ulike dager i perioden 29.3–11.5 og 18.9–19.10. Den største delen av trekket gikk de første dagene (29–30.3), ca. 3000 ind totalt. Trekket fortsatte med mindre flokker fram til 10.5. Hovedtyngden av høsttrekket gikk i dagene 18–21.9, med totalt ca. 1000 ind.

TUNDRAGÅS

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2011.

GRÅGÅS

Status: Observeres med jevne mellomrom. Dette er lokalt hekkende grågjess som for det meste holder til langs Drammenselva.

2014: Ble observert på 35 dager i periodene 16.3–14.6 og 10.8–6.10. Største antall var 38 ind overflygende 17.8 (JEN, JVI). En individmerket grågås 24.8 (JEN) var merket som mytende, ikke-hekkende ind på Rauer i Nøtterøy kommune i juni 2012 (Arne Follestad pers. medd).

STRIPEGÅS

Status: Sjelden. Sist sett i 2008.

HVITKINNGÅS

Status: Årviss i lite antall.

2014: Ett ind 7.5 (BKY) og 2 ind overflygende 17.5 (JVI).

KANADAGÅS

Status: Har blitt noe mindre vanlig de siste år, kanskje på grunn av forsøk på å fjerne arten fra norsk fauna. Har hekket ett år.

2014: Ble observert på 37 dager i perioden 25.2–3.6 og 31.7–13.12. Største antall var 28 ind 22.3 (JVI).

RUSTAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.

GRAVAND

Status: Økende forekomst, forsøker å etablere seg som hekkefugl på Linnesstranda, få vellykkede hekkinger er registrert.

2014: Arten sett på 42 dager i perioden 9.3–13.8. Største antall var 4 ind flere ganger. Par så ut til å etablere seg, men uten resultat også i år.

MANDARINAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1999.

BRUNNAKKE

Status: Vanlig i trekketidene.

2014: Ble observert på 35 dager fra 6.4–14.6 og 17.7–9.11. Største antall var 5 ind flere ganger.

SNADDERAND

Status: Sjelden, men nesten årlig forekommende. Sist sett i 2012.

KRIKKAND

Status: Meget vanlig i trekketidene.

2014: Ble sett på 116 dager i perioden 28.3–12.12. Største antall var 20 ind 18.9 (HPR). Den 22.6 ble et par med 4 pulli observert i elvemunningen (JEN). Dette er første registrerte hekking av arten på Linnestranda! Andefamilien var stasjonær på lokaliteten til langt utover høsten.

AMERIKAKRIKKAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

STOKKAND

Status: Meget vanlig i den isfrie perioden. Årlig hekkende 1-3 par.

2014: Ble observert 191 dager i perioden 11.2–29.12. Største antall var 150 ind 30.8 (BEL, JEN). Hekking ble påvist også i 2014.

STJERTAND

Status: Årviss i lite antall i trekketidene.

2014: 1 hann 26.9 (JVI) og 1 ind 12.10 (SST).

KNEKKAND

Status: Årviss i lite antall.

2014: 1 hann rastende 20.5 (JNY, TVÆ), 1 hunn 24.5 (JBE, JEN, SST) og ett par 30.5–1.6 (HPR, JNY, SST).

SKJEAND

Status: Årviss i lite antall

2014: 1 ad hunn 14.9–20.9 (HPR, JEN, JVI, SST, MÅS)

TAFFELAND

Status: Sjelden i trekketiden. Sist sett i 2012.

TOPPAND

Status: Meget vanlig i trekketidene, i størst antall på høsten.

2014: Ble sett på 83 dager i perioden 16.3–21.12. Største antall 66 ind 25.10 (JAP).

BERGAND

Status: Nesten årviss i lite antall, hovedsakelig om høsten.

2014: En hunn observert 22.6 (JEN) og 1–4 ind var stasjonære fra 1.10–8.11 (AGA, BPE, JEN, JVI, KAJ, NPE, SST m.fl.)

ÆRFUGL

Status: Meget sjelden.

2014: 1 hunn 29.5 (JNY) var kun 4. obs på Linnestranda!

HAVELLE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2010.

SVARTAND

Status: Nesten årviss trekkgjest i lite antall.

2014: 2 ind ble sett 4.1 (JVI, VBU), 1 ind 11.1 (JVI) og 2 ind 17.5 (JEN, VBU, SST).

SJØORRE

Status: Sjelden. Sist sett i 2011.

KVINAND

Status: Meget vanlig i trekketidene, også sett i hekketida. Mulig hekkefugl.

2014: Ble observert på 109 dager spredt over hele året. Største antall var 15 ind tre ganger. 1 hann ble observert med 4 pulli 21.6 og 22.6 (JEN). Må ha hekket i eller svært nær området.

BØFFELAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2010.

Observasjonen ble behandlet av NSKF i 2011 og ble godkjent som D-observasjon.

LAPPFISKAND

Status: Sjelden, men ser nå ut til å være nesten årlig. Sist sett i 2013.

SILAND

Status: Vanlig om våren, økende forekomst.

Hekkende enkelte år.

2014: Observert på 58 dager i perioden 7.3–8.11, men kun 2 dager etter juli. Største antall var 10 ind 24.4 (AHT).

LAKSAND

Status: Vanlig på vår- og høsttrekk.

2014: Observert på 138 dager i perioden 3.1–29.5 og 7.7–23.12. Største antall 39 ind 7.10 (EKR, JVI).

FASAN

Status: Tidligere vanlig og sannsynlig hekkefugl. Nå i tilbakegang.

2014: 1 hann 25.3–30.3 (BEL, JVI, REA, SST), 1 hann 21.4–27.4 (BKY, JEN, MOM), 1 hann 17–18.5 (JEN), 1 hunn 5.10–19.10 (BEL, JEN, JVI, BPE), 1 hunn 13.12 (JEN). Et lite oppsving i 2014.

SMÅLOM

Status: Sjelden, men synes å ha økende forekomst.

2014: 1 ind ptN 5.4 (REA, SST).

STORLOM

Status: Årlig i lite antall på våren.

2014: 6 ind ptN og 2 ptØ 5.4 (REA, SST), 2 ad rastende 18.4 (JEN), 1 ind 3.5 (KAJ) og 1 ind 7.5 (BKY).

GULNEBBLOM/ISLOM

Status: Meget sjelden, sett 1 gang i 2006.

DVERGDYKKER

Status: Nesten årvisst i lite antall senhøstes.

2014: Ett ind stasjonært fra 21.9–6.12, de var to i perioden 6.10–14.10. Mange observatører fikk se dvergdykkeren som holdt til rundt elvemunningen.

Foto: Jorunn Villand

TOPPDYKKER

Status : Vanlig på vårtrekk, noe sjeldnere om høsten, økende forekomst de siste åra.

2014: Observert på 40 dager i perioden 22.3–27.5 og 29.7–23.11, likt fordelt på vår og høst. Største antall 15 ind 26.4 (JEN). Største antall var 8 ind 27.3 (GGR).

HORNDYKKER

Status : Årvisst i lite antall.

2014: 1 ind 16.4 (JVI, GAC), 5 ind rastende 17.4 (JAP), 1 ind 26.4 (HPR, JVI) og 1 ind 11.10–12.10 (JEN, JVI).

GRÅSTRUPEDYKKER

Status : Meget sjelden. Sist sett i 2009.

HAVSULE

Status : Meget sjelden. Funnet død i 2006.

STORSKARV

Status: Forekommer i en lokal ikke-hekkende populasjon av mellomskarv (*Phalacrocorax carbo sinensis*) og overtrekkende flokker av nordlig storskarv (*P. c. carbo*) som sees på vårtrekk.

2014: Observert på 195 dager fordelt over hele året, bortsett fra slutten av januar og begynnelsen av februar, da det lå is på fjorden. Største antall var 380 ind på trekk 30.3(REA, SST). De var fordelt på 3 flokker. Vårtrekket varte i hovedsak fra 29.3–5.4. Største antall lokale skarver var 98 ind 25.10 (JAP).

GRÅHEGRE

Status: Kan sees på Linnestranda store deler av den isfrie perioden, som oftest 1–2 ind.

2014: Ble observert på 164 dager fordelt over hele året, bortsett fra slutten av januar og begynnelsen av februar, da det lå is på fjorden. Største antall var 13 ind 1.12 (JVI).

EGRETTHEGRE

Status: Meget sjelden.

2014: Ett ind fløy lavt over elvemunningen fra nord mot sør den 7.9 (JVI). Dette er andre observasjon av arten på Linnestranda!

Foto: Jorunn Villand

GLENTTE

Status: Meget sjelden.

2014: Observasjon nr. 2 på Linnestranda ble gjort av Even Johansen (EJO) den 18.5.

SIVHAUK

Status: Fåttallig trekkfugl, økende forekomst.

2014: 1 hunn 10–11.5 (BKY, JEN), 1 ind 8.7 (JAP), og 1 hunn 4.8 (JVI).

MYRHAUK

Status: Sjelden. Sist sett i 2013.

VEPSEVÅK

Status: Sjelden, men nå nesten årlig. Sist sett i 2013.

HØNSEHAUK

Status: Regelmessig observert i lite antall, oftest i trekketidene og i vinterhalvåret.

2014: 1 ind 5.4 (REA, SST), 2 ind ptN 17.4 (JVI), 1 ad hunn tok kråke på grunna 21.6 (JEN), samme 22.6 (JEN), 1 1K 5.8 (JVI, OMO), 1 ind 7–8.8 (NPE), 1 ind sett 2 ganger 7.9 (JVI), 1 ind 14.9 (JVI), 1 1K med mislykket angrep på skarver på grunna 4.10 (JEN), 1 1K 27.10, 1 ind 14.11 (JVI) og 1 ind overflygende 22.11 (JEN, JVI). Trolig det samme 1K individ stasjonært hele høsten.

Foto: Jens Erik Nygård

SPURVEHAUK

Status: Vanlig rovfugl på Linnestranda.

2014: Ble sett på 62 dager spredt over hele året, bortsett fra i hekketiden, bestandig ett individ, men både hanner, hunner og ungfugler er sett.

MUSVÅK

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2014: Observert på 36 dager, hovedsakelig på høsten. Det store antallet observasjoner skyldes et stasjonært individ som holdt seg i området fra september og ut året.

Foto: Jens Erik Nygård

FJELLVÅK

Status: Sjelden.

2014: 1 ind ptSØ 29.11 (HPR, JVI)

FISKEØRN

Status: Regelmessig fiskende i sommerhalvåret.

2014: Observert på 20 dager i perioden 16.4–7.9, ett ind hver gang.

HAVØRN

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2013.

TÅRNFALK

Status: Årviss i lite antall på trekk vår og høst.

2014: 1 ind 24.8 (SIM, OMM) og 1 ind 5.10 (BPE, JVI)

DVERGFALK

Status: Sjelden.

2014: 1 1K ind slo en strandsnipe i elvemunningen 12.8 (JVI).

LERKEFALK

Status: Nesten årviss næringssøkende i området.

2014: 1 ind 25.5 (JVI, VBU), og 1 ind næringssøkende 28.6 (JVI).

JAKTFALK

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

VANDREFALK

Status: Årviss i lite antall siden 2006.

2014: 1 hunn 13.5 ptØ (JVI), 1 ind ptV 2.8 (JVI), 1 ind overflygende 31.8 (JEN, SST), 1 ind 5.10 (BEL, BPE, JEN, JVI, NPE) og 1 ind 14.11 (JVI).

JERPE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1998.

ORRFUGL

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1996.

VANNRIKSE

Status: Sjelden, men kan være mer regelmessig enn det som blir registrert på grunn av at den ikke så gjerne viser seg i det åpne.

2014: Vi håpet på en ny vellykket hekking, men etter en innledning med 1-2 syngende individer, så ble det ikke registrert noe mer før det ble registrert inntil 4 ind i elvemunningen seinhøstes. Totalt observert på 12 ulike datoer i perioden 4.4–17.5 og 18.10–6.12.

MYRRIKSE

Status: Sjelden. Sist sett 2008.

ÅKERRIKSE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2006.

SIVHØNE

Status: Tidligere hekkefugl, nå sjeldnere.

2014: Heller ikke sivhøna fulgte opp fjorårets hekking. Det ble gjort observasjoner på 34 dager i perioden 9.6–6.12, de fleste av 1–2 stasjonære ind på høsten.

SOTHØNE

Status: Årviss i lite antall i trekktidene.

2014: 1 ind 11.5 (JBE, JEN, JVI, ORY, SST) og 1 ind 25.8 (MÅS).

TRANE

Status: Sjelden, men nesten årviss overflygende.

2014: 1 ind ptN 28.3 (BEL), 2 ind ptN 14.4 (JVI) og 1 ind overflygende mot sør 17.4 (JVI)

TJELD

Status: Vanlig om våren.

2014: Observerert på 46 dager i perioden 4.3–15.7. 4.3 er tidligste vårobservasjon (BKY). Største antall var en samlet flokk på 65 ind 16.5 (EGA, HPR, JBE) som landet i elvemunningen. Dette er største antall observerert på Linnestranda noensinne! Ungfugler ble observerert, noe som tyder på at tjelden har hekket i nærheten, noe som har vært mistenkt i flere år.

AVOSETT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2009.

DVERGLO

Status: Vanlig på trekk. Hekket i 2013 og hekker trolig årlig på egnede lokaliteter i nærheten.

2014: Observerert på 78 dager i perioden 6.4–31.8. Ny vårekstremum (JEN, SST)! Største antall var 13 ind 23.6 (JBE), det største antall på Linnestranda noensinne!

SANDLO

Status: Vanlig. Har gjort hekkforsøk og hekker trolig på egnede lokaliteter i nærheten.

2014: Observerert på 91 dager fra 4.3–7.9. Ny vårekstremum (JVI)! Største antall 10 ind 6.5 (JVI).

HEILO

Status: Nesten årviss på trekk i lite antall, sees oftest på jordene.

2014: 7 ind ptS 12.8 (JVI) og 1 ind hørt 17.8 (JVI).

TUNDRALO

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2010.

VIPE

Status: Meget vanlig, hekkefugl i jordbrukslandskapet.

2014: Observerert på 96 dager fra 8.3–16.8. Største antall var 64 ind 28.3 (JVI) i elvemunningen. Hekking ble påvist ved Jordhaugene også i 2014.

POLARSNIFE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2012.

DVERGSNIPE

Status: Nesten årlig i lite antall på trekk.

2014: 1 ind var stasjonært fra 25.5–5.6 (JEN, JNY, JVI, VBU, SST m.fl.), 1 ind rastende 1.9 (BEL, JVI, KAJ) og 4 ind 31.8 (EGA, HPR, JEN, NPE, SST).

TEMMINCKSNIFE

Status: Årlig i lite antall på trekk.

2014: 4 ind stasjonært fra 16.5–29.5 (EGA, JBE, JEN, JVI, SST m.fl.), 1 ind næringsøkende 8.7 (JAP) og 2 ind rastende 7.8 (JVI, RZA).

TUNDRASNIPE

Status: Sjelden. Sist sett i 2010.

FJÆREPLYTT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1995.

MYRSNIPE

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2014: 10 ind. 8.7 (JAP, JVI), 1–4 ind stasjonære fra 1.8–20.9, 1 seint ind 7-8.11 (BPE, JVI), totalt på 23 dager.

BRUSHANE

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2014: Observerert på 25 dager i perioden 6.5–12.9. Største antall var 10 ind 3.9 (JEN).

SVØMMESNIPE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2013.

POLARSVØMMESNIPE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2010.

KVARTBEKKASIN

Status: Sjelden. Sist sett i 2013.

ENKELTBEKKASIN

Status: Vanlig på trekk. Hekker trolig årlig.

2014: Største antall var 3 ind 19.4 (JEN) og 25.5 (VBU). Hekking sannsynlig også i år, men et dårlig år for enkeltbekkasinen på Linnestranda!

DOBBELTBEKKASIN

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2007.

RUGDE

Status: Nesten årlig i lite antall. Regelmessig rugdetrekk innenfor reservatet ble registrert i 2008. Sist observert i 2013

SMÅSPOVE

Status: Årviss på trekk i lite antall, nesten utelukkende på vårtrekk.

2014: 3 ind ptN 3.5 (BEL), 2–3 ind 4.5 (EGA, JAP, JEN, RZA), 36 ind rastet kort 6.5 (JVI), 6 ind rastende 8.5 (EGA, JVI, POS), 6 ind også sett 9.5 (JVI), 1 ind 10.5 (JEN, JVI, 3 ind 11.5 (JEN, SST), 1 ind 17.5 (JVI, VBU), 1 ind 20.6 (SRI) og 1 ind 8.7 (JAP). 36 ind er det største antall registrert noensinne.

STORSPOVE

Status: Vanlig på trekk, oftest om våren.

2014: Observert på 18 dager i perioden 7.4–24.5 og 7.7–12.7. Største antall var 21 ind 8.4 (JVI, MOM).

SVARTHALESPOVE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2003.

LAPPSPOVE

Status: Sjelden.

2014: 1 ind. ble sett 6.5 (JVI). Fjerde observasjon på Linnestranda.

Foto: Jorunn Villand

SOTSNIPE

Status: 1–2 ind observeres årlig.

2014: 1 ind 5.6–6.6 (JNY) og 1 ind 9.7 (JVI).

RØDSTILK

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2014: Observert på 21 dager i perioden 4.5–14.8. Største antall 4 ind 8.7 (JAP, JVI).

GLUTTSNIPE

Status: Vanlig på trekk

2014: Observert på 55 dager i perioden 25.4–29.8. Største antall var 40 ind 6.5 (JVI).

SKOGSNIPE

Status: Vanlig, sannsynlig hekkefugl.

2014: Observert på 52 dager fra 30.3–5.8. Største antall var 4 ind 26.7 (JEN).

GRØNNSTILK

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2014: Observert på 29 dager i perioden 23.4–5.8. Ny tidligrekord var 1 ind 23.4 (HPR). Største antall 9 ind 8.5 (JVI).

STRANDSNIPE

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2014: Observert på 99 dager i perioden 23.4–14.9. Største antall var 10 ind 12.7 (SST).

STEINVENDER

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

Ubestemt FJELLJO/TYVJO

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1995.

DVERGMÅKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2009.

HETTEMÅKE

Status: Meget vanlig.

2014: Ble observert på 114 dager i perioden 2.3–31.10. En vinterobservasjon ble gjort av 1 ind 7.12 (JVI). Største antall var 100 ind 30.4 (REA, SST) og 5.4 (BKY, REA, SST).

FISKEMÅKE

Status: Meget vanlig i den isfrie perioden. Hekker av og til på bøyer utenfor Gilhusodden eller på industritak.

2014: Observert på 124 dager i perioden 22.2–23.12. Største antall var 190 ind 30.4 (SST).

SVARTEHAVSMÅKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2013.

SILDEMÅKE

Status: Vanlig i lite antall i sommerhalvåret.

2014: Ble observert på 90 dager i perioden 14.3–12.9. Største antall var 60 ind 29.6 (JEN) og 10.7 (SST). Den 31.8 drev en sildemåke og en gråmåke langvarig kurtise, gikk side ved side skrikende i lang tid. (JEN). En individmerket sildemåke ble avlest 29.5 (SST). Denne har overvintret på søppelplasser ved Madrid de to siste vintrene.

Sildemåke og gråmåke kurtiserer Foto: Jens Erik Nygård

GRÅMÅKE

Status: Meget vanlig året rundt.

2014: Ble observert på 144 dager fordelt over hele året. Største antall var 300 ind 14.11 (JVI).

GRØNLANDSMÅKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2001.

POLARMÅKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2012.

SVARTBAK

Status: Meget vanlig i den isfrie perioden.

2014: Ble sett på 161 dager, fordelt over hele året. Største antall var 29 ind 20.6 (VBU).

SPLITTERNE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.

SVARTTERNE

Status: Meget sjelden. Sist observert i 2009.

MAKRELLTERNE

Status: Vanlig i sommerhalvåret. Sporadisk hekkende.

2014: Ble sett på 57 dager i perioden 27.4–9.8. Største antall var 6 ind 28.7 (JEN).

RØDNEBBTERNE

Status: Nesten årviss i lite antall. Sist sett i 2013.

LOMVI

Status: Nesten årviss opptreden i lite antall. Sist

observert i 2012.

ALKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2007.

ALKEKONGE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2012.

BYDUE

Status: Er blitt sjelden etter at fast oppholdsted ved Gilhus er blitt borte. Observasjoner så langt unna som Drammen havn blir utelatt.

2014: 3 ind overflygende 9.2 (JVI), 2–3 ind 1.4 (JVI, REA), 1 ind 6.4 (JVI), 5 ind 15.7 (JVI), 1 ind 12.9 (EKR) og 3 ind 7.12 (JVI).

SKOGDUE

Status: Årlig i lite antall.

2014: 3 ind 28.3 (JVI), 1 ind 29.3 (JBE, JVI), 5 ind overflygende 4.4 (JVI), 1 ind rastende 12.4 (AGU, HGU), 1 ind overflygende 24.4 (JVI), 2 ad i par kurtiserende på jorde 24.5 (JEN), 1 ind rastende 25.5 (JEN), 4 ind overflygende 29.5 (EGA, HPR, NPE), 2 ind overflygende 20.6 (JVI) og 1 ind 4.10 (JVI).

RINGDUE

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret. Hekkefugl.

2014: Ble sett på 113 dager i perioden 2.3–12.10. Største antall var 62 trekkende mot sør 5.10 (BPE, JEN).

TYRKERDUE

Status: Var vanlig på 70-tallet, nå sjelden. Har hekket.

2014: Første funn siden 2008! Ble fotografert overflygende 18.5 (JNY).

GJØK

Status: Sees eller høres nesten årlig. Sist hørt i 2012.

KATTUGLE

Status: Sjelden. Sist registrert i 2005.

HORNUGLE

Status: Sjelden. Sist sett i 1979.

JORDUGLE

Status: Sjelden. Sist sett i 2012.

HUBRO

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

HAUKUGLE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2013.

TÅRNSEILER

Status: Vanlig i sommerhalvåret

2014: Ble sett på 33 dager i perioden 17.5–31.8.
Største antall var 60 ind 23.6 (JBE).

ISFUGL

Status: Har vært meget regelmessig observert på Linnestranda, men ikke de 4 sista åra, sist i 2008.

2014: Endelig tilbake etter flere års fravær! 1 ind 4.5 (JEN) og 1 ind 12.5 (BKY). Kun korte glimt, dessverre.

VENDEHALS

Status: Nesten årlig passerende på trekk.

2014: 1 ind 11.5 (JBE, JEN, ORY), 1 ind 16.5 (JBE) og 1 ind 18.5 (JEN).

GRÅSPETT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2010.

GRØNNSPETT

Status: Vanlig på Dynos område, av og til i reservatet, ser ut til å gå tilbake.

2014: Kun 4 observasjoner også 2014. 1 ind overflygende 19.5 (TAX, ØST, PML), 1 ind 26.7 (JEN), 1 ind 10.8 (JEN) og 1 ind 23.8 (JEN, REA).

SVARTSPETT

Status: Sees eller høres årlig.

2014: 1 ind hørt 29.3 (JBE, JVI), 1 ind ved Dynodammen 30.3 (JVI), 1 ind 4.8 (JHM), og 1 ind ved Dynodammen 24.8 (JEN).

FLAGGSPETT

Status: Meget vanlig. Hekkefugl.

2014: Ble observert på 85 dager fordelt på hele året. Største antall var 2 ind flere ganger. Hekking ble påvist.

Foto:
Jorunn
Villand

HVITRYGGSPETT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1973.

DVERGSPETT

Status: Vanlig, hekkefugl. I tilbakegang?

2014: Ble observert på 31 dager fra 14.3–26.8.
Største antall var 2 ind flere ganger. Mulig hekking i 2014.

TRETÅSPETT

Status: Meget sjelden. Sist observert i 2011.

SANGLERKE

Status: Vanlig, hekkefugl i jordbrukslandskapet. I tilbakegang.

2014: Ble observert på 40 dager i perioden 9.3–19.10. Største antall var 10 ind ved Jordhaugene 21.3 (JVI). Hekking ble ikke sikkert påvist i 2014.

SANDSVALE

Status: Vanlig i sommerhalvåret.

2014: Observert 33 dager fra 27.4–23.8. Største antall var 60 ind 25.5 (BKY, EGA, JEN).

LÅVESVALE

Status: Vanlig i sommerhalvåret. Hekkefugl.

2014: Observert 69 dager i perioden 21.4–12.10. Største antall var 90 ind 18.5 (JEN). 2 ind besøkte reir (inn og ut av låve på Gilhus) den 21.6 (JEN).

TAKSVALE

Status: Vanlig i sommerhalvåret. Hekkefugl.

2014: Observert 41 dager i perioden 25.4–23.8. Største antall var ca. 50 ind 8.5 (EGA).

TREPIPLERKE

Status: Sjelden på Linnestranda, til tross for at den er vanlig i skogområder i nærheten.

2014: 2 ind 17.5 (VBU), 1 ind syngende 20.6 (JVI).

HEIPIPLERKE

Status: Vanlig på trekk vår og høst.

2014: Observert på 30 dager i periodene 22.4–18.5 og 31.8–11.10. Største antall var 32 ind 29.4 (JVI). Et godt år for heiplerke etter flere magre år.

SKJÆRPIPLERKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2007.

GULERLE

Status: Vanlig på trekk, fortrinnsvis om høsten.

2014: Observert på 13 dager i periodene 5.5–20.6 og 25.7–3.9. Største antall var 6 ind 16.8 (JEN).

VINTERERLE

Status: Årviss på trekk i lite antall. Passerer på vei til og fra hekkeplassene i Lierdalen. Mulig hekking i 2009.

2014: 1 hann 14.3 (JVI), 1 ind 29.3 (HPR), 1 ind + 2 1K 24.6 (JVI), 1 ind 10.7 (SST), 2 ind 12.7 (SST) og 1 ind overflygende 31.8 (JEN, SST).

LINERLE

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2014: Observert 142 dager i perioden 28.3–6.12. Største antall var inntil 40 ind på jordet ved Gilhusodden i en periode slutten av august (JEN, JVI).

SIDENSVANS

Status: Streiffugl som besøker oss årlig i vinterhalvåret avhengig av mattilgang.

2014: Ble observert på 12 dager i perioden 7.1–12.3 og 9.11–30.12. Største antall var 50 ind 12–17.1 (JVI).

FOSSEKALL

Status: Nesten årviss på trekk. Passerer på vei til og fra hekkeplassene i Liervassdraget. Sist sett i 2012.

GJERDESMETT

Status: Vanlig, men varierende i antall, hekkende i gode år.

2014: Observert på 90 dager fordelt over hele året. Største antall var 5 ind 25.10 (BPE). Mulig hekking i 2014.

JERNSPURV

Status: Vanlig i lite antall om våren, hekkefugl.

2014: Observert 38 dager i perioden 30.3–30.8, hovedsakelig om våren. Største antall var 3 syngende hanner flere ganger. Mulig hekking.

Foto: Jens Erik Nygård

RØDSTRUPE

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2014: Observert 153 dager i fordelt på det hele året. Største antall var 10 ind 5.4 (EGA, JAP) og 13.4 (BEL). Hekking ble påvist også i 2014.

NATTERGAL

Status: Vanlig i hekketiden, trolig årlig hekkende.

2014: Ble observert på 34 dager i perioden 14.5–8.8. Største antall var 3 syngende hanner 16–18.5. Hekking ble påvist også i 2014.

BLÅSTRUPE

Status: Fåtallig på trekk. Sist sett i 2013.

RØDSTJERT

Status: Sjelden. Sist sett i 2012.

BUSKSKVETT

Status: Tidligere hekkefugl, nå sjelden.

2014: 1 ind 22.7 (JVI), i takrøret ved fugltårnet.

STEINSKVETT

Status: Årviss i lite antall.

2014: 1 ind 5.4 (JVI), 1 ind 12.8 (JVI), 1 ind 29.8 (JVI) 1 ind 7.9 ved Gilhus (SST) og 1 ind 21.9 ved Gilhusodden (JVI).

RINGTROST

Status: Sjelden. Sist sett i 2013

SVARTTROST

Status: Vanlig, hekkefugl.

2014: Ble observert 136 dager fordelt over hele året. Største antall var 12 ind 29.3 (VBU). Mulig hekking.

GRÅTROST

Status: Meget vanlig, hekkefugl i stort antall.

2014: Ble sett på 126 dager fordelt over hele året. Største antall var 35 ind 21.4 (BKY, JEN). Arten hekket som vanlig med mange par.

MÅLTROST

Status: På trekk i lite antall. Nyetablert hekkefugl.

2014: Ble observert på 40 dager i periodene 29.3–23.6 og 20.10–22.10. Største antall var 4 ind 19.4 (JEN). Syngende hann hørtes over lengre tid på våren, så hekking er mulig, men ikke sikkert påvist.

RØD Vingetrost

Status: Meget vanlig, hekkefugl i stort antall.

2014: Observert på 99 dager fra 22.3–18.10. Største antall var 30 ind, deriblant en flokk på 15 ind 30.3 (REA, SST).

DUETROST

Status: Sjelden. Sist sett i 2013.

GRESSHOPPESANGER

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1997.

SIVSANGER

Status: Sjelden, men årlig passerende på trekk?

2014: 1 ind 19–20.5 (JVI, NPE, PML, TAX, ØST), 1 ind syngende 25.5 (NPE) og 1 ind 16.8 (JEN).

BUSKSANGER

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

MYRSANGER

Status: Vanlig. Årlig hekkende i lite antall.

2014: Observert på 23 dager i perioden 24.5–31.8. Hekking ble ikke sikkert påvist i år. Inntil 3 ind ble observert samtidig.

RØRSANGER

Status: Vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.

2014: Ble observert på 79 dager i perioden 5.5–20.9). Største antall var 12 ind 25.7 (JEN).

GULSANGER

Status: Vanlig om våren, hekkefugl.

2014: Ble observert på 26 dager i perioden 11.5–10.8. Største antall var 3 ind 9.8 (JEN), varslende, engstelig!. Sen hekking?.

MØLLER

Status: Årviss i lite antall om våren.

2014: 1 ind 7-8.5 (MOM), 2 hanner syngende 11.5 (JEN), 1 ind syngende 17.5 (REA, SST), 1 ind hørt 7.6 (JVI) og 1 hann sett 25.8 (MÅS)

TORNSANGER

Status: Årviss i lite antall om våren. Hekkefugl enkelte år.

2014: Kun 2 observasjoner, begge ved fugletårnet: 2 ind 2.6 (JNY) og 1 ind 3.6 (JVI), trolig samme individer.

HAGESANGER

Status: Vanlig, hekkefugl.

2014: Ble observert på 32 dager fra 17.5–5.8. Største antall var 2 ind flere ganger. Hekking ble påvist.

MUNK

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.

2014: Ble sett 77 dager fra 19.4–22.11. Største antall var 4 ind flere ganger. Sannsynlig hekking.

BØKSANGER

Status: Sjelden. Sist sett i 2012.

GRANSANGER

Status: Vanlig på trekk. Har også etablert seg som hekkefugl.

2014: Ble observert på 104 dager fra 29.3–28.10. I tillegg ett ind 25.11 (JVI), hvilket er det seineste noensinne. Ett ind 1.11 (JVI) er godkjent som østlig gransanger (tristis/abietinus ut fra bilde. Største antall var 14 ind 19.4 (JEN). Sannsynlig hekking i 2014.

LØVSANGER

Status: Meget vanlig, hekkefugl

2014: Ble observert 89 dager fra 26.4–19.9. Største antall var 14 ind 25.7 (JEN). Sannsynlig hekking.

FUGLEKONGE

Status: Sjelden.

2014: 1 ind 1.10 (JVI) og 11.10 (JVI, SST).

Foto: Jorunn Villand

GRÅFLUESNAPPER

Status: Vanlig i lite antall om våren. Sannsynligvis årlig hekkende.

2014: Ble observert på 24 dager i perioden 8.5–26.8. Største antall var 4 ind ved Dynodammen 9.5 (JVI).

SVARTHVIT FLUESNAPPER

Status: Tidligere vanlig i lite antall om våren. Nå sjeldnere. Sist sett i 2013.

SKJEGGMEIS

Status: Sjelden.

2014: 1 ind 12.10 (JVI).

STJERTMEIS

Status: Sees sporadisk i små familieflokker i vinterhalvåret. Hekker enkelte år?

2014: Observert på 14 dager i periodene 4.1–12.1 og 4.11–25.12. Største antall 19 ind 6.12.

LØVMEIS

Status: Vanlig hele året, men kan være nokså stillferdig og usynlig i perioder. Hekkefugl.

2014: Observert på 132 dager spredt over hele året, få observasjoner i juni og juli. Største antall 5 ind 4.1 (VBU) og 25.10 (BPE). Parring ble observert 11.4 (JBE).

GRANMEIS

Status: Art som bruker området om vinteren, men ellers holder til i nærliggende barskogsområder. Synes å ha blitt sjeldnere de siste åra. Sist sett i 2011.

2014: 3 ind observert ved Dynodammen 1.10 (AGU, HGU) og 1 ind hørt 5.10 (JEN).

SVARTMEIS

Status: Sjelden, men økende antall observasjoner. Sist sett i 2013.

BLÅMEIS

Status: Meget vanlig året rundt, hekkefugl.

2014: Observert på 204 dager spredt over hele året. Største antall var 30 ind 30.11 (BPE). Hekking ble påvist også i 2014.

KJØTTMEIS

Status: Meget vanlig året rundt, hekkefugl.

2014: Ble observert på 176 dager spredt over hele året. Største antall var 25 ind 25.10 og 30.11 (BPE). Hekking ble påvist også i 2014.

SPETTMEIS

Status: Vanlig, hekkefugl

2014: Ble observert på 143 dager fordelt over hele året. Største antall 10 ind 25.10 (BPE). Hekking ble påvist også i 2014.

TREKRYPER

Status: Vanligst i vinterhalvåret, men har også vært påvist hekkende flere ganger.

2014: Ble observert på 21 dager spredt over året. Et ind ble sett syngende og næringsøkende 15.3 (JEN), men ingen sikker hekking. Største antall var 2 ind 10.1 (JVI) og 30.11 (SST).

TORNSKATE

Status: Nesten årvisst i lite antall.

2014: 1 ind 27.7 (JVI), 1 1K 2.8 (JVI), 1 1K 10.8 (JEN, JVI).

Foto: Jens Erik Nygård

VARSLER

Status: Sjelden, men nesten årvisst.

2014: 1 ind 31.1 (JVI), 1 ind 16.3–28.3 (JEN, JVI, REA) og 1 ind 11.10 (JVI, SST)

NØTTESKRIKE

Status: Årvisst i lite antall.

2014: Økende antall observasjoner, sett på 39 dager i år, i periodene 4.1–18.4 og 10.8–1.12. En observasjon ble gjort i juni, den 13. (JVI). Største antall 9 ind 12.1 (JVI, SST).

SKJÆRE

Status: Meget vanlig året rundt, hekkefugl

2014: Observert på 146 dager fordelt over hele året. Største antall var 20 ind 2.11 (MvG). Hekking ble påvist i 2014.

NØTTEKRÅKE

Status: Årvisst i lite antall.

2014: 3 ind 7.9 (BEL, JEN, SST), 1 ind 12.9 (EKR), 1 ind 24.9 (EGA) og 1 ind 26.9 (JVI),

KAIE

Status: Kan overnatte på Gilhusodden i store flokker vinterstid sammen med kråker. Næringsøkende i distriktet om vinteren.

2014: Observert på 55 dager i periodene 7.1–29.5 og 12.9–28.12. Største antall var 200 ind 8.5 (MOM).

KORNKRÅKE

Status: Sjelden. Sist sett i 2013

KRÅKE

Status: Meget vanlig, hekkefugl. Kan overnatte på Gilhusodden i store flokker vinterstid sammen med kaier. I seinere år har de overnattet ved Gulskogen.

2014: Ble observert på 173 dager fordelt over hele året. Største antall var 300 ind rastende 26.3 (VBU) og overflygende 6.4 (JVI).

RAVN

Status: Årvis i mindre antall, for det meste overflygende.

2014: Ble observert på 46 dager spredt over det meste av året. Største antall var 20 ind overflygende 12.2 (JBE).

STÆR

Status: Vanlig, hekkefugl.

2014: Observert på 83 dager i perioden 16.3–19.10. Største antall var 300 ind 6.9 (JEN). Hekking ble påvist.

GRÅSPURV

Status: Vanlig i lite antall, hekkefugl. Tilstede hele året.

2014: Observert på 45 dager fordelt over hele året. Største antall var 20 ind flere ganger. Arten er helt sikkert underreportert.

Foto: Jens Erik Nygård

PILFINK

Status: Meget vanlig, hekkefugl. Tilstede hele året

2014: Observert på 161 dager fordelt over hele året. Største antall var 30 ind 3.12 (KAJ, AKJ). Hekking ble påvist.

BOKFINK

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.

2014: Observert på 113 dager i perioden 11.3–27.10. Største antall var 20 ind 5.4 (EGA, JAP) og 19.4 (JEN). Hekking ble påvist.

BJØRKEFINK

Status: Årlig på trekk i lite antall.

2014: Observert på 36 dager fra 26.3–12.5 og 14.9–18.11. Største antall var 50 ind 27.9 (SST) og 4.10 (JEN)

GRØNNFINK

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2014: Ble observert på 119 dager spredt over hele året. Største antall var 15 ind 29.3 (VBU) og 16.8 (JEN). Et svakt år for grønnfinken!

STILLITS

Status: Vanlig, hekkefugl.

2014: Ble observert på 52 dager i perioden 23.3–30.11. Kun 1 vinterobservasjon: 3 ind overflygende 17.1 (JVI). Største antall var 25 ind 17.8 (JEN, SST).

GRØNNISISIK

Status: Vanlig i vinterhalvåret, kan ha invasjonstypen forekomst, noen år også om sommeren. Hekking er sannsynlig enkelte år.

2014: Ble observert på 99 dager spredt over hele året. Største antall var 200 ind 26.9 og 21.11 (JVI). Nylig utflydde unger ble sett 14.6 (GWI).

TORNIRISK

Status: Årvis i lite antall. Hekker enkelte år.

2014: Observert på 31 dager i perioden 6.4–23.9. Største antall var 6 ind 27.4 (SST). Hekking sannsynlig også i 2014.

BERGIRISK

Status: Sjelden.

2014: 40 ind 4.10 (SPE, MPE)

GRÅISISIK

Status: Vanlig i vinterhalvåret. Se kommentar under brunsisik.

2014: Observert 30 dager i perioden 4.1–11.10. Største antall var 60 ind 4.1 (JEN). En del av de observasjonene som er gjort i sommerhalvåret gjelder nok brunsisik.

BRUNSIK

Status: Denne er utskilt fra gråsik som egen art, ble tidligere betegnet som underart cabaret. Vanskelig å skille fra gråsik og er nok vanligere enn antall registreringer skulle tilsi.

2014: Observert på 26 dager spredt over hele året. Største antall var 10 ind 5.10 (JEN, BPE).

GRANKORSNEBB

Status: Sjelden. Siste sett i 2013.

ROSENFINK

Status: Økende antall observasjoner. I ferd med å etablere seg på Linnestranda?

2014: 2 syngende hanner ble observert på 21 dager i perioden 19.5–10.7.

Foto: Jan-Erik Nyhuus

DOMPAP

Status: Vanlig i vinterhalvåret.

2014: Observert på kun 17 dager i periodene 11.1–16.3 og 11.10–23.12. Største antall var 6 ind 21.1 (LWH). Et svært dårlig år for dompapen.

KJERNEBITER

Status: Nesten årviss, påvist hekkende.

2014: Observert på 10 dager i perioden 9.4–6.6. Mulig hekking.

LAPSPURV

Status: Meget sjelden. Siste sett i 1978.

SNØSPURV

Status: Meget sjelden. Siste sett i 2007.

GULSPURV

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2014: Ble observert på 118 dager spredt over hele året, bortsett fra i august. Største antall var 30 ind 3 dager i februar.

HORTULAN

Status: Meget sjelden. Siste sett i 1993.

SIVSPURV

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.

2014: Ble observert på 131 dager i perioden 16.3–2.11. Største antall var 10 ind 25.7 (JEN).

PATTEDYR:

Mink 11.1 (JVI), 19.7 (JVI),

Bever 2.2 (JEN), 27.4 (JEN)

Rådyr 28.4 (BEL), 3.5 (BEL), 4.5 (JEN, JNY),

JAKTFALK I BUSKERUD

Rapport fra kartleggingsarbeid i 2014

Lars Egil Furuseth og Per Furuseth

Februar 2015

 **NATURVERNFORBUNDET
I BUSKERUD**

SAMMENDRAG

Rapporten presenterer resultatet fra kartlegging av jaktfalk *Falco rusticolus* i Buskerud i 2014. Årets prosjekt er det sjuende i rekken siden 2008. Det har hele tiden vært i regi av Rovfuglgruppa i Naturvernforbundet i Buskerud. Artikkelforfatterne har stått bak det praktiske arbeidet i felt, med bidrag fra en rekke enkeltpersoner.

2014 utmerket seg som et godt år for jaktfalken i Buskerud. Store kull ga utslag i rekordmange unger. Antall okkuperte revir og hekkinger var derimot lavt, et av de laveste i prosjektperioden. Av de 18 kjente lokalitetene ble 17 kontrollert. 9 var okkuperte (52,9 %), og 7 gikk til hekking (41,1 %) og fikk frem minst 20 unger. Det gir et gjennomsnitt pr. vellykkede hekking på minst 2,86 unger. Videre ga dette en middelvei på 2,22 unger pr. okkuperte revir og 1,18 unger pr. kontrollerte revir.

Et rikt smågnagerår, mye godt stabilt og tørt vær gjennom hele hekketiden og god reproduksjon av de viktigste byttedyrene som lirype og fjellrype kan nok i stor grad forklare det gode resultatet. Samtlige fotografier er tatt av forfatterne.

Prosjektet ble støttet med kr 20 000,- fra Fylkesmannen i Buskerud.

SUMMARY

*The report presents the results of surveys of Gyrfalcon (*Falco rusticolus*) in Buskerud in 2014. This year's project is the seventh in the series since 2008. The project has been performed under the auspices in Rovfuglgruppa Naturvernforbundet Buskerud. The authors have conducted the practical work in the field, with contributions from a number of individuals.*

2014 distinguished itself as a good year for hunting falcon in Buskerud. Large clutches of eggs resulted in a record number of chicks. The number occupied territories and nesting attempts were however low, one of the lowest in the project period. 17 of the 18 known localities were controlled. Of these 9 were occupied (52.9%), and 7 had breeding (41.1%) and got at least 20 chicks. This gives an average per successful nesting of at least 2.86 chicks. Further, this gave an average value of 2.22 chicks per occupied territory and 1.18 young per controlled territory.

Other aspects that might explain the good breeding results could be a high number of rodents, stable and dry weather conditions throughout the breeding season and finally good breeding of their main prey, namely the Willow Ptarmigan and Rock Ptarmigan.

All photographs are taken by the authors.

The project received NOK 20,000 - from the County of Buskerud.

Forsidebilde: Jaktfalk på hekkeplass i Hol kommune, juni 2014.

Lars Egil Furuseth,

Vikavegen 16, 3588 Dagali e-post: furufugl@online.no tlf. m 992 91 477 p 32 09 38 37

Per Furuseth,

Hovsvegen 154,

3577 Hovet

e-post: p-furuse@online.no tlf. m 992 61 638

Rapporten er utarbeidet for Fylkesmannen i Buskerud av:

Naturvernforbundet i Buskerud (NiB)

Åssideveien 525, 3322 Fiskum

Fylkessekretær Per Ø. Klunderud

Tlf. 32 75 05 04, e-post: pedrokl@online.no

www.naturvernforbundet.no/buskerud/

FORORD

Feltarbeidet er stort sett utført av oss, men med god hjelp fra personer som har bidratt med observasjoner på enkelte hekkeplasser. Disse vil vi benytte muligheten til å takke: Bent Fjeldheim, Vegard Fjeldheim, Magne Ove Furuseth, Tom Furuseth, Olav Huso, Thor Erik Jelstad og Martin Lindal. Vi vil også takke Agnar Målsnes som jobber med likelydende jaktfalkprosjekt i Hordaland, i regi av NOF avdeling Hordaland. Agnar har vi hatt et særdeles godt samarbeid med, ikke minst i forbindelse med overvåkingen av lokalitetene langs vår felles grense mellom fylkene. Naturvernforbundet i Buskerud (NiB) v/Per Øystein Klunderud takkes for hjelp til arbeidet med prosjektet. Også en stor takk til Torgrim Breiehagen for korrektur av den engelske teksten. Fylkesmannen i Buskerud ved miljøvernavdelingen takkes for økonomisk støtte.

1. INNHOLD

SAMMENDRAG.....	2
ABSTRACT.....	2
FORORD	3
1. INNHOLD.....	3
2. INNLEDNING.....	4
3. OMRÅDEBESKRIVELSE.....	5
4. KARTLEGGINGSMETODE.....	5
5. RESULTATER 2014.....	6
5.1. Feltarbeid.....	6
5.2. Bestandsutvikling og antall revir.....	7
5.3. Hekkeresultater.....	8
5.4. Ungeproduksjon.....	9
5.5. Konklusjon.....	10
5.6. Ringmerking	10
5.7. Sikring av eksisterende reir og bygging av nye.....	11
6. TRUSLER.....	12
7. GYRFACON WORKSHOP.....	13
8. FREMTIDIG ARBEID.....	13
9. REFERANSER.....	14

2. INNLEDNING

Jaktfalkbestand og utbredelse har vært dårlig undersøkt i Norge i alle år. Fra noen korte perioder til over noen tiår har det nå vært drevet noen kartlegginger innenfor mindre og større spredte geografiske områder (Opheim 2008, 2013, Johansen mfl. 2011, Framstad 2012, Furuseth og Furuseth 2014, Målsnes 2014). I Buskerud har vi noen registreringer fra noen lokaliteter fra slutten av 1980 tallet og fremover. Fra 2008 etablerte vi dette prosjektet i regi av Naturvernforbundet i Buskerud (NiB). Siden har prosjektet pågått med målsetning om en fylkesdekkende kartlegging.

Begrepene *lokaliteter* og *revir* blir i hovedsak sett på som det samme i denne rapporten, og anses som jaktfalkens nødvendige areal rundt en eller flere reirplasser. Det sees på som forholdsvis konstante inntil vi oppdager noe annet.

Rapporten bygger på et forholdsvis lite materiale. Men med årlige inventeringer av de faste lokalitetene håper vi at materialet på sikt skal gi en viss pekepinn, – som en referanse til jaktfalkens situasjon i denne delen av utbredelsesområdet. Viktigheten av en lang og kontinuerlig overvåking av jaktfalken er udiskutabel. Undersøkelsen dekker en liten del av den sørligste bestanden innenfor jaktfalkens utbredelse i Fennoskandia.

Det nyeste estimatet for jaktfalkbestanden i Norge er 372 – 651 par (Heggøy og Øien 2014) og 630-1190 par totalt i Norden (Koskimies 2011).

Jaktfalken er oppført som nær truet (NT) i Norsk Rødliste for arter 2010 (Kålås mfl. 2010).

Prosjektet er støttet med midler fra Fylkesmannen i Buskerud hvert år i perioden 2009-2014. Denne rapporten er sendt til Fylkesmannen i Buskerud som dokumentasjon på prosjektarbeidet. I tillegg er det også sendt en oppdatert liste over alle kjente reirplasser med nøyaktige kartreferanser og beskrivelser. Denne er unntatt offentligheten.

Siden oppstarten av dette prosjektet har vi laget en årsrapport fra hvert av årene 2009-2014, inkl. denne. I tillegg lagde vi en rapport etter 2008 sesongen, som gjorde opp status av vår viten om arten i Buskerud til da. Følgende rapporter er så langt utgitt:

Jaktfalk i Buskerud – Utbredelse og trusler. (Furuseth og Furuseth 2009 a).

Jaktfalk i Buskerud – Rapport fra kartleggingsarbeid i 2009. (Furuseth og Furuseth 2009 b).

Jaktfalk i Buskerud – Rapport fra kartleggingsarbeid i 2010. (Furuseth og Furuseth 2011).

Jaktfalk i Buskerud – Rapport fra kartleggingsarbeid i 2011. (Furuseth og Furuseth 2012).

Jaktfalk i Buskerud – Rapport fra kartleggingsarbeid i 2012. (Furuseth og Furuseth 2013).

Jaktfalk i Buskerud – Rapport fra kartleggingsarbeid i 2013. (Furuseth og Furuseth 2014).

Disse ligger tilgjengelig på www.naturvernforbundet.no/buskerud/ under Rovfugl og NOF-Buskeruds hjemmeside www.nofbuskerud.net/ i tidsskriftet «Buskskvetten»

Samtlige rapporter presenterer årets resultater, men de forskjellige rapportene tar også opp ulike temaer innenfor arbeidet med jaktfalk, og må derfor sees i sammenheng.

3. OMRÅDEBESKRIVELSE

Undersøkelsen er fylkesdekkende, men så langt er jaktfalken kun funnet hekkende i kommunene Nore og Uvdal, Hol, Ål og Hemsedal. Det er også disse kommunene som blir prioritert i forhold til å finne nye lokaliteter. Hoveddelen av vår jaktfalkbestand ligger i tilknytning til de store fjellområdene som Hardangervidda og Skarvheimen/Nordfjella (Hallingskarvet, Reineskarvet, Aurlandsfjellet, Lærdalsfjellet og Hemsedalsfjellet). Bare to av lokalitetene ligger i tilknytning til spredt fjellbjørkeskog, øvrige lokaliteter ligger vanligvis langt fra nærmeste skog. Samtlige reirplasser ligger over 1100 moh. Buskerud fylke grenser til fire andre fylker hvor det hekker jaktfalk. Det er Telemark, Hordaland, Sogn og Fjordane og Oppland.

I vår rapport fra 2011 (Furuseth og Furuseth 2012) er områdebeskrivelsen viet større plass.

Figur 1. Selv høyt og langt til fjells, som her på Hardangervidda på 1350 moh., kan relativt små vegger være høyst aktuelle hekkeplasser for jaktfalken.

Although high and far into the mountains, as here on Hardangervidda 1350 meters asl., relatively small walls can remain highly relevant breeding places for the Gyrfalcon.

4. KARTLEGGINGSMETODE

Kartleggingen går ut på å oppsøke kjente hekkeplasser med teleskop og forsøke å avdekke situasjonen for jaktfalken. Dette kan være lettere på noen lokaliteter enn andre. Noen steder dreier det seg om bare ett hekkeberg som kan sees fra en posisjon, mens andre lokaliteter har flere hekkeberg spredt over større areal, samt ofte store og uoversiktlige vegger, som kan kreve flere dager å undersøke.

Fordelingen av feltdagene utover hekkesesongen i perioden 2010-2014 kommer frem i figur 2. Ofte kan vær og føre spille inn på denne fordelingen. Men det har hele tiden vært en tanke å få mest

mulig oversikt på lokalitetene i løpet av april, og med et intenst feltarbeid i juni måned med tanke på riktig konklusjon på hekkeutfallet (etablering, reirplassvalg, mislykkede hekkinger, antall unger osv.).

Selv om ikke ringmerking har vært prioritert har vi sett behovet for reirbesøk i ungetiden med tanke på innsamling av byttedyrrester. Dette kan selvsagt gjøres etter hekketiden, men mer og sikrere data blir samlet inn ved også å utføre dette i reirtiden. Da er det i denne sammenhengen at ringmerking er et naturlig arbeid, selv om gjenfunnene ikke har kommet så langt. Totalt er det ringmerket 17 unger siden 2010 og 34 siden 1999. Innsamlede byttedyrrester er så langt ikke analysert systematisk. Dette vil bli gjort når tiden strekker til.

Lokalitetene ligger alt fra nær bilvei til tre dagsmarsjer tur-retur. For de fleste lokalitetene er det snakk om en dagstur tur-retur på barmark. For en rekke lokaliteter kreves det større anstrengelser ved vinterbesøk. Så langt er all feltarbeid utført til fots/ski eller med sykkel/kano. Snøscooter ville vært et effektivt hjelpemiddel ved inventeringer vinterstid, men er så langt ikke funnet tjenlig ressursmessig.

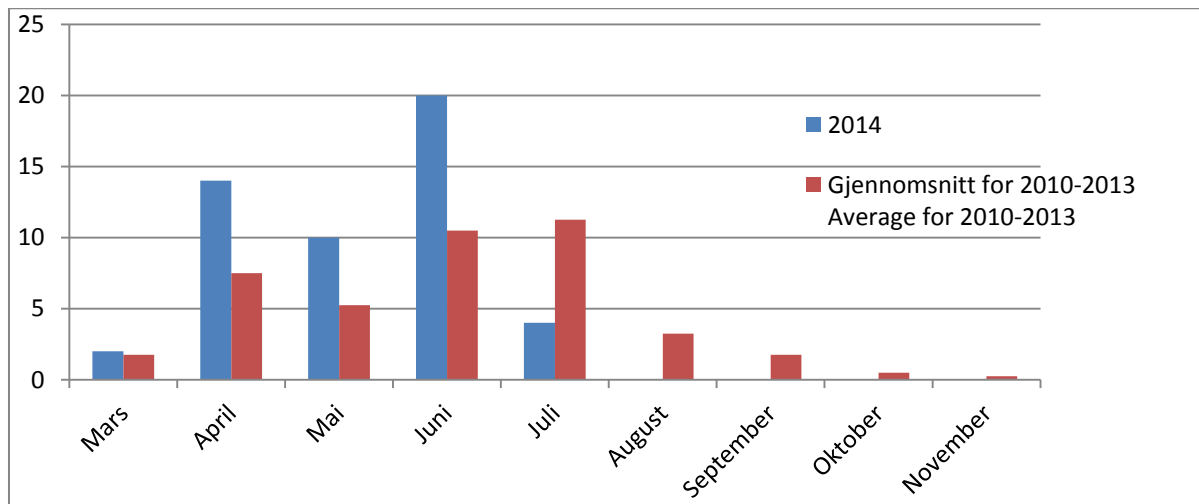
Jaktfalken er ofte trofast til sitt hekkeberg. Spesielt er dette synlig der hvor det dreier seg om bare ett - og kanskje lite og oversiktlige berg. På andre lokaliteter dreier det seg om flere berg og gjerne ulike berg som ligger i forskjellige dalfører, og som dermed er ressurskrevende å lete opp. Igjen vil det by på ytterligere utfordringer dersom slike nærliggende revir ligger til på den måten at det kan bli vanskelig å finne grensene. Ikke minst når jaktfalken ikke viser seg hvert år.

Selv om den viktigste feltsesongen strekker seg fra mars til juli, foregår arbeidet nesten hele året, med forberedelser i januar – februar og etterarbeid utover høsten så lenge det er snøfritt.

5. RESULTATER FOR 2014

5.1. Feltarbeid

Årets rapport er basert på ca. 50 observasjoner/lokalitetsbesøk fordelt på 18 kjente lokaliteter. Noe som gir et gjennomsnitt på ca. 2,77 observasjoner pr. lokalitet. I tillegg er det utført et utall timer/feltdager i søk på potensielle lokaliteter. Det er også utført en del feltarbeid med kartlegging av kongeørn *Aquila chrysaetos* og fjellvåk *Buteo lagopus* i områder hvor jaktfalken har et potensiale for å kunne hekke.

Figur 2. Antall feltdager på kjente lokaliteter fordelt månedvis for 2014 og som et gjennomsnitt for perioden 2010-2013.

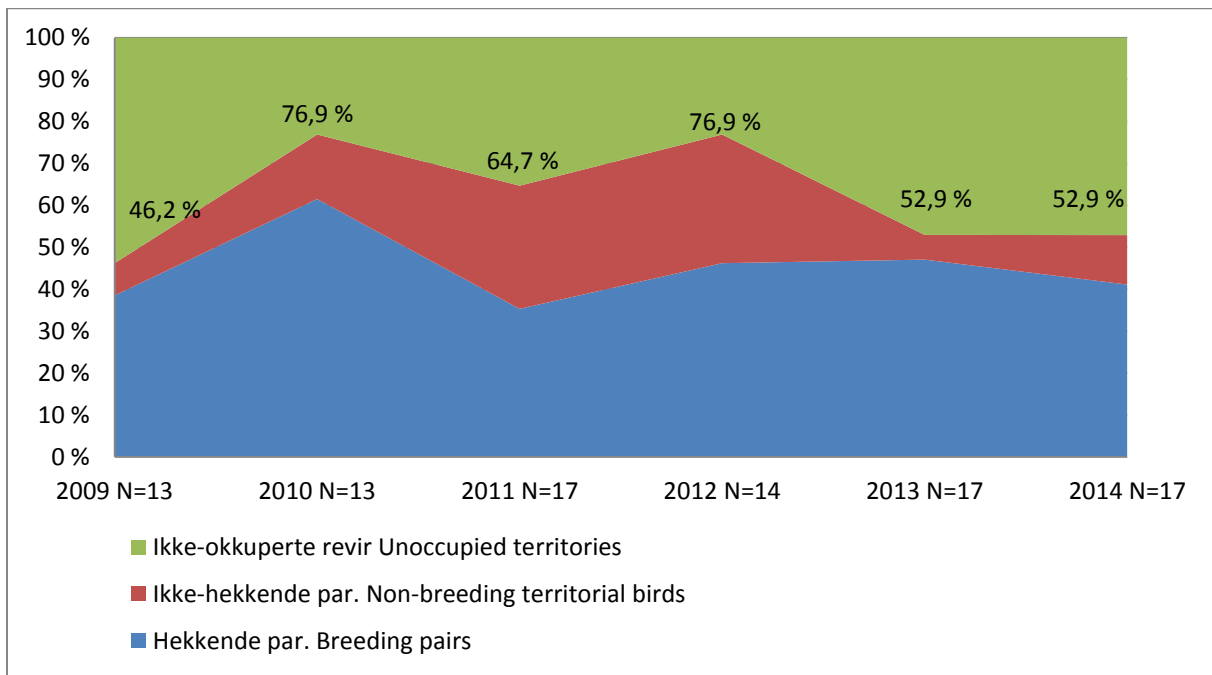
Number of days in the field at known localities distributed monthly in 2014. This is an average for the periode 2010-2013.

Arbeidet i felt har vært med samme metodikk som tidligere år og er beskrevet under kapittel 4. Fordelingen av feltdagene gjennom sesongen kommer frem i Figur 2. Dette kan ha variert noe fra år til år. I tabellen er også denne fordelingen vist som gjennomsnitt for årene 2010-2013. Vi har forsøkt å samle mest mulig feltaktivitet til april og juni. Dette fikk vi praktisert mer enn noen gang dette året. Dette skyldtes i stor grad stabilt vær under hele hekkesesongen, dermed kunne vi selv velge dagene til feltaktivitetene uten i så stor grad å ta hensyn til vær- og føreforholdene. Kjente lokaliteter er blitt prioritert, der det viktigste har vært å bekrefte fuglenes tilstedeværelse og finne eventuelle reirplasser.

5.2. Bestandsutvikling og antall revir

Det virker som om hekkebestanden har holdt seg relativt stabilt innenfor prosjektperioden 2009-2014. I denne perioden har vi hatt en andel okkuperte revir på mellom 46,2 % og 76,9 %, med gjennomsnitt på 61,2 % (Tabell 1 og Figur 3.). Til sammenligning finnes data fra en 16-års studie frem til 2010 fra Finland, deler av Nord-Sverige og Norge, med hele 619 funn av okkuperte territorier. Her ble det registrert et gjennomsnitt på ca. 61 % okkuperte territorier (Koskimies 2011). Altså er ikke våre andeler av okkuperte territorier spesielt lave sett hele perioden under ett. Men årets andel okkuperte revir var en av de laveste i perioden.

I 2014 gikk 41,1 % av parene på de undersøkte lokalitetene til hekking. Andel par som har gått til hekking i hele perioden har variert fra 35,3 % til 61,5 % (fra 5 til 8 par) med et gjennomsnitt på 45 % av de undersøkte revirene.

Figur 3. Den prosentvise fordelingen av kontrollerte revir fordelt på hekkende par, ikke-hekkende par og ikke-okkuperte revir. Den lave andelen okkuperte par i 2009 kan skyldes en noe annen kartleggingsmetode dette første året i prosjektperioden.

The percentage distribution of controlled territory divided between breeding pairs, non-breeding pairs and non-occupied territories. The low proportion of occupied couples in 2009 may be due to a slightly different mapping method this first year of the project period.

Kommune <i>Commune</i>	Kjente lokaliteter <i>Known localities.</i>	Mulige lokaliteter <i>Possible localities.</i>	Maksimumsestimert <i>Maximum Estimate</i>
Nore og Uvdal	6 (5)	1 (0)	7 (6)
Hol	5 (5)	1 (1)	6 (6)
Ål	4 (4)	1 (1)	5 (5)
Hemsedal	3 (3)	1 (0)	4 (3)
Totalt i Buskerud <i>Total in Buskerud</i>	18 (17)	4 (2)	22 (20)

Tabell 1. Kommunevis oversikt over kjente og mulige lokaliteter i Buskerud etter 2014 sesongen, med tall fra 2013 i parentes. Med kjente lokaliteter menes det lokaliteter med sikker hekking i nyere tid. Med mulige lokaliteter menes det lokaliteter med indikasjoner/uverifiserte opplysninger på hekking av jaktfalk, men hvor dette ikke er bekreftet.

Municipality list of known and potential sites in Buskerud after the 2014 season, with figures from 2013 in parenthesis. Known localities means the localities with safe nesting in recent times. The possible localities means the localities with indications/unverified information on nesting of gyrfalcon, but where this is not confirmed.

Det er viktig å få frem at begrepet *okkupert territorium* kan ha blitt brukt litt ulikt i de forskjellige kartleggingsprosjektene. Vi har også gjennom denne prosjektperioden brukt dette litt forskjellig. Hva som legges til grunn for å kvalifisere en lokalitet som okkupert er det litt ulike oppfatninger om blant de som foretar jaktfalkinventeringer. Er det klare hekkforsøk og kurtiseaktivitet mellom et par er det åpenbart et okkupert territorium. Men man kommer ofte i en tvilssituasjon når man gjør observasjoner som ligger i grenseland mellom det som kan kvalifiseres som okkupert og «bare»

observasjon av fugl på hekkeplassen. Derfor kan vår andel av okkuperte revir variere noe når vi omsetter det til statistikk – også eldre data.

Det er ikke gjort funn av nye revir/hekkelokaliteter innenfor undersøkelsesområdet siste år. Men indikasjonene på at det kan være flere er styrket gjennom siste sesong. I tabell 1 fremkommer det 4 mulige lokaliteter. Dersom dette er lokaliteter som sjeldnere blir benyttet må det trolig «gode» hekkeår til for at hekking skal slå til. Men ofte vil spor etter tidligere hekkinger avsløre den ved undersøkelse på hekkeplassen.

5.3. Hekkeresultater

17 av de 18 kjente lokalitetene ble kontrollert i år. På 12 av disse ble det observert fugl og av disse igjen regnes 9 lokaliteter for å være okkuperte. Av disse gjennomførte 7 par hekkinger og alle vellykkede. Det ble ikke registrert noen mislykkede hekkinger.

Samtlige vellykkede hekkinger ble gjennomført i ravnereir. Men flere (3-4) av reirene var i dårlig forfatning, og trolig ingen helt ferske bygd samme år.

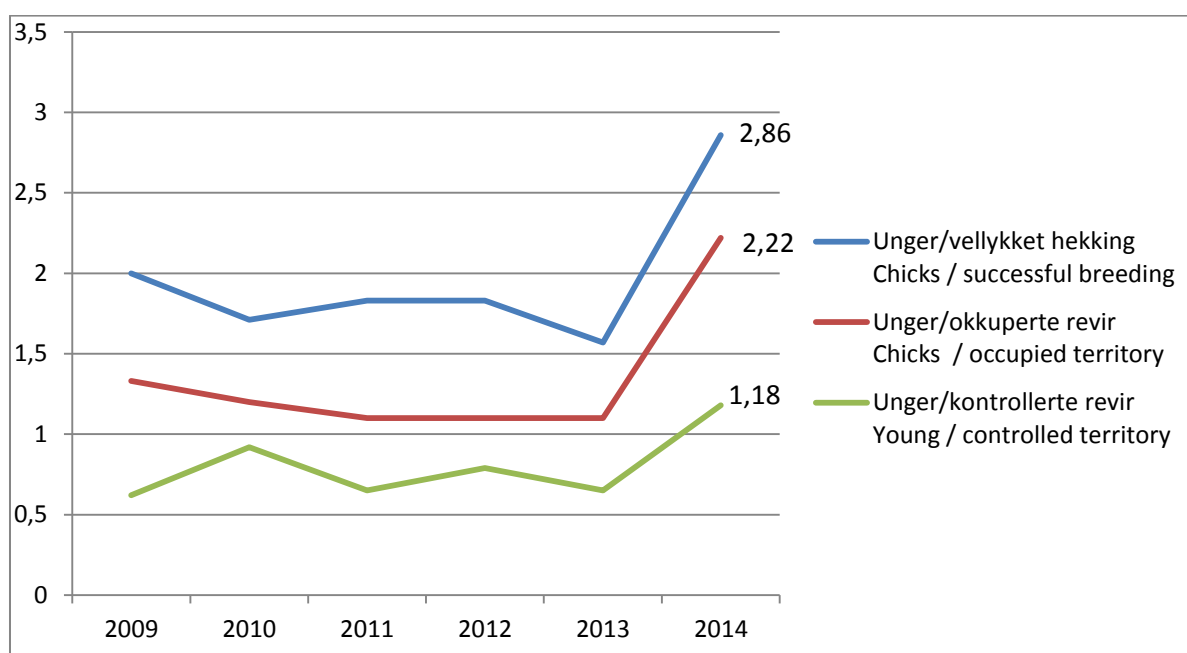
	1994	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kjente revir <i>Known territory</i>	8	15	17	17	17	18	18
Kontrollerte revir <i>Controlled territory</i>	7	13	13	17	13	17	17
Okkuperte revir <i>Occupied territories</i>	7	6	10	11	10	9	9
Ikke-okkuperte revir <i>Unoccupied territories</i>	0	7	3	6	3	6	8
Ikke-hekkende territoriale par <i>Non-breeding territorial pairs</i>	1	1	2	5	4	1	2
Andel okkuperte revir <i>Percentage of occupied territory</i>	100 %	53,8 %	76,9 %	64,7 %	76,9 %	52,9 %	52,9 %
Mislykkede hekkinger <i>Unsuccessful breeding pairs</i>	0	1	1	0	0	1	0
Vellykkede hekkinger <i>Successful breeding pairs</i>	6	4	7	6	6	7	7
Unger <i>Number of chicks (observed minimum)</i>	12+	8	12+	11+	11+	11+	20+
Unger pr. kontrollerte revir <i>Number of chicks/controlled territory</i>	1,71	0,62	0,92	0,65	0,79	0,65	1,18
Unger pr. okkuperte revir <i>Number of chicks/occupied territory</i>	1,71	1,33	1,20	1,1	1,1	1,1	2,22
Unger pr. vellykkede hekking. <i>Means number of chicks per. successful nesting</i>	2,0	2,0	1,71	1,83	1,83	1,57	2,86

Tabell 2. Nøkkeltall for 1994 (som et eksempel fra tidligere år) og prosjektperioden 2009 – 2014.
Key figures for 1994 (an example from the previous year) and the project period 2009-2014.

5.4. Ungeproduksjon

Det ble funnet 7 hekkinger som produserte 20+ unger. Det gir et gjennomsnitt pr. vellykkede hekking på minst 2,86. Videre ga dette en middelvei på 2,22 unger pr. okkuperte revir og 1,18 unger pr. kontrollerte revir. Figur 4 viser at 2014 utmerker seg som et år med god ungeproduksjon innenfor de seks årene dette prosjektet har pågått. Resultatene er også fullt ut på høyde med det vi hadde i perioden 1987-2001 (Figur 6), og det som er publisert i nyere tid fra store deler av Norden for øvrig (Furuseth og Furuseth 2012).

Noen store kull gjorde utslaget og ga en markert økning av ungeproduksjonen totalt. Vi registrerte 2 kull med 4 unger, 3 kull med 3 unger, 1 kull med 2 unger og 1 kull med 1 unge. Samtlige kull utenom kullet med to unger ansees som sikre kullstørrelser. I dette kullet kan det ha vært flere da observasjonen ble gjort etter utflyvning, og forholdene var noe uoversiktlige.

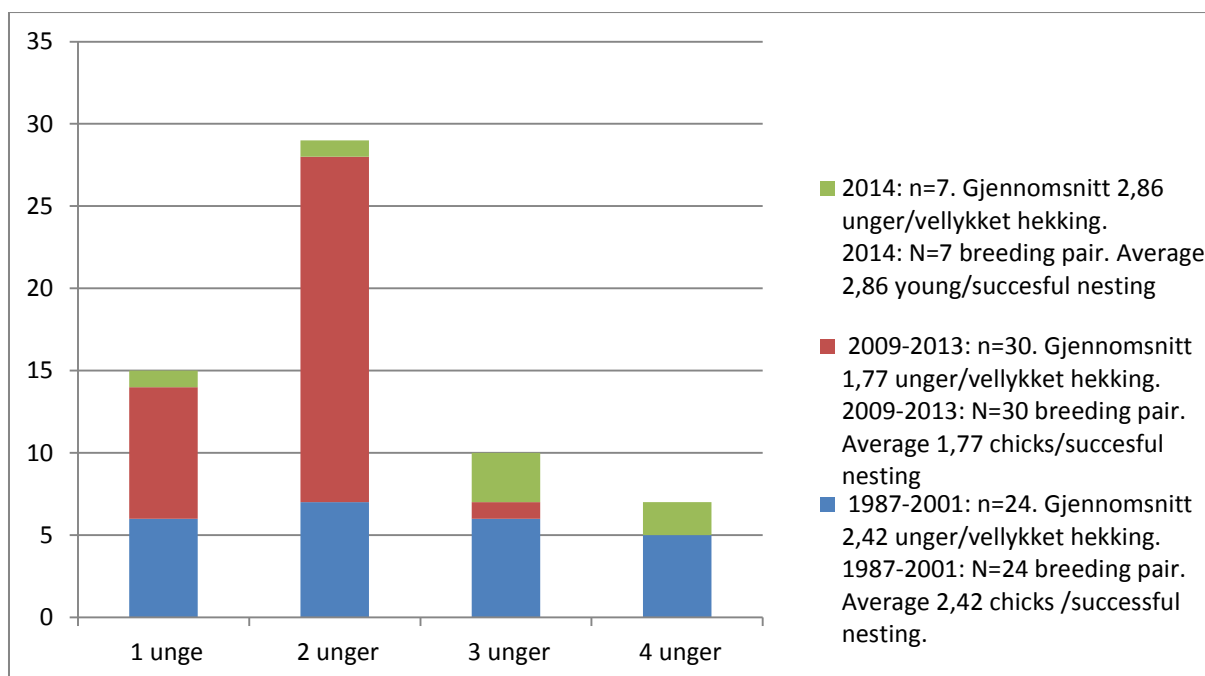

Figur 4. Unger/vellykket hekking, unger/okkuperte revir og unger/kontrollerte revir for prosjektperioden 2009-2014.

Chicks/successful breeding, chicks/occupied territory and chicks/controlled territory for the project period 2009-2014.

Figur 5. Årets jaktfalkunger kan være «erfarne» flygere allerede i juli. Hardangervidda juli 2014.
This year gyrfalcon chicks can be "experienced" flyers already in July. Hardangervidda July 2014.

Figur 6. Fordeling av kullstørrelser i tre kartleggingsperioder (1987-2001, 2009-2013 og 2014). Det fremgår av denne figuren at 2014 skiller seg ut som et år med store kull i forhold til 2009-2013.
Distribution of brood sizes in three survey periods (1987-2001, 2009 -2013 and 2014). The chart shows that in 2014 stands out as a year of large brood sizes compared to 2009-2013.

5.5. Konklusjon

Det er trolig flere grunner som kan tilskrives årets gode ungeproduksjon. For det første hadde vi et utsøkt vær fra og med mars til juli-august. For det andre slo det til med et riktig godt smågnager-år. Ikke siden 1994 har vi hatt så mye lemen i disse fjellområdene gjennom hele sesongen. For det tredje produserte både lirype og fjellrype store kull. Selv om stamfuglbestanden åpenbart har vært lav, var det gode reproduksjonsforhold for dem også – trolig en kombinasjon av godt vær og mye smågnagere.

Det er også hvert år merke seg at antall okkuperte lokaliteter ikke var høyt, snarere en av det laveste i denne prosjektperioden (fig. 3). Rypebestandene har vært lav de siste årene, også siste vinter da jaktfalken gikk til hekkeforberedelser. Kanskje den lokale jaktfalkbestanden har vært lav som et resultat av flere år med lav reproduksjon, slik at selv gode forutsetninger ved hekkestart, som gode værforhold og god smågnagerbestand, ikke var nok.

5.6. Ringmerking

Det ble ringmerket 6 unger fordelt på 2 kull (3+3) i 2014. Alle fikk påsatt én blank standard metallring på høyre fot.

Figur 7. Siden 2010 er samtlige jaktfalkunger ringmerket med bare én blank ring.

Since 2010 all Gyrfalcon chicks have been ringed with only one metal ring.

5.7. Sikring av eksisterende reir og bygging av nye

Dette er tiltak vi skulle viet mer tid til. Mange tiltak ellers i Norden har vist dette som gode tiltak med tanke på å sikre jaktfalken gode og stabile hekkeplasser, først og fremst i områder den allerede er etablert, men også som et tiltak for å kunne få den til å hekke i nye områder (eks. Østlyngen mfl. 2011). Det ble ikke kapasitet til å utføre slike tiltak fra vår side i 2014.

6. TRUSLER

Koskimies (1999, 2006, 2011) viser til en rekke påvirkninger som virker negativt på jaktfalken. Vi har også berørt dette i våre tidligere rapporter. Det er vanskelig å finne vitenskapelig belegg for alle negative påvirkninger, men vil her nevne tre, som ut fra vår erfaring, kanskje påvirker jaktfalken mest negativt i vårt undersøkelsesområdet:

1. Næringsmangel

Det finnes ikke noen gode årlige bestandstellingene av lirype *Lagopus lagopus* og fjellrype *Lagopus muta* i vårt undersøkelsesområde. I samme fjellområdet, men utenom vårt undersøkelsesområdet (Eidfjord i Hordaland), har det foregått tellinger av lirype siden 2006 med oppgatte linjer på tilsammen mellom 113 og 167 km for hvert av årene.

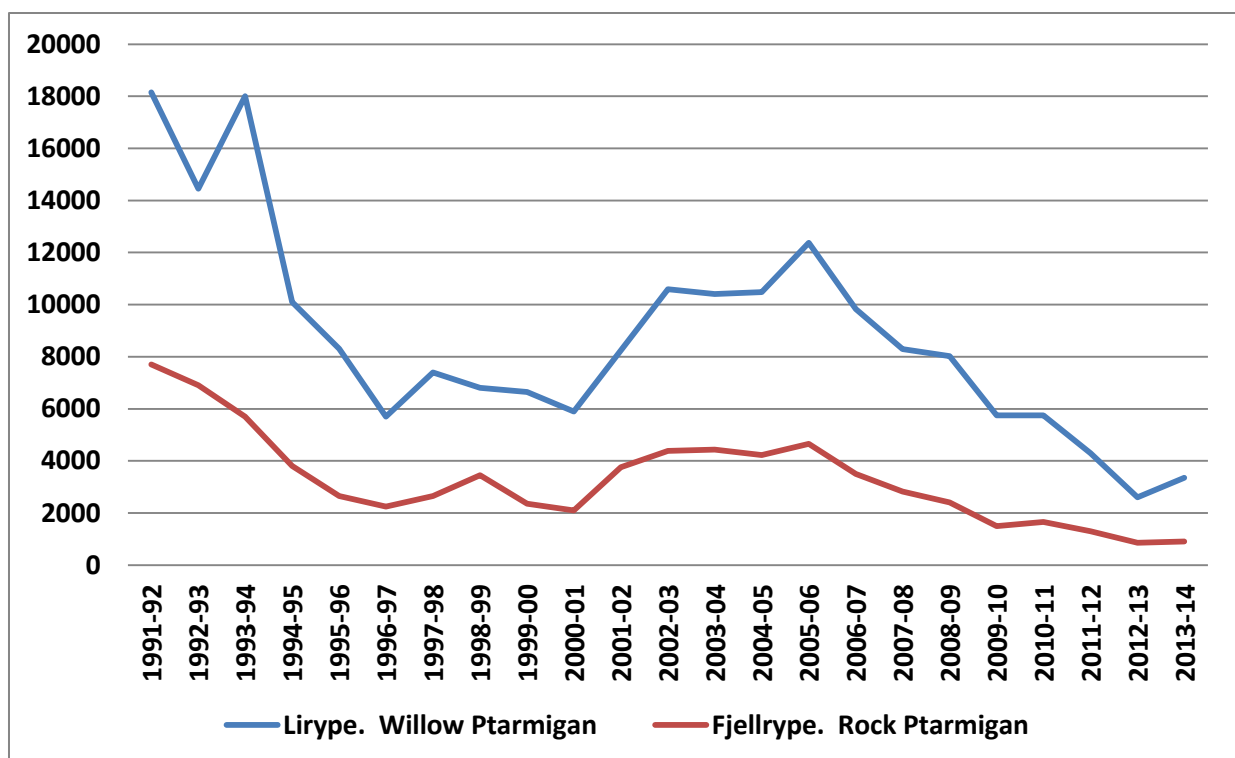
Vi har tidligere brukt jaktstatistikkene fra Buskerud som en viss bestandsvurdering. Disse innehar også en del svakheter rent vitenskapelig, men gir et fylkesdekkende perspektiv med lang tidsserie.

II. Menneskelige forstyrrelser

Det faktum at de fleste av jaktfalklokalitetene ligger utenfor vernede områder (5 av 18 har samtlige eller minst ett av reiralternativene innenfor vernede områder) gjør at hekkeplassene har svært liten beskyttelse i sammenheng med arealplanlegging. Spesielt er de utsatt ved stortilt hytteutbygging i nærheten av hekkeplassene, noe som igjen fører til økt ferdsel og forstyrrelser ved hekkeplassene.

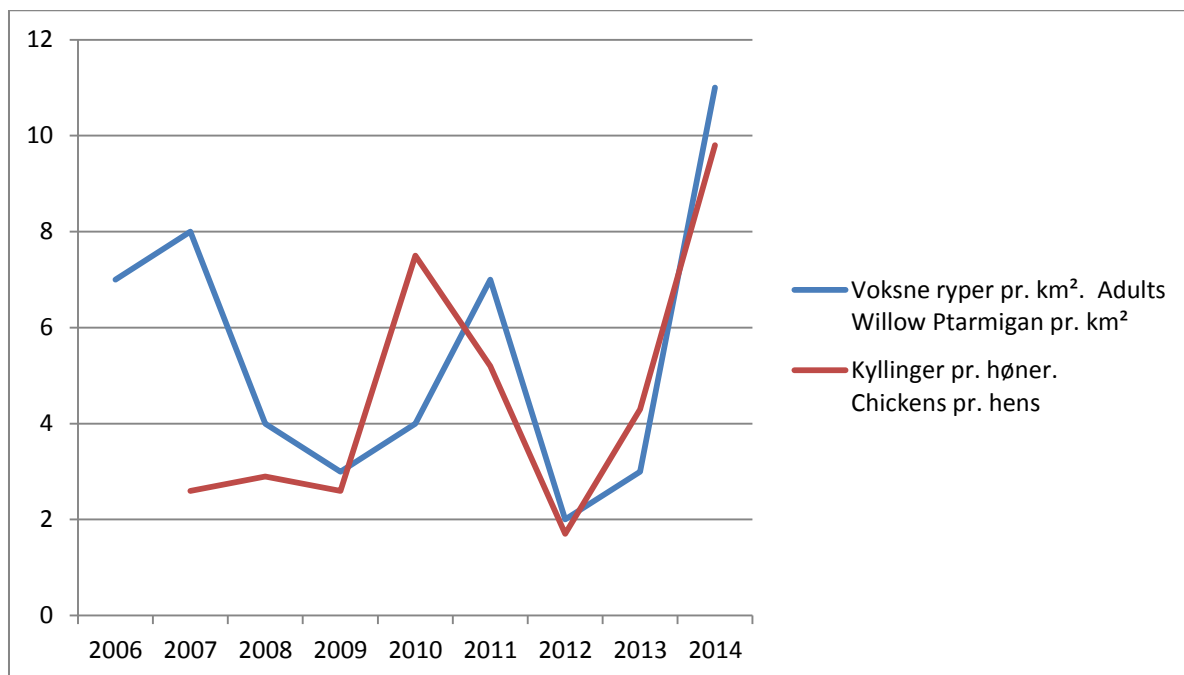
III. Mangelen på sikre reirplasser

Ravnen *Corvus corax* er «hovedleverandør» av reir til jaktfalken. Mye tyder på at hekkebestanden har gått noe tilbake i undersøkelsesområdet (egne upubliserte data). Det får direkte følger for jaktfalken ved at færre gode reir er tilgjengelige. Alternativet blir ofte dårligere – hekking i fjellvåkreir eller gresshyller uten samme beskyttelsen. Vi har mange eksempler på mislykkede hekkinger ved at reir med egg eller unger har rast ut.

Figur 8. Jaktstatistikk for fjellrype og lirype i Buskerud (Statistisk Sentralbyrå 2014).

Number of ptarmigan reported shot in Buskerud county (Statistisk Sentralbyrå 2014).

Figur 9. Resultater fra telling av lirype i Eidfjord kommune, Hordaland (Eidfjord Fjellstyre 2014).
Results from counting Willow Ptarmigan in Eidfjord municipality, Hordaland (Eidfjord Fjellstyre 2014).

7. GYRFALCON WORKSHOP

Lars Egil Furusetth deltok på et workshop på Island 22-27 oktober 2014. Et arrangement som ble dratt i gang av Olafur Nielsen, en anerkjent forsker med lang fartstid på fjellrype og jaktfalkforskning på Island. Dette ble støttet økonomisk av Arctic Studies, et samarbeidsorgan mellom Island og Norge. En rekke personer, så vel forskere som amatører fra Island, Sverige, Finland, USA og Norge, deltok. Først og fremst ble en del av de kartleggingsprosjektene som blir drevet presentert, i tillegg til annen forskning rundt jaktfalken som går på genetikk, parasitter og miljøgifter. Samt problematikken vedrørende klimaendringer i det arktiske klimaet. Et kontaktnett ble opprettet som forhåpentligvis vil bidra til et styrket samarbeid innen forskningen på arten i fremtiden, med blant annet et mål om å standardisere kartleggingsmetodene.

8. FREMTIDIG ARBEID

Arbeidet med kartlegging av jaktfalk i Buskerud vil bli videreført neste år. Selve inventeringene vil bli gjort med samme metodikk som tidligere. Vi vil forsøke å konsentrere feltinnsatsen til rundt april og juni. Men arbeidet vil naturlig nok pågå hele året fra februar til snøen har lagt seg på marka på høsten.

Vi ønsker å satse noe mer på å undersøke de lokalitetene vi opererer som *mulige lokaliteter* i tabell 1. I tabellen fremkommer det 4, men i realiteten kan det være snakk om noen flere usikre.

I tillegg vil vi forhåpentligvis finne tid til sikring og bygging av reir for jaktfalken.

Figur 10. Et gammelt ravnereir hvor et par steinheller i etterkant har ramlet ned på reiret og bidratt til en noe dårligere reirplass for jaktfalken. Men falken valgte likevel dette som årets hekkeplass. Ett av årets to jaktfalkkull som ble ringmerket. Nore og Uvdal, juni 2014.

This is an old abandoned Raven's nest which has been taken over by the Gyrfalcon. We can see that the nest is in somewhat poorer conditions because of the flagstones that have tumbled down on the nest. Nevertheless, the Gyrfalcon chose this as their nesting site. One of this year's two Gyrfalcon broods was ringed, Nore and Uvdal, in June 2014.

9. REFERANSER

Eidfjord Fjellstyre 2014

<https://www.eidfjord.kommune.no/jakt/smaviltjakt/taksering/>

FURUSETH, L. E. og P. FURUSETH 2009a. Jaktfalk i Buskerud – Utbredelse og trusler. *Buskskvetten* 25. 16 s. <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2009/Jaktfalk%20i%20Buskerud-Rapport%202008.pdf>

FURUSETH, L. E. og P. FURUSETH 2009b. Jaktfalk i Buskerud – Rapport fra kartleggingsarbeid i 2009. *Buskskvetten* 26. 13 s. <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2010/Jaktfalk%20i%20Buskerud%202009.pdf>

FURUSETH, L. E. og P. FURUSETH 2011. Jaktfalk i Buskerud – Rapport fra kartleggingsarbeid i 2010. *Buskskvetten* 27. <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2010/Jaktfalk%20i%20Buskerud%202009.pdf>

FURUSETH, L. E. og P. FURUSETH 2012. Jaktfalk i Buskerud – Rapport fra kartleggingsarbeid i 2011. *Buskskvetten* 28. 16 s. <http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2012/Jaktfalk-i-Buskerud-2011.pdf>

- FURUSETH, L. E. og P. FURUSETH 2013. Jaktfalk i Buskerud – Rapport fra kartleggingsarbeid i 2012. *Buskskvetten* 29. 15 s.
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2013/Jaktfalk-i-Buskerud-2012.pdf>
- FURUSETH, L. E. og P. FURUSETH 2014. Jaktfalk i Buskerud – Rapport fra kartleggingsarbeid i 2013. *Buskskvetten* 30. 16 s.
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2014/Jaktfalk-i-Buskerud-2013.pdf>
- HEGGØY, O. & ØIEN, I. J. 2014 Conservation status of birds of prey and owls in Norway. NOF/BirdLife Norway – Report 1 – 2014. 129 pp.
- JOHANSEN, K. og A., ØSTLYNGEN, 2011. Ecology of the Gyrfalcon in Finnmark Based on Data from Two 11-Year Periods 150 Years Apart. In R. T. Watson, T. J. Cade, M. Fuller, G. Hunt, and E. Potapov (Eds.). Gyrfalcons and Ptarmigan in a Changing World. The Peregrine Fund, Boise, Idaho, USA. 20 pp. <http://peregrinefund.org/subsites/conference-gyr/proceedings/215-Johansen.pdf>
- KOSKIMIES, P. 1999. International Species Action Plan. Gyrfalcon *Falco rusticolus*. BirdLife International and European Commission, Brussels. 30 pp.
- KOSKIMIES, P. 2006. Action plan for the Gyrfalcon (*Falco rusticolus*) in Europe. Pages 70–79 in P. Koskimies and N. Lapshin (Eds.). Status of Raptor Populations in Eastern Fennoscandia. Proceedings of the Workshop, Kostomuksha, Karelia, Russia, November 8–10, 2005. Karelian Research Centre of the Russian Academy of Science and Finnish-Russian Working Group on Nature Conservation.
- KOSKIMIES, P. 2011. Conservation biology of the Gyrfalcon (*Falco rusticolus*) in northern Fennoscandia. In R. T. Watson, T. J. Cade, M. Fuller, G. Hunt, and E. Potapov (Eds.). Gyrfalcons and Ptarmigan in a Changing World. The Peregrine Fund, Boise, Idaho, USA. 29 pp.
<http://dx.doi.org/10.4080/gpcw.2011.0213>
- MÅLSNES, A. 2014. Årsrapport 2014 (6) Prosjekt Jaktfalk i Hordaland. Resultater fra kartleggingsarbeidet i 2014. Norsk Ornitologisk Forening – Hordaland. 11 s.
- KÅLÅS, J.A., Å. VIKEN, S. HENRIKSEN OG S. SKJELSETH, (red.). 2010. *Norsk rødliste for arter 2010*. Artsdatabanken, Norge.
- OPHEIM, J. 2008. Forekomst av jaktfalk i Oppland fylke. *Våre Rovdyr* 22:48-52.
- OPHEIM, J. 2013. Siste nytt. *Hujon* 39:218-250.
- RATCLIFFE, D. 1993. *The Peregrine Falcon*. Second edition. T&AD Poyser. London
- STATISTISK SENTRALBYRÅ. 2014. Tabell:03886: Utbytte av småviltjakta (F)
<https://www.ssb.no/statistikkbanken/SelectVarVal/Define.asp?MainTable=Raadyr&KortNavnWeb=srjakt&PLanguage=0&checked=true>
- ØSTLYNGEN, A., K. JOHANSEN, og P. A. HALVORSEN. 2011. Artificial nests—A remedial action in maintaining viable Gyrfalcon populations? In R. T. Watson, T. J. Cade, M. Fuller, G. Hunt, and E. Potapov (Eds.). Gyrfalcons and Ptarmigan in a Changing World. The Peregrine Fund, Boise, Idaho, USA. 13 pp. <http://dx.doi.org/10.4080/gpcw.2011.0314>

Fjellvåk - hekkeresultater fra 2014 sammenstilt med data fra 1992 og 1994 i tre utvalgte kommuner i Buskerud.

Av Lars Egil Furuseth og Per Furuseth

Mars 2015

SAMMENDRAG

Det er bred oppfatning om at fjellvåkbestanden har vært på retur de siste 20-30 årene i Fennoskandia. Dette har vi sett klare tendenser til også her lokalt. Hovedhensikten med dette prosjektet har derfor vært å sammenligne hekketettheten i to forskjellige tidsperioder, innenfor tre kommuner (Nore og Uvdal, Hol og Ål) i øvre Buskerud. Dette for å kunne dokumentere en eventuell nedgang i den lokale hekkebestanden. 2014 utmerket seg som et rikt lemen- og smågnagerår. Derfor var det naturlig å velge 1994 som også var et tilsvarende rikt lemen- og smågnagerår. I tillegg ble 1992 også valgt som et referanseår da vi hadde gode data også fra dette året, et ikke spesielt godt lemenår, men med gode forekomster av fjellvåk.

Ved sammenstilling av dataene fra 2014 og 20 år tilbake ser det ut til å være en kraftig nedgang på antall hekkende fjellvåker. Bare 50,1 % av hekkeplassene fra 1992 og 38,7 % av hekkeplassene fra 1994 ble benyttet i 2014.

Samtlige fotografier er tatt av forfatterne.

Prosjektet ble støttet med kr 15 000,- fra Fylkesmannen i Buskerud. Arbeidet er utført av Lars Egil Furuseth og Per Furuseth.

Denne rapporten er i sin helhet sendt Fylkesmannen som dokumentasjon på utført arbeid ifølge vår søknad og tildelingsbrevet fra Fylkesmannen. Det er også levert inn oversikt over samtlige hekkeplasser fra 2014 med kartreferanse, som da er unntatt offentlighet.

Norsk Ornitologisk Forening – BirdLife Norway hadde i 2014 et prosjekt som gikk på kartlegging av hekkende fjellvåk i Norge. Dette innbefattet også Buskerud. Vi har derfor sett det naturlig også å sende denne rapporten til NOF – BirdLife Norway .

Forsidebilde: Fjellvåk på Hardangervidda.

Lars Egil Furuseth,

Vikavegen 16, 3588 Dagali e-post: furufugl@online.no tlf. m 992 91 477

Per Furuseth,

Hovsvegen 154,

3577 Hovet

e-post: p-furuse@online.no tlf. m 992 61 638

Rapporten er utarbeidet for Fylkesmannen i Buskerud av:

Naturvernforbundet i Buskerud (NiB)

Åssideveien 525, 3322 Fiskum

Fylkessekretær Per Ø. Klunderud

Tlf. 32 75 05 04, e-post: pedroklu@online.no

www.naturvernforbundet.no/buskerud/

FORORD

Ideen til denne studien har dukket opp i senere år da vi har sett klare tendenser til fjellvåkens fravær i våre nærområder. Fra 1980 og 1990 tallet har vi et stort materiale – fra en tid hvor vi opplevde fjellvåken nesten som allestedsværende og i mindre grad reflekterte over den til fordel for de mere «eksotiske» som kongeørn, jaktfalk og myrhauk. Ved besøk i dag på mange av de eldre reirplassene til fjellvåken har skuffelsene ofte vært påtrengende der reirrestene ligger igjengrodd, og er et klart vitne om en art som åpenbart må ha gått tilbake i antall.

Rapporten bygger i stor grad på egne observasjoner, både eldre og fra 2014. Utover det har Magne Ove Furuseth vært en viktig bidragsyter, særlig mht. de eldre dataene. En stor takk til ham.

Initiativet til prosjektet ble tatt av Rovfuglgruppa i Naturvernforbundet i Buskerud hvor vi har hatt stor hjelp fra fylkessekretær Per Øystein Klunderud – en stor takk til ham også.

Fylkesmannen i Buskerud takkes for økonomisk støtte.

1. INNHOLD

SAMMENDRAG.....	2
FORORD	3
1. INNHOLD.....	3
2. INNLEDNING.....	4
3. OMRÅDEBESKRIVELSE.....	5
4. FJELLVÅKENS UTBREDELSE I BUSKERUD.....	5
5. UNDERSØKELSESMETODE.....	5
6. RESULTATENE FOR 2014 SAMMENLIGNET MED 1992 og 1994.....	6
6.1. Hekkeresultater.....	6
6.2. Ungeproduksjon.....	7
6.3. Konklusjon.....	7
7. VALG AV REIRPLASSER.....	9
8. TRUSLER.....	10
8.1. Sviktende næringstilgang.....	10
8.2. Forstyrrelser på hekkeplass	10
9. REFERANSER.....	11

2. INNLEDNING

På 1980 tallet og første halvdel av 1990 tallet hadde vi en rekke år med gode populasjoner av fjellvåk i øvre Buskerud. Selv i år med ikke merkbart mye smågnagere dukket fjellvåkene opp og startet med reirbygging. Selvsagt var det da mange som ikke fortsatte videre med hekkeaktiviteten, men de fleste reirplassene var gjerne okkuperte tidlig i hekkesesongen. Dette står i sterk kontrast til situasjonen fra de siste 15 årene, med unntak av 2014. Riktignok har vi i denne perioden hatt noen mindre oppblomstringer av fjellvåkhekkinger, gjerne lokale, og da ofte likeså gjerne i lavereliggende deler av fylket.

Årene 1992 og 1994 er valgt ut som et sammenligningsgrunnlag med 2014 nettopp på grunn av at dette var to år med forholdsvis rikelig fjellvåkhekking og der dataene fra vårt gamle materiale er lett tilgjengelig. 1994 var også et godt mus- og lemenår i denne regionen (Eide m.fl. 2013), trolig på høyde med 2014. Mens 1992 ikke var et utpreget godt smågnagerår representerer det året mer et «normalt» år med tanke på fjellvåkens hekketetthet på den tiden.

Fjellvåken står ikke oppført på den norske rødlista og har status som *LC*, som betyr at bestanden anses som livskraftig (Kålås m.fl. 2010).

Fig.1. Fjellvåken er blitt sjeldnere i fjellheimen i Buskerud, selv i gode smågnagerår.

3. OMRÅDEBESKRIVELSE

Undersøkelsene er foretatt i Nore og Uvdal, Hol og Ål kommuner, hvor hekkeplassene strekker seg fra ca. 500 moh. til ca. 1600 moh. Totalt areal er på 5500 km², men på langt nær alt er undersøkt. F.eks. har store deler av Nore og Uvdal kommune mye snaufjell innover Hardangervidda som bare i liten grad er undersøkt i de to siste gode smånagerårene 1994 og 2014. De fleste lokalitetene befinner seg i eller i nærheten av fjellbjørkeskog.

4. FJELLVÅKENS UTBREDELSE I BUSKERUD

For de tre kommunene, Nore og Uvdal, Hol og Ål, som denne kartleggingen dekker, har vi i dag kjennskap til ca. 150 lokaliteter hvor fjellvåk har hekket siden midten av 1980 tallet.

Totalt i hele Buskerud fylke kjenner vi til ca. 200 hekkeplasser. Dette dreier seg i stor grad om øvre halvdel av fylket, ned til deler av Rollag, Sigdal og Ringerike. Med en rekke hekkeplasser vi ikke har kjennskap til, inkl. fra lavlandet, kan man anslå dette til å dreie seg om totalt 300 hekkeplasser, trolig fordelt på nær samtlige kommuner i fylket. Dette er altså hekkeplasser hvor det har hekket fjellvåk de siste 30 årene, og må på ingen måte forveksles med noen form for bestandsanslag. Mange lokaliteter/reirplasser har gått ut av forskjellige grunner og har siden stått tomme. En av de synlige grunnene ser ut til å være etablering av kongeørn i samme reir eller berg, som kan skyldes nyetablering eller utvidelse/flytting av territorialgrensene. Ellers ser det ut til at bestanden generelt har gått ned, også i Buskerud. Mye kan tyde på at den Nordiske hekkebestanden er redusert de siste 20-30 årene (bl.a. Øien & Aarvak 2014).

5. UNDERSØKELSESMETODE

Feltarbeidet er i stor grad gjort med samme metodikk i 2014 som i 1992 og 1994. Dog noe mere målrettet i 2014, først og fremst med tanke på å avdekke eventuelle etableringer, og i mindre grad for å registrere ungeproduksjon.

Fjellvåken er en art som lett tar til vingene og varsler intenst ved forstyrrelser. Dette har også bidratt til avdekking av fjellvåkens tilstedeværelse. Men den kan også være forbausende stille og anonym ved tilfeldige og raske besøk ved hekkeplassene under rugetiden. Har den funnet seg ny reirplass, kan man derfor bli lurt ved korte besøk på hekkeplassene.

De fleste hekkekontrollene er foretatt på avstand med teleskop. I noen tilfeller av mislykkede eller uavklarte hekkeresultater er en nærmere inspeksjon av reirplassene foretatt (under og umiddelbart omkring selve reiret). I 2014 ble det ikke foretatt noen direkte entring av reir for inspeksjon, innsamling av byttedyrrester eller ringmerking av reirunger. Dette ble derimot gjort i noen grad i 1992 og 1994.

I 2014 undersøkte vi så mange lokaliteter vi kunne nå over av allerede kjente. Det ble da kontrollert til sammen 56 fjellvåklkaliteter i kommunene Nore og Uvdal, Hol og Ål.

Registrering av hekkeresultater (mislykkede hekkinger, antall egg, unger etc.) ble ikke prioritert i 2014. Noe er naturlig nok registrert, men i for liten grad til å kunne brukes vitenskapelig – spesielt

med tanke på å sammenligne med tidligere år. Dataene vi har fra 1992 og 1994 inneholder langt mer data på hekkeresultater og antall unger, men dog ofte bare med et minstetall for antall unger.

6. RESULTATENE FOR 2014 SAMMENLIGNET MED 1992 og 1994

6.1. Hekkeresultater

Av 56 kontrollerte lokaliteter i 2014 er 10 hekkeplasser fra første halvdel av 1990 tallet gått ut av forskjellige grunner. Én lå på en demning som nå er revet, én i en furu som vi anser som engangstiffelle og hele 8 lokaliteter hvor kongeørna hekker i dag i samme reir eller like i nærheten.

Lokalitet	Kom.	1992	1994	2014
1	N			
2	N			
3	N			
4	N			
5	N			
6	N			
7	N			
8	N			
9	N			
10	N			-KØ
11	N			
12	N			
13	N			
14	H			-KØ
15	H			
16	H			
17	H			-KØ
18	H			
19	H			
20	H			
21	H			
22	H			
23	H			
24	H			
25	H			
26	H			-KØ
27	H			-KØ
28	H			
29	H			
30	H			
31	H			
32	H			
33	H			
34	H			
35	H			-KØ
36	H			
37	H			
38	H			-KØ
39	H			
40	H			
41	H			
42	H			
43	H			
44	Å			
45	Å			
46	Å			
47	Å			-KØ
48	Å			

-KØ	= lokaliteter som er okkupert av kongeørn i dag. Disse er utelatt fra statistikken i fig. 3.
	= Registrering av hekkende fjellvåk (alt fra hekkforsøk til vellykkede hekkinger)
	= Ikke registrert hekkforsøk av fjellvåk
	= Ikke kontrollert

Fig.2. Lokaliteter (med tallkode) som er kontrollert i 2014 og hvor data fra 1992 eller 1994 eksisterer. Ramset opp kommunevis (N= Nore og Uvdal, H= Hol, Å= Ål), med resultater for de respektive årene. Samme tall er grunnlaget for statistikken i fig.3.

For å gjøre statistikken riktig er kun reirbesøk fra hekkeplasser hvor hekking ble funnet enten i 1992 eller 1994 tatt med i videre statistikk (fig.2.). Det dreier seg om 48 lokaliteter. Trekker man så i fra de 8 som er gått ut innenfor denne rammen sitter vi igjen med 40 hekkeplasser som ble undersøkt i 2014 og kan brukes videre i statistikken.

For de to årene fra 1990 tallet blir konklusjonen at bare 50,1 % av hekkeplassene fra 1992 ble benyttet i 2014 og bare 38,7 % av hekkeplassene fra 1994. De ubrukne lokalitetene har ingen ytre tegn, som forstyrrelser i form av utbygginger etc., som skulle tilsi at de ikke skulle kunne bli benyttet av fjellvåken. Altså en reduksjon på antall hekkende fjellvåk fra kjente lokaliteter på over 50 % innenfor kommunene Nore og Uvdal, Hol og Ål.

6.2. Ungeproduksjon

Vi har ikke prioritert undersøkelse av ungeproduksjon. Dette av tidsmessige grunner. Ved besøk sent i ungetiden ble naturlig nok ungetallet registrert. Av materialet fra fig.2. har vi fire vellykkede hekkinger hvor ungetallet ble registrert. På disse var det til sammen 13+ unger som gir en gjennomsnitt på 3,25 pr. vellykkede hekking.

Det ser ut til at ungeproduksjonen lå noe høyere i forhold til det vi ellers har opplevd de senere 10 årene (upubliserte egne data). Dette indikerer en god tilgang på føde i år. Et godt vær gjennom hekkesesongen, med stabile og lange perioder med lite eller ingen nedbør, har nok også bidratt til god ungeproduksjon.

6.3. Konklusjon

For en art som fjellvåk, med de enorme svingningene på antall hekkende par fra år til år – avhengig av næringstilgangen, vil det være vanskelig å anslå et bestandstall og utvikling. Men det ser ut til å være stor enighet om at bestanden i Norden har gått ned de siste 20-30 årene (Øien & Aarvak 2014, Falsterbo Fågelstation 2014, Svensson m.fl. 1999). Ifølge Ottosson m.fl. (2012) har antall voksne fjellvåker på høsttrekket i Falsterbo (Skåne) gått ned i gjennomsnitt med 2,8 % per år siden 1986 og på vårtrekket i vestre Kvarken (Botnvika) med 1,7 % i samme periode. Ut i fra årets kartlegging kan mye tyde på at «toppbestanden» også lokalt er noe lavere i dag enn hva vi hadde på 1980-90 tallet.

Smågnagerbestanden er vanskelig å måle i og med at det, bortsett fra på Finse, ikke foregår eksakte bestandskartlegginger i denne regionen. Men det er åpenbart at smågnagersituasjonen generelt var god i 2014. Lemen, som lettest legges merke til, hadde øyensynlig en god bestand gjennom hele hekkesesongen, spesielt i fjell- og fjellnære områder. Selv om vi ikke undersøkte fjellvåkens reir med tanke på byttedyrvalg, så vi ved feltstudier av noen smågnagerspesialister (fjellvåk og tårnfalk) at de tydelig fraktet også mange andre smågnagerarter til reirene. Tilbakemeldinger fra andre regioner i fjellvåkens utbredelsesområde i Norden tyder blant annet på lite smågnagere lenger nord. Det er derfor ikke grunn til å tro at store deler av den nordiske bestanden i år hekket i nordlige deler, slik vi opplevde i 2011. Året 2011 fremstår som et særdeles godt smågnager- og spesielt lemenår fra Trøndelagsfylkene og nordover (bl.a. Øien & Aarvak 2014). Vi merket også noe til dette i deler av fjellområdene våre, spesielt tidlig i sesongen. Derfor hadde vi store forventninger til hekkinger for smågnagerspesialistene som fjellvåk, myrhauk, tårnfalk og jordugle. Dette skjedde derimot ikke og for flere av disse, spesielt fjellvåk, ble det kanskje en av de dårligste sesongene på mange år. Kanskje dro de fleste nordover til områder med langt rikere næringstilgang?

Det antydes langt på vei at fjellvåken er nomadisk og flytter seg innenfor et større geografisk område, som Fennoskandia alt etter hvor smågnagerbestandene er på topp (bl.a. Fransson og Pettersson 2001, Bakken m.fl. 2003).

I 2014 ble bare 50,1 % av de undersøkte hekkeplassene fra 1992 benyttet og bare 38,7 % fra 1994. Dette understreker vår teori om at den lokale fjellvåkbestanden er noe lavere nå enn tidligere. Kanskje grunnet en lang tidsperiode med lave og ujevne smågnagersykluser. Som nevnt tidligere har vi oversikt over ca. 150 lokaliteter innenfor disse tre kommunene som inngår i undersøkelsen. Lokaliteter hvor fjellvåken er registrert med hekkforsøk (reirbygging). Noen av disse lokalitetene er det vi kan kalle for «unntakstilfeller», hvor fjellvåken bare har hekket i spesielt gode smågnagerår da hekketettheten har vært så stor at også mindre gode plasser blir tatt i bruk, så som store steiner, bakkeskrånninger og trær. Vi har også opplevd en usedvanlig tetthet mellom hekkeplassene i disse gode årene. Selv om 2014 var noe vi vil kalle et riktig godt smågnagerår, det beste siden 1994 og kanskje bedre enn det også i noen områder, var altså ikke hekketettheten på langt nær så stor som i 1994, bare omtrent halvparten. Mange gode hekkeplasser forble tomme.

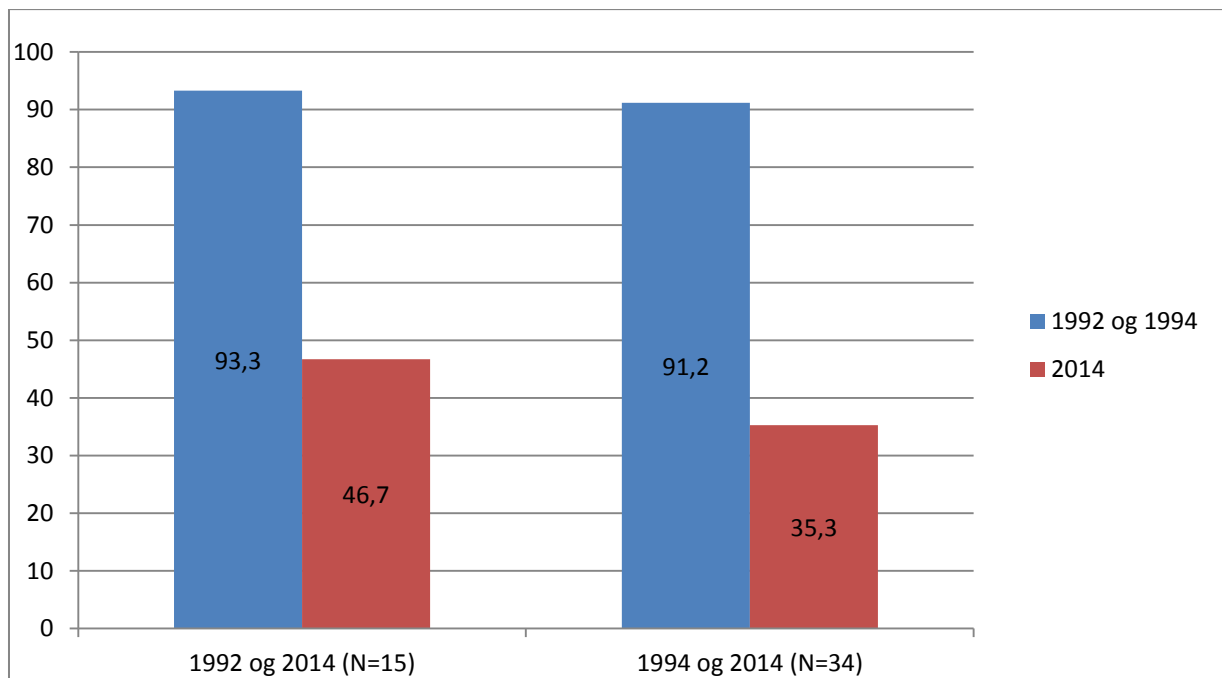

Fig.3. Prosentvis hekketilslag av kontrollerte revir i 2014 sammenlignet med henholdsvis 1992 og 1994. For 2014 er bare lokaliteter som er kontrollert i hver av de respektive årene (1992 og 1994) tatt med. Antall kontrollerte lokaliteter i parentes (kontrollerte både i 2014 og i de to respektive årene).

Som eksempler på langt tettere hekkebestand på 1980 og tidlig på 1990 tallet, kan vi nevne en rekke tilfeller av spesielle hekkeplasser. Det ble funnet fjellvåk hekkende på store steinblokker (omtrent mannshøye) ute på flate vidda. Vi hadde et par tilfeller av hekking i veiskjæringer langs sterkt trafikkerte hovedveier. I det ene tilfelle bare 4-5m ved siden av og 2-3m opp fra veibanen! Plassering av reir i skrånede terreng, hvor tilgjengeligheten uten sikringstau var enkel, hadde vi flere tilfeller av. Dette var trolig resultater av gode næringsforhold og god bestand som igjen genererte stor tetthet mellom de hekkende parene.

Det er påfallende at flere hekkeplasser som ble hyppig og stort sett årvisst brukt på 1980 og 1990 tallet nå aldri blir benyttet av fjellvåk. I noen tilfeller kan nyetablering eller forflytning av kongeørnrevir ha noe å si. Siden de gamle dataene ble samlet inn har flere fjellvåkreir blitt overtatt av kongeørn eller kongeørna har etablert seg så nærme fjellvåkreirene at de har vært uaktuelle for fjellvåken. Dette dreier seg om ca. 10 % av de eldre hekkeplassene som ble undersøkt i 2014.

Vi har ikke noen klare eksempler på hvor tett opp til kongeørna fjellvåken kan etablere seg. Gjershaug (1994) nevner 2 km. som en minstegrense. Siden tidlig på 1990 tallet har kongeørnbestanden trolig hatt en liten vekst og spredning frem til 2010 tallet (Furuseth 1995, Jelstad m.fl. 2012) for deretter å flate noe ut. Våre eksempler på at kongeørna har «overtatt» fjellvåkreir skjedde i stor grad på 1990 tallet, og bør ikke sees på som noen årsak til fjellvåkens tilsynelatende nedgang i undersøkelsesområdet. Det er ingenting som tyder på at fjellvåken har nyetablert seg på andre egnede steder etterpå i sikker avstand til kongeørna. Utover det er det ikke andre synlige forhold som skulle tilsi at flere av disse skulle forbli tomme, som f.eks. på grunn av menneskelige forstyrrelser etc.

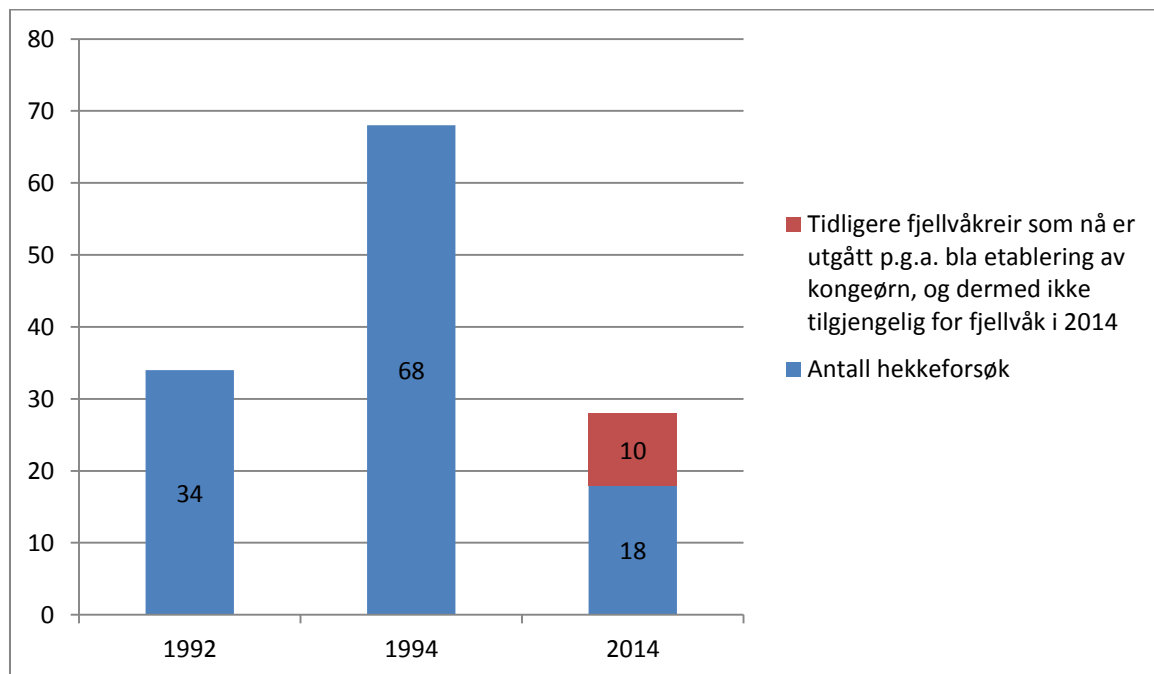

Fig.4. Totale funn av hekkeforsøk (antall) for årene 1992, 1994 og 2014, med markering av utgåtte reir.

7. VALG AV REIRPLASS

I vår del av fjellvåkens utbredelsesområde plasseres vanligvis reiret i bratte fjellvegger på utilgjengelige hyller, men ofte svært eksponerte (Steen 1993, 2008, egne upubliserte data).

Samtlige av reirplassene i disse årene vår undersøkelse er fra, har vært å finne på hyller i fjellvegger og bratte skråninger. Én av hekkingene fra 1994 (i de gamle dataene) ble funnet i et furutre. Det ser ut til at det er en sjeldenhet i vårt undersøkelsesområdet. Men så er disse reirplassene vanskeligere å finne også. Fra de eldre dataene har vi også eksempler på at fjellvåken bygde reir på store steiner ute på flate viddelandskap, på bygninger som demning og i veiskjæringer tett inntil sterk trafikkerte bilveier. Dette var nok resultat av høy hekketetthet med dertil mangel på gode hekkeplasser.

Det ser i det hele tatt ut til at fjellvåken kan være kreativ og ikke nødvendigvis kravstor ved valg av reirplass når hekkepopulasjonen er stor.

8. TRUSLER

8.1. Sviktende næringstilgang

Sviktende næringstilgang i hekkeområdene pekes på som en av de viktigste årsakene til fjellvåkens tilbakegang (Øien og Aarvak 2014). Fjellvåkens viktigste næringskilde er smågnagere. Et utall forskningsresultater viser en utflating av populasjonssvingningene til flere smågnagerarter (bl.a. Ims og Fulei 2005). Årsakene til denne endringen har vært vanskelig å påvise, men klimaendringene kan vise seg å være en hovedårsak.

8.2. Forstyrrelser på hekkeplass

Fjellvåken ser ut til å tåle mye forstyrrelser før de eventuelt avbryter hekkingen og forlater reiret. De tar lett til vingene og varsler ved forstyrrelser. Dersom forstyrrelsene vedvarer over tid eller gjentar seg daglig er det lett å tenke seg at det blir mindre tid til næringssøk, og dermed lavere ungeproduksjon.

Storstilt hyttebygging skjer gjerne i fjellvåkens hovedbiotop; fjellbjørkeskogen. Men vi har i dag ingen klare eksempler på at fjellvåken har gitt opp hekkeplasser på grunn av utbygginger som for eksempel hyttebygging.

8.3. Trekk og overvintring

Øien og Aarvak (2014) tviler på at nedgangen i fjellvåkpopulasjonen ligger langs trekkruta eller overvintringsområdene. Dette på grunn av at fjellvåken er en kort- og mellomdistansetrekker.

Fig.5. Lemen, en av hovedføden til fjellvåken. Har vist seg å glimre med sitt fravær de siste årene, - spesielt toppårene har manglet. Men i 2014 dukket den opp i anselige mengder.

9. REFERANSER

- BAKKEN, V., O. RUNDE, og E. TJØRVE 2003. *Norsk Ringmerkingsatlas. Vol. 1.* Stavanger Museum, Stavanger.
- EIDE, N. E., ULVUND, K., FLAGSTAD, Ø., KLEVEN, O. og LANDA, A. 2013. Fjellrev i Norge 2013. Resultater fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for fjellrev. – NINA Rapport 992. 42 s.
- FALSTERBO FÅGELSTATION. 2014.
<http://www.falsterbofagelstation.se/>
- FRAMSTAD, E. (red.). 2012. Terrestrisk naturovervåking i 2011: Markvegetasjon, epifytter, smågnagere og fugl. Sammenfatning av resultater. – NINA Rapport 840. 107 s.
- FRANSSON, T. og J. PETTERSSON 2001. *Svensk ringmärkningsatlas. Vol. 1.* Stockholm
- FURUSETH, P. 1995. Rapport fra kongeørnundersøkelser i Buskerud I 1994. Rapport til Fylkesmannen i Buskerud ved Miljøvernavdelingen.
- GJERSHAUG, J.O. 1994: Fjellvåk *Buteo lagopus* s122 i: Gjershaug, j.o., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red): *Norsk Fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.
- HEGGØY, O. & ØIEN, I. J. 2014 Conservation status of birds of prey and owls in Norway. NOF/BirdLife Norway – Report 1 – 2014. 129 pp.
- IMS, R. A., & FULEI, E. 2005. Trophic interaction cycles in tundra ecosystems and the impact of climate change. *BioScience* 55: 311-322.
- JELSTAD, T.E., L.E. FURUSETH, P. FURUSETH og M. LINDAL. 2012. Kongeørn i Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeidet i 2011. *Buskskvetten*, januar 2012.
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2012/Kongeorn-i-Buskerud-2011-v3.pdf>
- KÅLÅS, J.A., Å. VIKEN, S. HENRIKSEN OG S. SKJELSETH, (red.). 2010. *Norsk rødliste for arter 2010*. Artsdatabanken, Norge.
- OTTOSSON, U., OTTVALL, R., ELMBERG, J., GREEN, M., GUSTAFSSON, R., HOLMQUIST, N., LINDSTRÖM, Å., NILSSON, L., SVENSSON, M. SVENSSON, M. & TJERNBERG, M. 2012. *Fåglarna i Sverige – antall och förekomst*. Halmstad: Sveriges Ornitologiska Förening (SOF).
- STEEN, O. F., 1993. Fjellvåk fast hekkefugl i Vestfold. *Fauna* 46: 22-26
- STEEN, O. F., 2008. Fjellvåken som lavlandshekker. *Vår Fuglefauna* 31 (2008), nr. 4 BirdLife Norway
- SVENSSON, S., SVENSSON, M., TJERNBERG, M. 1999. *Svensk fågelatlas*. Vår Fågelvärld, supplement 31, Stockholm.
- ØIEN, I. J. & AARVAK, T. 2014. «pīīīīæh» - «pīīīīæh» - fjellvåk er Årets Fugl! *Vår Fuglefauna* 37 (2014), nr. 1 BirdLife Norway

Sjeldne fugler i Buskerud 2014

Rapport fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomiteen (LRSK) i Buskerud

av Steinar Stueflotten

Året 2014 ble et normalt bra år når det gjelder funn av sjeldne fugler i Buskerud. Det ble registrert en ny art for fylket – svartstrupesteinskvett. I tillegg ble følgende sjeldne arter observert: islom, gulnebbblom, gråstrupe-dykker, egretthegre, glente, polarsvømmesnipe, polarjo, tyvjo, sabinemåke, lunde, trelerke, lappiplerke, svartstrupe, busksanger, svartkråke, rosenstær og gulirisk. Det var rekordforekomst av busksangere i 2014.

Saksbehandling

Denne rapporten er basert på 1028 registrerte observasjoner av 120 arter, 5 underarter og 1 hybrid fra rapporteringsåret 2014. Dette er 12 arter og 14 % flere registreringer enn i 2013, men grunnet endringer i Artsobservasjoner og rapporteringslista er ikke resultatene helt sammenlignbart med foregående år. Rapporten inneholder en etterrapportering fra 2010, fem fra 2012 og to fra 2013.

LRSK/NSKF har i forbindelse med denne rapporten ferdigbehandlet 114 godkjenningssaker (flere av disse sakene gjelder de samme funnene). Dette er seks saker mindre enn i 2013. Av disse er 4 saker (3,5 %) ikke godkjent. I tillegg er en observasjon av dvergmåke og en av trelerke ikke godkjent pga. manglende rapportering med beskrivelse til LRSK. Det er i forbindelse med denne rapporten oversendt 6 saker til NSKF for godkjenning av 3 sjeldne artsfunn: stork (1), svartstrupesteinskvett (2) og gulirisk (3). Av disse ble observasjonen av stork ikke godkjent av NSKF.

99 % av all saksbehandling i forbindelse med denne årsrapporten ble utført ved hjelp av LRSKs saksbehandlingsmodul på gamle Artsobservasjoner. Denne modulen sikret god samordning mellom LRSKs og NSKF's arbeid og en sikker arkivering av all dokumentasjon knyttet til saksbehandlingen, samt en forenklet generering av LRSKs årsrapporter. Nye Artsobservasjoner har foreløpig store mangler hva gjelder kontroll og styring av LRSKs valideringsarbeid, noe som bl.a. umuliggjør effektiv generering av årsrapporter. Heldigvis ble det tatt en kopi av utkastet til årsrapport for 2014 fra det gamle systemet. Det er dette materialet som i hovedsak danner grunnlaget for denne rapporten. På tross av de store manglene i nye Artsobservasjoner, er det likevel viktig at alle observatører fortsetter å rapportere sine funn av sjeldne arter og sende inn rapport til LRSK på de artene som krever beskrivelse. En oversikt over hvilke arter dette gjelder, finner du bakerst i denne rapporten og i valideringslisten din på Artsobservasjoner.no.

I 2014 registrerte 379 personer til sammen over 60 000 observasjoner av 232 arter fra Buskerud på Artsobservasjoner. Dette er 10 % flere personer, 20 % flere observasjoner og 14 flere arter enn i 2013. LRSK takker alle rapportører som har bidratt til å holde kunnskapen om sjeldne arters forekomst i fylket oppdatert.

Noen hovedtrekk fra fugleåret 2014

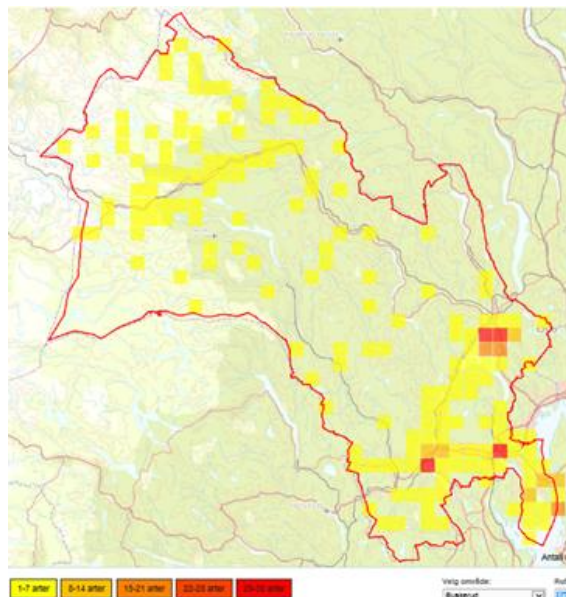
Fugleåret 2014 ble et ganske bra år hva gjelder sjeldenheter i Buskerud. Det ble bl.a. observert og godkjent en ny art for fylket: svartstrupesteinskvett. Andre observerte sjeldenheter som bør nevnes, er: svartsvane (funn nr. 2), brudeand (funn nr. 3), islom (funn nr. 7-8), gulnebbblom (funn nr. 4), gråstrupedykker (funn nr. 10-11), egretthegre (funn nr. 10-11), glente (funn nr. 8-10), polarsvømmesnipe (funn nr. 5), polarjo (funn nr. 5-8), tyvjo (funn nr. 10-11), sabinemåke (funn nr. 4), lunde (funn nr. 5), trelerke (funn nr. 9), lappiplerke (funn nr. 7), svartstrupe (funn nr. 7), busksanger (funn nr. 8-12), gransanger, underarten *tristis/abietinus* (funn nr. 3), svartkråke (funn nr. 6), rosenstær (funn nr. 5) og gulirisk (funn nr. 4). Verdt å nevne er også nye funn av mandarinand, havsule, polarsnipe, tundrasnipe, svarthalespove, lappspove, fjelljo, storjo, dvergmåke, hubro, isfugl, svartryggerle, svartrødstjert, skjeggmeis, polarsisik og båndkorsnebb, hekkefunn av storskarv, haukugle og nattergal, vinterfunn av kortnebbgås, bergand, storlom, horndykker, musvåk, dvergfalk, sivhøne, hornugle, vintererle, linerle, duetrost, munk og bergirisk. Dette er trolig også første gang at alle fire joarter er observert i fylket i ett og samme kalenderår.

Året 2014 var varmere enn normalt med en årsmiddeltemperatur på 2-3 grader over normalen. Spesielt ettervinter og vår var mye varmere enn normalt. Våren startet derfor tidlig med hele 6 grader over normalen allerede i februar og 3-5 grader varmere enn normalt i mars-april. Som en følge av dette, ankom mange trekkfugler tidlig dette året, og flere satte nye tidligrekorder. Flere angitte vinterfunn skyldes egentlig tidlig ankomst til noen arter allerede i slutten av februar. Også sommeren 2014 var varm og fin med lite nedbør. Spesielt husker vi det varme og fine været i juli med 4 grader over normaltemperatur for måneden. Også høsten og førjulsvinteren var stort sett mild og fin med lite snø og mye barmark i lavlandet helt fram til årsskiftet. Middelttemperaturen for denne perioden lå også et par grader over normalen. Både rugder, musvåk og linerler drøyde med trekke og ble sett til langt ut i desember. Høststormer i siste halvdel av oktober resulterte i flere sjeldne sjøfugler inne i Oslofjorden. Også første uka i januar var en god periode for sjøfugl med bl.a. rekordforekomst av dvergmåker utenfor Hurumlandet.

Kommuneoversikten nedenfor viser antall funn registrert på Artsobservasjoner per kommune de tre siste årene. Tallene for 2014 er hentet fra nye Artsobservasjoner som teller funn litt annerledes enn i gamle Artsobservasjoner, men forskjellene er relativt små, normalt mindre enn 10 %. Nok en gang er det Hurum som topper lista, godt hjulpet av mange observasjoner overvintrende svartender og sjøorrer, samt mange observasjoner av sjeldne sjøfugler som krykkje. Hole og Ringerike viser god fremgang takket være et par nye aktive observatører. Drammen, Flesberg og Nedre Eiker har stor tilbakegang. Kartet nedenfor viser hvor i fylket det i denne rapporten er gjort funn av sjeldne arter. «Hot spots» med flest sjeldne arter observert i 5x5 km ruter finner vi i områdene Nordre Tyrifjorden, Fiskumvannet og Linnestranda.

Tabell 1: Funnstatistikk per kommune (antall godkjente funn av sjeldne arter på Artsobservasjoner).

Kommune	2012	2013	2014
Drammen	14	19	7
Flesberg	2	10	1
Flå	2	4	3
Gol	15	20	26
Hemsedal	15	19	21
Hol	97	90	105
Hole	48	63	114
Hurum	91	173	215
Kongsberg	42	33	19
Krødsherad	7	0	1
Lier	65	101	92
Modum	17	17	24
Nedre Eiker	19	28	7
Nes	2	2	10
Nore og Uvdal	3	17	26
Ringerike	57	51	102
Rollag	3	4	4
Røyken	13	17	11
Sigdal	11	6	7
Øvre Eiker	149	167	148
Ål	54	60	85
Sum Buskerud	727	901	1028

Figur 1: 5x5 km ruter kodet etter antall sjeldne arter rapportert på Artsobservasjoner i 2014.

Endringer i rapporteringslista

Svartstrupesteinskvett og vinterfunn av duetrost er lagt til rapporteringslista over arter som skal inngå i LRSKs årsrapporter. Det samme er stormsvale som tidligere har vært uteglemt. F.o.m. 2014 blir også alle funn av stjertand og rosenfink inkludert i årsrapporten i tråd med reglene til NFKF. På begynnelsen av 2015 endret og harmoniserte NSKF flere regler for hvilke observasjoner som blir indikert som interessante funn på Artsobservasjoner. For Buskerud førte dette til at mange arter fikk angitt nye tidsperioder (f.eks. tidlige vårfunn og seine høstfunn), samt grenser for hva som kan ansees som uvanlig store antall for artene. LRSK har valgt ikke å inkludere alle disse endringene i sin rapporteringsliste da det ville ført til en betydelig utvidelse av årsrapporten. LRSK vil ta disse endringene opp til vurdering på et seinere tidspunkt. Artsrekkefølgen i presentasjonen er justert i tråd med siste versjon av Norgeslisten (2015) fra NSKF. Største endringer her finner vi hos vadere.

Oppbygging av rapporten

Denne rapporten er bygd opp etter samme systematikk som tidligere årsrapporter. Listen over observasjoner er generert direkte fra (gamle) Artsobservasjoner. Opplysningene i artsomtalen er satt opp på følgende vis: (1) fuglens norske navn, (2) vitenskapelig navn, (3) * funnkategori som inngår i rapporten, f.eks. alle funn, hekkefunn eller vinterfunn, (4) antall registrerte funn i parentes med angivelse av antall akkumulerte funn/individer før rapportåret, hvis kjent, etterfulgt av antall funn/individer i rapportåret. LRSK til slutt betyr at arten er en beskrivelsesart godkjent av LRSK og NSKF en beskrivelsesart godkjent av NSKF, (5) nyregistrerte etterrapporteringer fra tidligere år, (6) antall observerte individer i rapportåret med kjønn og alder hvis bestemt, (7) funntype hvis registrert, (8) lokalitet, (9) kommune, (10) observasjonsdato(er), (11) * bak dato angir et positivt belegg med beleggstype i parentes (F - fotografi, V - video/filmopptak, L – lydopptak og D - drept eller funnet død hvis den er innsamlet og skinnlagt/utstoppet), (12) navn på den/de som observerte fuglen (med * foran navnet til den som oppdaget fuglen, hvis kjent), (13) kommentarer til observasjonen(e).

Antall oppgitte funn/individer gjelder bare funn som er innrapportert til og godkjent av LRSK. Artsnavn i hakeparentes angir ikke spontant forekommende arter, dvs. arter som antas å ha rømt fra fangenskap (E-arter).

Rapporterte og godkjente funn

[Svartsvane] *Cygnus atratus*

* alle funn (1/1 - 1/1) LRSK

2014: 1 ind. overflygende Lierstranda, Lier 12.4 (Karoline Figenschou).

Svartsvane er opprinnelig en australsk art, som nå er vanlig parkfugl flere steder i Europa, inkludert Norge, og som også skal reprodusere i vill tilstand i noen europeiske land. Funn er plassert i kategori E (funn av arter som regnes som rømlinger i Norge). Det er bare rapportert om en svartsvane til i Norge i 2014: 1 ind Orrevatnet (Ro) 30.-31.5.

Sangsvane *Cygnus cygnus*

* hekkefunn (4), sommerfunn (10)

Hekkefunn 2014: 1 par parring Fiskumvannet, Øvre Eiker 28.4 (Anders Hals). 1 par rugende Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.5-25.5 (Anders Hals, Steinar Stueflotten, Vegard Bunes mfl.). 1 par rugende Murmyrene, Hemsedal 10.5-6.6 (Bent Fjeldheim, Vegard Finset Fjeldheim, Stine Bang). 1 par rugende Storelon, Nore og Uvdal 25.5 (Per Furuseth). 1 par m/3 pull/nylig utflydd Fiskumvannet, Øvre Eiker 31.5-2.7 (Steinar Stueflotten, Jens Erik Nygård mfl.). 2 ad reir m/2+ unger Murmyrene, Hemsedal 9.6 (Bent Fjeldheim). 1 par m/7 pull Murmyrene, Hemsedal 10.6 (Bent Fjeldheim). 1 ad m/3 pull Hammartjedne, Golsfjellet Syd, Gol 12.6 (Bent Fjeldheim). 2 ind. permanent revir Golsfjellet, Gol 8.7 (Gunstein Wigemyr). 2 ad + 3 1K Fiskumvannet, Øvre Eiker 18.7-30.8 (Rune Zakariassen, Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen mfl.). 2 ad + 7 1K næringsøkende Murmyrene, Hemsedal 15.8 (Bent Fjeldheim).

Sommerfunn 2014: 2 ad Steinsletta, Hole 2.6 (Vegard Bunes). 6 ind. næringsøkende Tingvollfjorden, Ål 2.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. Oppsjø, Ål 6.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 3 ind. Strandafjorden nedre, Ål 6.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 2 ad næringsøkende Røyrtjern, Ål 8.6 (Per Furuseth, Sondre Søndrål Sletteemoen, Ola Søndrål). 2 ind. næringsøkende Hallingdalselva v/Eilevmoen, Gol 8.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. Engjan, Herad, Gol 8.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 ad Karlsrudtangen, Ringerike 21.6 (Vegard Bunes). 2 ind. næringsøkende Tjern 997 Ø for Langtjørni, Ål 3.7 (Torgrim Breiehagen). 2 ad næringsøkende Gautetjernet, Brennflæi Naturresevat, Gol 10.7 (Torgrim Breiehagen). 3 ind. næringsøkende Lauvsjøen, Gol 12.7 (Terje Haugland).

Arten hekker fast på noen få lokaliteter i fylket, bl.a. i Nes, Gol og Hemsedal kommuner. Bestanden er økende. Nye hekkeplasser påvist i 2014: Storelon i Nore og Uvdal og Fiskumvannet i Øvre Eiker. Flere sommerfunn i bl.a. Ål og i Tyrifjords-området kan indikere hekking her i kommende år.

Sangsvane med 3 pull, Fiskumvannet, Øvre Eiker 31.5.2014. Foto: S.Stueflotten

Sædgås *Anser fabalis*

* alle funn (42/200 - 7/26)

2014: 4 ad rastende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 1.3-3.3 (*Vegard Bunes, Kendt Myrmo, Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal). 4 ind. Synneren, Ringerike 7.3 (*Kendt Myrmo, Rune Zakariassen, Jens Tøndel Fossum). 2 ind. Synneren, Ringerike 11.3 (Vegard Bunes). 1 ind. rastende Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 25.4 (Kendt Myrmo). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 1.5-3.5 (Steinar Stueflotten). 14 ind. ptN Linnestranda, Lier 17.5 (Jorunn Villand). 1 ind. næringssøkende Karlsrudtangen, Ringerike 28.6 (Kendt Myrmo). 4 ind. rastende Karlsrudtangen, Ringerike 19.8 (John Apeland). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 13.9-5.10 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 1 ind. næringssøkende Vinnes, Nedre Eiker 21.9 (Jens Erik Nygård).

Sædgås, underarten *fabalis*

*alle underartsbestemte funn (6/16 - 1/1) LRSK

2014: 1 ind. næringssøkende Vinnes store, Vinnes, Nedre Eiker 20.9 *(F) (Steinar Stueflotten).

Arten observeres fåtallig og årlig i trekktidene vår og høst. De fire individene som ble observert i Steinsvika (Hole) og Synneren (Ringerike) i begynnelsen av mars, tilhørte trolig underarten *rossicus* (tundrasædgås), men uten at dette ble sikkert bestemt. Individet som hadde tilhold i Fiskumvannet (Øvre Eiker) sammen med en stor flokk grågjess høsten 2014, og som også ble sett på Vinnes i Nedre Eiker 20-21.9, ble underartsbestemt til *A.f. fabalis* (taigasædgås).

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*

* vinterfunn (1), store antall ≥ 1000 ind.

Vinterfunn 2014: 1 ind. rastende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 23.11-2.12 (Marius von Glahn).

Store antall 2014: 1787 ind. ptN Linnestranda, Lier 29.3 (Jorunn Villand). 1500 ind. ptN Hals, Øvre Eiker 29.3 (Anders Hals). 3200 ind. Onsakervika, Hole 29.3 (Jens Tøndel Fossum). 1000 ind. Tyrifjorden v. Tyrifjord VGS, Hole 29.3 (Jens Tøndel Fossum). 3000 ind. ptN Rolighetsmoen, Geithus, Modum 29.3 (Egil Mikalsen). 2000 ind. ptN Fiskumvannet, Øvre Eiker 29.3 (Steinar Stueflotten). 1300 ind. ptN Vikersund, Modum 30.3 (Eirik Kristoffersen). 2500 ind. rastende Karlsrudtangen, Ringerike 30.3 (Eirik Kristoffersen). 1400 ind. rastende Karlsrudtangen, Ringerike 2.4 (Vegard Bunes). 3500 ind. rastende Nordfjorden, Ringerike 4.4 (Vegard Bunes, Kendt Myrmo).

Vårtrekket startet 25.3. som er blant de tidligst registrerte ankomstdatoer til nå. Gjennomsnittlig ankomstdato: 3.4. \pm 7 dager (18 år). Vårtrekket varte til 10.5. Det ble til sammen registrert minst 20.000 ind. ptN gjennom Buskerud denne våren, med topp trekkdager 29.3. - 4.4. Trekktoppen i år kom nesten to uker tidligere enn normalt (medio april). 1 ind. rastet på Linnestranda (Lier) fram til 31.5. Høsttrekket startet 15.9. og varte til 19.10, men allerede 19.8. dukket det opp 18 ind. på Røyse (Marius von Glahn). Det ble til sammen registrert minst 4800 ind. ptS gjennom Buskerud denne høsten. 4 ind. rastet i området ved Bergsvingen (Øvre Eiker) i dagene 16.11.-22.11. og 1 ind. rastet i Steinsvika (Hole) i dagene 23.11.-2.12.

Tundragås *Anser albifrons*

* alle funn (27/35 - 2/2)

2014: 1 ad næringssøkende Søndre Leir, Krøderen, Krødsherad 19.10 *(F) (Eirik Kristoffersen).

Tundragås, underarten *albifrons*

* alle underartsbestemte funn (6/7 - 1/1) LRSK

2014: 1 ad rastende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 1.3-3.3 *(F) (*Vegard Bunes, Kendt Myrmo, Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Synneren, Ringerike 7.3 *(F) (*Kendt Myrmo, Rune Zakariassen, Jens Tøndel Fossum).

Arten observeres nesten årlig i lite antall i trekktidene vår og høst, hyppigst i Nordre Tyrifjorden. Det underartsbestemte individet som ble observert i Steinsvika og Synneren, holdt seg sammen med 4 sædgjess på begge lokalitetene og regnes derfor som ett funn av samme individ. Bildet som er publisert av individet på Krøderen 19.10, viser også en tundragås av underarten *albifrons* (østlig underart). Dette er for øvrig første funn av tundragås i Krødsherad.

Tundragås, Steinsvika, Hole 2.3.2014. Foto: S.Stueflotten

Grågås x kanadagås *Anser anser x branta canadensis*

* alle fotodokumenterte funn (13/13 - 3/3) LRSK

2014: 1 ind. Linnesstranda, Lier 25.2 *(F) (Jorunn Villand, Eirik Kristoffersen). 1 ad næringssøkende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 2.3-3.3 *(F) (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal, Solveig Engdal). 1 ind. rastende Nordfjorden, Ringerike 14.7 *(F) (Marius von Glahn). 1 ind. Karlsrudtangen, Ringerike 5.8 *(F) (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 27.8 *(F) (Melvin Åsum). 1 ind. Småøyene, Steinsfjorden, Hole 21.9 *(F) (Steinar Stueflotten). 1 ind. stasjonær Averøya, Nordfjorden, Ringerike 5.10 (Marius von Glahn). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 13.10-22.11 *(F) (Steinar Stueflotten, Marius von Glahn, Melvin Åsum mfl.). 1 ind. rastende Synneren, Ringerike 26.10 *(F) (Marius von Glahn). 1 ind. rastende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 11.11-7.12 *(F) (Marius von Glahn). 1 ind. næringssøkende Vik, Steinsfjorden, Hole 12.12 *(F) (Marius von Glahn).

Hybriden som er observert på diverse lokaliteter i Nordre Tyrifjorden, antas å være det samme individet. I tillegg til de fotodokumenterte funnene foreligger det flere rapporterte observasjoner av de antatt samme hybridene i Nordre Tyrifjorden og på/ved Fiskumvannet. Observasjonen på Linnesstranda 25.2 er første kjente funn av denne hybridene på lokaliteten. Det samme gjelder funnet på Fiskumvannet.

Hvitkinngås *Branta leucopsis*

* hekkefunn (1), vinterfunn (0)

Hekkefunn 2014: 1 par m/1 pull/nylig utflydd Nærnes, Røyken 19.6 (Ivar Uggerud).

Flere par hekker på øyer og holmer i Røyken og Hurum. Det var ingen sjøfugltelling i 2014, derfor få bekreftede hekkefunn. 14 par hekket her i 2013.

Gravand *Tadorna tadorna*

* vinterfunn (3)

2014: 1 ind. næringssøkende Sætrepollen, Sætre, Hurum 28.2 (Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten). 2 ind. Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 28.2 (Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten). 1 ind. Sætre brygge, Sætre, Hurum 28.2 (Steinar Stueflotten).

Disse observasjonene dreier seg om tidlig ankomst på vårtrekket og ikke egentlige vinterfunn.

[Brudeand] *Aix sponsa*

* alle funn (2/2 - 1/2) LRSK

2014: 2 hann Meieridammen i Åroselva v/Sagfoss, Røyken 30.4-3.5 *(F) (Kenneth Larsen).

Brudeand er opprinnelig en amerikansk art som nå er blitt en vanlig parkfugl og pryddand i Europa. Funn i Norge antas å være rømte fugler. Arten er derfor plassert i kategori E (funn av arter som regnes som rømlinger).

Mandarinand *Aix galericulata*

* alle funn (15/15 - 1/1)

2014: 1 hann Hovsfjorden, Hol 20.4-21.4 (Per Furuseth, Wendy Slettemoen, Sondre Søndrål Slettemoen, May-Britt Slettemoen).

Funn av mandarinand er plassert i kategori C (forvillede arter som reproducerer i vill tilstand). Arten observeres stort sett bare vår og høst i Buskerud. Dette er det andre funnet i Hol kommune. Det første var 2 hanner i Holsfjorden 12.5.1999.

Brunnakke *Anas penelope*

* hekkefunn (0)

2012: 1 par m/5 unger Solbergstjern, Tyristrand, Ringerike (funndato ikke oppgitt) (Viggo Ree).

2013: 1 kull m/6 unger Solbergstjern, Tyristrand, Ringerike (funndato ikke oppgitt) (Viggo Ree).

Fåtallig og heller sjelden hekkefugl i Buskerud. Hekking ble ikke påvist i Solbergstjern i 2014, ref. Larsen mfl. 2015.

Snadderand *Anas strepera*

* alle funn (52/96 - 5/6)

2014: 1 hann næringssøkende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 20.4-23.4 (Kendt Myrmo, Marius von Glahn, Vegard Bunes, Jostein Bærø Engdal mfl.). 1 hann Linnesstranda, Lier 30.4 (Steinar Stueflotten, Jan-Erik Nyhuus). 2 hann

Linnesstranda, Lier 5.5-7.5 (Hans Petter Rømme, Øivind Syvertsen, Bård Kyrkjedelen mfl.). 1 hunn næringssøkende Synneren, Ringerike 29.9 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hann Synneren, Ringerike 8.10-10.10 (Eirik Kristoffersen, Kendt Myrmo, Vegard Bunes). 1 ad hunn næringssøkende Synneren, Ringerike 26.10 (Marius von Glahn).

Arten er i seinere år blitt observert årlig på vårtrekket (april-mai), gjennomsnittlig ankomstdato: 22.4. ± 12 dager (19 år), noe sjeldnere på høsttrekket (sept-okt).

Stjertand *Anas acuta*

* alle funn (- 11/18), vinterfunn (8/8 - 0/0)

2014: 1 hunn Juveren, Ringerike 27.3-4.4 (Vegard Bunes, Kendt Myrmo). 1 par rastende Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.4 (Olav Sâtvedt). 1 par næringssøkende Lite tjern ved Rv51, Golsfjellet Syd, Gol 6.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 par næringssøkende Hovsfjorden, Hol 8.5-9.5 (Per Furuseth, Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 par Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 10.5 (Vegard Bunes). 1 par overflygende Juveren, Ringerike 21.7 (Vegard Bunes). 1 hann Linnesstranda, Lier 26.9 (Jorunn Villand). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 12.10 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Linnesstranda, Lier 12.10 (Steinar Stueflotten). 2 hann rastende Sætrepollen, Sætre, Hurum 9.11 (Gustav Ersdal, Steinar Stueflotten, Eli Gates, Jostein Bærø Engdal mfl.). 1 hunn Fiskumvannet, Øvre Eiker 22.11 (Steinar Stueflotten).

Tidligere ble bare hekkefunn og vinterobservasjoner rapportert, men da arten opptrer minst like fåtallig i Buskerud som bl.a. skjeand og knekkand, vil alle funn av arten rapporteres f.o.m. 2014. Arten ankommer normalt medio april, gjennomsnittlig ankomstdato: 13.4. ± 11 dager (29 år), 27.3. er tidligste ankomstdato i fylket til nå. Fåttallig, men regelmessig på høsttrekket i september-oktober, siste observasjon i gjennomsnitt: 24.10. ± 19 dager (23 år), seinest 23.11.1997. Sjelden om vinteren.

Knekkand *Anas querquedula*

* alle funn (- 7/13)

2014: 1 hann næringssøkende Synneren, Ringerike 9.4-16.4 (Eirik Kristoffersen, Vegard Bunes, Jens Tøndel Fossum mfl.). 1 ad hann næringssøkende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 21.4 (Kendt Myrmo, Vegard Bunes, Marius von Glahn). 1 par næringssøkende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 22.4-27.4 (Rune Zakariassen, Vegard Bunes, Jostein Bærø Engdal, Marius von Glahn). 1 par Fiskumvannet, Øvre Eiker 25.4-15.5 (Fredrik Stige, Steinar Stueflotten, Anders Hals mfl.). 2 par Fiskumvannet, Øvre Eiker 26.4 (Steinar Stueflotten, Bent Ellingsen). 1 par næringssøkende Hovsfjorden, Hol 17.5 (Per Furuseth). 1 hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 18.5-19.5 (Steinar Stueflotten, Marius von Glahn, Even Johansen). 1 hann rastende Linnesstranda, Lier 20.5 (Tor Gunnar Værnes, Jan-Erik Nyhuus). 1 hunn Linnesstranda, Lier 24.5 (Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal). 1 par Linnesstranda, Lier 30.5-1.6 (Jan-Erik Nyhuus, Hans Petter Rømme, Steinar Stueflotten). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 9.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 hunnf næringssøkende Synneren, Ringerike 26.9 (Eirik Kristoffersen).

Arten observeres regelmessig i sommerhalvåret, men bare fåtallig. Sees oftest om våren (april-mai). Gjennomsnittlig ankomstdato: 24.4. ± 9 dager (34 år). 9.4. er tangering av tidligste ankomstdato. Sjelden observert seinere enn medio august. Et par som oppholdt seg i Fiskumvannet i mai, viste hekkeatferd, men hekking ble ikke konstatert.

Skjeand *Anas clypeata*

* alle funn (- 8/18)

2014: 1 ad hann rastende Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 21.4 (Marius von Glahn). 6 ind. (4 hann +2 hunn) rastende Holsfjorden, Hol 7.5 (Per Furuseth). 1 par næringssøkende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 9.5 (Kendt Myrmo). 1 hann Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 10.5 (Vegard Bunes). 1 par næringssøkende Ustedalsfjorden, Hol 12.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 hann næringssøkende Veslefjorden, Hol 21.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hunnf rastende Synneren, Ringerike 11.9 (Rune Zakariassen). 1 ad hunn Linnesstranda, Lier 14.9-20.9 (*Hans Petter Rømme, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.). 1-3 hunnf Fiskumvannet, Øvre Eiker 19.10-25.10 (Steinar Stueflotten, Per Buertange, Jon Ludvig Hals, Vegard Bunes mfl.).

Arten observeres fåtallig, men regelmessig, spesielt i trekketidene vår (medio april – mai) og høst (sept – okt), gjennomsnittlig ankomstdato: 25.4. ± 10 dager (31 år). Observasjoner i Hallingdal, som de i Holsfjorden, Ustedalsfjorden og Veslefjorden (Hol) i mai, er relativt sjeldne.

Taffeland *Aythya ferina*

* alle funn (- 1/1)

2014: 1 hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 12.10 (Steinar Stueflotten).

Arten sees regelmessig i lite antall i Fiskumvannet og Nordre Tyrifjorden vår (medio april – medio mai) og høst (medio sept – medio nov), sjeldent ellers. Bare ett funn i 2014 er mindre enn normalt.

Bergand *Aythya marila*

* hekkefunn (2), vinterfunn (1)

Hekkefunn 2014: 1 ad m/6_unger Bergsjøen, Ål 15.7 (Tom Jansson). 1 hunn m/9 unger Vats, Ål 18.7 (Carl-Ludvig Thorsen).

Vinterfunn 2014: 1 hunnf Nordfjorden, Ringerike 11.12-13.12 (Rune Zakariassen, Andreas Gullberg, Kendt Myrmo, Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen).

Sparsom hekkefugl i øvre deler av fylket. Sees ellers årlig på vår- og høsttrekket. Vinterfunn er sjeldne.

Havelle *Clangula hyemalis*

* alle funn (- 15/25)

2014: 1 hunn næringssøkende Holsfjorden, Hol 7.1-11.1 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass, Per Furusest). 1 hunn næringssøkende Strandafjorden nedre, Ål 1.5 (Torgrim Breiehagen). 1 hunn næringssøkende Tangevika, Strandafjorden, Ål 5.5-15.5 (Per Furusest, Arild Gauteplass, Torgrim Breiehagen m.fl.). 4 ind. rastende Frognøya V, Tyrifjorden, Hole 11.5 (Kendt Myrmo). 1 hann rastende Filtvet, Hurum 16.5 (Per Buertange). 6 ind. rastende Frognøya V, Tyrifjorden, Hole 21.5 (Vegard Bunes, Jostein Bærø Engdal). 1 ad hann rastende Vassfjorden Øvre, Ål 21.5 (Andrew W. Clarke). 1 par næringssøkende Ustedalsfjorden, Hol 22.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 3 ind. rastende Dagalifjellet, Nore og Uvdal 25.5 (Gunnar Bjørn Gade). 1 par i hekkebiotop Biskolatjørne, Ustetind, Hol 30.5 (Hans Z. Munthe-kaas). 1 ind. Læg Reidvatnet, Hol 7.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 ind. Ånevatnet, Nore og Uvdal 7.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 ind. Torsetvatnet, Nore og Uvdal 7.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 12.10 (Steinar Stueflotten). 1 hann næringssøkende Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.11 (Fredrik Stige). 1 ind. næringssøkende Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.11-17.11 (Steinar Stueflotten, Eli Gates, John Apeland, Tormod Vaaland Burkey). 1 ind. Sundvollen, Hole 28.11-29.11 (Marius von Glahn, Eirik Kristoffersen, Kendt Myrmo).

Sjelden hekkefugl i indre fjellstrøk, ingen bekreftede hekkefunn i 2014, ellers fåtallig og kun sporadisk observert i lavlandet vår (april-mai) og høst (oktober-november). Gjennomsnittlig ankomstdato: 3.5. ± 13 dager (18 år). Flere funn i 2014 enn normalt. Sjelden vintergjest. Hunnen i Holsfjorden ble også observert samme sted i desember 2013.

Havelle adult hann, Vatsfjorden, Ål 21.5.2014. Foto: Andrew W. Clarke.

Svartand *Melanitta nigra*

* vinterfunn (18/106), hekkefunn (0)

2014: 2 ind. Ekrebukta, Filtvet, Hurum 1.1-7.1 (Eirik Kristoffersen, Eli Gates m.fl.). 1-6 ind. Eltornstranda, Hurum 2.1-24.1 (Jostein Bærø Engdal, Solveig Engdal, Steinar Stueflotten). 9 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 2.1 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. næringsøkende Kobberskjærødden, Filtvet, Hurum 3.1 (Eli Gates). 2 ind. Linnestranda, Lier 4.1 (Vegard Bunes, Jorunn Villand). 2 ind. Coop, Tofte, Hurum 4.1-5.1 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal m.fl.). 3 ind. Storsand, Drøbaksundet (Bu), Hurum 4.1-5.1 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass, Jorunn Villand). 2 ind. ptS Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 4.1 (Jostein Bærø Engdal, Solveig Engdal). 1 ind. Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 8.1 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Linnestranda, Lier 11.1 (Jorunn Villand). 2 ad hunn Teigen-Løkka, Storsand S, Hurum 11.1 (Jan Erik Berglihn). 2 hunnf næringsøkende Fure, Tyrifjorden, Modum 17.1 (Bjørn Harald Larsen). 15 ind. Mølen, Hurum 21.1 (Egil Soglo). 10 ind. Tofteholmen, Hurum 21.1 (Egil Soglo). 1 ind. næringsøkende Skjæra, Tofte, Hurum 6.2 (Jostein Bærø Engdal). 1 hunnf Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 8.2 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Ekrebukta, Filtvet, Hurum 10.2 (Eli Gates). 2 ind. næringsøkende Eltornstranda, Hurum 17.2 (Jostein Bærø Engdal). 1 hunnf Drøbaksundet (Bu), Hurum 23.2 (Steinar Stueflotten). 3 ind. næringsøkende Skottebøl, Strandafjorden, Ål 5.12 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 3 ind. næringsøkende Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 6.12 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 10.12 (Jostein Bærø Engdal). 8 ind. næringsøkende Ekrebukta, Filtvet, Hurum 10.12 (Jostein Bærø Engdal). 7 ind. Eltornstranda, Hurum 10.12 (Jostein Bærø Engdal). 1 hunnf Fiskumvannet, Øvre Eiker 13.12 (Steinar Stueflotten). 8 ind. næringsøkende Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 14.12 (Steinar Stueflotten). 8-24 ind. Eltornstranda, Hurum 14.-25.12 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal). 10 ind. næringsøkende Storsand, Drøbaksundet (Bu), Hurum 30.12 (Eli Gates, John Apeland). 3 hunnf Ertsvika, Hurum 30.12 (Odd Rygh).

Fåtallig hekkefugl i fjellet i nordfylket (ingen hekkefunn rapportert i 2014). Nå årvisst vintergjest i lavlandet, da hyppigst observert rundt Hurumlandet. Flere funn og høyere antall observert de siste vintrene. Trolig 20-30 ind. jevnlig rundt Hurumlandet hver vinter.

Sjørre *Melanitta fusca*

* vinterfunn (- 11/46), hekkefunn (1)

Hekkefunn 2014: 1 hunn m/9 pull/nylig utflydd Ånevatnet, Nore og Uvdal 4.8 (Frode Nordang Bye).

Vinterfunn 2014: 2 ind. Verket, Hurum 1.1 (Eli Gates, John Apeland). 3-15 ind. Ekrebukta, Filtvet, Hurum 1.1-24.1 (Eirik Kristoffersen, Eli Gates, Vegard Bunes, Jostein Bærø Engdal m.fl.), maks. 15 ind. 4.1. 2-8 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 1.1-24.1 (Jorunn Villand, Jostein Bærø Engdal, Eli Gates m.fl.). 4 ind. næringsøkende Halvorshavn, Hurum 3.1 (Eli Gates). 2 ind. næringsøkende Kobberskjærødden, Filtvet, Hurum 3.1 (Eli Gates). 1-3 ind. Drøbaksundet (Bu), Hurum 4.1-24.1 (Eli Gates, Vegard Bunes, Jostein Bærø Engdal m.fl.). 2 ind. Eltornstranda, Hurum 5.1 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Coop, Tofte, Hurum 11.1 (Jan Erik Berglihn). 1 ind. Teigen-Løkka, Storsand S, Hurum 11.1 (Jan Erik Berglihn). 2 i par rastende Sagene, Hurum 11.1 (Patric Gullström). 2-10 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 6.2-28.2 (Jostein Bærø Engdal, Eli Gates, Steinar Stueflotten m.fl.), maks. 10 ind. 8.2. 2-6 ind. Ekrebukta, Filtvet, Hurum 6.2-23.2 (Jostein Bærø Engdal, Eli Gates, Steinar Stueflotten m.fl.). 1-3 ind. næringsøkende Drøbaksundet (Bu), Hurum 14.2-17.2 (Eli Gates, John Apeland, Jostein Bærø Engdal). 1-6 ind. næringsøkende Verket, Hurum 6.12-21.12 (Eli Gates). 1-3 ind. næringsøkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 10.12-25.12 (Jostein Bærø Engdal). 3 ind. næringsøkende Ekrebukta, Filtvet, Hurum 10.12 (Jostein Bærø Engdal). 2 ind. Skjæra, Tofte, Hurum 10.12 (Jostein Bærø Engdal). 3 ind. Slottet, Drøbaksundet (Bu), Hurum 10.12 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Vollebukta, Verket, Hurum 28.12-30.12 (Eli Gates, John Apeland). 1 ind. næringsøkende Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 30.12 (Eli Gates, John Apeland). 4 ind. næringsøkende Ekrebukta, Filtvet, Hurum 30.12 (Eli Gates, John Apeland).

Sjørren hekker spredt i indre fjellstrøk og sees sporadisk i lavlandet utenom hekketida og på kysten høst og vinter. Kun ett bekreftet hekkefunn i 2014. Normalt fåtallig men regelmessig langs Hurumlandet om vinteren, men sjelden >10 ind. sammen. Antall vinterfunn har økt de siste årene. Nå jevnlig 10-15 ind. rundt Hurumlandet hver vinter.

Lappfiskand *Mergus albellus*

* alle funn (140 - 7/10)

2014: 1 hunnf stasjonær Sundvollen, Hole 4.1 (Kendt Myrmo). 1 hunnf rastende Bjørnsrudvika, Steinsfjorden, Hole 5.1 (Vegard Bunes). 1 par Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 6.3-12.4 (Vegard Bunes, Kendt Myrmo, Øivind Wathne Johannessen). 1 par Herøysundet, Steinsfjorden, Hole 8.3 (Jens Tøndel Fossum). 3 ind. (1 hann + 2 hunn) næringsøkende Loretangen, Steinsfjorden, Hole 15.3 (Steinar Stueflotten). 3 ind. (1 hann + 2 hunn) Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 16.3 (Vegard Bunes). 1 hunn Svarstadvika - Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 28.3-16.4 (Kendt Myrmo, Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 hunn næringsøkende Husemoen, Nesbyen, Nes 6.4-9.4 (Per Furuset, Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hunn næringsøkende Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.4 (Jens Tøndel Fossum). 1 hunnf Fiskumvannet, Øvre Eiker 5.10 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 2 ad i par næringsøkende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 15.11 (Marius von Glahn).

Arten overvintret tidligere regelmessig i Buskerud, oktober – april, men ingen vinterfunn ble rapportert i 2011 og 2012. Arten var tilbake igjen som vintergjest i 2013 og 2014. Sees ellers hyppigst på vårtrekket ultimo mars - primo mai og på høsttrekket i oktober-november.

Vaktel *Coturnix coturnix*

* alle funn (- 17/18)

2014: 1 ind. sang/spill Bergsvingen, Øvre Eiker 25.5-9.6 (Steinar Stueflotten, Hans Petter Rømme). 1 ind. sang/spill Hvam, Kongsberg 28.5 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Rytteråker, Hole 29.5 (Marius von Glahn, Vegard Bunes). 1 ind. sang/spill Steinsletta, Hole 2.6 (Marius von Glahn). 1 ind. sang/spill Lundebacken nederst, Øvre Eiker 2.6 (Steinar Stueflotten). 1 hann sang/spill Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.6-25.6 (*Edvin Thesen, Øivind Wathne Johannessen, Eli Gates, Per Buertange m.fl.). 1 ind. sang/spill Bryn, Hokksund, Øvre Eiker 6.6-16.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Bjerknes, Kongsberg 7.6 (Bård Engelstad). 1 ind. sang/spill Lyngås, Efteløt, Kongsberg 7.6 (Bård Engelstad). 1 ind. sang/spill Skollerudmyra, Ringerike 11.6 (Vegard Bunes). 1 ind. sang/spill Åker, Hokksund, Øvre Eiker 16.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Nedre Lobben, Øvre Eiker 18.6 (Geir Fossum). 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker 21.6-29.6 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal, Jorunn Villand). 1 ind. sang/spill Sem, Øvre Eiker 21.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Grefstad sør, Modum 21.6 (Vegard Bunes). 1 ind. sang/spill Langebru, Hokksund, Øvre Eiker 23.6 (Jens Tøndel Fossum). 2 ind. sang/spill Råen - Fiskum, Øvre Eiker 29.6 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten). 2 ind. sang/spill Sørby, Bergsvingen, Øvre Eiker 29.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Onsaker, Hole 5.7-9.7 (Jens Tøndel Fossum, Vegard Bunes). 1 ind. sang/spill Hovdestølen, Ål 6.7-16.7 (Kjell Ahlberg). 1 ind. sang/spill Steinsletta, Hole 9.7 (Vegard Bunes). 1 ind. Hals, Øvre Eiker 23.7-24.8 (Anders Hals). 1 ind. sang/spill Vikersund, Modum 9.8 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. sang/spill Onsaker, Hole 10.8 (Vegard Bunes).

Arten observeres årlig i nedre deler av fylket fra ultimo mai til medio august. Gjennomsnittlig ankomstdato: 30.5. ± 10 dager (21 år). Funns i seterregionen, som det på Hovdestølen i Hol 1000 moh., er sjeldne. Det skal være gjort flere observasjoner i Tyrifjords-området i 2014 enn de som er rapportert på Artsobservasjoner. Mange funn i 2014 jamført 2012 og 2013 (mulig effekt av den varme sommeren 2014).

Smålom *Gavia stellata*

* hekkefunn (3), vinterfunn (0)

Hekkefunn 2014: 1 par rugende skjernet lok., Skurdalen, Hol 29.5-5.7 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass, Jostein Myre). 1 ad rugende skjernet lok., Frosen, Ål 24.6 (Andrew W. Clarke). 1 ad + 2 IK nylig utflydd skjernet lok., Skurdalen, Hol 16.7 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 pull/nylig utflydd skjernet lok., Dagalifjellet, Nore og Uvdal 4.8 (Frode Nordang Bye). 1 par m/2 pull/nylig utflydd skjernet lok., Skurdalen, Hol 4.8-7.8 (Jostein Myre).

Arten hekker spredt i nordfylket og sees regelmessig på vårtrekket i Tyrifjorden og langs kysten av Hurum, mer sporadisk i lavlandet ellers i nedre deler av fylket. Tre rapporterte hekkefunn i 2014 (nøyaktige hekke-lokaliteter er skjernet). Gjennomsnittlig ankomstdato: 15.04. ± 10 dager (18 år). Førsteobservasjon av 9 ind. i Nordfjorden Ø, Hole 30.3 (Jens Tøndel Fossum) er blant de tidligst registrerte ankomster til nå. Normalt sjelden å se på høsttrekket og om vinteren.

Storlom *Gavia arctica*

* hekkefunn (1), vinterfunn (1)

Hekkefunn 2014: 1 ad rugende skjernet lok., Tvist, Ål 24.6 (Andrew W. Clarke).

Vinterfunn 2014: 1 ind. ptS Ekrebukta, Filtvet, Hurum 7.1 (Eli Gates).

Vanlig men spredt og heller fåtallig hekkefugl over det meste av fylket. LRSK ønsker innrapportert flere hekkefunn av denne rødlistearten. Sjelden vintergjest.

Islom *Gavia immer*

* alle funn (6/6 - 2/3) LRSK

2014: 1 ind. næringssøkende Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.5 *(F) (*Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal, Eli Gates m.fl.). 2 ind. ptS Ekrebukta, Filtvet, Hurum 2.11 (Odd Rygh).

Sjelden gjest i Buskerud vår og høst. Flest observasjoner er gjort utenfor Hurumlandet. Observasjonen i Fiskumvannet er den andre for lokaliteten (førstefunn 8.5.2009).

Islom, Fiskumvannet 4.5.2014, Foto: S.Stueflotten

Gulnebbblom *Gavia adamsii*

* alle funn (3/3 - 1/1) LRSK

2014: 1 2K Sælabonn - Storøysundet, Hole 13.3-17.4 *(F) (*Jens Tøndel Fossum, Vegard Bunes, Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal m.fl.).

Meget sjelden gjest i Buskerud. Dette er det første kjente innlandsfunnet i fylket. Tre tidligere funn er alle gjort i Oslofjorden utenfor Hurumlandet i mai måned. Det oppholdt seg også en 2K gulnebbblom på Gillundstranda i Mjøsa (He) fra januar til medio mai 2014.

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis*

* alle funn (- 13/19)

2014: 1 ind. næringssøkende Sætre brygge, Sætre, Hurum 1.1 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. næringssøkende Langebru, Hokksund, Øvre Eiker 11.1-17.1 (Steinar Stueflotten, Bjørn Harald Larsen). 1 ind. næringssøkende Storelva, Helgelandsmoen, Ringerike 17.1 (Kendt Myrmo). 1 ind. næringssøkende Storelva ved Busund, Ringerike 21.1 (Vegard Bunes). 1 ind. næringssøkende Sætrepollen, Sætre, Hurum 1.2-22.2 (Jostein Bærø Engdal, Eli Gates m.fl.). 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker 18.2-6.3 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. næringssøkende Langebru, Hokksund, Øvre Eiker 2.3-9.3 (Steinar Stueflotten). 1 hann Miletjern, Nedre Eiker 3.4 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Linnestranda, Lier 21.9-5.10 (Jens Erik Nygård, Jorunn Villand m.fl.). 1 ind. Synneren, Ringerike 26.9-10.10 (Eirik Kristoffersen, Kendt Myrmo, Vegard Bunes m.fl.). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 28.9-26.10 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Melvin Åsum). 2 ind. Linnestranda, Lier 6.10-14.10 (Rune Zakariassen, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten m.fl.). 2 ind. Synneren, Ringerike 8.10 (Vegard Bunes). 1 ind. næringssøkende Linnestranda, Lier 15.10-25.10 (Jorunn Villand, John Apeland, Ken Adelsten Jensen m.fl.). 3 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 20.10 (Per Buertange, Ken Adelsten Jensen, Jorunn Villand). 1 ind. Linnestranda, Lier 8.11-6.12 (Jorunn Villand, Eli Gates, Steinar Stueflotten m.fl.). 1 ind. Vestfosselva (Smørgrav-Berg), Bergsvingen, Øvre Eiker 8.11 (Steinar Stueflotten). 1 ind. næringssøkende Soneren, Sigdal 16.11 (Lennart Wam Hansson). 3 ind. Vestfosselva (Smørgrav-Berg), Bergsvingen, Øvre Eiker 22.11 (Steinar Stueflotten m.fl.). 1 ind. Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.12 (Anders Hals).

Regelmessig overvintrende i lite antall i nedre Buskerud, mer sjeldent i øvre deler av fylket. Observasjonen i Soneren, Sigdal 16.11 er første kjente funn av dvergdykker i kommunen.

Toppsykker *Podiceps cristatus*

* hekkefunn (6), vinterfunn (4)

Hekkefunn 2014: 2 ind. reirbygging/rugende Ulvenvannet N, Lier 21.4-12.5 (Bård Kyrkjedelen). 6 ind. reir i bruk Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 17.5 (Marius von Glahn). 6 ind., minst 1 ind. rugende Fiskumvannet, Øvre Eiker 18.5 (Steinar Stueflotten). 1 ind. rugende Ulvenvannet N, Lier 25.5 (Bård Kyrkjedelen). 8 ind. reirbygging Fiskumvannet, Øvre Eiker 25.5 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). 5 ind., 2 ind. rugende Fiskumvannet, Øvre Eiker 31.5-7.6 (Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten, Melvin Åsum, Eirik Kristoffersen). 1 ad m/3 pull/nylig utflydd Damtjern N, Lier 8.6-16.7 (Jorunn Villand, Jens Erik Nygård). Maks. 10 ad + 6 pull/nylig utflydd Fiskumvannet, Øvre Eiker 21.6-2.8 (Steinar Stueflotten, Jens Erik Nygård, Eirik Kristoffersen m.fl.). 2 ad parring Åsa, Ringerike 9.7 (Marius von Glahn). 1 ad m/2 pull/nylig utflydd Bjørsrudvika, Steinsfjorden, Hole 13.7 (Steinar Stueflotten). 1 par m/3 pull/nylig utflydd Vik, Steinsfjorden, Hole 1.8 (John Martin Mjelde). Maks. 10 ad + 2 1K+7 pull/nylig utflydd Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.8-24.8 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 4 ad + 1 1K Svarstadvika, Sælabonn, Hole 3.8 (Vegard Bunes). 5 ad + 4 1K Fiskumvannet, Øvre Eiker 30.8 (Steinar Stueflotten). 1 par m/3 pull Ulvenvannet N, Lier 7.9 (Carsten Lome, John Sandøy, Morten Helberg).

Vinterfunn 2014: (Steinsfjorden, Storøysundet, Sælabonn og Nordfjorden): 1 ind. næringssøkende Borgenvika, Rytteråker, Hole 1.12 (Marius von Glahn). 4-11 ind. Bjørsrudvika, Steinsfjorden, Hole 1.12-13.12 (Marius von Glahn, Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen), 11 ind. 3.12. 1-3 ind. Kroksund, Sundvollen, Hole 1.12-13.12 (Marius von Glahn, Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 ind. Vik, Steinsfjorden, Hole 1.12-8.12 (Marius von Glahn, Vegard Bunes). 1 ind. næringssøkende Storøya, Hole 1.12-12.12 (Marius von Glahn). 1-5 ind. Nordfjorden, Ringerike 8.12-20.12 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen, Eirik Kristoffersen m.fl.). 1-5 ind. næringssøkende Paddevika, Hole 12.12-16.12 (Marius von Glahn). 1 ind. næringssøkende Storøysundet, Hole 12.12 (Marius von Glahn). 1 ind. næringssøkende Åsa, Ringerike 13.12 (Marius von Glahn). 2 ind. Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 13.12 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 3 ind. Herøysundet, Steinsfjorden, Hole 23.12 (Marius von Glahn).

Arten hekket i 2014 på de faste lokalitetene: 1 kull i Ulvenvannet N (Lier), 5 kull i Fiskumvannet (Øvre Eiker), 1 kull i Bjørsrudvika, Steinsfjorden (Hole), 1 kull Vik, Steinsfjorden (Hole), også hekkforsøk i Steinsvika (Hole), men ingen kull ble påvist her på tross av jevnlig observasjoner av adulte individer gjennom hele hekketiden. 4 ad + 1 1K i Svarstadvika (Hole) tyder på hekking også her i 2014. Mulig hekking også ved Åsa (Ringerike). Totalt 6 par i Steinsfjorden og 2-4 par i Nordre Tyrifjorden i 2014 (Larsen mfl. 2015). Vellykket hekking i Damtjern (Lier). Første

hekkeforsøk her skjedde i 2012. Førsteobservasjon dette året ble gjort i Svarstadvika (Hole) så tidlig som 13.3 (Eirik Kristoffersen) som er tidligste registrerte ankomst i fylket til nå. En mild førjulsvinter ga mange desemberfunn i Nordre Tyrifjorden, med siste observasjon i Herøysundet, Steinsfjorden (Hole) 23.12. Største antall 43 ind. i Nordfjorden, Ringerike 13.10. (Vegard Bunes).

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena*

* alle funn (9/9 - 2/2) LRSK

2014: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 19.10 *(F) (Bjørn Tore Bollerud, Steinar Stueflotten m.fl.). 1 ind. Holtøya, Eikeren, Øvre Eiker 25.10 (Anders Hals). 1 1K Nordfjorden, Ringerike 9.11 *(F) (Vegard Bunes, Jens Tøndel Fossum, Eirik Kristoffersen).

Sjelden gjest i Buskerud. Arten observeres helst i trekktidene vår (mai) og høst (sep-nov). Det ansees som sannsynlig at individet som ble observert i Eikeren 25.10. var det samme som ble observert på Fiskumvannet seks dager tidligere. Sist en gråstrupedykker ble observert i Buskerud, var på Fiskumvannet 3.10.2010.

Hornedykker *Podiceps auritus*

* alle funn (- 24/54), derav 5 hekkefunn (1 mislykket)

2014: 1 ind. Nordfjorden, Ringerike 4.4-12.4 (Vegard Bunes, Kendt Myrmo, Øivind Wathne Johannessen). 1 ind. Linnestranda, Lier 16.4 (Geoffrey Acklam, Jorunn Villand). 5 ind. rastende Linnestranda, Lier 17.4 (John Apeland). 3 ad rastende Sælabonn, Hole 19.4 (Kendt Myrmo). 1 ind. næringssøkende Synneren, Ringerike 19.4 (Vegard Bunes, Marius von Glahn). 1 ind. Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 21.4 (Vegard Bunes, Kendt Myrmo). 2 ad rastende Nordfjorden Ø, Hole 25.4 (Kendt Myrmo). 1 ind. Linnestranda, Lier 26.4 (Jorunn Villand, Hans Petter Rømme). 3 ind. næringssøkende Tingvollfjorden, Ål 26.4 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. næringssøkende Røyrtjerni, Ridalen, Ål 27.4 (Thomas Strøm, Alexander Jensen). 1 ind. næringssøkende Strandafjorden nedre, Ål 29.4 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair, Per Furuseth). 1 par i hekkebiotop Røyrtjerni, Ridalen, Ål 29.4 (Torgrim Breiehagen). 1 par næringssøkende Strand Ø, Strandafjorden, Ål 30.4-5.5 (Per Furuseth, Arild Gauteplass, Torgrim Breiehagen m.fl.). 1 par obs i h.tid, pass. biotop Tangevika, Strandafjorden, Ål 4.5 (Torgrim Breiehagen). 2 ind. næringssøkende Hammartjedne, Golsfjellet Syd, Gol 5.5-6.5 (Per Furuseth, Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. næringssøkende Skattelund, Strandafjorden, Ål 5.5 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. næringssøkende Tune ved Rv.7 langs Strandafjorden, Ål 6.5 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 2 ind. næringssøkende Strandafjorden, Ål 6.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. næringssøkende Raudbekktjernet, Brennflæi Naturreservat, Gol 6.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. næringssøkende Urdi, Strandafjorden, Ål 7.5-10.5 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 ind. Skottebøl, Strandafjorden, Ål 9.5-10.5 (Torgrim Breiehagen, Magne Ove Furuseth). 1 ind. næringssøkende Veslefjorden, Hol 16.5-21.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Vassfjorden Øvre, Ål 18.5-19.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass, Carl-Ludvig Thorsen). 1 ind. næringssøkende Tingvollfjorden, Ål 2.6-2.7 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass, Torgrim Breiehagen). 2 i par næringssøkende Metubba, Golsfjellet Syd, Gol 10.7 (Torgrim Breiehagen). 1 ad Metubba, Golsfjellet Syd, Gol 13.7 (Steinar Stueflotten). 1 ad næringssøkende Lite tjern ved Rv51, Golsfjellet, Gol 15.8 (Torgrim Breiehagen). 1 ad rastende Bjørsrudvika, Steinsfjorden, Hole 30.8 (Kendt Myrmo). 1 ind. Nordfjorden, Ringerike 3.9 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. næringssøkende Verket, Hurum 3.9 (Eli Gates). 1 1K næringssøkende Tingvollfjorden, Ål 5.9 (Torgrim Breiehagen). 1-5 ind. Nordfjorden, Ringerike 7.9-26.10 (Jens Tøndel Fossum, Vegard Bunes, Marius von Glahn m.fl.) 5 ind. 13.9. 2 ind. rastende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 20.9 (Kendt Myrmo). 3 ind. rastende Bjørsrudvika, Steinsfjorden, Hole 21.9 (Kendt Myrmo). 1 ind. næringssøkende Bjørsrudvika, Steinsfjorden, Hole 10.10-13.10 (Kendt Myrmo, Marius von Glahn). 1 ind. Linnestranda, Lier 11.10-12.10 (Jens Erik Nygård, Jorunn Villand). 1 ind. Drammensfjorden, indre Ø, Lier 11.10 (Steinar Stueflotten). 1-3 ind. Nordfjorden, Ringerike 2.11-30.11 (Kendt Myrmo, Marius von Glahn, Vegard Bunes m.fl.). 2 ind. Nordfjorden, Ringerike 5.12-13.12 (Kendt Myrmo, Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 ad Hoenselvas utløp/Drammenselva, Hokksund, Øvre Eiker 31.12 (Anders Hals).

Hekkefunn 2014: 1 par obs i h.tid, pass. biotop Brennoddvikji, Tingvollfjorden, Ål 25.4 (Torgrim Breiehagen). 1 par parring Tingvollfjorden, Ål 28.4 (Andrew W. Clarke, Elsa M. Wallumrød). 1 par (par nr.1) reirbygging Brennoddvikji, Tingvollfjorden, Ål 2.5 (Torgrim Breiehagen). 1 par (par nr.2) reirbygging Tingvollfjorden N, Ål 2.5 (Torgrim Breiehagen). 1 par reir, egg/unger, seinere 1 pull Brennoddvikji, Tingvollfjorden, Ål 13.5-18.6 (Torgrim Breiehagen). 1 ad m/2 pull Torkjellsettjorni, Ål 14.6-8.7 (Torgrim Breiehagen).

Hornedykker, Strandafjorden 29.4.2014, Foto: P.Furuseth

3 pull/nylig utflydd Raudbekktjernet, Brennflæi Naturreservat, Gol 10.7 (Torgrim Breiehagen). 1 par m/1 1K næringsøkende Tingvollfjorden 13.7-28.8 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass, Torgrim Breiehagen). 1 ad m/3 pull/nylig utflydd Drammedalshølen, Golsfjellet Syd, Gol 3.8 (Per Furusest). 2 1K næringsøkende Raudbekktjernet, Brennflæi Naturreservat, Gol 15.8 (Torgrim Breiehagen).

Arten sees regelmessig i sørfylket på vårtrekket (medio april - mai) og høsttrekket (august - november). Gjennomsnittlig ankomstdato: 23.4 ± 10 dager (26 år), 4.4. er tidligste registrerte ankomst til nå. 2-3 par har hekket på Golsfjellet de siste årene; 2 kull m/3+3 pull i 2014. I tillegg 2 vellykkede hekkinger i Ål m/1+2 pull, og ett trolig mislykket pga. flom i Tingvollfjorden. Totalt 9 unger i 2014 (Breiehagen og Furusest 2015). Bestanden i fylket synes å være stabil på 4-5 par. Rekordmange funn i 2014. Vinterfunn som det i Nordfjorden (Ringerike) i begynnelsen av desember og i Drammenselva (Øvre Eiker) 31.12, er sjeldne.

Havhest *Fulmarus glacialis*

* alle funn (27/66 - 5/9)

2014: 2 ad næringsøkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 2.1 (Jostein Bærø Engdal). 3 ind. ptS Ekrebukta, Filtvet, Hurum 4.1 (Eli Gates, Vegard Bunes, Odd Rygh, Steinar Stueflotten). 1 ind. overflygende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 4.1 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. rastende Drøbaksundet (Bu), Hurum 4.1 (Eli Gates). 3 ind. Tofte, Hurum 4.1 (Jostein Bærø Engdal, Solveig Engdal, Steinar Stueflotten). 3 ind. trekkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 5.1 (Andreas Hessvik-Trøite, Steinar Pedersen, Jostein Bærø Engdal m.fl.). 1 ind. rastende Drøbaksundet (Bu), Hurum 7.1-8.1 (Eli Gates, Eirik Kristoffersen). 1 ind. ptS Ekrebukta, Filtvet, Hurum 7.1 (Eli Gates, Simon Rix). 1 ind. Filtvet, Hurum 2.11-4.11 (Eli Gates, Jostein Myre, Jorunn Villand). 1 ind. rastende Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 3.11 (Eli Gates).

Årviss gjest i Oslofjorden om høsten (sep-nov), mer sporadisk om vinteren. Noen av observasjonene i januar dreier seg trolig om de samme individene, og de samme som ble sett de siste dagene i desember 2013.

Havsule *Morus bassanus*

* alle funn (16/36 - 5/5)

2014: 1 ad ptN Ekrebukta, Filtvet, Hurum 1.1 (Eirik Kristoffersen). 1 ad næringsøkende Drøbaksundet (Bu), Hurum 4.1 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). 1 ad næringsøkende Breiengen, Hurum 12.1 (Jostein Bærø Engdal). 1 1K Verket, Hurum 11.10 (Eli Gates m.fl.). 1 ad rastende Filtvet, Hurum 3.11 (Eli Gates, Geoffrey Acklam).

Sjelden gjest i Buskerud, som regel observert i forbindelse med høststormer på kysten. De fleste observasjoner blir derfor gjort i september - oktober. Vinterfunn som de i januar, er sjeldne.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

* hekkefunn (1)

2014: 30 ad obs i h.tid, pass. biotop Saltskjær, Hurum 23.3 (Frode Nordang Bye). 20 ind. obs i h.tid, pass. biotop Saltskjær, Hurum 25.3 (John Apeland). 15 ad obs i h.tid, pass. biotop Saltskjær, Hurum 13.4 (Frode Nordang Bye). 40 ind. rugende Saltskjær, Hurum 29.5 (Odd Rygh, Marit Hoff). 50 ind. Saltskjær, Hurum 6.6 (Knut Arne Nygård).

Mellomskarv *Phalacrocorax carbo sinensis*

* hekkefunn (1)

2014: 40 ind. rugende Saltskjær, Hurum 29.5 (Odd Rygh, Marit Hoff).

Storskarv (underarten *sinensis*) ble første gang påviste hekkende på Saltskjær i Hurum i 2008, og har hekket her siden; uvisst hvor mange par som hekket i 2014, men Odd Rygh angir ca. 20 reir i kolonien.

Egretthege *Egretta alba*

* alle funn (9/9 - 2/2) LRSK

2014: 1 ind. Karlsrudtangen - Juveren, Ringerike 27.4 *(F) (*Per Leiros, Viggo Ree, Barbro Wilson Hagen, Jens Tøndel Fossum, Marius von Glahn). 1 ind. ptSØ Linnestranda, Lier 7.9 *(F) (Jorunn Villand).

Egretthege er blitt observert noen få ganger i Buskerud i perioden 25.4-30.6, samt en gang tidligere på Linnestranda 29.8.2011. Individet som ble oppdaget av Per Leiros på Karlsrudtangen 27.4, forsvant fra lokaliteten, men ble seinere gjenfunnet samme dag i Juveren.

Egretthegre Linnestranda 7.9.2014. Foto: Jorunn Villand

Gråhegre *Ardea cinerea*

* hekkefunn (3)

2014: 2 ind. reirbesøk? Snyta, Ringerike 24.3 (Vegard Bunes). 1 par i hekkebiotop Hesla, Gol Sentrum, Gol 26.3 (Gro Åkersveen). 7 ind. reirbygging Snyta, Ringerike 13.4 (Viggo Eriksen). 1 ind. rugende Rud, Øvre Eiker 10.5 (Steinar Stueflotten). 2 1K ved reir Snyta, Ringerike 13.7 (Steinar Stueflotten).

Fåtallig hekkefugl i Buskerud. Konkrete reirfunn blir sjelden rapportert. Hekkeplassene på Snyta (Ringerike), Hesla (Gol) og Rud (Øvre Eiker) er alle kjente fra tidligere.

Glente *Milvus milvus*

* alle funn (7/7 - 3/3) LRSK

2014: 1 ind. overflygende Søre Finset, Hemsedal 30.4 (Magnhild Finset Fjeldheim). 1 ind. overflygende Linnestranda, Lier 18.5 (Even Johansen). 1 ad ptØ Kongens utsikt, Krokkleiva, Hole 21.5 *(F) (Marius von Glahn).

Sjelden gjest som oftest observeres på vårtrekket i april. Glenter er blitt observert stadig hyppigere i Norge de siste årene, det gjelder også i Buskerud.

Havørn *Haliaeetus albicilla*

* alle funn (104/117 - 11/14)

2014: 1 ad overflygende Sætre, Hurum 17.1 (Jostein Bærø Engdal, Solveig Engdal). 1 ad overflygende Drøbaksundet (Bu), Hurum 18.1 (Jostein Bærø Engdal, Solveig Engdal). 1 ad overflygende Skotselv, Øvre Eiker 23.1 (Jan Trygve Bollerud). 1 ad overflygende Storsand, Drøbaksundet (Bu), Hurum 12.2 (Jostein Bærø Engdal). 1 par overflygende Sætre, Hurum 23.3 (Steinar Stueflotten, Eli Gates, Jostein Bærø Engdal m.fl.). 1 2K+ rastende Hovsfjorden, Hol 1.4 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass, Per Furuset). 1 ind. overflygende Tingvollfjorden, Ål 12.4 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Mørkvam, Mørkvamdalen, Hemsedal 19.4 (Ståle Snartland). 1 ad overflygende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 27.4 (Marius von Glahn). 1 ad overflygende Langseth, Sætre, Hurum 16.7 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. overflygende Langseth, Sætre, Hurum 31.7 (Jostein Bærø Engdal). 1 2K overflygende Einset, Strandavatnet, Hol 21.9 (Magne Ove Furuset). 2 5K overflygende Mørkedalen, Hemsedal 26.9 (Rune Zakariassen, Andreas Gullberg). 1 1K overflygende Slottet,

Drøbaksundet (Bu), Hurum 27.9 (Steinar Stueflotten, Jens Erik Nygård). 1 ind. overflygende Bjøberg, Hemsedal 1.10 (Sondre Bjøberg). 1 1K lokkelyd, øvrige lyder Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 7.10 (Eli Gates). 1 1K+ Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 13.10 (Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen, Eirik Kristoffersen). 1 ad Slottet, Drøbaksundet (Bu), Hurum 25.10 (Vegard Bunes, Jon Ludvig Hals, Kendt Myrmo). 1 ad næringsøkende Storøysundet, Hole 12.12 (Marius von Glahn).

Antall observasjoner i 2014 ligger omtrent på samme nivå som i de siste årene, men flere observasjoner er gjort i nordfylket enn året før. Noen av disse kan dreie seg om de samme individene. Observasjonene i området Sætre - Drøbaksundet regnes som ett funn av 2 ad + 1 1K. Arten hekket på nytt på Håøya (Ak) i 2014 etter tidligere å ha hekket i flere år på Buskerud-sida av Oslofjorden.

Sivhauk *Circus aeruginosus*

* alle funn (- 23/23)

2014: 1 ad hunn rastende Fiskumvannet, Øvre Eiker 21.4 (Per Øystein Klunderud). 1 4K+ hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 1.5 (Steinar Stueflotten). 1 hunn Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 1.5 (Eirik Kristoffersen). 1 ad hunn næringsøkende Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.5 (Gjermund Graver). 1 ad hunn næringsøkende Åsa, Steinsfjorden, Ringerike 4.5 (Marius von Glahn). 1 hunn Fiskumvannet, Øvre Eiker 5.5 (Eirik Kristoffersen). 1 ad hunn overflygende Linnestranda, Lier 10.5-11.5 (Jens Erik Nygård, Bård Kyrkjedelen). 1 ad hunn Fiskumvannet, Øvre Eiker 11.5-31.5 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes, Jens Erik Nygård m.fl.). 1 hunn Svarstadvika, Sælabonn, Hole 17.5 (Jens Tøndel Fossum). 1 ad hunn næringsøkende Graver gård, Hurum 29.5 (Jan Erik Berglihn). 1 hunn Nystølane, Ål 30.5 (Egil Frantzen, Laila Frantzen). 1 hunn næringsøkende Rødby, Hurum 3.6 (Joachim G Stubberud). 1 hunn stasjonær Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.6-7.6 (Edvin Thesen, Jorunn Villand). 1 ad hann næringsøkende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 7.6 (Marius von Glahn). 1 hann overflygende Sandsæter, Ringerike 7.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hunn overflygende Bergsvingen, Øvre Eiker 8.7 (Magne Sjøblom). 1 ind. overflygende Linnestranda, Lier 8.7 (John Apeland). 1 2K hann Steinsletta, Hole 9.7 (Vegard Bunes). 1 ind. rastende Fiskumvannet, Øvre Eiker 11.7 (Karen Mathilde Haugland, Geir Midnes). 1 ad hunn næringsøkende Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.8 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten). 1 hunn Linnestranda, Lier 4.8 (Jorunn Villand). 1 hunn overflygende Helgelandsmoen, Hole 9.8 (Marius von Glahn). 1 1K Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 10.8 (Vegard Bunes). 1 ad hann Juveren, Ringerike 10.8 (Vegard Bunes). 1 1K Fiskumvannet, Øvre Eiker 19.8-30.8 (Steinar Stueflotten, Audun Jahren, Melvin Åsum m.fl.). 1 hunnf Hals, Øvre Eiker 24.8 (Anders Hals). 1 hunnf Sør-Hydalen, Hemsedal 24.8 (Vegard Finset Fjeldheim, Bent Fjeldheim). 1 hunnf Hals, Øvre Eiker 31.8 (Anders Hals). 1 hann Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 22.9 (Eirik Kristoffersen).

Årvisst på vår- og høsttrekket ved Fiskumvannet, Linnestranda og Nordre Tyrifjorden, mer sporadisk ellers. Flere av observasjonene i Øvre Eiker, Lier og Tyrifjordsområdet dreier seg trolig om de samme individene. Gjennomsnittlig ankomstdato: 25.4. ± 11 dager (26 år). Sjelden gjest i nordfylket, ref. observasjonene på Nystølane (Ål) 960 moh. 30.5. og Hydalen (Hemsedal) 920 moh. 24.8.

Myrhauk *Circus cyaneus*

* alle funn (- 29/43)

2014: 1 ad hann næringsøkende Myrefjorden, Nesbyen, Nes 9.4 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hann overflygende Eimå v.b, Hol 22.4 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hunnf næringsøkende Hjallane vest, Hol 28.4 (Per Furuset). 1 hann overflygende Eimå v.b, Hol 2.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hunn næringsøkende Dagalifjellet, Nore og Uvdal 4.5-16.5 (Gunnar Bjørn Gade). 1 hann næringsøkende Lite tjern ved Rv51, Golsfjellet Syd, Gol 6.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hann overflygende Ustedalsfjorden, Hol 7.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hann overflygende Vats, Ål 19.5 (Carl-Ludvig Thorsen). 1 hann næringsøkende Bergsjøen, Ål 19.5 (Andrew W. Clarke, Elsa M. Wallumrød). 3 ind. (1 ad hann + 2 hunn) Oppheimstølane, Ål 20.5 (Andrew W. Clarke, Elsa M. Wallumrød). 1 hunnf Lauvdalen, Ål 22.5 (Andrew W. Clarke). 1 par Nystølane, Ål 30.5 (Egil Frantzen, Laila Frantzen). 2 ad hann overflygende Rødungen, Ål 30.5 (Andrew W. Clarke, Elsa M. Wallumrød). 1 hunn overflygende Ragnhildtjørne, Tvist, Ål 30.5 (Andrew W. Clarke, Elsa M. Wallumrød). 1 hunn Strandavatnet, Hol 1.6 (Magne Ove Furuset). 1 ad hann overflygende Geitevasstølen, Ål 8.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 ind. næringsøkende Kråkhamrvatnet, Ål 14.6 (Torgrim Breiehagen). 1 ad hann næringsøkende Lauvdalen, Ål 18.6 (Kjell Grimsby, Knut-Inge Fuglesten, Jørn Ormøy). 1 par Lauvdalen, Ål 23.6 (Andrew W. Clarke, Elsa M. Wallumrød). 1 ad hann næringsøkende Ragnhildtjørne, Tvist, Ål 24.6 (Andrew W. Clarke). 1 ad hann næringsøkende Blomestølen, Ål 24.6 (Andrew W. Clarke, Elsa M. Wallumrød). 1 hann næringsøkende Raudbekktjernet, Brennflæi Naturreservat, Gol 10.7 (Torgrim Breiehagen). 5 ind. overflygende Vats, Ål 11.7 (Carl-Ludvig Thorsen). 1 hann overflygende Frosen - Skarveheimen, Hol 12.7 (Haakon Stenersen). 1 hann overflygende Dyrebotn, Ål 13.7 (Bård Kyrkjedelen). 1 hunn Brennflæi Naturreservat, Gol 14.7 (Per Willy Bøe). 1 hunn Nystølane, Ål 20.7-21.7 (Sjur Mørk). 1 hunn Steintjerni, Ål 24.7 (Sjur Mørk). 1 hunn Breidset, Ål 25.7 (Sjur Mørk). 2 ind. Breidset, Ål 26.7 (Sjur Mørk). 1 1K næringsøkende Fjellstølmyran, Lauvdalen, Ål 26.8 (Andrew W. Clarke, Elsa M. Wallumrød). 1 hunn næringsøkende Urundberget, Hol 28.8 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hann næringsøkende Urundberget, Hol 4.9 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ad hann ptS Nesfjell, Øvre Eiker 6.9

(Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud, Thor Erik Jelstad). 1 1K Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.9-28.9 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Audun Jahren m.fl.). 1 hunn overflygende Åsa, Steinsfjorden, Ringerike 2.10 (Marius von Glahn). 1 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 25.10 (Vegard Bunes, Jon Ludvig Hals, Kendt Myrmo, Jorunn Villand).

Arten hekker fåtallig i fylkets nordlige deler, men ingen sikre hekkefunn er rapportert i 2014. Godt smågnagerår i fjellet med mange observasjoner i passende hekkebiotoper. I nedre deler av fylket observeres arten fåtallig, men regelmessig på vårtrekket (medio april – mai) og høsttrekket (ultimo august – oktober). Gjennomsnittlig ankomstdato: 19.04. ± 12 dager (35 år). 9.4. er blant de tidligst registrerte ankomstdatoer i Buskerud. For sommerfunn med hekkeindikasjon er nøyaktig lokalitet skjernet og bare område og kommune er angitt.

Musvåk *Buteo buteo*

* vinterfunn (4/4 - 2/2)

2014: 1 ind. Linnestranda, Lier 6.12-28.12 (Jorunn Villand, Jens Erik Nygård, Jostein Bærø Engdal m.fl.). 1 ad Åroselva, Grodalen, Røyken 20.12 (Jostein Bærø Engdal).

Sjelden vintergjest. Musvåken som oppholdt seg i området rundt Linnestranda i desember, ble ofte sett sittende på HS-mastene ved Jordhaugene. En mild forvinter med lite snø og bra med smågnagere i området ga gode overvintringsvilkår for denne musvåken, som dukket opp på lokaliteten allerede i slutten av oktober og som ble sett til langt ut på nyåret 2015.

Overvintrende musvåk Linnestranda 13.12.2014.
Foto: Jens E. Nygård

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

* funn i nedre Buskerud (98 - 10/12)

2014: 1 ind. overflygende Nykjua, Finnemarka, Lier 8.2 (Rolf E. Andersen). 3 ind. overflygende Bergsvingen, Øvre Eiker 17.2 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom). 1 3K+ overflygende Tofte, Hurum 23.3 (Patric Gullström). 1 ad overflygende Tyristrand, Ringerike 17.8 (Eirik Tanbergmoen). 1 ind. overflygende Fiskumvannet, Øvre Eiker 5.9 (Magne Sjøblom). 1 2K stasjonær Damtjern, Finnemarka V, Modum 7.9 (Fred William Christoffersen). 1 ind. Store Kongstjern, Skrimfjella, Kongsberg 21.9 (Kristoffer Bøhn). 1 ind. Meskestadsetra, Kongsberg 27.9 (Eirik Kristoffersen). 1 1K Skarratangen, Øvre Eiker 12.11 (Anders Hals). 1 ind. næringsøkende Landemosletta, Kongsberg 10.12 (Erlend Landsverk).

Arten hekker spredt i høyereliggende deler av fylket og i seinere år også flere steder i lavlandet i nedre deler av fylket. Slike hekkefunn/indikasjon er ikke referert i denne rapporten, kun tilfeldige observasjoner. Kongeørnbestanden i fylket er estimert til 55-60 territorielle par, og 2014 var et meget godt år for arten med 31 unger, det høyeste antallet som er registrert i det fylkesdekkende kartleggingsarbeidet siden starten i 2007, ref. Jelstad 2014.

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

* hekkefunn (4+17)

2014: 1 par obs i h.tid, pass. biotop ved reir HU02a, Hurum 23.4-15.5 (Joachim G Stubberud). 1 par reir i bruk HU02a, Hurum 15.5 (Joachim G Stubberud). 2 ind. reirbygging RØ02a, Røyken 15.5 (Haakon Braathu Haaverstad, Lars Tore Ruud). 1 ind. reir i bruk RØ02a, Røyken 31.5 (Rolf E. Andersen). 2 ind. (1 ad + 1 1K) RØ02a, Røyken 12.7 (Rolf E. Andersen). 1 ad reir m/2+ unger FÅ03a, Flå 13.7 (Steinar Stueflotten). 1 par reir m/2 unger NS03a, Nes 13.7 (Steinar Stueflotten).

Bare tilfeldige hekkefunn registrert på Artsobservasjoner er med i denne rapporten. Thor Erik Jelstad har i 2014 fulgt opp flere reir spesielt i midt-fylket og rapporterer om 19 vellykkede hekkinger med til sammen minst 34 unger, inkl. FÅ02a og NS03a nevnt ovenfor (pers. medd. T.E.Jelstad). Fiskeørna ankommer normalt Buskerud medio april, gjennomsnittlig ankomstdato: 14.4 ± 11 dager (31 år), en uke tidligere i seinere år. Ankomstdato i 2014: 2.4.

Dvergfolk *Falco columbarius*

* vinterfunn (10 - 1/1)

2014: 1 ind. overflygende Rud Vestre, Røyse, Hole 8.1 (Vegard Bunes).

Sjelden vintergjest i Buskerud.

Lerkefalk *Falco subbuteo*

* alle funn (238 - 26/30)

2014: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 9.5-31.5 (Marius von Glahn, Steinar Stueflotten, Håvard Eggen m.fl.). 1 ind. overflygende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 21.5 (Vegard Bunes). 2 ad overflygende Leinåsen, Hole 23.5 (Vegard Bunes). 1 ind. overflygende Linnestranda, Lier 25.5 (Vegard Bunes, Jorunn Villand). 1 ad Åsa, Steinsfjorden, Ringerike 27.5 (Marius von Glahn). 1 ind. overflygende Efteløt, Kongsberg 7.6 (Bård Engelstad). 1 ind. næringsssøkende Torevannet, Ringerike 19.6 (Vegard Bunes). 1 ind. overflygende Rud Vestre, Røyse, Hole 23.6 (Vegard Bunes). 1 ad næringsssøkende Hegstadmyra, Fiskumvannet, Øvre Eiker 23.6 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Linnestranda, Lier 28.6 (Jorunn Villand). 2 ind. overflygende Skaustubben, Hole 8.7 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. næringsssøkende Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.7 (Geir Midnes, Karen Mathilde Haugland). 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker 17.7 (Jorunn Villand). 1 ad næringsssøkende Mørkganga Naturreservat, Ringerike 18.7 (Marius von Glahn). 1 ad Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.8 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 9.8-11.8 (Eirik Kristoffersen, Vegard Bunes). 1 ind. Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 10.8 (Marius von Glahn). 1 ind. næringsssøkende Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.8 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Dørsjø, Flesberg 15.8 (Anders Hals). 1 ind. ptN Linnelia, Lier 23.8 (Bjørn W. Penk). 2 ind. varslende, engstelig skjermet lok. Lågendalen, Kongsberg 24.8 (Bård Engelstad). 1 1K Onsakervika, Onaker, Hole 24.8 (Vegard Bunes). 1 ind. Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 1.9 (Ken Adelsten Jensen). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.9-7.9 (Magne Sjøblom, Steinar Stueflotten). 1 1K næringsssøkende Snyta, Ringerike 5.9 (Rune Zakariassen). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.9 (Eirik Kristoffersen). 1 ad overflygende Bergsvingen, Øvre Eiker 11.9 (Magne Sjøblom). 1 1K næringsssøkende Fiskumvannet, Øvre Eiker 11.9-13.9 (Melvin Åsum, Steinar Stueflotten, Bent Ellingsen m.fl.). 1 ind. Hals, Øvre Eiker 21.9 (Anders Hals).

Arten er påvist hekkende på ca. tjue lokaliteter i Buskerud, og sees jevnlig i sommerhalvåret i nedre deler av fylket. Flere av observasjonene ved bl.a. Fiskumvannet sommeren 2014 dreier seg trolig om de samme individene. Gjennomsnittlig ankomstdato: 4.5. ± 10 dager (27 år).

Jaktfalk *Falco rusticolus*

* alle funn (- 8/11)

2014: 2 ad i par næringsssøkende Kyrkjedørsvatni, Hol 13.3 (Petter Braaten, Kristoffer Ullern Hansen). 1 ind. overflygende Tuv, Hemsedal 26.4 (Vegard Finset Fjeldheim). 2 ind. Vats, Ål 16.5-18.5 (Carl-Ludvig Thorsen). 1 ad næringsssøkende Krokgrøe, Rollag 24.5 (Jostein Bærø Engdal). 1 hann næringsssøkende Fossgårdsfelt, Hol 4.6 (Bill Sloan). Hekking: 1 ad m/1 pull på reir, skjermet lok., Hemsedal 8.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 ind. Heinseter, Nore og Uvdal 18.7 (Stian Edvardsen). 1 ind. næringsssøkende Ørterdalen, Hol 13.9 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).

Jaktfalken hekker spredt i fjellet i øvre deler av fylket, og sees bare sjeldent på streif i lavlandet. 2014 var et godt hekkeår for arten i Buskerud. 9 av 17 kontrollerte lokaliteter var okkuperte, derav 7 vellykkede hekkinger med store kull (2,9 unger per vellykket hekking) og rekordmange unger (>20) (Furuseth og Furuseth 2015).

Vandrefalk *Falco peregrinus*

* vinterfunn (23 - 2/2)

2014: 1 ad næringsssøkende Bergsvingen, Øvre Eiker 17.2 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom). 1 hunnf Hønefoss By, Ringerike 12.12 (Lars Loeshagen).

Minst 40 par har hekket i Buskerud de siste årene. 47 par fikk rekordmange 91 unger på vingene i 2014 (Gunnarsen 2015). Arten er sjelden å se om vinteren. 1 ad hunnf har overvintret i området Hokksund-Vestfossen (Øvre Eiker) flere vintrer i seinere år, men har ikke vært stasjonær her de to siste vintrene. Observasjonen i Hønefoss 12.12. er første registrerte vinterfunn i Ringerike.

Vannrikse *Rallus aquaticus*

* alle funn (78/95 - 3/7)

2014: 1 ind. Møysund, Linnestranda, Lier 4.4-17.5 (Rebekka Cropley, Marius Omland, Jorunn Villand, Vegard Bunes m.fl.). 2 ind. sang/spill Møysund, Linnestranda, Lier 6.4 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 7.6-15.6 (Marius von Glahn, Vegard Bunes, Jørn Helge Magnussen). 4 ind. Linnestranda, Lier 18.10 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand). 1 ind. Linnestranda, Lier 19.10 (Jorunn Villand, Ken Adelsten Jensen). 1 ind. Linnestranda, Lier 5.11 (Jorunn Villand). 2 ind. Linnestranda, Lier 7.11 (Jorunn Villand). 1 ind. Linnestranda, Lier 6.12 (Jorunn Villand).

Arten er i seinere år blitt observert årlig i perioden mai – november, hyppigst ved Fiskumvannet, men ingen observasjoner herfra i 2014. Arten ble for første gang påvist hekkende i Buskerud på Linnestranda i 2013 (Stueflotten 2014). Arten ble hørt på samme lokalitet også våren 2014, men hekking ble ikke påvist. Fire individer

på Linnestranda 18.10. kan imidlertid ha vært en lokal familiegruppe. Gjennomsnittlig ankomstdato: 10.5. ± 17 dager (16 år). 4.4. er tidligste registrerte ankomstdato til nå.

Myrrikse *Porzana porzana*

* alle funn (48/55 - 1/1)

2014: 1 ind. sang/spill Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 10.6-15.6 (*Vegard Bunes, Marius von Glahn, Steinar Stueflotten, Jørn Helge Magnussen).

Arten observeres fåtallig (1-2 ind.) nesten årlig i nedre deler av fylket i perioden mai-juli. Gjennomsnittlig ankomstdato: 24.5. ± 9 dager (17 år).

Åkerrikse *Crex crex*

* alle funn (83 - 9/10)

2014: 1 ind. sang/spill Åjordet-Å1, Heistadmoen, Kongsberg 25.5-28.5 (Håvard Jensen, Steinar Stueflotten, Olav Såtvedt m.fl.). 1 ind. sang/spill Nedre Dramdal, Skotselv, Øvre Eiker 26.5-30.5 (Jan Roger Hagen, Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Audun Jahren m.fl.). 1 ind. sang/spill Bakke bru, Simoa, Modum 29.5-6.6 (*Eirik Kristoffersen, Audun Jahren, Vegard Bunes m.fl.). 1 ind. sang/spill Hungerholt, Steinsletta, Hole 9.6-11.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen, Marius von Glahn). 1 ind. sang/spill Koppåsen, Drolsum, Modum 15.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Haug gård, Skollerud, Ringerike 1.7-31.7 (Kristin Rundhaugen). 1 ind. sang/spill Hals, Øvre Eiker 13.7-26.7 (Anders Hals). 2 ind. sang/spill Selte, Steinsletta, Hole 15.7-8.8 (Viggo Ree, Tore Ellingsen, Bjørn Geir Hansson). 1 ind. sang/spill Stein, Steinsletta, Hole 15.7 (Viggo Ree).

Arten observeres fåtallig nesten årlig i nedre deler av fylket. Åkerrikse ved Bakke bru i Modum ble hørt fram til 8.6. da den fuktige soleie-enga den sang fra, ble harvet opp! To åkerrikser skal da ifølge bonden ha flydd opp foran traktoren, noe som tyder på avbrutt hekking. Arten ankommer normalt Buskerud ultimo mai, gjennomsnittlig ankomstdato: 27.05. ± 8 dager (17 år).

Sivhøne *Gallinula chloropus*

* hekkefunn (4), vinterfunn (1)

Hekkefunn 2012 og 2013: 2 par hekket i Solbergstjern, Tyrstrand, Ringerike (Viggo Ree), ref. Larsen mfl. 2015.

Hekkefunn 2014: 1 ind. reirbygging Mellomdammen, Sætre, Hurum 7.5 (Eli Gates). 2 par hekket i Solbergstjern, Tyrstrand, Ringerike 27.5-16.7 (Viggo Ree). 1 ad m/5 pull/nylig utflydd Lahelldammen, Lahell, Lier 29.5 (Steinar Stueflotten, Jan Erik Berglihn). 1 par m/2 pull/nylig utflydd Mellomdammen, Sætre, Hurum 30.5-27.6 (Jostein Bærø Engdal). 1 ad m/4 pull/nylig utflydd Lahelldammen, Lahell, Lier 17.6-1.7 (Jorunn Villand, Jens Erik Nygård). 1 par m/4 pull/nylig utflydd Miletjern, Nedre Eiker 9.8 (Steinar Stueflotten).

Vinterfunn 2014: 1 ind. Linnestranda, Lier 6.12 (Jorunn Villand).

Vellykket hekking ble påvist på de kjente hekkeplassene på Sætre (Hurum), Lahelldammen (Lier), Miletjern (Nedre Eiker) og Solbergstjern (Ringerike). Muligens med to kull i Lahelldammen dette året. 20.9. ble det observert minst 6 juv i Miletjern. Arten ble også observert flere ganger i mai på Råen, Fiskumvannet (Øvre Eiker), men hekking ble ikke påvist. Gjennomsnittlig ankomstdato: 15.4. ± 10 dager (24 år). Førsteobservasjon i 2014: 29.3. er tangering av tidligste ankomstdato til fylket. Vinterfunn av sivhøne er sjeldne.

Trane *Grus grus*

* hekkefunn (5)

2014: 1 par reirbygging Dagalifjellet, Nore og Uvdal 4.5 (Gunnar Bjørn Gade). 1 par rugende Dagalifjellet, Nore og Uvdal 16.5-25.5 (Gunnar Bjørn Gade). 1 ind. besøker bebodd reir Øf Votndalen, Ål 26.5 (Andrew W. Clarke, Elsa M. Wallumrød). 1 par rugende Grøndalen, Hemsedal 5.6 (Vegard Finset Fjeldheim, Bent Fjeldheim). 1 ind. rugende Budalen, Hol 15.6 (Torggrim Breiehagen). 2 ad + 2 1K næringssøkende Grøndalen, Hemsedal 23.6 (Bent Fjeldheim). 1 ad + 1 1K Hovdastølane, Ål 21.7 (Sjur Mørk).

Fåtallig hekkefugl, bestand trolig økende. Det er gjort flere observasjoner av traner på passende hekkebiotoper i 2014, men bare observasjonene nevnt ovenfor med bekreftet hekking. Nøyaktige hekke lokaliteter er skjernet.

Tjeld *Haematopus ostralegus*

* vinterfunn (1)

2014: 1-5 ind. Tofte, Hurum 25.2-28.2 (Patric Gullström, Steinar Stueflotten, Leif Bjørn Lunde).

En tidlig vår med tidlig ankomst, så dette er egentlig ikke et reelt vinterfunn.

Tundralo *Pluvialis squatarola*
alle funn (37 - 2/4)

2014: 1 ad næringssøkende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 9.8 (Eirik Kristoffersen). 3 ad Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 11.8-13.8 (Vegard Bunes, Eirik Kristoffersen, Kendt Myrmo, Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 14.8 (Ken Adelsten Jensen). 1 ad Onsakervika, Hole 17.8 (Vegard Bunes).

Arten opptrer forholdsvis regelmessig, men fåtallig på høsttrekket (august – medio oktober) i nedre deler av Buskerud, sjeldent ellers. Karlsrudtangen er en av de beste lokalitetene for arten i fylket. Som oftest er det adulte fugler som blir observert på tidlig høsttrekk i august, mens juvenile fugler dominerer i september-oktober.

Vipe *Vanellus vanellus*

* hekkefunn (8), vinterfunn (1)

Hekkefunn 2014: 7 ad parring Averøya, Nordfjorden, Ringerike 10.4 (Marius von Glahn). 2 ind. rugende Linnesstranda, Lier 18.4-19.4 (Jens Erik Nygård). 10 ind. rugende Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 21.4 (Steinar Stueflotten). 1 ad rugende Jordhaugene, Linnesstranda, Lier 26.4-11.5 (Jens Erik Nygård). 4 par parring Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.5 (Eli Gates, John Apeland). 2 ind. rugende Sem, Klokkarstua, Hurum 12.5 (Eli Gates). 2 ind. rugende Birkelund, Hovsfjorden, Hol 14.5 (Per Furusest). 1 ind. rugende Linnesstranda, Lier 17.5-18.5 (Jens Erik Nygård). 4 ind. rugende Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 18.5 (Steinar Stueflotten). 4 ind. rugende Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 18.5 (Steinar Stueflotten). 1 ad m/1 pull Mælingen, Ringerike 27.5 (Vegard Bunes). 4 ind. varslende, engstelig Lahellholmen, Røyken 29.5 (Steinar Stueflotten, Tore Gunnarsen). 7 ind. varslende, engstelig Fiskumvannet, Øvre Eiker 29.5 (Eli Gates). 1 par m/1 pull/nylig utflydd Jordhaugene, Linnesstranda, Lier 8.6 (Jens Erik Nygård). 6 ad + 6 pull Grefstad sør, Modum 12.6 (Vegard Bunes). 2 ind. varslende, engstelig Hegstadmyra, Fiskumvannet, Øvre Eiker 15.6-23.6 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Jostein Bærø Engdal). 2 ind. varslende, engstelig Lahellholmen, Røyken 17.6 (Jorunn Villand). 1 ad + 1 1K Gilhus, Linnesstranda, Lier 5.7 (Jorunn Villand). 1 ind. varslende, engstelig Averøya, Nordfjorden, Ringerike 9.7 (Eirik Kristoffersen).

Vinterfunn 2014: 20 ind. rastende Bergsvingen, Øvre Eiker 28.2 (Magne Sjøblom).

Flere tidlig lagte reir på jordene ved Hegstad og Råen ble ødelagt da jordene seinere ble harvet og tilsådd. Kun få omlagte kull klarte seg. 1-2 par hekker trolig på Averøya (Ringerike) og 2-3 par nord for Vikersund (Modum), ref. Larsen mfl. 2015. Observasjonen i Bergsvingen (Øvre Eiker) 28.2. er heller et eksempel på tidlig vårtrekk enn et egentlig vinterfunn.

Dverglo *Charadrius dubius*

* hekkefunn (7)

2014: 2 ind. parring Verket, Hurum 25.4 (Eli Gates). 1 par reir, egg/unger Solbergelva, Nedre Eiker 15.5-4.6 (Bjørn Terje Ulvnes). 1 par m/2 pull/nylig utflydd Eggemoen, Ringerike 11.6 (Olav Råd). 2 ad varslende, engstelig Verket, Hurum 14.6 (Eli Gates). 1 ad m/1+ pull/nylig utflydd Mellom Egge, Lier 28.6 (Steinar Stueflotten). 1 par m/2 1K Sandsæter, Ringerike 14.7-15.7 (Marius von Glahn, Rune Zakariassen). 2 1K pull/nylig utflydd Linnesstranda, Lier 15.7 (Jorunn Villand). 1 par varslende, engstelig Hajeren nord, Kongsberg 21.7-24.7 (Vidar Øverbye). 3 1K Linnesstranda, Lier 25.7 (Jens Erik Nygård) og 3.8 (Steinar Stueflotten).

Fåtallig hekkefugl i Buskerud.

Boltit *Charadrius morinellus*

* alle funn (- 3/5)

2014: 1 par næringssøkende Halnekollen nord, Hol 14.5-20.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. Rv7-Halnekollen, Hol 18.5 (Per Furusest). 1 ind. Grindefjell - 1370 moh., Sigdal 29.5 (Rolf E. Andersen). 1 hunn Halnekollen, Hol 7.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 hunn næringssøkende Halnekollen nord, Hol 26.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).

Arten hekker spredt i høyfjellet i øvre deler av Buskerud, men hekkefunn blir sjelden rapportert til LRSK. Sjelden art på vårtrekket (mai) i lavlandet (ingen slike observasjoner er rapportert i 2014). Gjennomsnittlig ankomstdato: 17.5 ± 5 dager (11 år).

Svarthalespove *Limosa limosa*

* alle funn (13/23 - 1/2) LRSK

2014: 2 ad næringssøkende Averøya, Nordfjorden, Ringerike 12.9 (Marius von Glahn).

Arten sees sporadisk i trekketidene vår (medio april - ultimo mai) og høst (august - medio september) primært i Nordre Tyrifjorden og Fiskumvannet. Arten ble sist observert i Buskerud på Fiskumvannet 29.5.2011.

Lappspove *Limosa lapponica*

* alle funn (18 - 3/3) LRSK

2014: 1 ind. Linnestranda, Lier 6.5 *(F) (Jorunn Villand). 1 ad rastende Sandtangen, Onsaker, Hole 4.7 *(F) (Kendt Myrmo, Bjørn Harald Larsen, Viggo Ree, Morten Brandt). 1 ad hann næringsøkende Varaldsetvatnet, Hol 6.8 (Bjørn Harald Larsen).

Arten er sjelden og observeres ikke årlig i Buskerud. De fleste funn er gjort ved Fiskumvannet og i Nordre Tyrifjorden på vårtrekket i april-mai og høst-trekket i august-september. Observasjonen ved Varaldsetvatnet i Hol 1000 moh. 6.8. er det første funnet av arten i øvre deler av fylket.

Polarsnipe *Calidris canutus*

* alle funn (22 - 2/9)

2014: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.5 (Anders Hals). Maks. 8 ad næringsøkende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 10.8 (Vegard Bunes, Steinar Stueflotten, Jens Tøndel Fossum m.fl.).

Arten opptrer normalt bare sporadisk og i lite antall på høsttrekket i Buskerud (ultimo juli – primo oktober). Observasjoner på vårtrekket i mai, som det på Fiskumvannet 10.5, er sjeldne. Kun ett tidligere vårfunn er kjent, også det fra Fiskumvannet 14.5.2007.

Tundrasnipe *Calidris ferruginea*

* alle funn (26 - 1/2) LRSK

2014: 2 ad Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 11.8-13.8 (Vegard Bunes, Eirik Kristoffersen, Jens Tøndel Fossum m.fl.)

Arten observeres sporadisk i lite antall (typisk 1-3 ind., oftest 1K fugler) på høsttrekket i nedre Buskerud (medio juli - september). Tidlig trekkende individer i juli-primo august er som regel adulte fugler, mens 1K fugler følger utover i august og september. Sist sett i Buskerud høsten 2010.

Temmincksnipe *Calidris temminckii*

* alle funn (- 11/23)

2014: 4 ind. lokkelyd, øvrige lyder Fiskum gamle kirke, Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.5 (Jostein Bærø Engdal). 1-4 ind. Linnestranda, Lier 16.5-29.5 (Jostein Bærø Engdal, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Eli Gates m.fl.). 1 ind. næringsøkende Veslefjorden, Hol 16.5 (Bill Sloan). 2 ind. næringsøkende Ustaoset, Hol 17.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. næringsøkende Hovsfjorden, Hol 22.5-25.5 (Per Furuseth, Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. næringsøkende Halnekollen nord, Hol 26.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Sætrepollen, Sætre, Hurum 1.7 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. næringsøkende Linnestranda, Lier 8.7 (John Apeland). 1-3 ind. rastende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 3.8-12.8 (Eirik Kristoffersen, Vegard Bunes, Steinar Stueflotten, Kendt Myrmo). 2 ind. rastende Linnestranda, Lier 7.8 (Jorunn Villand, Rune Zakariassen). 1-3 ind. Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 30.8-3.9 (Eirik Kristoffersen, Kendt Myrmo).

Arten hekker sparsomt i øvre deler av fylket, og observeres regelmessig på trekket i nedre deler, hyppigst på vårtrekket (mai), mer sporadisk på høsttrekket (medio august – ultimo september). Gjennomsnittlig ankomstdato: 15.5. ± 7 dager (28 år). 4.5. er blant de tidligst registrerte ankomstdatoer til Buskerud.

Fjæreplytt *Calidris maritima*

* alle funn (- 2/5)

2014: 2 ind. næringsøkende Veslefjorden, Hol 16.5 *(F) (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass, Bill Sloan). Hekkefunn: 1 ad + 2 1K Storekrækkja, Hol 28.7 (Jostein Myre).

Arten hekker spredt i indre fjellstrøk, men få hekkefunn blir rapportert til LRSK. Meget sjelden å se på trekket (mai og oktober-november) og om vinteren i nedre deler av fylket.

Fjæreplytt, Storekrækkja 28.7.2014. Foto: Jostein Myre

Dvergsnipe *Calidris minuta*

* alle funn (- 5/10)

2014: 1 ind. næringssøkende Linnestranda, Lier 25.5-5.6 (Jorunn Villand, Jens Erik Nygård, Jan-Erik Nyhuus m.fl.). 3 1K rastende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 30.8 (Kendt Myrmo). 1 ind. næringssøkende Fiskumvannet, Øvre Eiker 30.8 (Steinar Stueflotten). 4 ind. Linnestranda, Lier 31.8 (Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten, Eli Gates m.fl.). 1 ind. rastende Linnestranda, Lier 1.9 (Jorunn Villand, Bent Ellingsen, Ken Adelsten Jensen). 1 1K Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 6.9-9.9 (Kendt Myrmo, Eirik Kristoffersen).

Arten observeres nesten årlig i lite antall på høsttrekket (august – september) i nedre deler av fylket, sjelden på vårtrekket (mai). Få funn i seinere år, ingen i 2013. Alle individer på høsttrekket i 2014 var trolig 1K fugler. Observasjonen på Fiskumvannet 30.8. var det første funnet på lokaliteten siden 2001.

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus*

* alle funn (- 4/11)

2014: 2-6 ind. Fjellheim våtmark, Vatsfjorden, Ål 23.5-30.5 (Per Furuseth, Arild Gauteplass, Andrew W. Clarke m.fl.), maks. 6 ind 26.5. 1-3 ind. Syningstøltjørni. Hol 27.5-10.6 (Karel Samyn, Jostein Myre, Vegard Bunes, Arild Gauteplass m.fl.). 1 ind. varslende, engstelig Leirtjørne, Skurdalen nord, Hol 5.7-6.7 (Jostein Myre). 1 ind. varslende, engstelig Vats, Ål 17.7 (Carl-Ludvig Thorsen).

Arten hekker fåtallig flere steder i øvre deler av Buskerud, men sees sjelden på trekket i lavlandet. Gjennomsnittlig ankomstdato: 22.5. ± 5 dager (19 år).

Polarsvømmesnipe *Phalaropus fulicarius*

* alle funn (4/4 - 1/1) LRSK

2014: 1 ind. næringssøkende utenfor Ekrebukta, Filtvet, Hurum 25.10 (Vegard Bunes, Kendt Myrmo, Jon Ludvig Hals m.fl.).

Arten er svært sjelden i Buskerud. Med unntak av ett innlandsfunn i Strandafjorden (Ål) 18.6.2013, er alle funn gjort i fjordområdene. Polarsvømmesnipa utenfor Filtvet ble først oppdaget av fuglekikkere på Krokstrand (Ak) på den andre sida av Oslofjorden. Etter hvert flyttet den seg over på Buskerud-sida av fjorden. Det ble gjort flere observasjoner av polarsvømmesniper utenfor Krokstrand i dagene 24-26.10. (ref. Artsobservasjoner).

Sotsnipe *Tringa erythropus*

* alle funn (69 - 7/9)

2014: 1 ind. overflygende Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 7.5 (Vegard Bunes). 1 ind. Linnestranda, Lier 5.6-6.6 (Jan-Erik Nyhuus). 1 ind. Linnestranda, Lier 9.7 (Jorunn Villand). 1 ind. Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 10.8 (Jens Tøndel Fossum). 2 ad Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 10.8 (Vegard Bunes). 2 ad næringssøkende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 10.8 (Marius von Glahn). 1 ind. Sætrepollen, Sætre, Hurum 29.8 (Jostein Bærø Engdal).

Arten observeres tilnærmet årlig i Buskerud i lite antall på vårtrekket i mai og ofte med en ny topp i juni, samt på høsttrekket i august-september. Gjennomsnittlig ankomstdato: 9.5. ± 7 dager (27 år). Observasjonen i Sætrepollen 29.8. er førstefunn av arten i Hurum.

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus*

* alle funn (- 3/3) LRSK

2014: 1 ind. Hegstad beitemark, Fiskumvannet, Øvre Eiker 19.10-25.10 (*Steinar Stueflotten, Vegard Bunes, Jon Ludvig Hals m.fl.). 1 ind. ukjent dødsårsak Lofthusmyrene, Finnemarka, Øvre Eiker *(F) 29.10 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. rastende Sundvollen, Hole 1.11 (Olav Råd).

Arten observeres oftest på høsttrekket fra medio september til medio november. Mer sjeldent på vårtrekket i siste halvdel av april. Den døde kvartbekkasinen i Finnemarka 29.10. ble funnet av hunden til Jon Ludvig Hals.

Rugde *Scolopax rusticola*

* vinterfunn (- 5/6)

2014: 1 ind. Halshaugen, Hals, Øvre Eiker 27.2 (Anders Hals). 1 ind. næringssøkende Dunserudhagan, Øvre Eiker 1.12 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Hals, Øvre Eiker 3.12-6.12 (Anders Hals). 1 ind. overflygende Gullaug, Lier 11.12 (Noah Penk). 2 ind. Lyngås, Efteløt, Kongsberg 13.12 (Bård Engelstad). 2 ind. Hals, Øvre Eiker 22.12 (Anders Hals). 1 ind. Hals, Øvre Eiker 28.12 (Anders Hals). 1 ind. Rolighet, Hals, Øvre Eiker 28.12 (Anders Hals).

Vinterfunn av rugde er sjeldne i Buskerud. Flere observasjoner i desember skyldes nok den milde og snøfattige forvinteren. Observasjonen på Hals 27.2. er å regne som et tidlig vårtrekk og ikke som et egentlig vinterfunn.

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*

* alle funn (- 13/22)

2014: 1 ind. rastende Dagalifjellet, Nore og Uvdal 2.5 (Gunnar Bjørn Gade). 2 ind. næringssøkende Fløtagutu, Ustedalen, Hol 6.5-12.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hann sang/spill Eimå v.b, Hol 12.5-18.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hann sang/spill Fløtagutu, Ustedalen, Hol 13.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass, Trond Bølstad). 6 ind. Fetjo, Ustedalsfjorden, Hol 14.5 (Per Furusest, Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 hann sang/spill, ikke hekking Ustedalsfjorden, Hol 15.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 3 hann sang/spill Fetjo, Ustedalsfjorden, Hol 16.5 (Per Furusest). 1 hann sang/spill Fjellheim våtmark, Vatsfjorden, Ål 18.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hann sang/spill Gjeilelie, Ustaoset, Hol 22.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 3 hann sang/spill Fløtagutu, Ustedalen, Hol 22.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. rastende Fjellstølmyran, Lauvdalen, Ål 23.5 (Andrew W. Clarke, Elsa M. Wallumrød). 1 ind. sang/spill Fjellstølmyran, Lauvdalen, Ål 24.5-8.6 (Andrew W. Clarke, Vegard Bunes m.fl.). 1 ind. sang/spill Breidset, Ål 30.5 (Egil Frantzen, Laila Frantzen). 1 ind. Eimå v.b, Hol 2.7 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Hallingskarvet, Hol 12.7 (Joakim Flathagen). 1 1K næringssøkende Tingvollfjorden, Ål 11.9 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. næringssøkende Eimå v.b, Hol 16.9 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).

Arten hekker spredt i øvre deler av Buskerud og ses sporadisk på vårtrekket (mai) og høsttrekket (ultimo august - primo oktober) i nedre deler av fylket. Gjennomsnittlig ankomstdato: 10.5. ± 8 dager (25 år).

Polarjo *Stercorarius pomarinus*

* alle funn (4/4 - 4/5) LRSK

2014: 2 1K ptS Ekrebukta, Filtvet, Hurum 25.10 *(F) (Vegard Bunes, Jon Ludvig Hals, Kendt Myrmo, Eli Gates m.fl.). 1 1K ptS Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 27.10 (Eli Gates). 1 1K ptS Coop, Tofte, Hurum 28.10 (Patric Gullström). 1 1K ptS Ekrebukta, Filtvet, Hurum 29.10 (Eli Gates).

Polarjoer observeres sporadisk i Oslofjorden om høsten (ultimo september-desember), men blir svært sjelden sett i Buskerud. Etter noen dager med sterk sørvestlig vind i slutten av oktober, ble det observert flere 1K polarjoer inne i Oslofjorden, noen av disse også på Buskerud-sida utenfor Hurumlandet. Flere av observasjonene kan dreie seg om de samme fuglene. Noen individer som ikke sikkert lot seg artsbestemme, er registrert som ubestemt polarjo/tyvjo da det i samme periode også ble sett noen tyvjoer i dette området.

Ub. polar-/tyvjo *Stercorarius pomarinus/parasiticus*

* alle funn (2/5 - 3/3) LRSK

2014: 1 ind. ptS Ekrebukta, Filtvet, Hurum 19.10 (Eli Gates). 1 ind. Ekrebukta, Filtvet, Hurum 25.10 (Odd Rygh). 1 ind. ptSV Ekrebukta, Filtvet, Hurum 27.10 (Eli Gates).

Det ble observert flere juvenile joer i Oslofjorden de siste dagene av oktober, både polarjoer og tyvjoer. Noen av disse joene kunne ikke sikkert artsbestemmes og er derfor registrert og godkjent som ubestemte polarjo/tyvjoer. Mest sannsynlig var disse 1K polarjoer.

Tyvjo *Stercorarius parasiticus*

* alle funn (9 - 2/2) LRSK

2014: 1 1K næringssøkende Skjæra, Tofte, Hurum 25.10 *(F) (Vegard Bunes, Jon Ludvig Hals, Kendt Myrmo). 1 1K ptS Filtvet, Hurum 28.10 (Hans Petter Rømme). 1 ind. ptS Coop, Tofte, Hurum 28.10 (Patric Gullström).

Sjelden art i Buskerud. De fleste observasjoner av tyvjoer i Buskerud blir gjort langs kysten sommer og høst. Siste godkjente funn ble imidlertid gjort i Tyrifjorden (Hole) 8.5.2003. Tyvjoen som ble observert ptS utenfor Filtvet i 14-tida 28.10, var trolig samme individ som ble sett ptS utenfor Tofte ca. 20 minutter seinere.

Fjelljo *Stercorarius longicaudus*

* alle funn (12 - 1/2) LRSK

2014: 2 ind. Breiangen, Hurum 30.5 *(F) (Odd Rygh, Marit Hoff).

Arten hekker fåtallig i fjellet i Hol og Ål i gode smågnagerår og sees kun sjeldent på trekket vår og høst i nedre deler av fylket. På tross av et godt smågnagerår i fjellet, ble det ikke rapportert noen fjelljo-observasjoner fra fjellområdene i 2014.

Fjelljo, Breiangen, Hurum 30.5.2014. Foto: Odd Rygh.

Storjo *Stercorarius skua*

* alle funn (10/15 - 1/1) LRSK

2014: 1 ind. Ekrebukta, Filtvet, Hurum 4.1 *(F) (Vegard Bunes, Eli Gates, Steinar Stueflotten). 1 ind. overflygende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 4.1 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).

Sjelden gjest i Buskerud som oftest blir observert om høsten fra september til november. Siden de to storjoene som ble observert 4.1, begge ble observert utenfor Filtvet i samme periode, ansees det som sannsynlig at det dreier seg om samme individ.

Dvergmåke *Hydrocoloeus minutus*

* alle funn (34/66 - 9/29) LRSK

2014: 1 2K næringssøkende Halvorshavn, Hurum 1.1 (Per Buertange). 5 ind. (4 ad+1 2K) næringssøkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 2.1 *(F) (Jostein Bærø Engdal). 1 ad næringssøkende Ekrebukta, Filtvet, Hurum 2.1 (Jostein Bærø Engdal). 2 ad ptS Ekrebukta, Filtvet, Hurum 3.1 (Eli Gates). Maks. 6 ind. Ekrebukta, Filtvet, Hurum 4.1 *(F) (Vegard Bunes, Eli Gates, Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal m.fl.). 2 ind. næringssøkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 4.1 (Steinar Stueflotten, Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. Tofte, Hurum 4.1 (Vegard Bunes, Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal m.fl.). 1 2K ptS Halvorshavn, Hurum 4.1 (Jostein Bærø Engdal, Solveig Engdal, Eli Gates). 1 ad Ramsvik, Hurum 4.1 (Steinar Stueflotten). 4 ind. (2 ad+2 2K) Skjæra, Tofte, Hurum 4.1 (Jostein Bærø Engdal, Solveig Engdal, Steinar Stueflotten). 4 ind. ptN Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 5.1 (Steinar Pedersen, Morten Pedersen m.fl.). 1 2K ptS Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 7.1 (Simon Rix, Eli Gates). 1 ad næringssøkende Ekrebukta, Filtvet, Hurum 7.1 (Eli Gates). 1 ad ptS Drøbaksundet (Bu), Hurum 7.1 (Eli Gates). 1 ind. næringssøkende Drøbaksundet (Bu), Hurum 8.1 (Eirik Kristoffersen). 6 ind. (2 ad ptN +4 ad ptS) Ekrebukta, Filtvet, Hurum 8.1 (Jostein Bærø Engdal).

Arten er blitt observert årlig i lite antall i Buskerud de siste årene. De fleste funnene blir gjort om høsten i august-oktober, mer sporadisk om våren (mai). Vinterfunn er sjeldne, men vinteren 2013/2014 (ultimo desember - primo januar) ble det observert uvanlig mange dvergmåker i Oslofjorden. Flere av de rapporterte dvergmåkene dreier seg trolig om de samme individene. Det ble totalt observert minst 5 ad og 2 2K forskjellige individer i disse januardagene, til sammen trolig minst ti forskjellige fugler. Alle observasjoner gjort i perioden 1.1-8.1, er godkjent selv om beskrivelse mangler på et par av observasjonene.

Sabinemåke *Xema sabini*

* alle funn (3/8 - 1/1) LRSK

2014: 1 1K Filtvet, Hurum 28.10 (Hans Petter Rømme).

Meget sjelden gjest i Buskerud. Alle tidligere funn er gjort i siste halvdel av september. Arten ble sist observert under en større invasjon i Oslofjorden i september 2007. Det ble observert en 1K sabinemåke flere steder i ytre Oslofjord i dagene 26-28.10.2014. Fuglen som ble sett utenfor Filtvet 28.10, trakk mot Jeløya (Østfold) og antas å være samme individ som ble sett på de andre lokalitetene i denne perioden.

Krykkje *Rissa tridactyla*

* alle funn (- 4/76+)

2014: 2 1K næringssøkende Østnestangen, Hurum 1.1 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Skjæra, Tofte, Hurum 1.1 (Eirik Kristoffersen, Jorunn Villand). 8 ind. (3 ad + 5 1K) Ekrebukta, Filtvet, Hurum 1.1 (Eirik Kristoffersen). 2 ind. næringssøkende Halvorshavn, Hurum 1.1 (Per Buertange). 4 ind. (2 ad+2 2K) næringssøkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 2.1 (Jostein Bærø Engdal). 3 ind. næringssøkende Ekrebukta, Filtvet, Hurum 2.1 (Jostein Bærø Engdal). 2 2K ptS Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 2.1 (Jostein Bærø Engdal). 2 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 3.1 (Jorunn Villand). 5 ind. (1 ad + 4 2K) trekkende Ekrebukta, Filtvet, Hurum 3.1 (Eli Gates, Jorunn Villand). 1 2K overflygende Skjæra, Tofte, Hurum 3.1 (Eli Gates, Jorunn Villand). 1 2K næringssøkende Drøbaksundet (Bu), Hurum 4.1 (Steinar Stueflotten, Arild Gautepluss, Hege Kvarstein Gautepluss). 35 ind. Ekrebukta, Filtvet, Hurum 4.1 (Vegard Bunes, Eli Gates, Jostein Bærø Engdal m.fl.). 3 ind. (1 ad+2 2K) Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 4.1 (Steinar Stueflotten). 15 ind. Eltornstranda 4.1 (Jostein Bærø Engdal, Solveig Engdal). 12 ind. Skjæra, Tofte, Hurum 4.1 (Vegard Bunes, Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten m.fl.). 2 2K ptS Halvorshavn, Hurum 4.1 (Jostein Bærø Engdal, Solveig Engdal, Eli Gates). 1 2K Ramsvik, Hurum 4.1 (Steinar Stueflotten). 6 ind. Tofteholmen, Hurum 4.1 (Steinar Stueflotten). 3 2K ptN Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 5.1 (Steinar Pedersen, Morten Pedersen). 2 ind. Færgestad, Drøbaksundet (Bu), Hurum 5.1 (Andreas Hessvik-Trøite, Trude Hessvik-Trøite). 4 ind. Tofte, Hurum 5.1 (Jostein Bærø Engdal m.fl.). 1 2K næringssøkende Filtvet fyr, Filtvet, Hurum 5.1 (Steinar Pedersen, Morten Pedersen). 4 ind. (3 ad+1 2K) Ekrebukta, Filtvet, Hurum 5.1 (Jostein Bærø Engdal). 3 ind. ptS Filtvet, Hurum 7.1 (Simon Rix). 2 2K trekkende Ekrebukta, Filtvet, Hurum 7.1 (Eli Gates). 2 ind. trekkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 7.1 (Eli Gates). 2 ind. (1 ad+1 2K) Drøbaksundet (Bu), Hurum 7.1 (Eli Gates). 2 ind. Skjæra, Tofte, Hurum 8.1 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. næringssøkende Drøbaksundet (Bu), Hurum 8.1 (Jostein Bærø Engdal, Eirik Kristoffersen, Lennart Wam Hansson). 16 ind. næringssøkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 8.1 (Jostein Bærø Engdal, Eirik Kristoffersen). 8 ind. næringssøkende Ekrebukta, Filtvet, Hurum 8.1 (Jostein Bærø Engdal, Eirik Kristoffersen). 3 ind. (1 ad+2 2K) næringssøkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 10.1 (Jostein Bærø Engdal). 1 2K Færgestad, Drøbaksundet (Bu), Hurum 11.1 (Jan Erik Berglihn). 10 ind. næringssøkende Breiangen, Hurum 12.1 (Jostein Bærø Engdal). 2 ind. (1 ad +1 2K) Slottet, Drøbaksundet (Bu), Hurum 23.2 (Steinar Stueflotten). 4 1K Skjæra, Tofte, Hurum 28.9 (Vegard Bunes). 1 1K Ekrebukta, Filtvet, Hurum 28.9 (Vegard Bunes). 8 ind. trekkende Ekrebukta, Filtvet, Hurum 26.10 (Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten). 1 1K Eltornstranda, Hurum 26.10 (Steinar Stueflotten). 1 1K ptN Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 26.10 (Steinar Stueflotten). 4 ind. Østnestangen, Hurum 27.10 (Jon Ludvig Hals). Sum 5 1K trekkende Ekrebukta, Filtvet, Hurum 27.10 (Eli Gates). 1 ad ptN Skjæra, Tofte, Hurum 27.10 (Eli Gates). 12 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 28.10 (Ken Adelsten Jensen). 19 ind. overflygende Coop, Tofte, Hurum 28.10 (Patric Gullström). 1 1K ptS Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 29.10 (Eli Gates). 2 1K ptS Slottet, Drøbaksundet (Bu), Hurum 30.10 (Hans Petter Rømme). Sum 4 1K trekkende Ekrebukta, Filtvet, Hurum 3.11 (Eli Gates, Geoffrey Acklam). 2 1K næringssøkende Drøbaksundet (Bu), Hurum 3.11 (Eli Gates). 1 1K ptS Filtvet, Hurum 3.11 (Eli Gates). 1 1K rastende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 4.11 (Jostein Myre, Eirik Kristoffersen). 2 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 8.11-9.11 (Trond Aspelund, Kirsten Trogstad, Jostein Bærø Engdal). 1 1K ptNØ Skjæra, Tofte, Hurum 9.11 (Steinar Stueflotten, Eli Gates, Jostein Bærø Engdal m.fl.).

Arten forekommer relativt hyppig langs kysten av Hurumlandet i vinterhalvåret fra oktober til februar, spesielt i uværsperioder om høsten, sjelden ellers. Av de mange observasjonene i Oslofjorden utenfor Hurum i november 2013 - januar 2014, teller observasjonene primo januar (1.1-12.1) som ett funn av minst 50 ind. (4.1.) da det antas at mange av de observerte krykkjene i perioden dreier seg om de samme individene. Tilsvarende teller observasjonene ultimo oktober - primo november (26.10-9.11) som ett funn av minst 19 ind.

Krykkje 2K, Drøbaksundet (Bu) 5.1.2014.

Foto: Andreas Hessvik-Trøite

Hettemåke *Larus ridibundus*

* hekkefunn (8) inkl. kolonier

2014: 1 par i hekkebiotop Tangevika, Strandafjorden, Ål 4.5 (Torgrim Breiehagen). 2 par reir, egg/unger Torkjellsettjørne (956 moh.), Ål 14.6-8.7 (Torgrim Breiehagen). 4 1K pull/nylig utflydd Linnestranda, Lier 8.7 (Jorunn Villand m.fl.). 21 par hekket ved Tyrstrand (1 lok.), Ringerike, 91 par i Steinsfjorden (4 lok.), Hole/Ringerike og 1 par i Væleren (1 lok.), Ringerike i 2014, ref. Larsen mfl. 2015.

Arten har vært i sterk tilbakegang, og LRSK ønsker rapport om alle hekkefunn i fylket. Arten var i ferd med å etablere seg på en hekkeplass ved Strandafjorden (Ål) primo mai, men vellykket hekking ble ikke påvist. Det ble imidlertid observert opptil 17 ind. ved Strandafjorden seinere i mai. Arten hekket også ved Torkjellsettjørne (Ål) i 2012 og 2013. På Linnestranda (Lier) ble det sett opptil 4 nylig utflydde unger på forsommeren som indikerer hekking et sted i området. Utviklingen i Nordre Tyrifjords-området er fortsatt bekymringsfull med dårlig ungeproduksjon (0,2 unger/par) og fortsatt nedgang i bestanden. 107 hekkende par ble registrert i 2014, de fleste i Steinsfjorden. Dette er det laveste antallet som er registrert i området siden tellingene begynte i 1992 (Larsen mfl. 2015).

Fiskemåke *Larus canus*

* hekkefunn (8) inkl. kolonier

2014: 2 ind. parring Verket, Hurum 7.5 (Eli Gates). 1 par rugende (på reir i furu) Nerby, Hole 18.5-23.5 (Gry H B Dolva). 1 par parring Verket, Hurum 24.5 (Eli Gates, John Apeland). 4 ind. rugende Åsa, Steinsfjorden, Ringerike 27.5 (Marius von Glahn). 4 ind. reir, egg/unger Holmsbu, Hurum 14.6 (Odd Rygh). 1 hunn rugende Tuva (1180 moh.), Hol 19.6 (Kjell Grimsby, Knut-Inge Fuglesten, Jørn Ormøy). 1 par m/2 pull/nylig utflydd Landfalløya, Øren, Drammen 20.6 (Eirik Kristoffersen). 8 ad + 4 pull/nylig utflydd Landfalløya, Øren, Drammen 27.6 (Eirik Kristoffersen). 2 pull Verket, Hurum 8.7 (Eli Gates). 4 ad + 2 1K Åsa, Ringerike 9.7 (Marius von Glahn). 1 1K pull/nylig utflydd Holmen, Drammen 13.7 (Steinar Stueflotten). 2 ad + 1 1K Lomtjern (1020 moh.), Nore og Uvdal 4.8 (Frode Nordang Bye).

Arten har vært i tilbakegang i seinere år, og LRSK ønsker derfor rapport om alle hekkefunn i fylket. Hekking er påvist på 8 lokaliteter i 2014. Flere par hekker i havneområdet i Drammen. 16 par hekket i Steinsfjorden, 35-36 par i Nordre Tyrifjorden, 6 par i Holsfjorden, 16-20 par i Vikersund/Bergsjø og 2 par i Væleren i 2014. Bestanden i dette området har vært nokså stabil de siste årene (Larsen mfl. 2015).

Makrellterne *Sterna hirundo*

* hekkefunn (4); funn i øvre deler av fylket (0) LRSK

2014: Ca. 20 ind. rugende Mølen, Hurum 30.5 (Odd Rygh, Marit Hoff). 6 par m/reir Østbråtaskjæret, Steinsfjorden, Ringerike 13.6 (via LRSK Buskerud). 3 par rugende Væleren, Ringerike 16.6 (Viggo Ree). 2 ad + 1 1K/nylig utflydd Linnestranda, Lier 6.7-7.7 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten).

Pga. artens generell tilbakegang ønsker LRSK å få registrert alle hekkefunn av makrellterne i fylket. Mølen synes nå å være en av de sikreste hekkelokalitetene for arten i Buskerud. I underkant av 10 par har dessuten hekket i Steinsfjorden og Væleren i de siste årene (6+3 par i 2014), men alle mislyktes (Larsen mfl. 2015). Arten ble observert på flere passende hekkelokaliteter bl.a. i Sætre-området, men uten at hekking ble påvist.

Rødnebbterne *Sterna paradisaea*

* hekkefunn (1); funn i nedre Buskerud (- 3/4) LRSK

2014: 1 ad Nordfjorden, Ringerike 8.5 (Vegard Bunes). 1 par parring Veslefjorden, Hol 25.5 (Bill Sloan). 2 ind. (1 ad + 1 1K) næringssøkende Fiskumvannet, Øvre Eiker 30.8 *(F) (Steinar Stueflotten). 1 ad næringssøkende Fiskumvannet, Øvre Eiker 1.9 (Eli Gates, Jan Mjåland). 1 1K næringssøkende Fiskumvannet, Øvre Eiker 28.9 (Steinar Stueflotten, mfl.).

De fleste observasjoner av rødnebbterner i sørfylket blir gjort i trekktidene i mai og august-oktober. Arten hekker fåtallig i fjellet i nordfylket, men få slike hekkefunn blir rapportert til LRSK. Rødnebbterner ble observert på flere passende hekkelokaliteter i Ål og Hol også i 2014, men uten at hekking ble konstatert.

Lunde *Fratercula arctica*

* alle funn (4/4 - 1/1)

2014: 1 ind. ptS Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 8.10 (Jostein Bærø Engdal).

Meget sjelden gjest i Buskerud i perioden oktober - januar. Sist sett 17.12.2011.

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto*

* alle funn ≥ 5 ind. (2), hekkefunn (1)

2014: 6 ind. næringsøkende Foss, Øvre Eiker 11.8 (Hans Jørgen Nilsen). 1 par reir, egg/unger Pålerudbyen, Ringerike 2.9-16.9 (Nils Bjørn Vistad via Morten Ree). 5 ind. Gilegata, Steinsletta, Ringerike 1.12 (Ken Adelsten Jensen).

Fåtallig og spredt hekkefugl i Buskerud (Stueflotten 2014). Konkrete hekkefunn blir sjelden rapportert. F.o.m. 2014 er bare funn av fem eller flere individer og hekkefunn med i årsrapporten.

Hubro *Bubo bubo*

* alle funn (- 2/2) LRSK

2014: 1 ad sang/spill skjermet lokalitet, Sætre, Hurum 12.3 *(L) (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal, Solveig Engdal). 1 ind. Åssideveien, Øvre Eiker 17.11 (Hilde Jensen-Eian).

Det gjøres kun et fåtall observasjoner av hubro i Buskerud hvert år, oftest i vinterhalvåret. Det antas at minst 5 par fortsatt kan hekke i fylket.

Haukugle *Surnia ulula*

* alle funn (- 28/37), hekkefunn (3)

2014: 1 ind. Grøndalen, Hemsedal 5.1 (Vegard Finset Fjeldheim). 1 ind. rastende Kaklelie, Ustaoset, Hol 8.1 (Hege Kvarstein Gauteplass, Arild Gauteplass). 1 ind. næringsøkende Vesle Ustevatnet, Ustaoset, Hol 8.1 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Gladhus, Gol 5.2 (Vegard Bunes). 1 ind. Kvindegard, Ål 14.2 (via Per Furuset). 1 ad næringsøkende Tallåsen, Nore og Uvdal 22.2 (Frode Nordang Bye). 1 hann sang/spill Dokki, Fetjastølsdalen, Ål 28.2-2.3 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 ind. Ustedalen, Hol 28.2-18.3 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. stasjonær Sudndalen, Hol 4.3 (Sigmund Tveiten). 1 ind. stasjonær Ørterstølen, Golsfjellet, Gol 7.3-8.3 (Morten Bergan). 1 ind. næringsøkende Sundtjønnskarven, Rollag 16.3 (Svein Ekanger). 1 par i hekkebiotop Lomtjern øst, Hol 28.3 (Per Furuset). 1 ind. næringsøkende Kvislavegen, Kvisla, Hol 30.3 (Sondre Søndrål Slettemoen). 1 par i hekkebiotop Tallåsen, Nore og Uvdal 5.4 (Frode Nordang Bye, Kjell Isaksen). 1 hann sang/spill Dokki, Fetjastølsdalen, Ål 5.4 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 par reir i bruk Fetjastølsdalen, Ål 6.4 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 2 ind. næringsøkende Dagalifjellet, Nore og Uvdal 18.4-20.4 (Gunnar Bjørn Gade). 1 ad sang/spill Tallåsen, Nore og Uvdal 19.4 (Frode Nordang Bye). 1 par rugende (4 egg) v/Leiråvatnet, Nore og Uvdal 2.5 (Per Furuset). 1 hann sang/spill Dagalifjellet, Nore og Uvdal 4.5 (Gunnar Bjørn Gade). 1 ind. næringsøkende Lite tjern ved Rv51, Golsfjellet Syd, Gol 6.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. varslende, engstelig Nesbyen GolfAlpin, Nes 11.5-13.5 (Edda Charlotte Bøhn). 1 par reir m/3 unger Stavsløng, Opheim, Ål 13.5-20.5 (Per Furuset, Andrew W. Clarke, Elsa M. Wallumrød). 2 ind. Smådølaldalen, Nore og Uvdal 25.5 (Magne Ove Furuset). 1 ind. Bergli, Hol 27.5 (Håkon Meyer, Anne Grethe Meyer). 1 par reir, 1+ unger Fetjastølsdalen, Ål 6.6-9.6 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 ind. næringsøkende Søre Jorde, Haugastøl, Hol 23.6 (Arild Gauteplass). 1 ind. næringsøkende Dokki, Fetjastølsdalen, Ål 23.8 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. næringsøkende Sandvatnet, Ringerike 26.8 (Tore Gunnarsen). 2 ind. næringsøkende Lykkja, Hemsedal 29.8 (Julie Kvaløy). 1 ind. Situbekken, Heinelvi, Hol 16.9 (Magne Ove Furuset). 1 ind. Sandfet, Limarka, Nes 28.9 (Svein M. Søggen). 1 ind. Halldalen, Halldalsvatnet, Ål 3.10 (Jostein Myre). 1 ind. Hølbekkplassen, Holtefjell, Øvre Eiker 18.10 (Anders Hals). 1 ind. Gravset skistadion, Hemsedal 27.12 (Vegard Finset Fjeldheim).

Arten hekker spredt i øvre deler av fylket i gode smågnagerår. En stor invasjon i 2012 fortsatte med rekordmange observasjoner utover i 2013, men ingen påviste hekkinger. Mange observasjoner i nordfylket også i 2014 og med tre hekkefunn. Observasjonene fordeler seg på kommunene som følger: Øvre Eiker (1), Rollag (1), Ringerike (1), Nes (2), Gol (3), Hemsedal (3), Ål (4), Hol (9), Nore og Uvdal (4). Reirfunn: Reir i svartspettthull i osp ca. 8 m over bakken ved Opheim (Ål), reir i gammelt kråkereir i furu Fetjastølsdalen (Ål), og reir i uglekasse ved Leiråvatnet (Nore og Uvdal).

Hornugle *Asio otus*

* hekkefunn (3), vinterfunn (4)

Hekkefunn 2014: 2 pull tiggelyder Synneren, Ringerike 29.5-3.6 (Vegard Bunes, Marius von Glahn). 2 1K tiggelyder Lunde, Vestfossen, Øvre Eiker 6.6-16.6 (Steinar Stueflotten). 1-2 pull tiggelyder Domholt, Hole 10.6-15.6 (Vegard Bunes, Jørn Helge Magnussen).

Vinterfunn 2014: 1 ad rastende Belvatnet (1060 moh.), Hol 18.1 (Trond Bølstad). 1 ind. næringsøkende Frøyshov, Hole 29.1 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Stadum, Røyse, Hole 22.2 (Vegard Bunes). 1 ind. overflygende Nesbyen Sentrum, Nes 20.12 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).

Arten hekker stort sett bare i gode smågnagerår. Tiggende unger ble hørt på tre lokaliteter i 2014. Vinterfunn er relativt sjeldne i Buskerud, så fire funn er litt uvanlig. Vinterfunn i fjellet hele 1060 moh. som det ved Belvatnet i Hol i januar, er svært uvanlig. De to vinterobservasjonene på Røyse (Hole) kan dreie seg om samme individ.

Jordugle *Asio flammeus*

* Hekkefunn (0), vinterfunn (0), spesielle funn (1)

2014: 14 ind. Tuvestølen, Tuva, Hol 27.8-29.8 (Rolf Mykkeltvedt).

Et uvanlig høyt antall jordugler ble observert i en samlet gruppe ved Tuvestølen (Hol) onsdag 27/8. Fredag 29/8 satt de i det samme vierdraget. Dette er det høyeste antallet jordugler som er observert i Buskerud. I gode smågnagerår, som i 2014, kan jordugla ha svært store kull, i noen tilfeller med over 10 unger. Det kan derfor ha vært en slik familiegruppe som ble sett ved Tuvestølen. Litt overraskende er det at det ikke er rapportert om noen konkrete hekkefunn i Buskerud, på tross av mange jordugle-observasjoner i fjellet denne sommeren.

Nattravn *Caprimulgus europaeus*

* alle funn (- 19/31)

2012: 3 ind. Klokkarstua, Hurum 16.6 (Trond Aspelund, Kirsten Trogstad)

2014: 1 ind. sang/spill Rødbysetra, Hurum 24.5 (Eli Gates, John Apeland). 3 ind. sang/spill Tørrbekk, Eikeren, Øvre Eiker 25.5-6.6 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Vegard Bunes m.fl.). 3 ind. sang/spill Storekleiv, Eikeren, Øvre Eiker 25.5-28.5 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 1 ind. sang/spill Skibrekkåsen, Modum 28.5-2.6 (Ole Tobiassen, Audun Jahren). 1 ind. sang/spill Knivsvikåsen, Rødbyvannet, Hurum 29.5-31.5 (Odd Rygh, Marit Hoff, Jostein Bærø Engdal). 1 ind. sang/spill Skarra, Øvre Eiker 30.5 (Håvard Eggen). 1 ind. sang/spill Rødby, Hurum 1.6 (Joachim G Stubberud). 1 ind. sang/spill Svartvann, Rødbyvannet, Hurum 1.6 (Jostein Bærø Engdal). 2 ind. sang/spill Rødbykollen, Hurum 1.6 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. sang/spill Røskestadvannet, Hurum 1.6 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. obs i h.tid, pass. biotop Skibrekkåsen, Modum 11.6-12.6 (Audun Jahren m.fl.). 1 hann sang/spill Flatåsen (Nystølen-Langetjørni, ca. 960 moh.), Ål 11.6 (Torgrim Breiehagen). 4 2K+ sang/spill Nåbyvann nord, Nåbyvannet, Hurum 13.6 (Frode Nordang Bye, Eli Gates, Kjell Isaksen m.fl.). 2 2K+ sang/spill Skoklevann søndre, Hurum 13.6 (Frode Nordang Bye, Eli Gates, Kjell Isaksen m.fl.). 1 3K hann individmerket Røskestadvannet, Hurum 14.6 (Hans Petter Rømme m.fl.). 3 ind. sang/spill Langvann, Hurum 14.6 (Hans Petter Rømme). 1 ad hann sang/spill Soterudleiken, Hole 14.6 (Marius von Glahn). 1 ad sang/spill Berger, Rødbyvannet, Hurum 27.6 (Jostein Bærø Engdal). 2 ad sang/spill Knivsvikåsen, Rødbyvannet, Hurum 27.6 (Jostein Bærø Engdal). 1 ad sang/spill Svartvann, Rødbyvannet, Hurum 27.6 (Jostein Bærø Engdal). 1 ad sang/spill Rødbykollen, Hurum 27.6 (Jostein Bærø Engdal). 1 ad sang/spill Nordveståsen sør, Hurum 27.6 (Jostein Bærø Engdal). 1 ad sang/spill Røskestadvannet, Hurum 27.6 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. sang/spill Haraldsfjellet, Hurum 27.6 (Eli Gates).

De fleste funn er gjort på tidligere kjente lokaliteter, de fleste på Hurum. Arten ble dessuten gjenfunnet av Ola Tobiassen etter 30 år på en gammel lokalitet i Skibrekkåsen (Modum) 28.5. På den årlige foreningsturen til Skoklevanna på Hurum natt til 14.6, ble 2 ind. ringmerket. I tillegg kontrollerte Hans Petter Rømme samme natt 1 ind. ved Røskestadvannet (ringmerket samme sted året før). Observasjoner i øvre deler av fylket, som funnet 960 moh. i Ål 11.6, er sjeldne. Gjennomsnittlig ankomstdato for nattravn i Buskerud: 15.5. ± 12 dager (18 år).

Isfugl *Alcedo atthis*

* alle funn (63 - 2/2)

2014: 1 ind. Linnestranda, Lier 4.5 (Jens Erik Nygård). 1 ind. Linnestranda, Lier 12.5 (Bård Kyrkjedelen). 1 ind. Sætrepollen, Sætre, Hurum 31.8 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Sætrepollen, Sætre, Hurum 7.9 (Jens Erik Nygård, Jostein Bærø Engdal).

Arten ble fram til 2009 observert tilnærmet årlig i nedre Buskerud. Etter det er arten kun sett en gang sommeren 2012, før årets to funn. Dette er første observasjon på Linnestranda siden 2008.

Dvergspett *Dendrocopos minor*

* hekkefunn (1)

2014: 1 ind. varslende, engstelig Lyngås, Efteløt, Kongsberg 14.6 (Toril Mesna).

Ingen konkrete reirfunn er rapportert i 2014, men observasjonen på Efteløt 14.6. indikerer hekking i området. LRSK ønsker flere rapporter om hekkefunn av denne rødlistearten.

Trelerke *Lullula arborea*

* alle funn (8/9 - 1/3) LRSK

2014: 3 ind. ptV Reistad, Lier 24.9 (Hans Petter Rømme).

Arten er tidligere blitt observert flere ganger i Kongsberg og Øvre Eiker, men det foreligger ingen sikre og godkjente funn i fylket etter 2004, før årets funn.

Sanglerke *Alauda arvensis*

* vinterfunn (1)

2014: 1 ind. ptN Engersand, Lier 25.2 (Tore Gunnarsen).

Arten er sjelden å se i Buskerud om vinteren. De fleste observasjoner gjelder tidlig ankomne fugler på vårtrekket i slutten av februar, som observasjonen på Engersand 25.2. Bare følgende egentlige vinterfunn (før 15.2) foreligger: 1 ind Sand ved Eikeren, Øvre Eiker 3.1.1998 (A.Hals), Fiskumvannet 30.1.1998 (J.L.Hals) og Tofte, Hurum 9.2.2004 (E.Gates).

Fjellerke *Eremophila alpestris*

* alle funn (- 8/19)

2014: 2 ind. sang/spill Halnekollen nord, Hol 14.5-20.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 2 ind. næringsøkende Halnekollen, Hol 14.5 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hann sang/spill Rv7-Halnekollen, Hol 18.5 (Per Furuseth). 1 hann sang/spill Nedre Flyvatne-Stolen, Stolsvatnet, Hol 26.5 (Per Furuseth). 1 ind. sang/spill Søre Kvannedalen, Stolsvatnet, Hol 26.5 (Per Furuseth). 4 ind. Halnekollen, Hol 7.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 3 ind. Tindehæe, Hol 20.6 (Jostein Myre). 1 ind. sang/spill Halnekollen, Hol 26.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 hann sang/spill Halnekollen nord, Hol 26.6 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. næringsøkende Ustetind, Hol 6.7 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Havsdalen, Geilo, Hol 12.7 (Joakim Flathagen). 1 ind. næringsøkende Hallingskarvet, Hol 13.7 (Joakim Flathagen). 8 ind. (4 ad + 4 1K) Tindehæe, Hol 22.7 (Jostein Myre).

Fjellerke, Tindehæe 22.7.2014. Foto: Jostein Myre

Arten hekker spredt i høyfjellet i nordfylket. Merk at alle observasjoner i 2014 er gjort i Hol. Sees bare sjelden på trekket i lavlandet (ingen slike observasjoner i 2014). Gjennomsnittlig ankomstdato: 29.4. ± 12 dager (10 år).

Lappiplerke *Anthus cervinus*

* alle funn (6/6 - 1/1) LRSK

2014: 1 ind. overflygende Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 10.9 (Vegard Bunes).

Sjelden trekkgjest som tidligere bare er observert to ganger på vårtrekket i mai og fire ganger på høsttrekket (30.8. - 19.9.), sist observert på Nøkleby (Ringerike) 10.9.2005. Lappiplerke er en art som oftest blir identifisert av erfarne observatører på fluktlyd under trekket.

Skjærpiplerke *Anthus petrosus*

* alle funn (- 11/13)

2014: 1 ind. Skjæra, Tofte, Hurum 1.1-12.1 (Eirik Kristoffersen, Vegard Bunes, Jostein Bærø Engdal m.fl.). 1 ind. Tofte, Hurum 26.2-1.3 (Patric Gullström, Leif Bjørn Lunde, Jorunn Villand). 1 ind. næringsøkende Strandafjorden øvre, Ål 10.3-12.3 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Tofte, Hurum 24.8 (Odd Rygh). 1-3 ind. Tofte, Hurum 25.10-2.11 (Vegard Bunes, Jon Ludvig Hals, Eli Gates m.fl.). 1 ind. ptS Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 26.10 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. ptS Ekrebukta, Filtvet, Hurum 26.10 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. overflygende Slottet, Drøbaksundet (Bu), Hurum 29.10 (Eli Gates). 1 ind. Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 2.11 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Ekrebukta, Filtvet, Hurum 9.11 (Jostein Bærø Engdal, Bent Ellingsen). 1 ind. Skjæra, Tofte, Hurum 9.11 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. næringsøkende Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 25.12 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. næringsøkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 30.12 (Eli Gates, John Apeland).

Arten kan hekke en sjelden gang langs kysten av Hurumlandet, og sees ellers fåtallig på trekket vår (medio mars - april) og høst (oktober-november), kan også overvintre på kysten av Hurum enkelte år som i de to siste vintrene. Noen av de observerte skjærpiplerkene på Hurum kan dreie seg om de samme individene. Innlandsobservasjoner på vårtrekket i nordfylket, som det i Ål i mars, forekommer relativt ofte. Gjennomsnittlig ankomstdato til Buskerud: 31.3. ± 11 dager (19 år), 10.3. er tidligste registrerte trekkdato til nå.

Vintererle *Motacilla cinerea*

* vinterfunn (4/4 - 1/1)

2014: 1 ind. Hoenselvas utløp/Drammenselva, Hokksund 31.12 (Anders Hals).

Vintererla ankommer ofte tidlig (ultimo mars) og drar igjen seint (oktober), men er sjelden å se om vinteren. Siste kjente vinterobservasjon ble gjort på Ulvekula i Hurum 23.1-9.2.2009.

Linerle *Motacilla alba*

* vinterfunn (- 5/7)

2014: 1 ind. Vitbank, Lier 10.1 (Drammens tidende via Steinar Stueflotten). 1-3 ind. Gilhusodden, Linnestranda, Lier 2.12-6.12 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten). 1 ind. Linnestranda, Lier 2.12 (Jorunn Villand). 1 ind. næringsøkende Sætre, Hurum 3.12-6.12 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Jensvoll, Lier 4.12 (Jan-Erik Nyhuus). 1 ind. næringsøkende Sætre, Hurum 23.12-30.12 (Jostein Bærø Engdal, Odd Rygh, Eli Gates m.fl.).

Vinterfunn i desember-januar måned forekommer sporadisk i milde vintrer, siste gang i desember 2013 som var uvanlig mild og snøfattig. Observasjonen på taket av gartneriet til Sten Myhrvold på Vitbank 10.1. (ref. Drammens Tidende 13.1.2014) må sees i forlengelsen av disse funnene. Også desember 2014 var stort sett mild og snøfattig med flere observasjoner av linerler. Fuglen på Sætre hadde fast tilhold ved Nærserteret til over nyttår.

Svartryggerle *Motacilla alba yarrellii*

* alle funn (12/13 - 1/1) LRSK

2014: 1 hunn Jensvoll, Lier 7.9 *(F) (Jan-Erik Nyhuus).

Denne mørke underarten av vår egen linerle sees av og til på vårtrekket, en sjelden gang også om høsten og vinteren. Det er bare kjent ett høstfunn fra tidligere på Fiskumvannet (Øvre Eiker) 20.8.1998.

Nattergal *Luscinia luscinia*

* hekkefunn (1)

2014: 1 par mat til unger Linnestranda, Lier 6.7 (Steinar Stueflotten). 1 1K Linnestranda, Lier 22.7-8.8 (Jan-Erik Nyhuus, Jorunn Villand).

Arten hekker trolig årvisst i nedre deler av Buskerud, men blir sjelden konstatert hekkende. Det ble hørt 2-3 syngende nattergaler på Linnestranda fra medio mai til medio juni med første observasjon 14.5, og hekking påvist i juli. Arten hekket også på Linnestranda i 2013.

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros*

* alle funn (19 - 1/1) LRSK

2014: 1 1K+ hunnf næringsøkende Hallingskarvet, Skarvsenden, Hol 2.10 (Geir Klaveness).

Sjelden gjest i Buskerud. De fleste observasjoner blir gjort på vårtrekket i april og mai, mer sjeldent på høsttrekket i september-oktober. Dette ekstreme funnet i Hol ble gjort hele 1460 moh!

Svartstrupe *Saxicola torquatus*

* alle funn (6/6 - 1/1) LRSK

2014: 1 hann Hegstad beitemark, Fiskumvannet, Øvre Eiker 19.10-21.10 *(F) (*Bjørn Tore Bollerud, Steinar Stueflotten, Jens Tøndel Fossum, Vegard Bunes m.fl.).

Sjelden gjest på vårtrekket i Buskerud. Dette er første høstfunn av arten og ny art for Fiskumvannet. Forrige gang arten ble sett i Buskerud var ved Hovsfjorden (Hol) 1-5.4.2010.

Svartstrupe hann, Hegstad, Fiskumvannet 20.10.2014.
Foto: Per Buertange

Svartstrupesteinskvett *Oenanthe pleschanka*

* alle funn (0/0 - 1/1) NSKF

2014: 1 1K hunn Sem, Hokksund, Øvre Eiker 16.11 *(F) (*Steinar Stueflotten, Jon Ludvig Hals, Vegard Bunes, Jens Erik Nygård m.fl.).

(Sørøst-Europa og sørlige Sentral-Asia; overvintrer i Øst-Afrika). 16 av 17 norske funn er gjort om høsten mellom 7.10 og 1.12, de fleste i Rogaland og Vest-Agder. Dette er første funn av denne sjeldne arten i Buskerud og bare det andre som er gjort på Østlandet. Det første ble gjort på Fornebu (Ak) 16-18.11.1986. På tross av at fuglen bare ble sett denne ene dagen, var det mange som kom til og fikk sett denne sjeldne arten.

Svartstrupesteinskvett 1K hunn, Sem, Hokksund 16.11.2014. Foto: Vegard Bunes.

Duetrost *Turdus viscivorus*

* vinterfunn (3)

2014: 1 ind. Lahellholmen, Røyken 25.2 (Jorunn Villand). 1 ind. næringssøkende Tofte, Hurum 29.12 (Per Furuholt). 1 ind. næringssøkende Kana, Hurum 30.12-31.12 (*Odd Rygh, Audun Jahren, Jostein Bærø Engdal m.fl.).

Dette er de første kjente vinterfunnene av duetrost i Buskerud. Karakteristisk nok ble begge observasjonene på Hurum i desember gjort i trær med misteltein (ref. Mistle Thrush). Duetrostene oppholdt seg i disse misteltein-trærne gjennom hele vinteren. Observasjonen 25.2. er vel mer å regne som tidlig ankomst på vårtrekket enn et egentlig vinterfunn (ref. tidlig vår i 2014).

Gresshoppesanger *Locustella naevia*

* alle funn (33 - 1/1)

2014: 1 ind. sang/spill Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.5-8.6 (*Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Eli Gates m.fl.).

Arten observeres nesten årlig i Buskerud, hyppigst i mai-juni. Fiskumvannet er beste lokalitet for arten. Gjennomsnittlig ankomstdato: 28.5. ± 8 dager (17 år).

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*

* alle funn (- 4/4)

2014: 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Linnestranda, Lier 19.5-25.5 (Terje Axelsen, Øyvind Stickler, Per Magne

Løvlie m.fl.). 1 ind. sang/spill Rudstua, Fiskumvannet, Øvre Eiker 26.5-2.7 (*Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Vegard Bunes, Arild Omberg). 1 ind. sang/spill Åsa, Ringerike 10.6-9.7 (Marius von Glahn, Vegard Bunes). 1 ind. Linnestranda, Lier 16.8 (Jens Erik Nygård).

Arten er relativt sjelden, men observeres årlig i lite antall. De fleste observasjonene blir gjort i trekketidene vår og høst. Gjennomsnittlig ankomstdato: 17.5. ± 6 dager (23 år).

Busksanger *Acrocephalus dumetorum*

* alle funn (7/7 - 5/6) LRSK

2014: 1 ind. sang/spill Kjørstad nedre, Kongsberg 28.5-6.6 *(L) (*Steinar Stueflotten, Vegard Bunes, Bård Engelstad). 1 ind. sang/spill Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 6.6-23.6 *(L) (*Vegard Bunes, Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten m.fl.). 2 ind. sang/spill Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 7.6 (Steinar Stueflotten m.fl.). 1 ind. sang/spill Bryn, Hokksund, Øvre Eiker 16.6-21.6 *(L) (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Turnstien, Langebru, Hokksund, Øvre Eiker 20.6-21.6 *(F/L) (*Roar Sjønnegård, Steinar Stueflotten, Eli Gates). 1 ind. sang/spill Golfbanen, Myrene, Kana, Hurum 26.6-28.6 *(L) (*Odd Rygh, Jostein Bærø Engdal, Eli Gates).

Sjelden østlig nattsanger som tidligere bare er blitt observert sju ganger i Buskerud og da kun som spredte enkeltfunn i juni. 2014 ble et rekordår for arten i Norge med ekstremt mange funn - faktisk nesten fem ganger så mange observasjoner som i de foregående årene, så også i Buskerud med fem funn. Observasjonen på Kjørstad er første funn av arten i Kongsberg kommune.

Myrsanger *Acrocephalus palustris*

* alle funn (- 26/38)

2014: 1 ad hann sang/spill Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 23.5-29.5 (*Jan Trygve Bollerud, Eirik Kristoffersen, Jens Erik Nygård). 1 ind. Lahell, Lier 24.5 (Jorunn Villand). 2 ind. sang/spill Rudstua, Fiskumvannet, Øvre Eiker 24.5-29.5 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). 1-3 ind. Linnestranda, Lier 24.5-8.6 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes, Jens Erik Nygård, Jorunn Villand m.fl.), maks. 3 ind. 7.6. 1-2 ind. sang/spill Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 24.5-24.6 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes, Jostein Bærø Engdal m.fl.). 2 ind. sang/spill Fiskumvannet, Øvre Eiker 24.5-2.6 (Jostein Bærø Engdal, Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten m.fl.). 1-3 ind. sang/spill Hårum, Steinsletta, Hole 26.5-20.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen, Jørn Helge Magnussen m.fl.). 1 ind. sang/spill Rud, Fiskumvannet, Øvre Eiker 26.5 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Steinsletta, Hole 28.5-9.6 (Marius von Glahn, Rune Zakariassen, Vegard Bunes m.fl.). 1-3 ind. sang/spill Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 29.5-18.6 (Hans Petter Rømme, Steinar Stueflotten m.fl.). 1 ind. sang/spill Hesleberg, Ringerike 29.5 (Vegard Bunes). 1 ind. sang/spill Vestfosselva v/Berg-Sørby, Bergsvingen, Øvre Eiker 29.5 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Flåtan nordre, Skoger, Drammen 29.5 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Borge, Skoger, Drammen 29.5 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Mo gård, Steinsletta, Hole 2.6 (Marius von Glahn, Vegard Bunes). 1 ind. sang/spill Røyken, Røyken 3.6 (Geir Sverre Andersen). 1-2 ind. sang/spill Linnestranda, Lier 5.6-6.7 (Simon Rix, Jorunn Villand m.fl.). 1 ind. Lahell, Lier 6.6 (Jorunn Villand). 1-2 ind. sang/spill Vestfosselva v/Berg-Sørby, Bergsvingen, Øvre Eiker 6.6-24.6 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker 8.6 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. sang/spill, ikke hekking Øvre Skurdalsstølane, Hol 9.6 (Jostein Myre). 1 ind. sang/spill Burud, Ringerike 9.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 ind. sang/spill Fekjærvika, Fekjær, Hole 12.6 (Vegard Bunes). 1 ind. sang/spill Berg, Sælabonn, Hole 12.6 (Vegard Bunes). 1 hann sang/spill Hals, Øvre Eiker 15.6 (Anders Hals). 1 ind. sang/spill Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 15.6 (Vegard Bunes, Jørn Helge Magnussen). 1 ind. sang/spill Domholt, Hole 15.6 (Vegard Bunes, Jørn Helge Magnussen). 1 ind. sang/spill Lahellholmen, Røyken 17.6-22.6 (Jorunn Villand, Eli Gates). 1-2 ind. sang/spill Hegstadmyra, Fiskumvannet, Øvre Eiker 21.6-18.7 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal, Jorunn Villand m.fl.). 1 ind. sang/spill Vestfosselva v/Fossesholm, Vestfossen, Øvre Eiker 21.6 (Steinar Stueflotten). 2 ind. sang/spill Onsakervika camping, Onsaker, Hole 22.6-23.6 (Audun Eriksen). 2 ind. sang/spill Flåtan nordre, Skoger, Drammen 22.6-4.7 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Verket, Hurum 22.6 (Eli Gates). 1 ind. sang/spill Myrene, Kana, Hurum 26.6 (Odd Rygh). 1 ind. sang/spill Jaren nedre, Hurum 27.6-28.6 (Jostein Bærø Engdal, Eli Gates). 1 ind. sang/spill Rudstua, Fiskumvannet, Øvre Eiker 5.7 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Sandsæter, Ringerike 11.7 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. sang/spill Lahell, Lier 18.7 (Jorunn Villand). 1 ind. Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.8 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Linnestranda, Lier 17.8-31.8 (Hans Petter Rømme, Eli Gates m.fl.). 1 ind. Jensvoll, Lier 22.8 (Jan-Erik Nyhuus). 1 ind. ringmerket Hals, Øvre Eiker 23.8 (Anders Hals).

Arten ankommer Buskerud i slutten av mai, gjennomsnittlig ankomstdato: 26.5. ± 8 dager (27 år). Ingen påviste hekkefunn i 2014, men arten antas å hekke årlig flere steder. Funn i øvre deler av fylket, som det 9.6. i Skurdalen 1020 moh., er sjeldne.

Munk *Sylvia atricapilla*

* vinterfunn (23 - 7/7)

2014: 1 ind. Øvreskogen, Brøholt, Røyken 22.1 (Jens Lillegraven). 1 ind. Ramsvik, Hurum 26.1 (Dagfinn

Jakobsen). 1 hann næringssøkende Fagerlibakken 3, Drammen 20.2-23.2 (John Dahl). 1 hunn næringssøkende Danvik, Drammen By, Drammen 21.2 (Tom Egil Hverven). 1 hann næringssøkende Danvik, Drammen By, Drammen 5.3 (Tom Egil Hverven). 1 hunn Rolighetsmoen, Geithus, Modum 16.3 (Egil Mikalsen). 1 hann næringssøkende Hans Strøms v 3, Krokstadelva, Nedre Eiker 21.12-28.12 (Hans Jørgen Nilsen, Kari Nilsen).

Enkelte individer kan overvintre i milde vintrer, og arten opptrer da ofte på foringsplasser. Mange vinterfunn i 2014.

Gransanger, underarten tristis/abietinus

Phylloscopus c. tristis/abietinus

* alle funn (2/2 - 1/1) LRSK

2014: 1 ind. Linnestranda, Lier 1.11 *(F) (Jorunn Villand).

Sikker underartsbestemmelse av lyse, grå/gråbrune gransangere, som opptrer seint på høsten, til ua. *tristis* (sibirgransanger), kan være svært vanskelig uten god dokumentasjon inkl. lyd. LRSK ønsker likevel å få registrert slike dokumenterte østlige gransangere som individer av ubestemt underart *tristis/abietinus*. Individet på Linnestranda 1.11. var trolig en sibirgransanger, men siden lyd ikke ble hørt, kan underart ikke sikkert fastslås.

Gransanger ua. tristis/abietinus, Linnestranda 1.11.2014
Foto: Jorunn Villand

Skjeggmeis *Panurus biarmicus*

* alle funn (11/122 - 3/28) LRSK

2014: 1 ind. Linnestranda, Lier 12.10 *(F) (Jorunn Villand). Maks. 25 ind. næringssøkende Hegstad beitemark, Fiskumvannet, Øvre Eiker 24.-25.10 (Jon Ludvig Hals, Steinar Stueflotten, Vegard Bunes, Kendt Myrmo). 2 ind. Tårnet, Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.11 (Eirik Kristoffersen). 1 hann lokkelyd, øvrige lyder Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.11 *(F) (Eli Gates, John Apeland).

Arten observeres bare sporadisk i nedre Buskerud. De fleste funn er gjort på Linnestranda (Lier), hyppigst observert om høsten i oktober. Arten ble sist observert på Linnestranda vinteren 2013 og på Fiskumvannet i oktober 2000.

Tornskate *Lanius collurio*

* hekkefunn (2)

2014: 1 ad hunn mat til unger Rødbyvannet, Hurum 15.7 (Eli Gates). 1 par m/2 1K Flesebekknatten, Flesberg 25.7 (Henning A. Johansen).

Vanlig, men heller fåtallig hekkefugl i Buskerud. LRSK ønsker flere rapporter om hekkefunn.

Varsler *Lanius excubitor*

* alle funn (- 37/37)

2010: 1 ind. næringssøkende Lio, Hemsedal 7.12 (Olav Huso).

2014: 1 ind. Mo gård, Steinsletta, Hole 3.1 (Vegard Bunes). 1 ind. Måsnesmyra, Fiskumvannet, Øvre Eiker 11.1 (Steinar Stueflotten). 1 ind. næringssøkende Vestlia boligfelt, Geilo, Hol 17.1 (Lasse Furuseth). 1 ind. Hulbak, Tuv, Hemsedal 20.1 (Borghild Hulbak). 1 ind. Veksal, Heradsbygda, Ringerike 26.1 (Henriette Henriksen). 1 ind. rastende Åmot, Modum 30.1 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Linnestranda, Lier 31.1 (Jorunn Villand). 1 ind. rastende Breiehagen, Strandafjorden, Ål 2.2 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. Røsholmstranda, Nordfjorden, Ringerike 16.2 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. stasjonær Fiskum gamle kirke, Fiskumvannet, Øvre Eiker 21.2 (Gjermund Graver). 1 ind. næringssøkende Eimå v.b, Hol 22.2-29.3 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. næringssøkende Solheimstultjønne, Nore og Uvdal 26.2 (Per Furuseth). 1 ind. rastende Ustedalen, Hol 6.3 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. næringssøkende Hjarnesdeltaet, Kongsberg 8.3 (Bjørn Roar Skullestad). 1 ind. Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 8.3 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Semsmyra/Planteskolen, Øvre Eiker 10.3 (Anders Hals). 1 ind. Linnestranda, Lier 16.3-28.3 (Jens Erik Nygård, Rolf E. Andersen, Jorunn Villand). 1 ind. næringssøkende Frygnesætri, Nore og Uvdal 2.5 (Per Furuseth). 1 ad hann Tyrstrand, Ringerike 18.5 (Marius von Glahn). 1 ind. næringssøkende Haugskollen, Rollg 8.6 (Henning A. Johansen). 1 ad stasjonær Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 12.9 (Marius von Glahn). 1 ind. Flesaker, Fiskumvannet, Øvre Eiker 13.9 (Steinar Stueflotten, Bent Ellingsen). 1 ind. Hals, Øvre Eiker 18.9 (Anders Hals). 1 ind. nærings-søkende Lore, Steinsletta, Hole 20.9-21.9 (Kendt Myrmo, Rune Zakariassen, Bjørn Eide, Viggo Eriksen). 1 ind.

næringssøkende Flatvollen, Flå 21.9 (Jan Olav Nybo). 1 ind. Havsdalen, Geilo, Hol 25.9 (Ragnar Vikøren, Liv Sylvi Meyer). 1 ind. Hjarnesdeltaet, Kongsberg 5.10 (Bård Engelstad, Bjørn Roar Skullestad). 1 ind. næringssøkende Fiskumvannet, Øvre Eiker 5.10-27.10 (Steinar Stueflotten, Marius von Glahn, Jon Ludvig Hals m.fl.). 1 ind. Linnestranda, Lier 11.10 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten). 1 ind. Hårum, Steinsletta, Hole 25.10 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. næringssøkende Midtbygda, Røyken 4.11 (Rune Zakariassen). 1 ind. næringssøkende Sandsæter, Ringerike 5.11 (Rune Zakariassen). 1 ind. Halshaugen, Hals, Øvre Eiker 7.11 (Anders Hals). 1 ind. Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 8.11-9.11 (Kendt Myrmo, Vegard Bunes). 1 ind. næringssøkende Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 11.11-15.11 (Marius von Glahn). 1 ind. Røsholmstranda, Nordfjorden, Ringerike 12.11 (Ken Adelsten Jensen). 1 ind. Juveren, Ringerike 12.11 (Vegard Bunes, Ken Adelsten Jensen). 1 ind. næringssøkende Hallingby, Ringerike 14.11 (Kendt Myrmo). 1 ad næringssøkende Komperudgrinda, Modum 16.11 (Morten Eken). 1 ind. næringssøkende Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.11-11.12 (Steinar Stueflotten, Anders Hals, Magne Sjøblom, Morten Jagdum). 1 ind. næringssøkende Eide, sør Skurdalen, Hol 23.11 (Knut Eide). 1 1K næringssøkende Breiehagen, Strandafjorden, Ål 23.11 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 ind. Juveren, Ringerike 30.11-2.12 (Marius von Glahn, Jens Tøndel Fossum). 1 ind. rastende Hedenstad, Kongsberg 3.12 (Olav Sâtvedt). 1 ind. rastende Landemosletta, Kongsberg 10.12 (Erlend Landsverk). 2 ind. Steinsletta, Hole 11.12-14.12 (Rune Zakariassen, Andreas Gullberg, Vegard Bunes m.fl.). 1 ind. næringssøkende Eimå v.b, Hol 17.12-27.12 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Juveren, Ringerike 26.12 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Mo gård, Steinsletta, Hole 31.12 (Jens Tøndel Fossum).

Fåtallig og spredt gjest i vinterhalvåret (september-april), hyppigst i nedre deler av Buskerud. Fåtallig hekkefugl spesielt i midtre og øvre deler av fylket. Mange rapporterte observasjoner, men ingen bekreftede hekkefunn i 2014.

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes*

* hekkefunn (1)

2014: 1 1K pull/nylig utflydd Åsa, Ringerike 23.7 (Marius von Glahn).

Sikre hekkefunn av nøttekråke blir relativt sjeldent rapportert, selv om arten hekker årlig i nedre deler av fylket.

Kornkråke *Corvus frugilegus*

* alle funn (- 16/19)

2012: 4 ad næringssøkende Åssiden elvepark, Drammen 22.2. (Finn Michelsen).

2014: 1 ad Skjøl, Øvre Eiker 15.1 (Anders Hals). 1 2K Selte, Steinsletta, Hole 16.2 (Vegard Bunes). 1 ad næringssøkende Hemsedal Skisenter, Hemsedal 27.2-11.3 (Bent Fjeldheim, Vegard Finset Fjeldheim). 1 ind. Synneren, Ringerike 11.3 (Vegard Bunes). 1 ind. næringssøkende Hønefoss By, Ringerike 29.3 (Sondre Søndrål Slettemoen). 1 3K+ næringssøkende Hovsfjorden, Hol 12.4-29.4 (Per Furuset, Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. overflygende Nymo, Hovet, Hol 20.4 (Per Furuset). 1 ind. Myrvoll, Hurum 21.4 (Jostein Bærø Engdal, Solveig Engdal). 1 ind. næringssøkende Båsheim, Sigdal 11.5 (Audun Jahren). 1 ind. Bærenga, Ringerike 24.8 (Ian Fredriksen). 2 ad overflygende Bergsvingen, Øvre Eiker 5.10 (Audun Jahren, Magne Sjøblom). 1 ind. overflygende Røsholmstranda, Nordfjorden, Ringerike 8.10 (Eirik Kristoffersen). 1 ad Gomnes, Hole 15.10 (Vegard Bunes). 3 ind. Steinberg, Nedre Eiker 19.10 (Jens Tøndel Fossum, Ole Einar Landsverk). 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker 20.10 (Jorunn Villand, Per Buertange, Ken Adelsten Jensen). 1 ind. næringssøkende Smiujordet, Gjesval, Hole 25.10 (Marius von Glahn). 1 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 25.10 (Vegard Bunes, Jorunn Villand, Jostein Bærø Engdal m.fl.). 1 ind. overflygende Vikene, Filtvet, Hurum 26.10 (Eric Francois Roualet, Per Buertange, Trude Starholm, Øyvind Hagen). 1 1K Steinsletta, Hole 13.12-14.12 (Marius von Glahn, Vegard Bunes, Øyvind Wathne Johannessen).

Arten observeres årlig i Buskerud - primært i vinterhalvåret fra oktober til april, de fleste i trekketidene vår (medio mars - medio mai) og høst (oktober). Normalt sees bare enkeltindivider eller noen få individer sammen, da ofte sammen med vanlige kråker.

Svartkråke *Corvus corone*

* alle funn (5/5 - 1/1) LRSK

2014: 1 ind. overflygende Drammenselva v/Mjøndalen, Nedre Eiker 27.5 (Morten Bergvad Schwartz).

Det foreligger kun et fåtall godkjente funn av svartkråke i Buskerud. Det gjøres flere observasjoner av mulige svartkråker, men ingen av disse er blitt godkjent av LRSK pga. mangelfulle beskrivelser, der forveksling med ung kornkråke ikke kan utelukkes. De fleste godkjente og mulige funn av svartkråker i Buskerud er gjort om våren i april-mai.

Rosenstær *Sturnus roseus*

* alle funn (4/4 - 1/1) LRSK

2014: 1 1K næringssøkende Ustaoset, Hol 12.9 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).

Meget sjelden art i Buskerud. Dette femte funnet i fylket er gjort på Ustaoset i samme område som det forrige funnet fra 21.9.2008, også det et 1K individ.

Gulirisk *Serinus serinus*

* alle funn (3/4 - 1/1) NSKF

2014: 1 hann sang/spill Midtre Sørums, Steinsletta, Hole 14.5-21.5 *(F) (*Vegard Bunes, Kendt Myrmo, Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal m.fl.).

(Kontinentale Europa, Tyrkia og Nordvest-Afrika). Sjelden og ikke årlig art i Norge. Arten ble påvist hekkende for første gang ved Haslum kirke i Bærum i 2010. Første kjente funn i Norge stammer faktisk fra Drammen i 25.7.1960 (Haftorn 1971). Øvrige funn i Buskerud: 1 hann Kongsberg (Kongsberg) 2.7.1978 og 1 hann Furua, Fiskumvannet (Øvre Eiker) 30.4.1991. Den syngende hannen på Steinsletta oppholdt seg på gården Midtre Sørums på en lokalitet som er typisk for arten - et parklignende landskap med store bartrær og løvtrær.

Gulirisk hann, Midtre Sørums 17.5.2014. Foto: Vegard Bunes

Tornirisk *Carduelis cannabina*

* hekkefunn (5), vinterfunn (0)

2014: 1 par reirbygging Jordhaugene, Linnestranda, Lier 13.4 (Jorunn Villand). 9 ind. derav 1 par reirbygging Verket, Hurum 20.4 (Eli Gates, John Apeland). 1 par reirbygging Gilhusodden, Linnestranda, Lier 11.5 (Jorunn Villand). 1 par reir m/egg Midtre Sørums, Steinsletta, Hole 21.5 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. mat til unger Lahell, Lier 18.7 (Jorunn Villand).

Fåtallig hekkefugl, men konkrete hekkefunn blir sjelden rapportert. Reiret på Midtre Sørums lå 1,5 mob. i en gran/tuja-hekk.

Bergirisk *Carduelis flavirostris*

* hekkefunn (0), vinterfunn (1)

2014: 10 ind. Oset, Golsfjellet, Gol 5.12 (Jan Olav Nybo).

Vanlig, men ikke særlig tallrik hekkefugl i fjellområdene. Sjelden vintergjest.

Brunsisik *Carduelis flammea cabaret*

* alle funn \geq 10 ind. (3)

2012: 1 1K ringmerket Finset, Hemsedal 29.7 (Vegard Finset Fjeldheim).

2014: 10 ind. næringssøkende Jensvoll, Lier 7.9 (Steinar Stueflotten). 17 ind. ringmerket Sør-Hydalen, Hemsedal 13.9 (Bent Fjeldheim). 10 ind. Linnestranda, Lier 5.10 (Jens Erik Nygård).

Arten blir observert til alle årstider, men heller sjeldent i hekketiden. Arten kan ofte være vanskelig å skille fra gråsisik i felt. F.o.m. 2014 er det bare flokker på minst 10 ind. som rapporteres.

Polarsisik *Carduelis hornemanni*

* alle funn (- 3/4) LRSK

2014: 1 ind. næringssøkende Eide, sør Skurdalen, Hol 9.1 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 1 ind. Fjerdingstadveien 171, Fjerdingstad, Øvre Eiker 26.1 *(F) (Svein Tangen). 2 ind. næringssøkende Eimå v.b, Hol 1.4-3.4 *(F) (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass).

Sjelden vintergjest i Buskerud (ultimo oktober-april). Ingen høstfunn i 2014.

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera*

* alle funn (28 - 7/15) LRSK

2014: 1 hunn næringssøkende Åssiden Elvepark, Drammen 9.2-14.2 *(F) (*Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Jostein Bærø Engdal m.fl.). 1 hunnf næringssøkende Sandfet, Limarka, Nes 12.9 *(F) (Svein M. Søggen). 1 hunnf lokkelyd, øvrige lyder Halling-Høvreslie, Gol 15.9 (Bjørn Harald Larsen). 1 hann + 2 hunnf næringssøkende Sandfet, Limarka, Nes 28.9 *(F) (Svein M. Søggen). 2 ind. Vegen nord og øst for Hovdun, Ål 19.10 *(F) (Anita Rude). 2 hunnf Sandfet V, Nes 29.10 (Anders Hals). 7 ind. (2 hann +5 hunnf) Sandfet, Limarka, Nes 23.11 *(F) (Svein M. Søggen m.fl.). 1 ad hann Nord for Nysetfjellet, Ål 6.12 *(F) (Anita Rude). 2 ind. overflygende Leinåsen, Hole 29.12 (Vegard Bunes). 1 ind. næringssøkende Åslandsetermarka, Sigdal 29.12 (Jan Olav Nybo).

Sjelden gjest i Buskerud som stort sett bare blir observert i invasjonår, slik tilfellet var i 2013. Funnet i Drammen i februar må sees i forlengelsen av denne invasjonen. Mange funn også høsten 2014 fram til nyttår. En svært god frøsetting på gran forklarer trolig den gode forekomsten i Hallingdal, bl.a. i Limarka (Nes).

Grankorsnebb *Loxia curvirostra*

* hekkefunn (1)

2014: 1 hunn m/mat til 1 nylig utflydd unge Åsa, Steinsfjorden, Ringerike 3.7 *(F) (Marius von Glahn).

Vanlig hekkefugl i sterkt varierende antall, men hekkefunn blir sjelden rapportert til LRSK. Arten hekker normalt tidlig. Funnet på Åsa må trolig stamme fra en sein hekking i området.

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

* alle funn (- 26/38)

2014: 1 hann sang/spill Askheim, Modum 15.5 (Jon Trygve Johnsen). 1 hann sang/spill Geitebakken, Modum 15.5 (Jon Trygve Johnsen). 1 hann sang/spill Berg, Modum 15.5 (Jon Trygve Johnsen). 1 hann sang/spill Melåa, Modum 15.5 (Jon Trygve Johnsen). 1 hann sang/spill Bjertnes, Modum 15.5 (Jon Trygve Johnsen). 1 hann sang/spill Dignes, Modum 15.5 (Jon Trygve Johnsen). 1 hann sang/spill Tangerud, Modum 15.5 (Jon Trygve Johnsen). Maks. 6 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.5-18.7 (Jens Magnussen, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Rune Zakariassen m.fl.). 1 ind. sang/spill Steinsletta, Hole 19.5 (Vegard Bunes). 2 ind. sang/spill Linnestranda, Lier 19.5-10.7 (Per Furuseth, Jorunn Villand, Jan-Erik Nyhuus m.fl.). 1-2 ad hann sang/spill Åsa, Steinsfjorden, Ringerike 19.5-3.6 (Marius von Glahn). 1 ind. sang/spill Hjarnesdeltaet, Kongsberg 21.5 (Bård Engelstad). 1 ind. sang/spill Stubbalden, Ringerike 23.5 (Vegard Bunes). 1 ind. Asdøl, Lier 24.5 (Vegard Bunes). 1 ad hann sang/spill Nedre Lobben, Øvre Eiker 24.5 (Jens Tøndel Fossum, Geir Fossum, Erik Fossum). 1 hann sang/spill, ikke hekking Breiehagen, Strandafjorden, Ål

25.5 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. sang/spill, ikke hekking Gol Sentrum øst, Gol 30.5 (Agnar Målsnes, Gunn Mjelde). 4 ind. TOV-E Rute 605 Lierdalen, Lier 1.6 (Rolf E. Andersen). 1 hunn mat til unger Heimtun, Darbu, Øvre Eiker 2.6 (Petter Jørgensen). 1 ind. sang/spill Vermefoss, Rotneim, Gol 8.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 ind. sang/spill Haugeplassen vei Vermefoss til Trillhus, Gol 8.6 (Arild Gautepllass, Hege Kvarstein Gautepllass). 1 ind. sang/spill Sjøstad, Lier 8.6 (Jorunn Villand). 1 ind. sang/spill Muggerud, Nordfjorden, Ringerike 9.6 (Vegard Bunes, Øivind Wathne Johannessen). 1 ind. sang/spill Sylling, Lier 14.6 (Jorunn Villand). 1 hann sang/spill Hals, Øvre Eiker 15.6 (Anders Hals). 1 hann Bukkestølen, Bergsjøen, Ål 10.7 (Carl-Ludvig Thorsen). 1 ind. Rudshaugen 38, Hole 31.7 (Vegard Bunes). 3 1K ringmerket Hals, Øvre Eiker 14.8-23.8 (Anders Hals).

Fåtallig hekkefugl i Buskerud. Mange funn på nye lokaliteter i 2014. F.o.m. 2014 rapporteres alle funn av arten i tråd med regler fra NFKF. Gjennomsnittlig ankomstdato: 19.5. ± 6 dager (34 år). En 2K hann med oransjefarget hode og strupe ble observert på Fiskumvannet i månedsskiftet mai/juni. Dette er ifølge litteraturen en nokså sjelden fargevariant hos rosenfink.

Rosenfink 2K variant, Fiskumvannet 2.6.2014.
Foto: Melvin Åsum

Kjernebiter *Coccothraustes coccothraustes*
* hekkefunn (2)

2014: 2 ad mat til 1 pull/nylig utflydd Vikersund, Modum 8.6 (Eirik Kristoffersen). 1 par mat til en stor unge Vikersund, Modum 30.6 (Eirik Kristoffersen). 3 1K pull/nylig utflydd Langseth, Sætre, Hurum 27.7 (Jostein Bærø Engdal). 7 ind. pull/nylig utflydd Langseth, Sætre, Hurum 31.7 (Jostein Bærø Engdal).

Fåtallig hekkefugl i Buskerud med en bestand i vekst. Arten er meget vanskelig å påvise hekkende, ikke minst med reirfunn. Hekkefunn blir oftest påvist ved ad som mater utflydde unger.

Ikke godkjente funn

Stork *Ciconia ciconia* **NSKF**
2014: Øvre Eiker 25.7.

Skogdue *Columba oenas* **LRSK**
funn i øvre deler av fylket
2014: Gol 26.7.

Skogdue *Columba oenas* **LRSK**
funn i øvre deler av fylket
2014: Hol 27.9.

Pilfink x gråspurv *Passer montanus x domesticus* **LRSK**
2014: Hol 14.1.

Funn som inntil videre er plassert i kategorien «avventes»

Ingen

Rettelser til LRSK-rapport 2012

NSKF har i 2015 revurdert alle norske funn av rødfotand *Anas rubripes*. Rødfotand-hannen som har hatt tilhold i Tønsberg og Nøtterøy i perioden 2003-2014 (ringmerket i 2008), og som ble observert på Sætre i Hurum 21-29.9.2012, regnes ikke lenger som en renrasert rødfotand, men som en hybrid mellom stokkand og rødfotand.

Referanser

- Breiehagen, T, og Furuseth, P. 2015. Horndykker i Buskerud 2014. Buskskvetten 31 (<http://www.nofbuskerud.net/buskskvetten.html>), 12 s.
- Furuseth, L.E. og Furuseth, P. 2015. Jaktfalk i Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeidet i 2014. Buskskvetten 31 (<http://www.nofbuskerud.net/buskskvetten.html>), 17 s.
- Gunnarsen, T. 2015. Vandrefalk i Buskerud 2014. Buskskvetten 31 (<http://www.nofbuskerud.net/buskskvetten.html>), 17 s.
- Haftorn, S. 1971. Norges Fugler. Universitetsforlaget, 862 s.
- Jelstad, T.E. 2014. Kongeørn i Buskerud 2012-2014. Buskskvetten 30 (<http://www.nofbuskerud.net/buskskvetten.html>), 18 s.
- Larsen, B.H., Ree, V., Myrmo, K., Brandt, M. og Hals, J.L. 2015. Overvåking av hekkende vannfugl i Steinsfjorden, Tyrifjorden, Bergsjø, Solbergtjern og Væleren i perioden 2009-2014. Fugler og natur i Buskerud, rapport nr.1 – 2015. Årgang 22. 53 s.
- Stueflotten, S. 2014. Duer i Buskerud. Buskskvetten 30 (<http://www.nofbuskerud.net/buskskvetten.html>), 6 s.
- Stueflotten, S. 2014. LRSK årsrapport 2013. Buskskvetten 30 (<http://www.nofbuskerud.net/buskskvetten.html>), 31 s

LRSKs innrapporteringsliste

Koder:

Krever beskrivelse:

X	Observasjoner skal rapporteres til LRSK med utførlig beskrivelse. NSKF bak koden indikerer at NSKF skal godkjenne funnet.
---	---

I tillegg kommer alle arter som ikke tidligere er registrert i Buskerud og/eller Norge. Dette gjelder også vinterfunn av flere trekkfuglarter. Bare fotodokumenterte hybrider blir innlemmet i årsrapporten.

Beskrivelse ikke nødvendig:

x	Observasjoner skal rapporteres til LRSK
H	Hekkefunn skal rapporteres til LRSK.
S	Sommerfunn skal rapporteres til LRSK.
V	Vinterfunn skal rapporteres til LRSK.
I	Innlandsfunn skal rapporteres til LRSK.
N	Funn fra nedre deler av Buskerud skal rapporteres til LRSK.
Ø	Funn fra øvre deler av Buskerud skal rapporteres til LRSK
≥ n	Flokker på ≥ n individer skal rapporteres til LRSK

Versjon 2015, gyldig fra 01.01.2015

X	Dvergsvane	X NSKF	Bronseibis	H	Hettemåke	x	Sivsanger
SH	Sangsvane	X NSKF	Skjestork	X	Svartehavsmåke	X	Busksanger
X	Svartsvane	H	Vepsevåk	H	Fiskemåke	x	Myrsanger
x	Sædgås	X	Svartglente	V	Sildemåke	X NSKF	Trostesanger
V, ≥1000	Kortnebbgås	X	Glente	X	Grønlandsmåke	X	Hauksanger
x	Tundragås	X NSKF	Båndhavørn	X	Polarmåke	V	Munk
x	Stripegås	x	Havørn	X NSKF	Dvergeterne	X NSKF	Østsanger
x	Snøgås	x	Sivhauk	X NSKF	Rovterne	X NSKF	Fuglekongesanger
VH	Hvitkinngås	x	Myrhauk	X	Svarterne	X	Gulbrynsanger
x	Ringgås	X	Steppehauk	X	Splitterne	V	Gransanger
X NSKF	Niland	X NSKF	Enghauk	XØ/H	Makrellterne	X	<i>Sibirgransanger</i>
X NSKF	Rustand	H	Hønsenhauk	XN/H	Rødnebbterne	X NSKF	Rødtoppfuglekonge
V	Gravand	V	Musvåk	I	Lomvi	X	Dvergfluesnapper
x	Knoppand	V	Fjellvåk	X	Polarlomvi	X NSKF	Halsbåndfluesnapper
X	Brudeand	N	Kongeørn	I	Alke	X	Skjeggmeis
x	Mandarinand	X NSKF	Steppeørn	x	Teist	XØ	Løvmeis
H	Brunnakke	H	Fiskeørn	I	Alkekonge	X	Lappmeis
X NSKF	Amerikablesand	V	Tårnfalk	x	Lunde	X	Pirol
x	Snadderand	X NSKF	Aftenfalk	X NSKF	Steppehøne	X NSKF	Rødhalevarsler
X	Amerikakrikkand	V	Dvergfalk	VH/XØ	Skogdue	H	Tornskate
X NSKF	Rødfotand	x	Lerkefalk	≥ 5	Tyrkerdue	x	Varsler
x	Stjertand	x	Jaktfalk	X	Turteldue	N	Lavskrike
x	Knekkand	V	Vandrefalk	X	Hubro	H	Nøttekråke
X NSKF	Blåvingeand	x	Vannrikse	X	Snøugle	X	<i>Sibirnøttekråke</i>
x	Skjeand	x	Myrrikse	x	Haukugle	x	Kornkråke
X NSKF	Rødhodeand	x	Åkerrikse	X	Slagugle	X	Svartkråke
x	Taffeland	H	Sivhøne	X	Lappugle	X	Rosenstær
VH	Bergand	VH	Trane	VH	Hornugle	X NSKF	Gulirisk
I	Ærfugl	X	Avosett	VH	Jordugle	H	Stillits
x	Havelle	V	Tjeld	x	Nattravn	VH	Tornirisk
VH	Svartand	x	Tundralo	x	Isfugl	VH	Bergirisk
VH	Sjøorre	VH	Vipe	X NSKF	Bieter	H, ≥ 10	Brunsisik
x	Lappfiskand	H	Dverglo	X NSKF	Blåråke	X	Polarsisik
X NSKF	Stivhaleand	x	Boltit	x	Hærfugl	X	Båndkorsnebb
x	Vaktel	H	Småspove	H	Gråspett	H	Grankorsnebb
X NSKF	Rødhøne	H	Storspove	X	Hvitryggspett	H	Furukorsnebb
X NSKF	Berghøne	X	Svarthalespove	H	Dvergspett	x	Rosenfink
X	Rapphøne	X	Lappspove	X NSKF	Dverglerke	x	Konglebit
X NSKF	Gullfasan	x	Steinvender	X NSKF	Topplerke	H	Kjernebiter
VH	Smålom	x	Polarsnipe	X	Trelerke	V	Lappspurv
VH	Storlom	VH	Brushane	V	Sanglerke	X	Hortulan
X	Islom	X	Fjellmyrløper	x	Fjellerke	X	Vierspurv
X	Gulnebbblom	X	Tundrasnipe	V	Heiplerke	X	Dvergspurv
x	Dvergdykker	x	Temmincksnipe	X	Lappiplerke	V	Sivspurv
VH	Toppdykker	x	Sandløper	x	Skjærpiplerke	X NSKF	Svarthodespurv
X	Gråstrupedykker	V	Myrsnipe	X	<i>Sørlig gulerle</i>	X NSKF	Lazulispurv
x	Horndykker	x	Fjæreplytt	X	<i>Engelsk gulerle</i>	X	Hybrider (fotodok.)
X NSKF	Svarthalsdykker	x	Dvergsnipe	V	Vinterle		
X NSKF	Svartbrynalbatross	x	Svømmesnipe	V	Linerle		
X NSKF	Gråhodealbatross	X	Polarsvømmesnipe	X	<i>Svartryggerle</i>		
x	Havhest	x	Sotsnipe	V	Jernspurv		
X	Grålire	X	Kvartbekkasin	H	Nattergal		
X	Havlire	V	Rugde	X NSKF	Sørnattergal		
X	Stormsvale	x	Dobbeltbekkasin	X	Svartrødstjert		
x	Havsule	X	Polarjo	X	Svartstrupe		
H	Storskarv	X	Tyvjo	X NSKF	Svartstrupesteinskvett		
X	Toppskarv	X	Fjelljo	V	Ringtrost		
X NSKF	Rørdrum	X	Storjo	V	Måltrost		
X	Egretthege	X	Dvergmåke	V	Duetrost		
H	Gråhege	X	Sabinemåke	x	Gresshoppesanger		
X NSKF	Stork	x	Krykkje	X	Elvesanger		

Fugler i Øvre Eiker

2014

En meget sjelden art - og ny for Øvre Eiker og Buskerud - en Svartstrupesteinskvett *Oenanthe pleschanka* oppdaget ved Sem av Steinar Stueflotten 16.11.2014. Foto: Vegard Bunes.

Feltutvalget i NOF, Øvre Eiker v/Anders Hals og Steinar Stueflotten

Utgiver: Norsk Ornitologisk Forening, Øvre Eiker lokallag,
Postboks 31,
3301 Hokksund.
<http://nofeiker.blogspot.no/>

Feltutvalget: Anders Hals
a-hals@online.no
Tlf. 97 06 23 42

Steinar Stueflotten
sstuef@broadpark.no
Tlf. 91 33 41 23

Tabellarisk oversikt:

Art	Snitt 2009 2013	Antall obs. 2014	Første og siste obs. 2014	Kommentar
Knoppsvane <i>Cygnus olor</i>	145	151	07.01-13.12	
Sangsvane <i>Cygnus cygnus</i>	70	149	11.01-15.12	Økning jf. seinere år
Sædgås <i>Anser fabalis</i>	0,2	5	01.05-05.10	Sist sett 26.9.2010
Kortnebbgås <i>A. brachyrhynchus</i>	28	38	29.03-22.11	
Grågås <i>Anser anser</i>	80	160	25.02-10.12	Markert økning seinere år
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	72	116	24.02-03.12	
Grågås x kanadagås	-	10	27.08-22.11	Ny hybrid for Øvre Eiker
Hvitkinngås <i>Branta leucopsis</i>	4	4	19.04-10.09	
Gravand <i>Tadorna tadorna</i>	0,2	1	13.04	Sist sett 1.5.2009
Brunnakke <i>Anas penelope</i>	42	64	22.03-22.11	
Krikkand <i>Anas crecca</i>	69	72	15.03-02.11	
Stokkand <i>Anas platyrhyncho</i>	171	173	07.01-13.12	
Stjertand <i>Anas acuta</i>	3	3	01.05-10.07	
Knekkand <i>Anas querquedula</i>	3	12	07.05-20.05	Flere obs, stabilt antall funn
Skjeand <i>Anas clypeata</i>	6	8	19.10-25.10	
Taffeland <i>Aythya ferina</i>	2	1	12.10	
Toppand <i>Aythya fuligula</i>	78	103	11.01-13.12	
Bergand <i>Aythya marila</i>	3	19	19.10-11.11	Økning jf. seinere år
Havelle <i>Clangula hyemalis</i>	1	4	12.10-17.11	Flere enn normalt
Svartand <i>Melanitta nigra</i>	6	30	09.05-13.12	Økning jf. seinere år
Kvinand <i>Bucephala clangula</i>	156	165	07.01-13.12	
Lappfiskand <i>Mergus albellus</i>	0,4	2	10.04-05.10	
Siland <i>Mergus serrator</i>	27	24	01.05-13.10	
Laksand <i>Mergus merganser</i>	49	38	07.01-07.12	
Jerpe <i>Bonasa bonasia</i>	14	18	30.01-21.12	
Orrfugl <i>Tetrao tetrix</i>	18	14	17.04-19.12	
Storfugl <i>Tetrao urogallus</i>	13	7	18.05-21.12	Nedgang jf. seinere år
Vaktel <i>Coturnix coturnix</i>	7	31	25.05-24.08	Godt år, markert økning
Storlom <i>Gavia arctica</i>	13	13	06.04-20.10	
Islom <i>Gavia immer</i>	0,2	1	04.05	Sist sett 8.5.2009
Dvergdykker <i>Tachyb. ruficollis</i>	11	19	11.01-10.12	
Horndykker <i>Podiceps auritus</i>	5	1	31.12	Nedgang to siste år
Toppdykker <i>Podiceps cristatus</i>	83	144	15.03-29.11	Økning jf. tidligere år
Gråstrupedykker <i>P. grisegena</i>	0,2	2	19.10-25.10	Sist sett 3.10.2010
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	33	72	01.03-13.12	Økning jf. seinere år
Gråhegre <i>Ardea cinerea</i>	46	76	17.03-13.12	Økning jf. seinere år
Vepsevåk <i>Pernis apivorus</i>	5	1	17.07	Nedgang to siste år
Havørn <i>Haliaeetus albicilla</i>	2	3	23.01-13.10	
Sivhauk <i>Circus aeruginosus</i>	20	25	21.04-31.08	
Myrhauk <i>Circus cyaneus</i>	4	5	06.09-28.09	
Hønehauk <i>Accipiter gentilis</i>	27	22	07.01-28.12	
Spurvehauk <i>Accipiter nisus</i>	46	33	22.02-28.12	
Musvåk <i>Buteo buteo</i>	87	63	09.03-26.10	Litt nedgang jf. seinere år
Kongeørn <i>Aquila chrysaetos</i>	4	4	10.01-21.12	
Fiskeørn <i>Pandion haliaetus</i>	18	13	26.04-05.09	Litt nedgang jf. seinere år

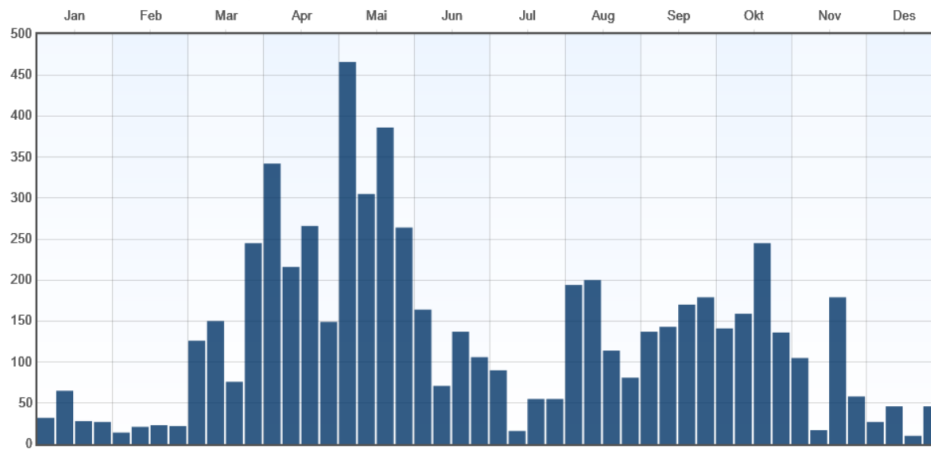
Art	Snitt 2009 2013	Antall obs. 2014	Første og siste obs. 2014	Kommentar
Tårnfalk <i>Falco tinnunculus</i>	23	9	31.03-13.09	Nedgang jf. seinere år
Dvergfalk <i>Falco columbarius</i>	18	12	09.04-12.10	Litt nedgang jf. seinere år
Lerkefalk <i>Falco subbuteo</i>	16	20	09.05-21.09	
Vandrefalk <i>Falco peregrinus</i>	28	17	17.02-29.11	Nedgang to siste år
Åkerrikse <i>Crex crex</i>	4	5	26.05-26.07	
Sivhøne <i>Gallinula chloropus</i>	3	13	26.04-08.11	Markert økning jf. seinere år
Sothøne <i>Fulica atra</i>	93	112	08.03-13.12	
Trane <i>Grus grus</i>	57	70	13.03-11.09	Tidligste registrerte ankomst
Tjeld <i>Haemantopus ostralegus</i>	1	1	15.06	
Dverglo <i>Charadrius dubius</i>	3	7	22.04-10.08	Økning jf. to siste år
Sandlo <i>Charadrius hiaticula</i>	3	1	22.04-03.08	Stabilt tre siste år
Heilo <i>Pluvialis apricaria</i>	12	10	26.04-30.08	
Vipe <i>Vanellus vanellus</i>	98	79	28.02-30.11	Litt nedgang to siste år. Tidlig ankomst i 2014
Polarsnipe <i>Calidris canutus</i>	0,6	1	10.05	Sist sett 27-28.8.2010
Dvergsnipe <i>Calidris minuta</i>	-	1	30.08	Sist sett 23.5.2001
Temmincksnipe <i>C. temminckii</i>	-	1	04.05	Sist sett 23.5.2008
Myrsnipe <i>Calidris alpina</i>	3	7	08.07-12.10	Økning jf. seinere år
Brushane <i>Philomachus pugnax</i>	3	3	14.06-08.09	
Kvartbekkasin <i>L. minimus</i>	0,2	5	19.10-29.10	Økning to siste år
Enkeltbekkasin <i>Gall. gallinago</i>	63	81	01.04-22.11	Økning jf. seinere år
Rugde <i>Scolopax rusticola</i>	14	25	18.04-23.10	Økning jf. seinere år, flere vinterfunn
Småspove <i>Numenius phaeopus</i>	4	4	26.04-01.08	
Storspove <i>Numenius arquata</i>	12	4	29.03-12.08	Nedgang jf. seinere år
Rødstilk <i>Tringa totanus</i>	8	7	26.04-16.08	
Gluttsnipe <i>Tringa nebularia</i>	21	17	01.05-24.08	
Skogsnipe <i>Tringa ochropus</i>	43	23	12.04-09.08	Nedgang jf. seinere år
Grønnstilk <i>Tringa glareola</i>	29	27	26.04-16.08	
Strandsnipe <i>Actitis hypoleucos</i>	26	20	03.05-10.08	
Hetemåke <i>Larus ridibundus</i>	12	4	29.03-25.05	Nedgang jf. seinere år
Fiskemåke <i>Larus canus</i>	61	49	01.03-07.12	
Sildemåke <i>Larus fuscus</i>	14	14	10.04-12.08	
Gråmåke <i>Larus argentatus</i>	45	56	07.01-22.11	Litt økning jf. seinere år
Svartbak <i>Larus marinus</i>	6	11	01.03-29.07	Økning to siste år
Makrellterne <i>Sterna hirundo</i>	1	2	25.05-30.08	
Rødnebbterne <i>S. paradisaea</i>	1	5	30.08-28.09	Økning, sist sett mai 2010
Bydue <i>Columba livia</i>	28	22	11.01-22.11	
Skogdue <i>Columba oenas</i>	9	7	06.03-11.07	Tidligste registrerte ankomst
Ringdue <i>Columba palumbus</i>	160	133	28.02-21.10	Litt nedgang jf. seinere år. Tidlig ankomst i 2014
Tyrkerdue <i>Streptopelia decaocto</i>	5	18	16.03-08.11	Markert økning jf. seinere år
Gjøk <i>Cuculus canorus</i>	15	6	10.05-09.06	Markert nedgang to siste år
Haukugle <i>Surnia ulula</i>	4	1	18.10	Nedgang jf. to siste år
Spurveugle <i>Glauc. passerinum</i>	4	3	30.09-14.10	
Kattugle <i>Strix aluco</i>	13	9	09.03-18.11	
Hornugle <i>Asio otus</i>	6	2	06.06-16.06	Få observasjoner tre siste år
Jordugle <i>Asio flammeus</i>	2	1	15.03	

Art	Snitt 2009 2013	Antall obs. 2014	Første og siste obs. 2014	Kommentar
Hubro <i>Bubo bubo</i>	2	1	17.11	
Nattravn <i>Caprimulgus europaeus</i>	6	7	25.05-30.05	
Tårnseiler <i>Apus apus</i>	63	64	10.05-24.08	
Vendehals <i>Jynx torquilla</i>	9	19	26.04-14.08	Økning seinere år
Gråspett <i>Picus canus</i>	18	5	02.02-02.11	Nedgang jf. seinere år
Grønnspekk <i>Picus viridis</i>	16	17	07.03-17.11	
Svartspett <i>Dryocopus martius</i>	27	24	08.03-22.12	
Flaggspett <i>Dendrocopos major</i>	88	49	06.01-15.12	Nedgang seinere år
Dvergspett <i>Dendrocopos minor</i>	4	4	11.01-20.09	
Tretåspett <i>Picoides tridactylus</i>	5	2	15.06-27.08	Nedgang jf. seinere år
Sanglerke <i>Alauda arvensis</i>	94	111	08.03-20.10	Litt økning jf. to siste år
Sandsvale <i>Riparia riparia</i>	22	15	26.04-02.08	Litt nedgang jf. seinere år
Låvesvale <i>Hirundo rustica</i>	87	101	26.04-03.10	
Taksvale <i>Delichon urbicum</i>	29	31	01.05-20.09	
Trepiplerke <i>Anthus trivialis</i>	23	16	28.04-15.09	Litt nedgang i seinere år
Heiplierke <i>Anthus pratensis</i>	41	72	19.03-16.11	Markert økning jf. seinere år. Tidlig ankomst i 2014
Gulerle <i>Motacilla flava</i>	13	20	02.05-11.08	Markert økning jf. seinere år
Vintererle <i>Motacilla cinerea</i>	5	6	28.03-16.11	
Linerle <i>Motacilla alba</i>	128	127	29.03-20.10	
Sidensvans <i>Bombycilla garrulus</i>	16	7	01.01-05.11	Markert nedgang jf. seinere år
Fossekall <i>Cinclus cinclus</i>	14	11	07.01-26.12	
Gjerdsmett <i>Trog. troglodytes</i>	20	38	21.04-21.12	Markert økning jf. seinere år
Jernspurv <i>Prunella modularis</i>	31	43	27.03-27.09	Tidlig ankomst i 2014
Rødstrupe <i>Erithacus rubecula</i>	111	117	12.01-25.12	
Nattergal <i>Luscinia luscinia</i>	9	15	23.05-13.06	Økning jf. to siste år
Blåstrupe <i>Luscinia svecica</i>	2	2	23.08-28.08	
Rødstjert <i>Phoenic. phoenicurus</i>	6	5	09.05-02.09	
Buskskvett <i>Saxicola rubetra</i>	47	64	26.04-20.09	Litt økning to siste år. Tidlig ankomst i 2014
Svartstrupe <i>Saxicola torquatus</i>	-	9	19.10-21.10	Sist sett 25.3.2005. Første høstfunn
Steinskvett <i>Oenanthe oenanthe</i>	25	28	01.05-16.09	Litt økning jf. seinere år
Svartstrupesteinskvett <i>Oenanthe pleschanka</i>	-	1	16.11	Meget sjelden. Ny art for Øvre Eiker og Buskerud
Ringtrost <i>Turdus torquatus</i>	5	2	18.04-16.10	
Svarttrost <i>Turdus merula</i>	137	104	01.01-25.12	
Gråtrost <i>Turdus pilaris</i>	152	140	11.01-31.12	
Måltrost <i>Turdus philomelos</i>	61	57	01.04-21.10	
Rødvingetrost <i>Turdus iliacus</i>	70	76	29.03-02.11	
Duetrost <i>Turdus viscivorus</i>	16	15	02.04-21.09	
Gresshoppesanger <i>Loc. naevia</i>	3	20	16.05-08.06	1 funn mange observasjoner
Sivsanger <i>Acro. schoenobaenus</i>	2	6	26.05-02.07	Økning to siste år
Busksanger <i>Acro. dumetorum</i>	0,2	20	06.06-21.06	3 funn, markert økning, sist observert 7.-11.6.2011
Myrsanger <i>Acro. palustris</i>	28	53	23.05-23.08	Mange observasjoner i 2014
Rørsanger <i>Acroceph. scirpaceus</i>	26	22	18.05-29.07	
Gulsanger <i>Hippolais icterina</i>	21	20	17.05-14.08	

Art	Snitt 2009 2013	Antall obs. 2014	Første og siste obs. 2014	Kommentar
Munk <i>Sylvia atricapilla</i>	54	55	26.04-24.10	
Hagesanger <i>Sylvia borin</i>	34	42	08.05-07.09	
Møller <i>Sylvia curruca</i>	7	16	03.05-14.08	Økning jf. seinere år
Tornsanger <i>Sylvia communis</i>	34	41	10.05-24.08	
Gransanger <i>Phyllos. collybita</i>	52	58	07.04-31.10	
Løvsanger <i>Phylloscopus trochilus</i>	93	81	26.04-24.09	Litt nedgang to siste år
Fuglekonge <i>Regulus regulus</i>	12	13	09.03-07.12	
Gråfluesnapper <i>Musc. striata</i>	19	12	09.05-15.07	Nedgang jf. to foregående år
Svarthvit fl.snp. <i>Fic.hypoleuca</i>	34	14	28.04-04.07	Nedgang to siste år
Skjeggmeis <i>Panurus biarmicus</i>	-	5	24.10-17.11	Sist sett oktober 2000
Stjertmeis <i>Aegithalos caudatus</i>	4	11	08.11-19.12	Økning jf. to siste år
Løvmeis <i>Poecile palustris</i>	7	2	15.03-24.10	Markert nedgang i 2014
Granmeis <i>Poecile montanus</i>	38	31	21.01-25.12	
Toppmeis <i>Lophophan. cristatus</i>	25	12	22.01-02.11	Nedgang jf. seinere år
Svartmeis <i>Periparus ater</i>	33	15	01.01-01.12	Markert nedgang i 2014
Blåmeis <i>Cyanistes caeruleus</i>	174	120	01.01-29.12	Litt nedgang i seinere år
Kjøttmeis <i>Parus major</i>	184	119	01.01-29.12	Nedgang i 2014, neg. trend
Spettmeis <i>Sitta europaea</i>	64	31	21.01-29.12	Stabilt siste tre år
Trekryper <i>Certhia familiaris</i>	11	13	12.01-29.11	
Tornskate <i>Lanius collurio</i>	13	4	02.08-20.08	Nedgang i 2014
Varsler <i>Lanius excubitor</i>	18	20	11.01-11.12	
Nøtteskrike <i>Garrulus glandarius</i>	73	38	11.01-29.12	Nedgang i 2014
Skjære <i>Pica pica</i>	185	122	07.01-27.12	Stabilt tre siste år
Nøttekråke <i>Nucif. caryocatactes</i>	8	8	29.03-29.12	
Kaie <i>Corvus monedula</i>	65	46	07.01-28.12	Litt nedgang i 2014
Kornkråke <i>Corvus frugilegus</i>	7	4	15.01-20.10	Nedgang i 2014
Kråke <i>Corvus cornix</i>	210	125	07.01-31.12	Nedgang i seinere år
Ravn <i>Corvus corax</i>	66	55	01.01-26.12	Nedgang i seinere år
Stær <i>Sturnus vulgaris</i>	77	62	24.02-16.11	Litt nedgang i seinere år. Tidlig ankomst i 2014
Gråspurv <i>Passer domesticus</i>	29	15	11.01-24.10	Litt nedgang i seinere år
Pilfink <i>Passer montanus</i>	119	60	11.01-27.12	Nedgang i seinere år
Bokfink <i>Fringilla coelebs</i>	191	151	11.01-25.12	Tidlig ankomst i 2014
Bjørkefink <i>Fringilla montifringilla</i>	49	43	15.03-09.12	
Grønnefink <i>Carduelis chloris</i>	158	90	11.01-25.12	Nedgang i seinere år
Stillits <i>Carduelis carduelis</i>	62	64	07.01-25.12	
Grønnsisik <i>Carduelis spinus</i>	94	72	13.01-13.12	
Tornirisk <i>Carduelis cannabina</i>	18	10	30.03-27.09	Litt nedgang i 2014
Bergirisk <i>Carduelis flavirostris</i>	9	5	31.03-21.04	Nedgang i 2014
Gråsisik <i>Carduelis flammea</i>	42	38	07.01-26.12	
Brunsisik <i>Carduelis f. cabaret</i>	6	7	26.01-07.11	
Polarsisik <i>Carduelis hornemanni</i>	-	1	26.01	Sist sett 28.12.2005
Grankorsnebb <i>Loxia curvirostra</i>	14	7	21.04-21.12	Stabilt lavt siste tre år
Furukorsnebb <i>L. pytyopsittacus</i>	2	3	17.05-09.11	
Rosenfink <i>Carpod. erythrinus</i>	33	60	17.05-23.08	Signifikant økning seinere år
Dompap <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	117	49	01.01-31.12	Nedgang i seinere år
Kjernebiter <i>Cocc. coccothraustes</i>	29	35	26.01-25.12	Økning i 2014
Lappspurv <i>Calcarius lapponicus</i>	0,6	1	10.05	

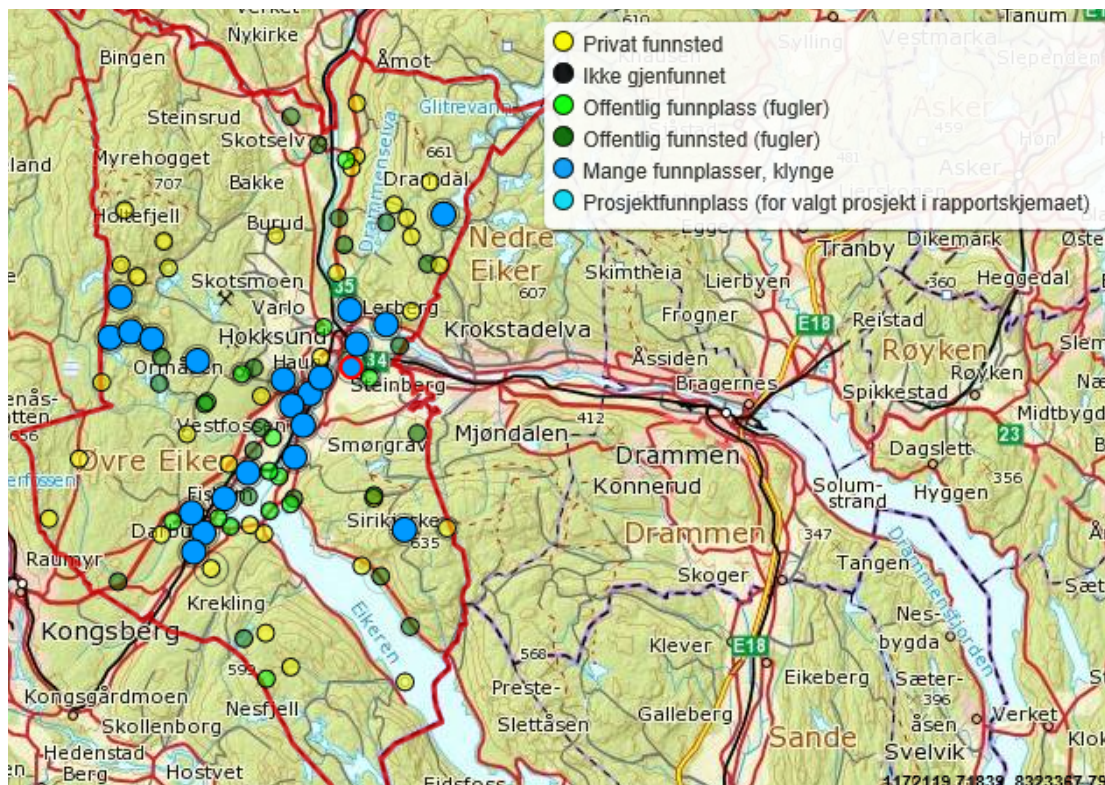
Art	Snitt 2009-2013	Antall obs. 2014	Første og siste obs. 2014	Kommentar
Snøspurv <i>Plectrophenax nivalis</i>	3	4	08.03-24.03	Økning i 2014
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	167	122	01.01-07.12	Nedgang i seinere år
Sivspurv <i>Emberiza schoeniclus</i>	82	104	25.03-24.10	Økning i 2014

Sammendrag av observerte arter i 2014 med kommentarer:

Figuren viser antallet observasjoner på Artsobservasjoner i Øvre Eiker i 2014.

Til sammen 6304 observasjoner av 182 arter og 95 personer, 2013: 5440/162/82, 2012: 5890/175/70, 2011: 7430/174/67, 2010: 7901/173/56 og i 2009: 5640/179/61. I tillegg kommer en del tårnboknotater m.m.

Kartet viser lokaliteter med fugleobservasjoner i Øvre Eiker i 2014.

Forkortelser:

ptN, V, S, Ø	= På trekk/tur mot nord, vest, sør eller øst
Nf, Øf, Vf, Sf	= Nord, øst, vest eller sør for ...
Ad.	= Utfarget/voksen fugl (i 2. eller 3. kalenderår eller eldre (2K, 3K, 3K+ osv.))
Juv.	= Ungfugl (unge i ungfugldrakt/ første kalenderår (1K))
Pullus/pulli	= Reirunge/reirunger
hunnf	= hunnfarget

Knoppsvane *Cygnus olor* (96-197-157-137-137) **151 obs.** **07.01-13.12**

Observert jevnlig gjennom året Fiskumvannet, Vestfosselva og Drammenselva. Store antall i Fiskumvannet ultimo oktober – primo desember, maks: 52 ind. Fiskumvannet 31.10.2014 (Marius von Glahn) og 57 ind. Fiskumvannet 7.12.2014 (Melvin Åsum). 1 par hekket i Fiskumvannet.

Sangsvane *Cygnus cygnus* (67-95-62-63-61) **149 obs.** **11.01-15.12**

Fåtallig overvintrende januar-mars, maks 69 ind. Måsnesmyra, Fiskumvannet 8.3 2014 (Steinar Stueflotten). 1 par sett jevnlig Fiskumvannet i april-mai. Parring observert 28.4.2014 (Anders Hals) og ad observert rugende ytterst på Hegstadmyra fra 10.5.2014 (Anders Hals, Steinar Stueflotten mfl.). Vellykket hekking konstatert 31.5.2014 da par med 3 pull ble sett utenfor reirområdet (Steinar Stueflotten, Jens Erik Nygård). Dette er første kjente hekkefunn på Fiskumvannet! Alle ungene vokste opp til flygedyktig alder og ble sett på vannet til langt ut i oktober. 10-20 ind. sett jevnlig på Fiskumvannet fra november til medio desember, maks. 44 ind. Fiskumvannet 17.11 2014 (Eli Gates, John Apeland).

Sangsvane med ganske nyklekte unger Fiskumvannet 31.05.2014. Dette er første hekkefunn av sangsvane i Fiskumvannet. Foto: Steinar Stueflotten.

Sædgås *Anser fabalis* (0-1-0-0-0) **5 obs.** **01.05-05.10**

1 ind. Fiskumvannet 1.5-3.5 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 13.9-5.10 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen).

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus* (19-23-34-32-31) **38 obs.** **29.03-22.11**

Vårtrekket startet 29.3.2014 med 1500 ind. ptN Hals 29.3 2014 (Anders Hals). 2000 ind. ptN Fiskumvannet 29.3 2014 (Steinar Stueflotten). Kun få flokker og mindre antall ptN utover i april. Siste observasjon på vårtrekket: 145 ind. ptN Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 1.5-3.5 2014 (Steinar Stueflotten). Høsttrekket startet 16.9.2014 med 60 ind. ptS Hals 16.9 2014 (Anders Hals). 405 ind. rastet på Fiskumvannet 20.9

2014 (Steinar Stueflotten). Totalt passerte det ca. 800 ind. ptS over Øvre Eiker i september. 5 ind. ble sett i området Bergsvingen og Fiskumvannet 5.10 og 12.10 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom, Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 13.10 2014 (Eirik Kristoffersen, Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen) og 19.10 2014 (Steinar Stueflotten). 4 ind. Sem-Bergsvingen 16.11-22.11 2014 (Vegard Bunes, Steinar Stueflotten mfl.).

Grågås Anser anser (34-65-89-101-101) **160 obs.** **25.02-10.12**
Observert jevnlig i perioden 25.2-10.12 2014. Første observasjon: 5 ind. Langebru, Hokksund 25.2 2014 (Christoffer Mikalsen). Største antall på våren: 64 ad + 15 pull/nylig utflydd Bomenga, Hokksund 18.5 2014 (Steinar Stueflotten). Flere par hekket i kommunen, første observerte kull: 6 pull Fiskumvannet 4.5 2014 (Steinar Stueflotten). Store flokker med ad og juv observert utover høsten i august-oktober, maks. 400 ind. rastende Fiskumvannet 5.9 2014 (Magne Sjøblom), 400 ind. rastende Fiskumvannet 28.9 2014 (Olav Sätvedt, Steinar Stueflotten). 370 ind. Fiskumvannet 12.10 2014 (Steinar Stueflotten). Antallet avtok utover i oktober til 200 ind. Hegstad beitemark, Fiskumvannet 25.10 2014 (Vegard Bunes, Jon Ludvig Hals, Kendt Myrmo). Etter det ble det bare sett et fåtall individer på Fiskumvannet utover i november. Siste observasjon: 4 ind. Råen, Fiskumvannet 10.12 2014 (Anders Hals).

Kanadagås Branta canadensis (50-99-87-79-44) **116 obs.** **24.02-03.12**
Observert jevnlig i perioden 24.2-3.12 2014, flest observasjoner på Fiskumvannet. Første observasjon: 6 ind. Fiskumvannet 8.3 2014 (Steinar Stueflotten). Største antall om våren: 33 ind. Fiskumvannet 5.4 2014 (Steinar Stueflotten). Fra ultimo august til primo desember jevnlig 30-40 ind. på Fiskumvannet, høyeste antall: 100 ind. rastende Fiskumvannet 5.9 2014 (Magne Sjøblom). Bare ett påvist hekkefunn i 2014: 2 ind. rugende Kolbergtjernet, Kolbergtjernmyra NR 10.5 2014 (Anders Hals).

Grågås x kanadagås Anser anser X branta canadensis **10 obs.** **27.08-22.11**
1 ind. Fiskumvannet 27.8 2014 (*Melvin Åsum). 1 ind. Fiskumvannet 13.10-22.11 (Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen, Steinar Stueflotten mfl.). En halvtime før observasjonen på Fiskumvannet 13.10 2014 ble den antatt samme hybrid sett på Spæren (Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen). Dette er første observasjon av denne gåsehybriden på Fiskumvannet og i Øvre Eiker.

Hvitkinngås Branta leucopsis (2-7-1-11-1) **4 obs.** **19.04-10.09**
1 ind. Fiskumvannet 19.4 2014 (Eirik Kristoffersen). 2 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Steinar Stueflotten, Marius von Glahn). 1 ind. Fiskumvannet 10.9 2014 (Eirik Kristoffersen).

Gravand Tadorna tadorna (1-0-0-0-0) **1 obs.**
3 ind. overflygende Fiskumvannet 13.4 2014 (Melvin Åsum).

Brunnakke Anas penelope (26-59-48-51-27) **64 obs.** **22.03-22.11**
Observert jevnlig på Fiskumvannet på vårtrekket fra 22.3 til 10.5 2014, samt 1 par Fiskumvannet 31.5 2014 (Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten), maks. 13 ind. Råen, Fiskumvannet 10.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). Observert jevnlig på høsttrekket fra 16.8 til 22.11 2014, jevnlig opptil 50-100 ind. på Fiskumvannet i oktober, maks. 150 ind. næringsøkende Fiskumvannet 24.10 2014 (Jon Ludvig Hals) og 100 ind. Fiskumvannet 2.11 2014 (Steinar Stueflotten), mer fåtallig på Fiskumvannet utover i november. Siste observasjon: 1 ind. Fiskumvannet 22.11 2014 (Ken Adelsten Jensen, Trond Aspelund, Steinar Stueflotten mfl.).

Krikkand Anas crecca (48-73-91-80-54) **72 obs.** **15.03-02.11**
Observert jevnlig på Fiskumvannet om våren fra 15.3 til 7.6 2014, med opptil 50-100 ind., maks. 110 ind. Fiskumvannet 1.4 2014 (Eirik Kristoffersen) og 120 ind. Fiskumvannet 12.4 2014 (Steinar Stueflotten). Bare ett funn er gjort utenfor Fiskumvannet: 3 ind. Kroktjern, Spærensetra 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). Mer fåtallig om høsten fra 9.8 til 2.11 2014, sjelden mer enn 10-15 ind., maks. 100 ind. Fiskumvannet 12.10 2014 (Steinar Stueflotten).

Stokkand Anas platyrhynchos (92-203-236-167-155) **173 obs.** **07.01-13.12**
Vanlig hele året i elver og vann. Flest observasjoner er gjort på Fiskumvannet, i Vestfosselva og Drammenselva. Opptil 50-70 ind. overvintret (januar-mars) ved foringsplasser hhv. i Vestfossen og nedenfor Hellefossen. Maks. antall om våren: 150 ind. Råen, Fiskumvannet 22.3 2014 (Steinar Stueflotten). Kun et fåtall rapporterte hekkefunn/kull i 2014. Jevnlig over 100 ind. på Fiskumvannet utover i november, maks. 460 ind. Fiskumvannet

16.11 2014 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten) og 500 ind. rastende Fiskumvannet 22.11 2014 (Steinar Stueflotten).

Stjertand *Anas acuta* (1-2-4-3-4) **3 obs.** **01.05-10.07**
2 ad i par rastende Fiskumvannet 16.4 2014 (Olav Såtvedt). 2 ind. Fiskumvannet 12.10 2014 (Steinar Stueflotten).

Knekkand *Anas querquedula* (1-2-0-10-3) **12 obs.** **07.05-20.05**
1 par Fiskumvannet 25.4-15.5 (Fredrik Stige, Steinar Stueflotten, Anders Hals). 2 par Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten, Bent Ellingsen). 1 hann Fiskumvannet 18.5-19.5 (Steinar Stueflotten, Marius von Glahn, Even Johansen).

Skjeand *Anas clypeata* (1-9-0-17-5) **8 obs.** **19.10-25.10**
3 hunnf Fiskumvannet 19.10-25.10 (Steinar Stueflotten, Per Buertange, Jon Ludvig Hals, Vegard Bunes).

Taffeland *Aythya ferina* (2-0-2-7-0) **1 obs.**
1 hann Fiskumvannet 12.10 2014 (Steinar Stueflotten).

Toppand *Aythya fuligula* (62-119-79-74-58) **103 obs.** **11.01-13.12**
Vanlig, men relativt fåtallig i Fiskumvannet fra mars til desember. Jevnlig opptil 10-15 ind. om våren, maks. 36 ind. Fiskumvannet 29.3 2014 (Steinar Stueflotten) og 37 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). Bare ett funn er gjort utenom Fiskumvannet: 2 par Mellomtjern 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). Kun sporadisk på Fiskumvannet om sommeren. Mer jevnlig med opptil 20-30 ind. på Fiskumvannet utover høsten, maks. 75 ind. Fiskumvannet 12.10 2014 (Steinar Stueflotten), 60 ind. Fiskumvannet 19.10 2014 (Steinar Stueflotten). Vinterfunn: 22 ind. Fiskumvannet 11.1 2014 (Steinar Stueflotten). 19 ind. Fiskumvannet 7.12 2014 (Melvin Åsum). 3-5 ind. Fiskumvannet 10.12-13.12 2014 (Anders Hals, Steinar Stueflotten). 3 ind. Furua, Fiskumvannet 13.12 2014 (Steinar Stueflotten).

Viktigheten av Fiskumvannet kommer godt til syne seinhøstets. Her den mengde vannfugl ved Hegstad 24.11.2014. Fugletårnet til høyre i bakgrunnen Foto: A. Hals.

Bergand *Aythya marila* (2-2-1-3-5) **19 obs.** **19.10-11.11**
7 hunnf Fiskumvannet 12.10-25.10 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Rune Zakariassen). 13 hunnf rastende Fiskumvannet 2.11 2014 (Steinar Stueflotten). 3 hunnf Fiskumvannet 8.11-29.11 (Anders Hals, Steinar Stueflotten).

Havelle *Clangula hyemalis* (0-0-1-3-0) **4 obs.** **12.10-17.11**
2 ind. Fiskumvannet 12.10 2014 (Steinar Stueflotten), 1 hann næringssøkende Fiskumvannet 2.11 2014 (Fredrik Stige). 1 ind. næringssøkende Fiskumvannet 16-17.11 2014 (Steinar Stueflotten, Eli Gates, John Apeland mfl.).

Svartand *Melanitta nigra* (8-2-2-8-8) **30 obs.** **09.05-13.12**
Sjelden på vårtrekket, kun 7 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn), 2 ind. Fiskumvannet 10.5 2014 (Anders Hals) og 1 hann + 2 hunn Fiskumvannet 11.5 2014 (Steinar Stueflotten). Mer jevnlig på Fiskumvannet om høsten fra 28.9 til 30.11 2014, med 1-12 ind. i oktober og november, maks. 23 ind. Fiskumvannet 19.10 2014 (Steinar Stueflotten). Ett vinterfunn: 1 hunnf Fiskumvannet 13.12 2014 (Steinar Stueflotten).

Kvinand *Bucephala clangula* (100-215-189-134-142) **165 obs.** **07.01-13.12**
Vanlig art gjennom hele året i vann og vassdrag, hyppigst observert om våren, mest tallrikt om høsten. Opptil 15-20 ind. i Fiskumvannet om våren, maks. 30 ind. Fiskumvannet 29.3 2014 (Steinar Stueflotten), 16 ind. Stryken, Hokksund 8.3 2014 (Torhild Graversgaard), 15 ind. Tjuvøya 9.3 2014 (Steinar Stueflotten). Jevnlig opptil 20-30 ind. på Fiskumvannet om høsten (ultimo september – ultimo november), maks. 60 ind. Fiskumvannet 16.11 2014 (Steinar Stueflotten). Overvintret i Drammenselva, Vestfosselva og i isfrie partier av Fiskumvannet, men sjelden mer enn 5 ind. sammen, maks. 13 ind. Fiskumvannet 11.1 2014 (Steinar Stueflotten), 10 ind. Fiskumvannet 13.12 2014 (Steinar Stueflotten).

Lappfiskand *Mergus albellus* (0-1-0-1-0) **2 obs.** **10.04-05.10**
1 hunn næringssøkende Råen, Fiskumvannet 10.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). 1 hunnf Fiskumvannet 5.10 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen).

Siland *Mergus serrator* (27-39-29-18-21) **24 obs.** **01.05-13.10**
Sporadisk observert i sommerhalvåret, hyppigst i mai. Første observasjon: 1 ind. Fiskumvannet 1.5 2014 (Steinar Stueflotten), jevnlig 2-4 ind. i Fiskumvannet utover i mai, maks. 7 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn), 6 ind. Sandsbukta, Eikeren nord 29.5 2014 (Roar Sjønnegård). Hekking: 1 hunn + 6 pull Sandsbukta, Eikeren nord 27.7 2014 (Roar Sjønnegård). 1 hunn + 9 pull Sundet, Fiskumvannet 24.8 2014 (Roar Sjønnegård). Kullet (9 hunnf) ble sett i Fiskumvannet frem til 10.9 2014 (Eirik Kristoffersen). Sjelden observert seinere på høsten: 1 hunnf Råen, Fiskumvannet 3.10 2014 (Steinar Stueflotten). 1 hunn næringssøkende Bergsvingen 5.10 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom). 2 ind. Råen, Fiskumvannet 12.10 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Råen, Fiskumvannet 13.10 2014 (Eirik Kristoffersen, Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen).

Laksand *Mergus merganser* (39-63-57-42-45) **38 obs.** **07.01-07.12**
Observed sporadisk i vann og vassdrag gjennom det meste av året, hyppigst i Fiskumvannet. Sjelden rapportert fra skogstjern, kun 1 hann Spærensetra 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). 3 ind. Krokstjern, Spærensetra 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 hunnf næringssøkende Kolbrekkvannet N 21.11 2014 (Hans Jørgen Nilsen). Normalt bare 1-4 ind. sammen, maks. 18 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Marius von Glahn). Om høsten maks. 6 ind. på Fiskumvannet 5.10 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen) og 24.11 2014 (Anders Hals). Bare ett rapportert hekkefunn: 1 ad hunn med minst 4 pull/nylig utflydd Fiskumvannet 9.6 2014 (Dag Amundsen).

Jerpe *Bonasa bonasia* (5-14-28-12-9) **18 obs.** **30.01-21.12**
1 ind. Butjern 10.3 2014 (Hans Jørgen Nilsen). 2 ind. Hølbekkløkken 16.4 2014 (Anders Hals). 1 ad hann sang/spill Dunserudhagan 17.4 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Kolbergåsen 17.4 2014 (Anders Hals). 1 ind. Nordre Svartskurden, Svartskurden 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 23.4 2014 (Anders Hals). 1 ind. Blåfjell 15.6 2014 (Jon Åge Ruud). 1 ind. Ospåsen 3.8 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 5.9 2014 (Anders Hals). 1 ind. Ospåsen 21.9 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 24.9 2014 (Anders Hals). 2 ind. Spærensetra 12.10 2014 (Eirik Kristoffersen). 3 ind. Krokstjern, Spærensetra 12.10 2014 (Eirik Kristoffersen). 2 ind. Hoensvannsløkken 18.10 2014 (Anders Hals). 1 ind. Stokkdalsvollen 25.10 2014 (Hans Jørgen Nilsen). 1 hann kjellerdalsveien 29.10 2014 (Jon Ludvig Hals). 1 ind. Grasåsen 8.11 2014 (Anders Hals). 1 ind. Junger 19.12 2014 (Anders Hals).

Orrfugl *Tetrao tetrix* (16-23-23-17-11) **14 obs.** **17.04-19.12**
2 hann sang/spill Dunserudhagan 17.4 2014 (Jan Trygve Bollerud). 2 hann Kolbergåsen 17.4 2014 (Anders Hals). 1 hann Bergsetervollen/-myra 24.4 2014 (Anders Hals). 1 hann Prestvannet 31.8 2014 (Anders Hals). 2 hann Ospåsen 7.9 2014 (Anders Hals). 3 hunn næringssøkende Sirikjerke 18.9 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 hann Kjellertjern 27.9 2014 (Hans Jørgen Nilsen). 1 hunn Svartskurden 12.10 2014 (Eirik Kristoffersen). 2 hunn Hølbekkløkken 18.10 2014 (Anders Hals). 1 hann Ospåsen 23.10 2014 (Anders Hals). 1 1K hann Lofthusmyrene 29.10 2014 (Jon Ludvig Hals).

Hals). 5 ind. Øyvannsbrenna 29.10 2014 (Jon Ludvig Hals). 1 hann Hals 8.11 2014 (Anders Hals). 2 hann Ospåsen 19.12 2014 (Anders Hals).

Storfugl *Tetrao urogallus* (13-16-13-10-13) **7 obs.** **18.05-21.12**

1 ad hann rastende Sirikirkevegen 18.5 2014 (Torhild Graversgaard). 1 hann Prestvannet 31.8 2014 (Anders Hals). 2 hann Svarttjern, Holtefjell 14.10 2014 (Anders Hals). 2 hann Hølbekkplassen 18.10 2014 (Anders Hals). 1 hunn Ospåsen 23.10 2014 (Anders Hals). 1 hann Grasåsen 8.11 2014 (Anders Hals). 1 hann Kolbergåsen 21.12 2014 (Anders Hals).

Vaktel *Coturnix coturnix* (1-0-12-18-4) **31 obs.** **25.05-24.08**

1 ind. sang/spill Bergsvingen 25.5-9.6 (Steinar Stueflotten, Hans Petter Rømme). 1 ind. sang/spill Dørjebu 2.6 2014 (Steinar Stueflotten). 1 hann sang/spill Råen, Fiskumvannet 4.6-25.6 (*Edvin Thesen, Øivind Wathne Johannessen, Eli Gates, Per Buertange). 1 ind. sang/spill Bryn, Hokksund 6.6-16.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Åker, Hokksund 16.6 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Nedre Lobben 18.6 2014 (Geir Fossum). 1 ind. Bergsvingen 21.6-29.6 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal, Jorunn Villand). 1 ind. sang/spill Sem 21.6 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Langebru, Hokksund 23.6 2014 (Jens Tøndel Fossum). 2 ind. sang/spill Fiskumvannet - Darbu 29.6 2014 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten). 2 ind. sang/spill Sørby, Bergsvingen 29.6 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 23.7-24.8 (Anders Hals).

Storlom *Gavia arctica* (8-20-10-14-12) **13 obs.** **06.04-20.10**

1 ind. Sundet, Fiskumvannet 6.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. rastende Fiskumvannet 12.4 2014 (Steinar Stueflotten). 3 ind. næringsøkende Kolbrekkvannet N 26.4 2014 (Hans Jørgen Nilsen). 1 ind. Fiskumvannet 4.5 2014 (Steinar Stueflotten, Eli Gates, John Apeland, Jostein Bærø Engdal). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Hegstad, Fiskumvannet 5.5 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Marius von Glahn). 2 ind. Råtevannet 6.9 2014 (Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud, Thor Erik Jelstad). 1 ind. Fiskumvannet 19.10 2014 (Melvin Åsum, Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 20.10 2014 (Ken Adelsten Jensen, Per Buertange, Jorunn Villand).

Islom *Gavia immer* (1-0-0-0-0) **1 obs.**

1 ind. næringsøkende Råen, Fiskumvannet 4.5 2014 (*Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal, Eli Gates).

Islom ved Råen, Fiskumvannet 4.5.2014. Foto: Steinar Stueflotten.

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis* (10-23-2-15-5) **19 obs.** **11.01-10.12**

1 ind. næringsøkende Langebru, Hokksund 11.1-17.1 (Steinar Stueflotten, Bjørn Harald Larsen). 1 ind. Bergsvingen 18.2-6.3 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. næringsøkende Langebru, Hokksund 2.3-9.3 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 28.9-26.10 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Melvin Åsum). 3 ind. Fiskumvannet 20.10 2014 (Per Buertange, Ken Adelsten Jensen, Jorunn Villand). 1 ind. Vestfosselva (Smørgrav-Berg), Bergsvingen 8.11 2014

(Steinar Stueflotten). 3 ind. Vestfosselva (Smørgrav-Berg), Bergsvingen 22.11 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Råen, Fiskumvannet 10.12 2014 (Anders Hals).

Horndykker *Podiceps auritus* (2-8-5-11-0) **1 obs.**
1 ad. Hoenselvas utløp/Drammenselva, Hokksund 31.12 2014 (Anders Hals).

Toppdykker *Podiceps cristatus* (61-113-84-89-90) **144 obs.** **15.03-29.11**
Observert jevnlig i Fiskumvannet fra 15.3 til 29.11 2014. Første observasjon: 1 ind. Råen, Fiskumvannet 15.3 2014 (Steinar Stueflotten), typisk 6-12 ind., maks. 26 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). 5 par hekket i Fiskumvannet, minst 7 unger sett flere ganger i august. I september-oktober, maks. 12 ind. Fiskumvannet 20.10 2014 (Ken Adelsten Jensen, Per Buertange). Bare 1-4 ind. sett utover i november, med siste observasjon: 2 ind. Fiskumvannet 29.11 2014 (Steinar Stueflotten).

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena* (0-1-0-0-0) **2 obs.** **19.10-25.10**
1 ind. Fiskumvannet 19.10 2014 (*Bjørn Tore Bollerud, Steinar Stueflotten mfl.). 1 ind. Holtøya (nordspissen) 25.10 2014 (Anders Hals).

Storskarv *Phalacrocorax carbo* (35-41-24-32-31) **72 obs.** **01.03-13.12**
Observert jevnlig på Fiskumvannet vår (mars-mai) og høst (medio august – medio desember). Første observasjon vår: 1 ind. rastende Fiskumvannet 1.3 2014 (Steinar Stueflotten), typisk 1-5 ind., maks. 7 ind. Fiskumvannet 1.4 2014 (Jens Tøndel Fossum, Eirik Kristoffersen). Også en observasjon i Eikeren: 1 ind. Sandsbukta, Eikeren nord 8.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). Siste observasjon vår: 1 ind. Fiskumvannet 25.5 2014 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). Høst: første observasjon: 1 ind. Fiskumvannet 16.8 2014 (Steinar Stueflotten), typisk 1-5 ind., maks. 8 ind. Fiskumvannet 13.9 2014 (Steinar Stueflotten). Også en observasjon i Eikeren: 2 ind. Holtøya (nordspissen) 23.11 2014 (Anders Hals), men trolig jevnlig her. Siste observasjon: 1 ind. Fiskumvannet 13.12 2014 (Steinar Stueflotten).

Storskarven bir mer og mer vanlig både i Fiskumvannet og i de store vannveiene for øvrig innen kommunen – ikke minst i Eikern. Foto: A. Hals.

Gråhegre *Ardea cinerea* (35-58-39-65-37) **76 obs.** **17.03-13.12**
Observert jevnlig i perioden 17.3-13.12 2014, hyppigst på strekningen Darbu-Hokksund. Første observasjon: 1 ind. Semsmyra/Planteskolen 17.3 2014 (Anders Hals), typisk 1-3 ind., maks. 7 ind. Fiskumvannet 13.4 2014 (Melvin Åsum), 16.4 2014 (Olav Såtvedt), 24.6 2014 (Melvin Åsum) og 3.8 2014 (Noah Penk). Hekking: 1 ind. rugende Rud 10.5 2014 (Steinar Stueflotten). Kun få observasjoner i åsområdene: 1 ind. Jensrudplassen 17.5 2014 (Anders Hals), 2 ind. Krambudalen 18.8 2014 (Anders Hals), 1 ind. Hoensvannsløken 18.10 2014 (Anders Hals), samt en observasjon i Eikeren: 1 ind. Holtøya (nordspissen) 25.10 2014 (Anders Hals). Siste observasjon: 1 ind. overflygende Bergsvingen 13.12 2014 (Steinar Stueflotten).

Vepsevåk *Pernis apivorus* (4-8-8-7-0) **1 obs.**
1 ind. ptV Hegstadmymra, Fiskumvannet 17.7 2014 (Jorunn Villand).

Havørn *Haliaeetus albicilla* (1-2-5-1-1) **3 obs.** **23.01-13.10**
1 ad overflygende Skotselv 23.1 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 1K+ Råen, Fiskumvannet 13.10 2014 (Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen, Eirik Kristoffersen).

Sivhauk *Circus aeruginosus* (17- 24-11-24-26) **25 obs.** **21.04-31.08**
1 ad hunn rastende Fiskumvannet 21.4 2014 (Per Øystein Klunderud). 1 4K+ hann Fiskumvannet 1.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ad hunn næringsøkende Råen, Fiskumvannet 2.5 2014 (Gjermund Graver). 1 hunn Fiskumvannet 5.5 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ad hunn Fiskumvannet 11.5-31.5 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes, Jens Erik Nygård). 1 hunn stasjonær Fiskumvannet 4.6-7.6 (Edvin Thesen, Jorunn Villand). 1 hunn overflygende Bergsvingen 8.7 2014 (Magne Sjøblom). 1 ind. rastende Fiskumvannet 11.7 2014 (Karen Haugland, Geir Midnes). 1 ad hunn næringsøkende Fiskumvannet 2.8 2014 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten). 1 1K Fiskumvannet 19.8-30.8 (Steinar Stueflotten, Audun Jahren, Melvin Åsum). 1 hunnf Hals 24.8 2014 (Anders Hals). 1 hunnf Hals 31.8 2014 (Anders Hals).

Myrhauk *Circus cyaneus* (6 -2-5-6-3) **5 obs.** **06.09-28.09**
1 ad. hann ptS Nesfjell (ØE), Nesfjell 6.9 2014 (Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud, Thor Erik Jelstad). 1 1K Fiskumvannet 10.9-28.9 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Audun Jahren).

Hønehauk *Accipiter gentilis* (17-40-32-20-23) **22 obs.** **07.01-28.12**
1 ind. næringsøkende Hellefossen 7.1 2014 (Lennart Wam Hansson). 1 hann næringsøkende Geveltsetra 18.2 2014 (Hans Jørgen Nilsen). 1 ind. overflygende Skjelbred 8.3 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. overflygende Horgen (ØE) 9.3 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 29.3 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. overflygende Nedre Dramdal, Skotselv 26.5 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 hann Hals 8.8 2014 (Anders Hals). 1 hann Hals 16.8 2014 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 24.8 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. overflygende Fiskumvannet 4.9 2014 (Magne Sjøblom). 1 ind. Nesfjell (ØE), Nesfjell 6.9 2014 (Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud, Thor Erik Jelstad). 1 ind. overflygende Fiskumvannet 13.9 2014 (Steinar Stueflotten). 1 hann Hals 19.9 2014 (Anders Hals). 1 ind. næringsøkende Hals 1.10 2014 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 19.10 2014 (Steinar Stueflotten). 1 1K Råen, Fiskumvannet 2.11 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hokksundsbrua, Hokksund 16.11 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 1K hunn Bergsvingen 22.11 2014 (Anders Hals). 1 hunn Halshaugen, Hals 22.11 2014 (Anders Hals). 1 1K Fiskumvannet 22.11 2014 (Steinar Stueflotten). 1 hann Hals 23.11 2014 (Anders Hals). 1 ind. Smørgrav, Vestfossen 28.12 2014 (Eirik Kristoffersen).

Spurvehauk *Accipiter nisus* (29-39-67-50-50) **33 obs.** **22.02-28.12**
Nesten alle observasjoner er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund, hyppigst ved Fiskumvannet. 1 ind. Ås, Øvre Eiker 22.2 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Kverk 25.3 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Bergsvingen 6.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 hunn Sem 6.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 hunn Hals 14.4 2014 (Anders Hals). 4 observasjoner av 1 ind. Fiskumvannet 21.4-18.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Skjøldammen 18.5 2014 (Roar Sjønnegård). 1 ind. Nedre Lobben 24.5 2014 (Jens Tøndel Fossum, Geir Fossum, Erik Fossum). 4 observasjoner av 1 ind. Fiskumvannet 5.7-16.8 2014 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand). 1 hunn Hals 4.8 2014 (Anders Hals). 3 ind. overflygende Fiskumvannet 28.8 2014 (Magne Sjøblom). 8 observasjoner av 1 ind. Fiskumvannet 4.9-25.10 2014 (Magne Sjøblom, Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten). 1 ind. overflygende Bergsvingen 11.9 2014 (Magne Sjøblom). 4 observasjoner av 1 hann Hals 18.9-24.10 2014 (Anders Hals). 2 ad hunn næringsøkende Bergsvingen 5.10 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom). 1 ind. overflygende Bergsvingen 27.10 2014 (Magne Sjøblom). 1 ind. Bakkerud, Darbu 28.12 2014 (Eirik Kristoffersen).

Musvåk *Buteo buteo* (59-75-121-71-111) **63 obs.** **09.03-26.10**
Observert jevnlig i sommerhalvåret i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund, sjelden ellers. Første observasjon: 1 ind. overflygende Skjøldammen 9.3 2014 (Steinar Stueflotten). Om våren hyppigst observert i første halvdel av april, normalt bare 1-2 ind., maks. 3 ind. Darbu 6.4 2014 (Steinar Stueflotten) og Fiskumvannet 26.4 2014 og 1.5 2014 (Steinar Stueflotten). Om høsten hyppigst observert medio august til medio september, typisk 1-2 ind., opptil 4 ind. sammen noen ganger i første halvdel av september, maks. 5 ind. trekkende Fiskumvannet 2.9 2014 (Arild Omberg). Siste observasjon: 1 ind. Fiskumvannet 26.10 2014 (Melvin Åsum).

Kongeørn *Aquila chrysaetos* (4-6-5-3-4) **6 obs.** **10.01-21.12**
3 ind. overflygende Bergsvingen 17.2 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom). 1 5K+ på et viltkamera på Vestsida i mars 2014 (Anders Hals). 1 ind. Ospåsen 6.6 2014 (Anders Hals). 1 ind. overflygende Fiskumvannet 5.9 2014 (Magne Sjøblom). 1 ind. Ospåsen 16.8.2014 (Torbjørn Hals). 1 1K Skarratangen 12.11 2014 (Anders Hals).

Kongeørn over Ospåsen 16.8.2014. Foto: Gry Lysaker Hals.

Fiskeørn *Pandion haliaetus* (15-26-14-15-24) **13 obs.** **26.04-05.09**
 1 ind. Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. næringssøkende Fiskumvannet 1.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 11.5 2014 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand). 1 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Steinar Stueflotten, Marius von Glahn). 1 ind. Fiskumvannet 19.5 2014 (Even Johansen). 1 ind. Fiskumvannet 31.5 2014 (Håvard Eggen, Aina Guin Wingan). 1 ind. Darbu 29.6 2014 (Rune Zakariassen, Anne Stine Zakariassen). 1 ind. Fiskumvannet 29.6 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. næringssøkende Rud, Fiskumvannet 2.8 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 12.8 2014 (Eirik Kristoffersen). 2 ind. næringssøkende Fiskumvannet 5.9 2014 (Magne Sjøblom).

Tårnfalk *Falco tinnunculus* (6-27-17-42-22) **9 obs.** **31.03-13.09**
 1 hann næringssøkende Bergsvingen 31.3 2014 (Jens Tøndel Fossum). 1 ad hunn næringssøkende Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). 1 hann Fiskumvannet 18.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1 hunnf Bergsvingen 30.8 2014 (Steinar Stueflotten). 1 hunnf næringssøkende Hegstad, Fiskumvannet 30.8 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. rastende Bergsvingen 6.9 2014 (Magne Sjøblom). 2 ind. Nesfjell (ØE), Nesfjell 6.9 2014 (Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud, Thor Erik Jelstad). 2 hunnf næringssøkende Råen, Fiskumvannet 7.9 2014 (Steinar Stueflotten). 1 hunnf Fiskumvannet 13.9 2014 (Steinar Stueflotten).

Dvergfalk *Falco columbarius* (9-18-31-9-21) **12 obs.** **09.04-12.10**
 1 hann næringssøkende Råen, Fiskumvannet 9.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). 2 ind. Fiskumvannet 24.8 2014 (Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud). 1 ind. rastende Sem 31.8 2014 (Eirik Kristoffersen). 3 observasjoner av 1 ind. Fiskumvannet 11.9-20.9 2014 (Melvin Åsum, Steinar Stueflotten). 2 ad i par overflygende Sirikjerke 18.9 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Hals 20.9 2014 (Anders Hals). 1 hunn næringssøkende Lunde, Vestfossen 21.9 2014 (Henning A. Johansen). 1 ad hunn næringssøkende Dunserudhagan 30.9 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Bergsvingen 3.10 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Bergsvingen 12.10 2014 (Steinar Stueflotten).

Lerkefalk *Falco subbuteo* (11-13-16-25-22) **20 obs.** **09.05-21.09**
 1 ind. Fiskumvannet 9.5-31.5 (Marius von Glahn, Steinar Stueflotten, Håvard Eggen). 1 ad næringssøkende Hegstadmyra, Fiskumvannet 23.6 2014 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Bergsvingen 17.7 2014 (Jorunn Villand). 1 ad Råen, Fiskumvannet 2.8 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. næringssøkende Fiskumvannet 10.8 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Fiskumvannet 4.9-7.9 (Magne Sjøblom, Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 10.9 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ad overflygende Bergsvingen 11.9 2014 (Magne Sjøblom). 1 1K næringssøkende Fiskumvannet 11.9-13.9 (Melvin Åsum, Steinar Stueflotten, Bent Ellingsen). 1 ind. Hals 21.9 2014 (Anders Hals).

Vandrefalk *Falco peregrinus* (7-22-54-44-14) **17 obs.** **17.02-29.11**
 1 ad næringssøkende Bergsvingen 17.2 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom). 1 ind. Fiskumvannet 29.3 2014 (Steinar Stueflotten). 1 adult overflygende Fiskumvannet 2.4 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. næringssøkende Råen, Fiskumvannet 9.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. overflygende Fiskumvannet 4.5 2014 (Jostein Bærø Engdal). 1 2K Hegstad, Fiskumvannet 25.5 2014 (Steinar Stueflotten). 7 observasjoner av 1 ind. Fiskumvannet 12.8-28.9 2014 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Audun Jahren, Olav Såtvedt). 1 ind. rastende Bergsvingen 18.8

2014 (Magne Sjøblom). 1 ind. overflygende Sameia, Vestfossen 26.8 2014 (Magne Sjøblom). 1 ind. overflygende Bergsvingen 11.9 2014 (Magne Sjøblom). 1 ind. overflygende Darbu 21.9 2014 (Henning A. Johansen). 4 observasjoner av 1 ind. rastende Sem/Bergsvingen 27.10-29.11 2014 (Magne Sjøblom, Steinar Stueflotten).

Åkerrikse *Crex crex* (9-0-0-5-6) **5 obs.** **26.05-26.07**
1 ind. sang/spill Nedre Dramdal, Skotselv 26.5-30.5 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Audun Jahren). 1 ind. sang/spill Hals 13.7-26.7 (Anders Hals).

Sivhøne *Gallinula chloropus* (1-8-4-3-0) **13 obs.** **26.04-08.11**
9 observasjoner av 1 ind. obs i h.tid, pass. biotop Råen, Fiskumvannet 26.4-24.5 2014 (Steinar Stueflotten, Ken Adelsten Jensen, Marius von Glahn, Morten Jagdum). 1 1K Fiskumvannet 19.8 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 7.9 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 5.10 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet 8.11 2014 (Anders Hals).

Sothøne *Fulica atra* (69-123-74-134-82) **112 obs.** **08.03-13.12**
Observert jevnlig fra ultimo mars til medio desember. Alle observasjoner er gjort i Fiskumvannet. Første observasjon: 1 ind. Fiskumvannet 8.3 2014 (Steinar Stueflotten). Vår (mars-mai): typisk 2-4 ind. maks. 8 ind. Fiskumvannet 10.5 2014 (Anders Hals). Hekking: 1 par med 5 pull pull/nylig utflydd Fiskumvannet 21.6 2014 (Steinar Stueflotten). Kun ett kull påvist med sikkerhet. Flere 1K sett utover i juli og august. I august jevnlig 10-15 ind., maks. 30 ind. Fiskumvannet 30.8 2014 (Steinar Stueflotten). Høst (september-november): jevnlig 30-50 ind., maks. 70 ind. Fiskumvannet 24.11 2014 (Anders Hals), 60-65 ind. sett flere ganger i oktober og november. Vinter: 22 ind. Fiskumvannet 7.12 2014 (Melvin Åsum). 35 ind. Råen, Fiskumvannet 10.12 2014 (Anders Hals). 50 ind. Råen, Fiskumvannet 13.12 2014 (Steinar Stueflotten).

Trane *Grus grus* (18-64-90-70-52) **70 obs.** **13.03-11.09**
Flest observasjoner er gjort om våren fra medio mars til ultimo mai, kun sporadiske observasjoner på seinsommeren (august-september). Første observasjon: 1 ind. Hokksund 13.3 2014 (Egil Mikalsen). Dette er tidligste observerte ankomstdato til Øvre Eiker. Typisk 1-3 ind. om våren, sjelden mer enn 5 ind. sammen, maks. 7 ind. Kolbergtjernet, Kolbergtjernmyra NR 10.5 2014 (Anders Hals). Over 95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. 1 par hekket sannsynligvis i kommunen i 2014. Seinsommer: 2 ind. sett flere ganger på Hals 27.7-10.8 2014 (Anders Hals, Roar Sjønnegård). 4 ind. overflygende Fiskumvannet 5.8 2014 (Ole Martin Olsen). 2 ind. Fiskumvannet 24.8-30.8 2014 (Steinar Stueflotten). Siste observasjon: 3 ind. overflygende Bergsvingen 11.9 2014 (Magne Sjøblom).

Tjeld *Haemantopus ostralegus* (1-1-5-1-4) **1 obs.**
1 ind. overflygende Vestfosselva, Vestfossen 15.6 2014 (Anders Hals)

Dverglo *Charadrius dubius* (1-6-8-1-0) **7 obs.** **03.05-10.08**
1 ind. overflygende Fiskumvannet 3.5 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Rud, Fiskumvannet 4.5 2014 (Steinar Stueflotten). 3 ind. Rud, Fiskumvannet 4.5 2014 (Eli Gates, John Apeland). 2 ind. Skjøldammen 29.5 2014 (Roar Sjønnegård). 5 ind. Skjøldammen 15.6 2014 (Roar Sjønnegård). 2 ind. Skjøldammen 27.7 2014 (Roar Sjønnegård). 1 ind. Skjøldammen 10.8 2014 (Roar Sjønnegård).

Sandlo *Charadrius hiaticula* (6-4-4-0-1) **1 obs.**
1 ind. Fiskumvannet 3.8 2014 (Noah Penk).

Heilo *Pluvialis apricaria* (25-11-12-8-4) **10 obs.** **26.04-30.08**
1 ind. loddelyd, øvrige lyder Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten). 3 ind. Rud, Fiskumvannet 4.5 2014 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal, Eli Gates, John Apeland). 48 ind. Fiskumvannet 5.5 2014 (Eirik Kristoffersen). 2 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). 1 ind. loddelyd, øvrige lyder Fiskumvannet 11.5 2014 (Steinar Stueflotten). 17 ind. ptS Fiskumvannet 12.8 2014 (Eirik Kristoffersen). 7 ind. overflygende Fiskumvannet 19.8 2014 (Steinar Stueflotten). 5 ind. næringsssøkende Skjelbred 30.8 2014 (Steinar Stueflotten).

Vipe *Vanellus vanellus* (51-119-151-107-78) **79 obs.** **28.02-30.11**
De aller fleste observasjoner er gjort i området rundt Fiskumvannet i perioden mars-mai. Kun 4 observasjoner er fra andre lokaliteter: 20 ind. rastende Bergsvingen 28.2 2014 (Magne Sjøblom) som også er første observasjon i 2014 og blant de tidligste ankomster som er registrert i Øvre Eiker. 1 ind. Berg, Bergsvingen 17.3 2014 (Roar

Sjønnegård). 1 ind. Bomenga, Hokksund 18.5 2014 (Jorunn Villand). 1 ind. Bergsvingen 12.4 2014 (Steinar Stueflotten). Flest individer ble observert på vårtrekket ved Fiskumvannet i månedsskiftet mars-april, da med flokker på typisk 10-20 ind., trolig minst 50 ind. ved Fiskumvannet 29.3 2014 (Steinar Stueflotten). Hekking: 10 ind., flere rugende Råen, Fiskumvannet 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). 4 ind., en rugende Hegstad, Fiskumvannet 18.5 2014 (Steinar Stueflotten). 4 ind., en rugende Råen, Fiskumvannet 18.5 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. varslende, engstelig Hegstadmyra, Fiskumvannet 15.6-23.6 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Jostein Bærø Engdal). Flere reir på Råen og Hegstad (Nf jernbanen) ble ødelagt i forbindelse med harving og såing av jordene. Trolig var det bare 1-2 par som fikk fram flygedyktige unger i 2014. Kun et fåtall observasjoner er registrert om høsten: 1 ind. Fiskumvannet 19.8 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 13.9 2014 (Steinar Stueflotten). 26 ind. Fiskumvannet 30.11 2014 (Melvin Åsum).

Polarsnipe *Calidris canutus* (0-3-0-0-0) **1 obs.**
1 ind. Fiskumvannet 10.5 2014 (Anders Hals).

Dvergsnipe *Calidris minuta* (0-0-0-0-0) **1 obs.**
1 ind. næringssøkende Fiskumvannet 30.8 2014 (Steinar Stueflotten). Første observasjon i kommunen siden 2001.

Dvergsnipe ved Fiskumvannet 30.8.2014. Første obs. av arten her siden 2001. Foto: Steinar Stueflotten.

Temmincksnipe *Calidris temminckii* (0-0-0-0-0) **1 obs.**
4 ind. loddelyd, øvrige lyder Fiskum gamle kirke, Fiskumvannet 4.5 2014 (Jostein Bærø Engdal). Første observasjon i kommunen siden 2008.

Myrsnipe *Calidris alpina* (3-8-2-2-2) **7 obs.** **08.07-12-10**
1 ind. næringssøkende Fiskumvannet 8.7 2014 (Leif Syvertsen). 1 ind. Fiskumvannet 3.8 2014 (Noah Penk). 1 ind. Fiskumvannet 24.8 2014 (Steinar Stueflotten). 4 ind. Fiskumvannet 30.8 2014 (Steinar Stueflotten). 3 ind. Tårnet, Fiskumvannet 15.9 2014 (Edvin Thesen). 1 ind. Fiskumvannet 5.10 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 1 ind. loddelyd, øvrige lyder Fiskumvannet 12.10 2014 (Steinar Stueflotten).

Brushane *Philomachus pugnax* (6-2-4-1-1) **3 obs.** **14.06-08.09**
1 ind. rastende Fiskumvannet 11.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 2.8 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. næringssøkende Måsnesmyra, Fiskumvannet 7.9 2014 (Steinar Stueflotten).

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus* (0-0-0-0-1) **5 obs.** **19.10-29-10**
1 ind. Hegstad beitemark, Fiskumvannet 19.10-25.10 2014 (Steinar Stueflotten, Ken Adelsten Jensen, Per Buertange, Jon Ludvig Hals, Vegard Bunes, Kendt Myrmo). 1 ind. ukjent dødsårsak Lofthusmyrene 29.10 2014 (Jon Ludvig Hals).

Enkeltbekkasin *Gallinago gallinago* (52- 84-73-61-58) **81 obs.** **01.04-22.11**
Observert jevnlig på vårtrekket fra medio april til ultimo mai. Over 95 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet. Andre lokaliteter: 1 ind. Spærensetermyr, Spærensetra 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. overflygende Bergsvingen 5.10 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom). 1 ind. Spærensetra 12.10 2014 (Eirik Kristoffersen). Første observasjon: 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Hegstadmyra, Fiskumvannet 1.4 2014 (Eirik Kristoffersen). Jevnlig 1-4 ind. ved Fiskumvannet om våren, sjelden mer enn 5 ind., maks. 8 ind. Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten). Sang/spill ble hørt jevnlig utover i hekkesesongen og trolig hekket noen få par ved Fiskumvannet uten at dette ble sikkert påvist. Under høsttrekket i oktober ble det flere ganger skremt opp 10-40 ind. fra den nyanlagte beitemarka på Hegstad, f.eks.: 38 ind. Fiskumvannet 20.10 2014 (Ken Adelsten Jensen, Per Buertange). 40 ind. Hegstad beitemark, Fiskumvannet 23.10 2014 (Rune Zakariassen). 30 ind. Hegstad beitemark, Fiskumvannet 24.10 2014 (Jon Ludvig Hals). Maks. 57 ind. rastende Hegstad beitemark, Fiskumvannet 25.10 2014 (Per Øystein Klunderud). Siste observasjoner: 2 ind. Fiskumvannet 16.11 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet 22.11 2014 (Steinar Stueflotten, Trond Aspelund, Kirsten Trogstad).

Rugde *Scolopax rusticola* (10-17-19-13-12) **25 obs.** **18.04-23.10**
1 ind. Halshaugen, Hals 27.2 2014 (Anders Hals). 2 ind. Hals 28.3 2014 (Anders Hals). 1 ind. sang/spill Dunserudhagan 17.4 2014 (Jan Trygve Bollerud). 2 ind. Fiskumvannet 28.4 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 17.5 2014 (Anders Hals). 1 ind. overflygende Kverk 18.5 2014 (Vegard Bunes). 1 ind. sang/spill Hegstad, Fiskumvannet 19.5 2014 (Per Furuseth). 1-2 ind. sang/spill Tørrbekk, Eikeren 25.5-28.5 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 1 ind. overflygende Nedre Dramdal, Skotselv 26.5 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 1 ind. Hegstad, Fiskumvannet 7.6 2014 (Eirik Kristoffersen). 2 ind. Skogsvann 12.7 2014 (Hans Jørgen Nilsen). 1 ind. Nord-Svartskurden 2.11 2014 (Anders Hals). 1 ind. Mellomtjernsbekken 2.11 2014 (Anders Hals). 1 ind. Grasåsen 2.11 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 8.11 og 18.11 2014 (Anders Hals). 1 ind. næringssøkende Dunserudhagan 17.11 og 1.12 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Hals 3.12-6.12 (Anders Hals). 2 ind. Hals 22.12 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 28.12 2014 (Anders Hals). Vinterfunn som disse på Hals i desember er sjeldne og skyldes nok det milde været i desember.

Småspove *Numenius phaeopus* (5-7-1-2-3) **4 obs.** **26.04-01.08**
1 ind. Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten). 6 ind. Fiskumvannet 5.5 2014 (Eirik Kristoffersen). 35 ind. overflygende Hals 7.5 2014 (Anders Hals). 1 ind. overflygende Sundet, Fiskumvannet 1.8 2014 (Morten Jagdum).

Storspove *Numenius arquata* (14-22-9-5-11) **4 obs.** **29.03-12.08**
1 ind. Råen, Fiskumvannet 29.3 2014 (Steinar Stueflotten). 3 ind. ptS Hals 8.8 2014 (Anders Hals). 6 ind. overflygende Hals 10.8 2014 (Anders Hals). 1 ind. overflygende Fiskumvannet 12.8 2014 (Eirik Kristoffersen).

Rødstilk *Tringa totanus* (6-16-13-3-3) **7 obs.** **26.04-16.08**
1 ind. Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 9.5-11.5 2014 (Marius von Glahn, Anders Hals, Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Marius von Glahn). 1 ind. Fiskumvannet 25.5 2014 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). 1 ind. næringssøkende Fiskumvannet 16.8 2014 (Steinar Stueflotten).

Gluttsnipe *Tringa nebularia* (23-16-31-14-24) **17 obs.** **01.05-24.08**
1 ind. Råen, Fiskumvannet 1.5-3.5 2014 (Steinar Stueflotten, Gjermund Graver). 1-6 ind. Fiskumvannet 3.5-11.5 2014 (Steinar Stueflotten, Audun Jahren, Marius von Glahn, Anders Hals, Melvin Åsum, Jorunn Villand). 12 ind. Fiskumvannet 11.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Hegstadmyra, Fiskumvannet 17.7 2014 (Jorunn Villand). 1-3 ind. Fiskumvannet 29.7-3.8 2014 (Jens Erik Nygård, Eirik Kristoffersen, Noah Penk). 2 ind. Fiskumvannet 9.8 2014 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 24.8 2014 (Steinar Stueflotten).

Skogsnipe *Tringa ochropus* (25-62-61-31-37) **23 obs.** **12.04-09.08**
1-4 ind. observert jevnlig ved Fiskumvannet på vårtrekket 12.4-10.5 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Eli Gates, John Apeland, Jostein Bærø Engdal, Anders Hals), maks. 7 ind. Hegstadmyra, Fiskumvannet 4.5 2014 (Jostein Bærø Engdal) og 14 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). Sommerobservasjoner ved Fiskumvannet: 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Fiskumvannet 7.6 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet 2.7 2014 (Arild Omberg). 2 ind. Hegstad, Fiskumvannet 4.7 2014 (Jorunn Villand). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Fiskumvannet 3.8 2014 (Noah Penk). 8 ind. Fiskumvannet 9.8 2014 (Anders Hals). Øvrige observasjoner: 1 ind. Kolbergåsen 17.4 2014 (Anders Hals). 2 ind. Svartskurden 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Gortjern, Krambudalen 1.5 2014 (Steinar

Stueflotten). 1 ad m/1 pull Svarttjern, Grasåsen 29.6 2014 (Anders Hals). 1 ad m/2 pull Gruvetjern, Grasåsen 29.6 2014 (Anders Hals).

Grønnstilk *Tringa glareola* (28-32-40-32-14) **27 obs.** **26.04-16.08**

Alle observasjoner unntatt en er gjort ved Fiskumvannet på vår- og høsttrekket, ellers: 1 ind. Kolbergtjernet, Kolbergtjernmyra NR 17.5 2014 (Anders Hals). Første observasjon: 2 ind. Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 2-4 ind. Fiskumvannet 1.5-7.6 (Steinar Stueflotten, Eli Gates, Anders Hals, Jens Erik Nygård mfl.), maks. 8 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn) og 6 ind. Fiskumvannet 11.5 2014 (Steinar Stueflotten). Høsttrekk: 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Fiskumvannet 29.7 2014 (Jens Erik Nygård). 2-3 ind. Fiskumvannet 2.8 2014 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten). 1 ind. overflygende Fiskumvannet 3.8 2014 (Noah Penk). 2 ind. næringssøkende Fiskumvannet 16.8 2014 (Steinar Stueflotten).

Strandsnipe *Actitis hypoleucos* (25-25-34-29-17) **20 obs.** **03.05-10.08**

Hyppigst observert på Fiskumvannet i mai (3.5-25.5), normalt bare 1-2 ind. (Steinar Stueflotten, Eli Gates, Jostein Bærø Engdal, Vegard Bunes mfl.), maks. 4 ind. Fiskum gamle kirke, Fiskumvannet 5.5 2014 (Audun Jahren). 1 ind. Fiskumvannet 7.6 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet 2.8 2014 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten). 2 ind. Fiskumvannet 3.8 2014 (Noah Penk). Øvrige observasjoner: 2 ind. Stryken, Hokksund 3.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Darbu 3.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Storekleiv, Eikeren 28.5 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Darbu 21.6 2014 (Jorunn Villand). 1 ind. Skjøldammen 10.8 2014 (Roar Sjønnegård).

Hettemåke *Larus ridibundus* (12-10-14-13-11) **4 obs.** **29.03-25.05**

4 ind. Fiskumvannet 29.3 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). 1 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Marius von Glahn). 1 ind. Fiskumvannet 25.5 2014 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes).

Fiskemåke *Larus canus* (43-84-73-66-46) **49 obs.** **01.03-07.12**

Observedt jevnlig i perioden 1.3-7.12 2014, hyppigst om våren i april-mai. Over 90 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet. De øvrige er gjort i Bergsvingen og Hokksund. Første observasjon: 2 ind. Fiskumvannet 1.3 2014 (Steinar Stueflotten). Kun fåtallig med 2-6 ind. primo april, økende til typisk 10-25 ind. fra 10.4 til 24.5 2014, største antall: 40 ad næringssøkende Fiskumvannet 16.4 2014 (Olav Sâtvedt) og 50 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). Normalt bare 1-5 ind. ved Fiskumvannet om sommeren (juni-august), maks. 11 ind. Fiskumvannet 2.8 2014 (Eirik Kristoffersen). Den første årsungen ble observert 12.8 2014 (Eirik Kristoffersen), men ingen hekking er rapportert fra Øvre Eiker i 2014, men arten hekker trolig fortsatt på Bånepina i Eikeren. Kun 2-3 ind. observert ved Fiskumvannet i september, mens i oktober og november økte antallet igjen til typisk 15-30 ind., maks. 33 ind. Fiskumvannet 12.10 2014 (Steinar Stueflotten) og 35 ind. rastende Fiskumvannet 16.11 2014 (Steinar Stueflotten). Vinterfunn: 3 1K Fiskumvannet 7.12 2014 (Christoffer Mikalsen).

Sildemåke *Larus fuscus* (12-20-16-11-13) **14 obs.** **10.04-12.08**

1 ind. Råen, Fiskumvannet 10.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). 6 ind. Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Rud, Fiskumvannet 10.5 2014 (Steinar Stueflotten). 5 ind. Bergsvingen 11.5 2014 (Steinar Stueflotten). 6 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Marius von Glahn). 3 ind. rastende Bergsvingen 18.5 2014 (Steinar Stueflotten). 4 ind. Fiskumvannet 25.5 2014 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). 15 ind. rastende Bergsvingen 25.5 2014 (Steinar Stueflotten). 10 ind. Fiskumvannet 31.5 2014 (Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 7.6 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet 2.7 2014 (Arild Omberg). 1 ind. Hokksundsbrua, Hokksund 2.8 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet 2.8 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 12.8 2014 (Eirik Kristoffersen).

Gråmåke *Larus argentatus* (34-62-49-46-34) **56 obs.** **07.01-22.11**

Observedt jevnlig langs hovedvassdragene i det meste av året, mest tallrikt i mai. Normalt bare 1-10 ind. i perioden januar-april, maks. 30 ind. rastende Hellefossen 2.3 2014 (Steinar Stueflotten). Større flokker observert i mai: 50 ind. Bergsvingen 11.5 2014 (Steinar Stueflotten). 35 ind. rastende Bergsvingen 18.5 2014 (Steinar Stueflotten). 200 ind. rastende Bergsvingen 25.5 2014 (Steinar Stueflotten). Også flokker på 15-20 ind. observert flere ganger på Fiskumvannet i mai, maks. 60 ind. Fiskumvannet 25.5 2014 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). Sjelden om sommeren i juni-juli, fåtallig med 1-20 ind. utover i august-september. Maks. antall i oktober: 25 ind. overflygende Bergsvingen 5.10 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom) og 20 ind. overflygende Fiskumvannet 5.10 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). Maks. antall i november: 110 ind. Fiskumvannet 2.11 2014 (Steinar Stueflotten). 31 ind. Fiskumvannet 16.11 2014 (Eirik Kristoffersen). 30 ind. Bergsvingen 22.11 2014 (Anders Hals). Siste observasjon: 10 ind. Fiskumvannet 22.11 2014 (Steinar Stueflotten).

Svartbak *Larus marinus* (5-6-6-5-10) **11 obs.** **01.03-29.07**
1 ind. Fiskumvannet 1.3 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 5.4 2014 (Jens Tøndel Fossum, Steinar Stueflotten). 3 ind. overflygende Bergsvingen 6.4 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. overflygende Fiskum gamle kirke, Fiskumvannet 5.5 2014 (Audun Jahren). 1 3K+ Fiskumvannet 10.5 2014 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Marius von Glahn, Steinar Stueflotten). 1 ind. overflygende Råen, Fiskumvannet 24.5 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Fiskumvannet 25.5 2014 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). 1 ind. Fiskumvannet 29.7 2014 (Jens Erik Nygård).

Makrellterne *Sterna hirundo* (3-1-0-1-0) **2 obs.** **25.05-30.08**
1 ind. ptN Fiskumvannet 25.5 2014 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). 1 ad næringsøkende Fiskumvannet 30.8 2014 (Steinar Stueflotten).

Rødnebbterne *Sterna paradisaea* (1-2-0-0-0) **5 obs.** **30.08-28.09**
1 ad + 1 1K næringsøkende Fiskumvannet 30.8 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ad næringsøkende Fiskumvannet 1.9 2014 (Eli Gates, Jan Mjåland). 1 1K næringsøkende Fiskumvannet 28.9 2014 (Steinar Stueflotten mfl.).

Bydue *Columba livia domestica* (18-46-26-25-24) **22 obs.** **11.01-22.11**
Alle observasjoner er gjort i kulturlandskapet Vestfossen-Hokksund. Hyppigst og mest tallrik om høsten (september-november). Jevnlig 20-25 ind. i Vestfossen utover våren, maks. 40 ind. Vestfossen 5.10 2014 (Steinar Stueflotten). 10-25 ind. i Halsgata 13-28.9 2014 (Steinar Stueflotten). 5 ind. Nordbyhaugen, Hals 12.4 2014 (Steinar Stueflotten). Typisk 15-30 ind. Bergsvingen 5.10-22.11 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten mfl.). Maks. 40 ind. Bergsvingen 31.12 2014 (Anders Hals). 40 ind. Sem 22.9 2014 (Anders Hals) og 12 ind. Sem 16.11 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Haug kirke, Hokksund 25.5 2014 (Vegard Bunes).

Skogdue *Columba oenas* (4-8-17-7-9) **8 obs.** **06.03-11.07**
1 ind. næringsøkende Bergsvingen 6.3 2014 (Eirik Kristoffersen). Dette er tidligste registrerte ankomstdato til Øvre Eiker. 5 ind. rastende Bergsvingen 7.3 2014 (Magne Sjøblom). 2 ind. Vestfosselva v/Berg-Sørby, Bergsvingen 9.3 2014 (Steinar Stueflotten). 4 ind. Bergsvingen 12.3 2014 (Hans Jørgen Nilsen, Magne Sjøblom). 1 ind. Skjøldammen 18.3 2014 (Roar Sjønnegård). 3 ind. Skjøldammen 29.3 2014 (Roar Sjønnegård). 1 ind. Darbu 13.6 2014 (Kjell Grimsby, Knut-Inge Fuglesten, Jørn Ormøy). 2 ind. næringsøkende Fiskumvannet 11.7 2014 (Karen Haugland, Geir Midnes).

Ringdue *Columba palumbus* (88-205-213-151-151) **133 obs.** **28.02-21.10**
Hyppigst observert i trekketidene vår (mars-mai) og høst (august-medio oktober) i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Første observasjon: 6 ind. E-134 v/avkjøringen til Ormåsen 28.2 2014 (Christoffer Mikalsen) og 3 ind. Dramdal 28.2 2014 (Christoffer Mikalsen). Dette er blant de tidligst registrerte ankomstdatoer til Øvre Eiker. Normalt bare 1-5 ind. i første halvdel av mars. 31-35 ind. Bergsvingen 22.3-24.3 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen), maks. 56 ind. overflygende Råen, Fiskumvannet 25.3 2014 (Eirik Kristoffersen). Største flokker i april: 70 ind. Bergsvingen 6.4 2014 (Steinar Stueflotten). 50 ind. Bergsvingen 12.4 2014 (Steinar Stueflotten). Største flokker i mai: 30 ind. Rud, Fiskumvannet 4.5 2014 (Steinar Stueflotten). 45 ind. næringsøkende Rud, Fiskumvannet 18.5 2014 (Steinar Stueflotten). Flere par hekker i kommunen, men ingen reirfunn er rapportert. De første større flokkene på høsttrekket dukket opp i siste halvdel av juli. Store flokker på >100 ind.: 100 ind. Bergsvingen 2.8 2014 (Steinar Stueflotten). 120 ind. næringsøkende Hegstad, Fiskumvannet 8.8 2014 (Steinar Stueflotten). 100 ind. Fiskumvannet 10.8 2014 (Steinar Stueflotten). 250 ind. næringsøkende Skjelbred 6.9 2014 (Steinar Stueflotten). 100 ind. Bergsvingen 20.9 2014 (Steinar Stueflotten, Anders Hals). Avtagende antall og mindre flokker i begynnelsen av oktober, maks. 30 ind. Smørgrav, Vestfossen 12.10 2014 (Steinar Stueflotten) og 20 ind. Fiskumvannet 12.10 2014 (Steinar Stueflotten). Siste observasjon: 6 ind. Fiskumvannet 21.10 2014 (Marius von Glahn).

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto* (5-0-0-11-12) **18 obs.** **16.03-08.11**
1 ind. Tjuvøya 16.3 2014 (Roar Sjønnegård). 1 ind. Skjøldammen 21.4 2014 (Roar Sjønnegård). 2 ind. Berg, Bergsvingen 29.5 2014 (Roar Sjønnegård). 2 ind. overflygende Hobbelstad, Hokksund 25.6 2014 (Per Buertange). 1 ind. Ormåsen 29.6 2014 (Bent Ellingsen). 4 ind. Bergsvingen 29.6 2014 (Jorunn Villand). 2 ind. overflygende Bergsvingen 4.7 2014 (Jorunn Villand). 1 ind. Fåsen/Steingata 23.7 2014 (Anders Hals). 2 ind. sang/spill Skjøldammen 27.7 2014 (Roar Sjønnegård). 1 ind. Bergsvingen 1.8-2.8 2014 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten). 1 ind. overflygende Fiskumvannet 3.8 2014 (Noah Penk). 1 ind. Ormåsen 3.8 2014 (Anders Hals). 6 ind. næringsøkende Foss 11.8 2014 (Hans Jørgen Nilsen). 2 ind. Fossesholm, Vestfossen 7.9 2014 (Steinar Stueflotten).

2 i par Fåsen/Steingata 23.9 2014 (Anders Hals). 1 ind. rastende Sameia, Vestfossen 2.10 2014 (Magne Sjøblom). 1 ind. Darbu 8.11 2014 (Fredrik Stige).

Gjøk *Cuculus canorus* (10-25-19-16-3) **6 obs.** **10.05-09.06**
1 ind. Hegstad, Fiskumvannet 10.5 2014 (Anders Hals). 1 ind. sang/spill Fisketretjern 18.5 2014 (Torhild Graversgaard). 1 ind. sang/spill Storekleiv, Eikeren 25.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Tørrbekk, Eikeren 28.5 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. sang/spill Råen, Fiskumvannet 9.6 2014 (Øivind Wathne Johannessen, Jirka Novy).

Haukugle *Surnia ulula* (0-0-0-12-8) **1 obs.**
1 ind. Hølbekkplassen 18.10 2014 (Anders Hals).

Spurveugle *Glaucidium passerinum* (3-5-8-1-3) **3 obs.** **30.09-14.10**
1 ad hann sang/spill Dunserudhagan 30.9 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. ringmerket Halshaugen, Hals 2.10 2014 (Anders Hals). 1 ind. Engetjern 14.10 2014 (Anders Hals).

Kattugle *Strix aluco* (11-21-15-12-3) **9 obs.** **09.03-18.11**
1 ind. Halshaugen, Hals 9.3 2014 (Anders Hals). 1 par m/3+ unger hekket i uglekasse Klunderud 1.4-1.8 2014 (Per Øystein Klunderud). 5 observasjoner av 1 ind. Hals 19.8-21.9 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 24.10 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 18.11 2014 (Anders Hals).

Hornugle *Asio otus* (4-6-16-3-2) **2 obs.** **06.06-16.06**
2 1K lokkelyd, øvrige lyder Lunde, Vestfossen 6.6-16.6 (Steinar Stueflotten).

Jordugle *Asio flammeus* (6-0-1-3-0) **1 obs.**
1 ind. Hals 15.3 2014 (Anders Hals).

Hubro *Bubo bubo* (6-0-1-3-0) **1 obs.**
1 ind. Åssideveien 17.11 2014 (Hilde Jensen-Eian).

Nattravn *Caprimulgus europaeus* (3-6-6-7-8) **7 obs.** **25.05-30.05**
3 ind. sang/spill Tørrbekk, Eikeren 25.5-6.6 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Vegard Bunes). 3 ind. sang/spill Storekleiv, Eikeren 25.5-28.5 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 1 ind. sang/spill Skarra 30.5 2014 (Håvard Eggen).

Tårnseiler *Apus apus* (40-66-88-54-71) **64 obs.** **10.05-24.08**
Observert jevnlig i perioden medio mai til medio august, mest tallrikt i første halvdel av august. 95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Øvrige observasjoner: 5 ind. Nedre Lobben 24.5 2014 (Jens Tøndel Fossum, Geir Fossum, Erik Fossum). 1 ind. Nedre Lobben 26.5 2014 (Steinar Stueflotten). 3 ind. Nedre Dramdal, Skotselv 26.5 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). Første observasjon i 2014: 1 ind. Hegstad, Fiskumvannet 10.5 2014 (Anders Hals). Jevnlig 10-20 ind. ved Fiskumvannet i mai. 30 ind. Semsmyra/Planteskolen 19.5 2014 (Anders Hals). Opptil 40-50 ind. på Hegstad, Fiskumvannet flere dager i juni (Eirik Kristoffersen, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal). Maks. antall i juli: 40 ind. Hegstadmyra, Fiskumvannet 17.7 2014 (Jorunn Villand). 10-40 ind. jevnlig ved Fiskumvannet i august, maks. 50-60 ind. 2.8 2014 (Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten) og 100 ind. Fiskumvannet 12.8 2014 (Eirik Kristoffersen). Siste observasjon: 1 ind. Fiskumvannet 24.8 2014 (Steinar Stueflotten).

Vendehals *Jynx torquilla* (6-6-4-18-11) **19 obs.** **26.04-14.08**
1 hann Halshaugen, Hals 26.4 2014 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 28.4 2014 (Anders Hals). 9 observasjoner av 1 ind. Fiskumvannet 4.5-25.5 2014 (Eli Gates, John Apeland, Marius von Glahn, Anders Hals, Steinar Stueflotten, Jorunn Villand, Rune Zakariassen, Vegard Bunes). 1 ind. Hals 5.5 2014 (Anders Hals). 2 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Marius von Glahn). 3 pull Halshaugen, Hals 18.6 2014 (Anders Hals). 1 ind. næringssøkende Fjerdingsstadveien 171, Fjerdingsstad 20.6 2014 (Svein Tangen). 1 ad hunn m/3 pull Hals 29.6 2014 (Anders Hals). 1 1K ringmerket Hals 27.7 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 14.8 2014 (Anders Hals).

Vendehals ringmerket på Hals 10.05.2014. Foto: A. Hals.

Gråspett *Picus canus* (11-24-12-21-20) **5 obs.** **02.02-02.11**
 1 hunn Hals 2.2 2014 (Anders Hals). 1 hunn Hals 21.2 2014 (Anders Hals). 1 ind. Ospåsen 21.9 2014 (Anders Hals). 1 ind. Bjørvannsbekken 13.10 2014 (Anders Hals). 1 ind. Grasåsen 2.11 2014 (Anders Hals).

Grønnspekk *Picus viridis* (9-17-18-21-16) **17 obs.** **07.03-17.11**
 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Ormåsen 7.3 2014 (Torhild Graversgaard). 1 hann Myre, Burud 12.3 2014 (Anders Hals). 1 ind. Halshaugen, Hals 24.3 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 30.3 2014 (Anders Hals). 1 ind. Råen, Fiskumvannet 1.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Hals 14.4 2014 (Anders Hals). 1 ind. Flesaker, Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 24.5 2014 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal). 1 ind. Hals 9.8 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 15.9 2014 (Anders Hals). 1 ind. Svartskurden 12.10 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 hann Dalesetra 14.10 2014 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 20.10 2014 (Ken Adelsten Jensen, Per Buertange, Jorunn Villand). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Hegstad beitemark, Fiskumvannet 17.11 2014 (Jorunn Villand).

Svartspett *Dryocopus martius* (15-28-35-17-24) **24 obs.** **08.03-22.12**
 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Hegstad, Fiskumvannet 8.3 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Bergsvingen 9.3 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 hann Hals 12.3 2014 (Anders Hals). 2 i par Hals 30.3 2014 (Anders Hals). 1 ind. Gulliksrud, Darbu 12.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Hegstad, Fiskumvannet 19.4 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Høgåsen, Vestsida 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 26.4 2014 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). 1 ind. ringmerket Hals 16.5 2014 (Anders Hals). 1 ind. Ospåsen 17.5 2014 (Anders Hals). 2 ind. Fiskumvannet 25.5 2014 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). 1 ind. Prestvannet 31.8 2014 (Anders Hals). 1 ind. Buvann, Mastebogen 6.9 2014 (Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud, Thor Erik Jelstad). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Hegstad, Fiskumvannet 20.9 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Ospåsen 21.9 2014 (Anders Hals). 1 ind. overflygende Bergsvingen 5.10 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom, Audun Jahren). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Tårnet, Fiskumvannet 13.10 2014 (Eirik Kristoffersen, Ken Adelsten Jensen). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Hegstad, Fiskumvannet 19.10 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Grasåsen 2.11 2014 (Anders Hals). 1 ind. Kolbræk 16.11 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Hals 22.12 2014 (Anders Hals).

Flaggspett *Dendrocopos major* (97-120-87-65-64) **49 obs.** **06.01-15.12**
 Observert jevnlig gjennom hele året på mange lokaliteter, hyppigst i mars. Normalt bare enkeltindivider, av og til 2 ind. sammen. Hele 5 ind. (2 hann + 3 hunn (ringmerket)) Halshaugen, Hals 27.3 2014 (Anders Hals).

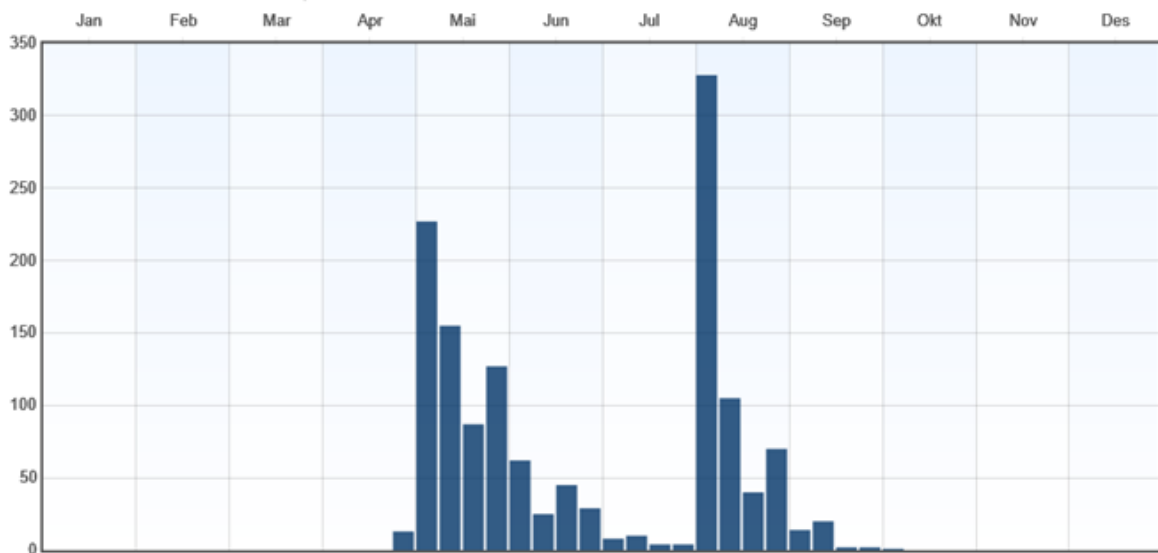
Dvergspett *Dendrocopos minor* (0-4-11-4-3) **4 obs.** **11.01-20.09**
 1 hann næringsøkende Fugleplass-NØ 11.1 2014 (Reidar Demmo). 1 ind. næringsøkende Tjuvøya 13.4 2014 (Lennart Wam Hansson, Michael Wam Hansson). 1 ind. lokkelyd, øvrige lyder Brennerpasset 1.9 2014 (Finn Michelsen). 1 ind. Halshaugen, Hals 20.9 2014 (Anders Hals).

Tretåspett *Picoides tridactylus* (1-2-8-6-6) **2 obs.** **15.06-27.08**
1 ind. Grasåsen 15.6 2014 (Anders Hals). 1 ind. næringsøkende Hasselåsen 27.8 2014 (Per Øystein Klunderud)

Sanglerke *Alauda arvensis* (56-129-117-89-78) **111 obs.** **08.03- 20.10**
Observert jevnlig i perioden mars-oktober, hyppigst om våren (mars-mai), og på høsttrekket (september-oktober). Alle observasjoner er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Første observasjon: 1-3 ind. på flere lokaliteter (Langebru, Bergsvingen og Fiskumvannet) 8.3 2014 (Steinar Stueflotten, Jorunn Villand). Typisk 1-5 ind. på samme lokalitet gjennom hele våren, maks. 6 ind. sang/spill Bergsvingen 9.3 2014 (Eirik Kristoffersen). 6 ind. Bergsvingen 31.3 2014 (Jens Tøndel Fossum). Flere par hekker i kommunen, men ingen hekkefunn er rapportert. Høsttrekk: 13.9-20.10 2014, typisk småflokker på 5-10 ind. i september, maks. 12 ind. ptS Fiskumvannet 13.9 2014 (Steinar Stueflotten). 1-4 ind. i oktober, maks. 6 ind. ptS Fiskumvannet 5.10 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). Siste observasjon: 1 ind. Bergsvingen 20.10 2014 (Ken Adelsten Jensen, Per Buertange, Jorunn Villand).

Sandsvale *Riparia riparia* (21-22-30-16-24) **15 obs.** **26.04-02.08**
1 ind. Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten). 8 ind. Stryken, Hokksund 3.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1+ ind. Fiskumvannet 3.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 5.5 2014 (Eirik Kristoffersen). 30 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). 1-2 ind. næringsøkende Fiskumvannet 10.5-11.5 2014 (Anders Hals, Steinar Stueflotten). 10 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Marius von Glahn). 10 ind. Fiskumvannet 25.5 2014 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). 20 ind. mat til unger Stryken, Hokksund 26.5 2014 (Bent Ellingsen). 1 ind. Fiskumvannet 7.6 2014 (Eirik Kristoffersen). 2 ind. Fiskumvannet 29.6 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 2.8 2014 (Steinar Stueflotten).

Låvesvale *Hirundo rustica* (55-95-103-81-110) **101 obs.** **26.04-03.10**
Observert jevnlig i perioden 26.4-3-10 2014, hyppigst i trekketidene vår (mai) og høst (august). Over 95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Første observasjon: 2+ ind. Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 10-30 ind. på trekk i mai, maks. 75 ind. Fiskumvannet 4.5 2014 (Eli Gates, John Apeland), 80 ind. Fiskumvannet 25.5 2014 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). Typisk 5-10 ind. utover i juni og juli. Maks. 20 ind. Fiskumvannet 29.6 2014 (Steinar Stueflotten). Flere par hekker i kommunen, men ingen reirfunn er blitt rapportert. Høsttrekket startet primo august med 100 ind. Hals 4.8 2014 (Anders Hals), også 100 ind. Hals 8.8 2014 (Anders Hals), ellers typisk flokker på 10-30 ind. utover i august til medio september. Siste observasjoner: 2 ind. Hals 20.9 2014 (Anders Hals). 2 ind. ptS Fiskumvannet 28.9 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. ptS Hegstad, Fiskumvannet 3.10 2014 (Steinar Stueflotten).

Låvesvale, antall observerte individer i Øvre Eiker 2014.

Taksvale *Delichon urbicum* (21-30-38-22-33) **31 obs.** **01.05-20.09**
Observert jevnlig på vårtrekket i mai, mer sporadisk utover i juni, juli og august. Alle observasjoner er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Første observasjon: 4 ind. næringsøkende Råen, Fiskumvannet 1.5 2014 (Steinar Stueflotten). Normalt bare 2-10 ind. i mai. Største flokker: 30 ind. næringsøkende Råen,

Fiskumvannet 2.5 2014 (Gjermund Graver). 80 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). 25 ind. Fiskumvannet 21.5 2014 (Melvin Åsum). Bare 1-5 ind. observert sporadisk i juli og august. Siste observasjon: 1 ind. Hals 20.9 2014 (Anders Hals).

Trepiplerke *Anthus trivialis* (9-25-35-24-20) **16 obs.** **28.04-15.09**
Observert sporadisk i kulturlandskapet 28.4-15.9 2014. Første observasjon: 2 ind. Ormåsen 28.4 2014 (Anders Hals). Normalt bare 1-2 ind. Maks. 5 ind. Hals 10.8 2014 (Anders Hals). Ingen rapporterte observasjoner fra hekkeområdene i skogstraktene, bortsett fra 1 ind. Nesfjell (ØE), Nesfjell 6.9 2014 (Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud, Thor Erik Jelstad). Siste observasjon: 1 ind. Tårnet, Fiskumvannet 15.9 2014 (Edvin Thesen).

Heiipilerke *Anthus pratensis* (42-59-34-41-39) **72 obs.** **19.03-16.11**
Observert regelmessig i trekketidene vår (medio mars-medio mai) og høst (medio august-ultimo oktober). 95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Første observasjon: 1 ind. Fiskumvannet 19.3 2014 (Anders Hals). Dette er blant de tidligst registrerte ankomstdatoer til Øvre Eiker. Typisk 1-10 ind. på vårtrekket, maks. 40-50 ind. Fiskumvannet 5.5-11.5 2014 (Eirik Kristoffersen, Marius von Glahn, Steinar Stueflotten). Noen par hekker sikkert i kommunen, bl.a. 1 par m/2 ind. pull/nylig utflydd Hegstadmyra, Fiskumvannet 21.6 2014 (Jorunn Villand). Første observasjon på høsttrekket: 1 ind. Fiskumvannet 24.8 2014 (Steinar Stueflotten). Typisk 1-10 ind. utover i september-oktober, opptil 20 ind. noen dager, maks. 25 ind. Tårnet, Fiskumvannet 12.10 2014 (Steinar Stueflotten). Siste observasjon: 1 ind. Sem 16.11 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen).

Gulerle *Motacilla flava* (14-16-14-10-10) **20 obs.** **02.05-11.08**
Fåtallig på trekket vår (mai) og høst (august). 1 par hekket på Hegstadmyra, Fiskumvannet i juni, bl.a. 1 par varslende, engstelig Hegstad, Fiskumvannet 21.6 2014 (Steinar Stueflotten). Første observasjon: 2 ind. Råen, Fiskumvannet 2.5 2014 (Gjermund Graver). 9 observasjoner av 1-5 ind. Fiskumvannet i mai. Høst: 2 ind. Fiskumvannet 29.7 -2.8 2014 (Jens Erik Nygård, Eirik Kristoffersen). 2 ind. Lo, Hokksund 11.8 2014 (Anders Hals).

Vintererle *Motacilla cinerea* (4-4-3-7-7) **6 obs.** **28.03-31.12**
1 ind. Hals 28.3 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hokksund 29.3 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. næringsøkende Fiskumvannet 11.7 2014 (Karen Haugland, Geir Midnes). 1 ind. overflygende Sirikjerke 14.9 2014 (Rolf E. Andersen). 1 ind. overflygende Sem 16.11 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hoenselvas utløp/Drammenselva, Hokksund 31.12 2014 (Anders Hals).

Linerle *Motacilla alba* (103-188-135-103-124) **127 obs.** **29.03-20.10**
Observert jevnlig i perioden 29.3-20.10 2014, hyppigst i trekketidene vår (april-mai) og høst (ultimo august-primio oktober). Første observasjon: 1 ind. overflygende Fiskumvannet 29.3 2014 (Steinar Stueflotten). Typisk 1-5 ind. i april-mai, sjelden mer enn 10 ind. sammen, maks. 16 ind. Hegstad, Fiskumvannet 21.4 2014 (Steinar Stueflotten) og 17 ind. Hegstad, Fiskumvannet 5.5 2014 (Eirik Kristoffersen). Vanlig hekkefugl i kulturlandskapet, flere kull rapportert. Høsttrekket startet ultimo august med maks. 30 ind. Skjelbred 30.8 2014 (Steinar Stueflotten) og 16 ind. Råen, Fiskumvannet 6.9 2014 (Steinar Stueflotten). Kun 1-2 ind. Fiskumvannet i siste halvdel av september (Eivin Thesen, Steinar Stueflotten). Siste observasjoner: 2 ind. Fiskumvannet 5.10 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 1 ind. overflygende Fiskumvannet 20.10 2014 (Jorunn Villand).

Sidensvans *Bombycilla garrulus* (13-29-15-12-13) **7 obs.** **201.01-05.11**
100 ind. Hals 1.1 2014 (Anders Hals). 7 ind. næringsøkende Skotselv 4.1 2014 (Arild Gauteplass, Hege Kvarstein Gauteplass). 20 ind. Sundmoen, Hokksund 18.1 2014 (Anders Hals). 14 ind. rastende Hokksund 9.3 2014 (Eirik Kristoffersen). 16 ind. næringsøkende Dunserudhagan 17.4 2014 (Jan Trygve Bollerud). 9 ind. Svarttjern, Holtefjell 14.10 2014 (Anders Hals). 20 ind. Hokksund 5.11 2014 (Egil Mikalsen).

Fossekall *Cinclus cinclus* (7-16-22-6-21) **11 obs.** **07.01-31.12**
1-2 ind. næringsøkende Hellefossen 7.1-11.1 2014 (Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten). 1 ind. Dyngge, Hokksund 9.2 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Stryken, Hokksund 16.2 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hellefossen 2.3 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. lokkelyd, øvrige lyder Fiskumelva nedre, Fiskumvannet 2.6 2014 (Petter Jørgensen). 1 ind. overflygende Nedre Dramdal, Skotselv 2.6 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Ospåsen 23.10 2014 (Anders Hals). 1 ind. næringsøkende Vestfosselva, Vestfossen 13.12 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Drammenselva v/Hokksund, Hokksund 26.12 2014 (Eirik Kristoffersen). 12 ind. Hoenselvas utløp/Drammenselva, Hokksund 31.12 2014 (Anders Hals).

Gjerdsmett *Troglodytes troglodytes* (24-23-15-21-19) **38 obs.** **21.04-21.12**
De fleste observasjoner er gjort vår (medio april-medio mai) og høst (september-november), normalt bare 1-2 ind. sammen. Første observasjoner: 1+1 ind. sang/spill Spærensetra 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). 2+2 ind. sang/spill Svartskurden 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). Bare ett sommerfunn: 1 ind. Hegstadmyra, Fiskumvannet 18.7 2014 (Rune Zakariassen). Ingen hekkefunn rapportert. Observert jevnlig ved Fiskumvannet om høsten fra 7.9-29.11 2014, normalt 1-2 ind., maks. 5 ind. Fiskumvannet 24.10 2014 (Jon Ludvig Hals). Andre høstobservasjoner: 1 ind. Ospåsen 21.9 2014 (Anders Hals). 1 1K ringmerket Hals 27.9 2014 (Anders Hals). Vinterfunn: 1 ind. Hals 21.12 2014 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 28.12 2014 (Eirik Kristoffersen).

Jernspurv *Prunella modularis* (22-35-35-44-18) **43 obs.** **27.03-27.09**
Observert hyppigst om våren (ultimo mars-primio mai), mer sporadisk om sommeren og på høsttrekket. Normalt bare 1-3 ind. sammen. Første observasjon: 1 ind. ringmerket Halshaugen, Hals 27.3 2014 (Anders Hals). Dette er blant de tidligste ankomstdatoer som er registrert i Øvre Eiker. Kun få observasjoner i hekketiden. Ingen rapporterte hekkefunn i 2014. Også fåtallig på høsttrekket fra ultimo august til ultimo september, maks. 5 ind. ringmerket Hals 20.9 2014 (Anders Hals). Siste observasjon: 2 ind. Hals 27.9 2014 (Anders Hals).

Rødstrupe *Erithacus rubecula* (105-163-116-109-66) **117 obs.** **12.01-25.12**
Observert jevnlig fra ultimo mars og ut året, hyppigst om våren i april-mai, normalt bare 1-3 ind. sammen. Første observasjon vår: 1 ind. sang/spill, ikke hekking Tjuvøya 9.3 2014 (Steinar Stueflotten), maks. antall: 6 ind. sang/spill Tjuvøya 29.3 2014 (Steinar Stueflotten). Vanlig hekkefugl, men få hekkefunn er rapportert. 8 ind. ringmerket Hals 27.7 2014 (Anders Hals). 1-3 ind. observert jevnlig utover høsten, men uten noe markert høsttrekk. Vinterfunn: 1 ind. Tjuvøya 12.1 2014 (Bent Ellingsen). 1 ind. Hals 6.12 2014 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 7.12 2014 (Melvin Åsum). 1 ind. næringsøkende Sameia, Vestfossen 25.12 2014 (Magne Sjøblom).

Nattergal *Luscinia luscinia* (23-9-14-0-1) **15 obs.** **23.05-13.06**
1 ad hann sang/spill Fiskumvannet 23.5 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. sang/spill Flesaker, Fiskumvannet 25.5 2014 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes). 1 ind. sang/spill Rud-Rudstua, Fiskumvannet 26.5-7.6 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Morten Jagdum, Vegard Bunes, Jorunn Villand). 2 ind. sang/spill Rud, Fiskumvannet 29.5 2014 (Steinar Stueflotten, Eli Gates). 1 ind. sang/spill Råen, Fiskumvannet 6.6 2014 (Vegard Bunes). 1 ind. sang/spill Fiskumvannet 11.6 2014 (Morten Jagdum). 1 ind. sang/spill Råen, Fiskumvannet 13.6 2014 (Kjell Grimsby, Knut-Inge Fuglesten, Jørn Ormøy).

Blåstrupe *Luscinia svecica* (4-6-1-0-0) **2 obs.** **23.08-28.08**
1 2K+ hunn ringmerket Hals 23.8 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 28.8 2014 (Anders Hals).

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus* (7-6-4-10-3) **5 obs.** **09.05-02.09**
1 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). 1 ind. sang/spill Bergsvingen 8.6 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet 2.7 2014 (Arild Omberg). 1 1K Hals 16.8 2014 (Anders Hals). 1 ad hann ringmerket Hals 2.9 2014 (Anders Hals).

Buskskvett *Saxicola rubetra* (31-43-51-49-65) **64 obs.** **26.04-20.09**
Observert jevnlig i perioden 26.4-20.9 2014, hyppigst om våren i mai. 95 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet, ellers 4 observasjoner av 1 ind. i Bergsvingen 1.5-1.6 2014 (Steinar Stueflotten). Første observasjon: 1 ind. Fiskumvannet 26.4 2014 (Bjørn Tore Bollerud). Dette er blant de tidligste registrerte ankomstdatoer til Øvre Eiker. Normalt bare 1-4 ind., sjelden mer enn 5 ind. sammen, maks. 6 ind. sang/spill Fiskumvannet 18.5 2014 (Steinar Stueflotten). 6 ind. Fiskumvannet 24.5 2014 (Jostein Bærø Engdal). Flere par hekker ved Fiskumvannet. Siste observasjoner: 1 ind. Fiskumvannet 13.9 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hegstad beitemark, Fiskumvannet 20.9 2014 (Steinar Stueflotten).

Svartstrupe *Saxicola torquatus* (0-0-0-0-0) **9 obs.** **19.10-21.10**
1 hann Hegstad beitemark, Fiskumvannet 19.10-21.10 2014 (*Bjørn Tore Bollerud, Steinar Stueflotten, Jens Tøndel Fossum, Vegard Bunes, Marius von Glahn mfl.). Dette er det fjerde funnet av arten i Øvre Eiker og det 7. i Buskerud. Det er også det første høstfunnet i Buskerud og ny art for Fiskumvannet!

Svartstrupe – en hann, i nordenden av Fiskumvannet 19.-21.10.2014. Foto: Steinar Stueflotten.

Steinskvett *Oenanthe oenanthe* (25-40-22-21-18) 28 obs. 01.05-16.09

Observert på vårtrekket i mai og høsttrekket i august-september i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Ellers 1 ind. rastende Søndre Langerud 22.8 2014 (Hans Jørgen Nilsen). Første observasjon: 3 ind. Bergsvingen 1.5 2014 (Steinar Stueflotten) og 2 ind. Hegstad, Fiskumvannet 1.5 2014 (Steinar Stueflotten). Normalt bare 1-4 ind. på vårtrekket, men større antall enkelte dager: maks. 20 ind. næringssøkende Rud, Fiskumvannet 4.5 2014 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal, Eli Gates, John Apeland). 1-3 ind. på høsttrekket 21.8-16.9 2014, maks. 3 ind. Hals 28.8 2014 (Anders Hals). Siste observasjon: 1 ind. Fiskumvannet 16.9 2014 (Olav Såtvedt).

Svartstrupesteinskvett *Oenanthe pleschanka* 6 obs.

1 1K hunn næringssøkende Sem 16.11 2014 (*Steinar Stueflotten, Vegard Bunes, Jon Ludvig Hals, Eirik Kristoffersen, Kendt Myrmo mfl.). Ny art for Buskerud! Meget sjelden art i Norge. Funnet er godkjent av NSKF. Se også rapportens forsidebilde.

Ringtrost *Turdus torquatus* (5-3-2-2-14) 2 obs. 18.04-16.10

2 hann Hals 18.4 2014 (Anders Hals). 1 1K rastende Drammenstjern 16.10 2014 (Jon Ludvig Hals).

Svarttrost *Turdus merula* (88-219-159-144-88) 104 obs. 01.01-25.12

Observert jevnlig i perioden mars-oktober, hyppigst i trekketidene vår og høst. Normalt bare 1-4 ind. sammen. Første observasjon vår: 1 ind. Fiskumvannet 8.3 2014 (Steinar Stueflotten). Flest observasjoner er gjort medio april. Vanlig hekkefugl i kommunen, men ingen reirfunn rapportert. 1-4 ind. på høsttrekket fra medio september til primo november, seinest: 1 hann næringssøkende Dunserudhagan 17.11 2014 (Jan Trygve Bollerud). Vinterfunn: 1 3K+ hann Hals 1.1 2014 (Anders Hals). 1 ind. Sameia 25.12 2014 (Magne Sjøblom).

Gråtrost *Turdus pilaris* (132-222-136-145-131) 140 obs. 11.01-31.12

Observert jevnlig i perioden mars-oktober, hyppigst om våren i april-mai. Første observasjon på vårtrekket: 16 ind. Bergsvingen 6.3 2014 (Eirik Kristoffersen). Typisk 10-20 ind., maks. 50 ind. næringssøkende Stryken, Hokksund 8.3 2014 (Torhild Graversgaard). Vanlig hekkefugl, men bare få hekkefunn er rapportert. 50 ind. Rud, Fiskumvannet 29.6 2014 (Steinar Stueflotten). Høsttrekk (september-oktober): typisk 10-30 ind., maks. 60 ind. Råen, Fiskumvannet 13.10 2014 (Eirik Kristoffersen). Siste observasjoner på høsttrekket: 40 ind. Hals 8.11 2014 (Anders Hals) og 35 ind. næringssøkende Bergsvingen 8.11 2014 (Steinar Stueflotten). Vinterfunn: Til sammen 17 ind. flere lokaliteter Hokksund 11.1 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 15.1 2014 (Anders Hals). 2 ind. næringssøkende Skotselv 23.1 2014 (Jan Trygve Bollerud). 5 ind. Råen, Fiskumvannet 13.12 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Hoenselvas utløp/Drammenselva, Hokksund 31.12 2014 (Anders Hals).

Måltrost *Turdus philomelos* (30-67-80-78) 57 obs. 01.04-21.10

Vanlig på vårtrekket i april-mai, kun sporadisk på høsttrekket i september-oktober. Vanlig hekkefugl, men ingen reirfunn er rapportert. Første observasjon: 1 ind. Råen, Fiskumvannet 1.4 2014 (Eirik Kristoffersen). Typisk 1-5 ind. på vårtrekket, maks. 6 ind. Hals 18.4 2014 (Anders Hals). Kun 6 observasjoner med 1-3 ind. på høsttrekket i september-oktober, siste observasjon: 3 ind. Fiskumvannet 21.10 2014 (Marius von Glahn).

Rødvingetrost *Turdus iliacus* (38-106-81-74-54) **76 obs.** **29.03-02.11**

Observert jevnlig i perioden 29.3-2.11 2014, hyppigst på vårtrekket (april-mai) og høsttrekket (oktober). Første observasjoner: 2 ind. Skjölddammen 29.3 2014 (Roar Sjønnegård). 1 ind. Hagaøya (ØE) 29.3 2014 (Steinar Stueflotten). 3 ind. sang/spill Tjuvøya 29.3 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 29.3 2014 (Steinar Stueflotten). Typisk 1-5 ind., sjelden mer enn 10 ind. på vårtrekket, maks. 76 ind. Idrettsplass, Langebru 2.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). Vanlig hekkefugl, men ingen rapporterte hekkefunn. Kun sporadisk 1-6 ind. utover i september-primio oktober. Første større flokk på høsttrekket: 50 ind. Fiskumvannet 19.10 2014 (Steinar Stueflotten). Trekktopp 19.10-25.10 2014 med maks. 100 ind. Fiskumvannet 20.10 2014 (Ken Adelsten Jensen, Per Buertange). Siste observasjon: 2 ind. Bergsvingen 2.11 2014 (Steinar Stueflotten).

Duetrost *Turdus viscivorus* (9-29-20-9-15) **15 obs.** **02.04-21.09**

Fåtallig på vårtrekket i april-primio mai, heller sjelden på høsttrekket i september. Første observasjon: 4 ind. næringssøkende Fiskumvannet 2.4 2014 (Jan Trygve Bollerud). 5 ind. Råen, Fiskumvannet 5.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). 3 ind. Gulliksrud, Darbu 12.4 2014 (Steinar Stueflotten). 2 hann sang/spill Dunserudhagan 17.4 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Hals 18.4 2014 (Anders Hals). 3 ind. Lunde, Vestfossen 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 27.4 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hegstad, Fiskumvannet 1.5 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. næringssøkende Andersplassen, Lurdalen 4.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Rud, Fiskumvannet 4.5-5.5 2014 (Jostein Bærø Engdal, Eli Gates, John Apeland, Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). 4 ind. overflygende Sirikjerke 18.9 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Ospåsen 21.9 2014 (Anders Hals).

Gresshoppesanger *Locustella naevia* (0-0-10-3-0) **20 obs.** **16.05-08.06**

1 ind. sang/spill Hegstad, Fiskumvannet 16.5-8.6 (*Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten, Eli Gates mfl.).

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus* (0-0-0-0-6) **6 obs.** **26.05-02.07**

1 ind. sang/spill Rudstua, Fiskumvannet 26.5-2.7 (*Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Vegard Bunes, Arild Omberg).

Busksanger *Acrocephalus dumetorum* (0-0-6-0-0) **20 obs.** **06.06-21.06**

1 ind. sang/spill Råen, Fiskumvannet 6.6-23.6 (*Vegard Bunes, Eirik Kristoffersen, Steinar Stueflotten mfl.). 2 ind. sang/spill Råen, Fiskumvannet 7.6 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Bryn, Hokksund 16.6-21.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Turnstien, Langebru, Hokksund 20.6-21.6 (*Roar Sjønnegård, Steinar Stueflotten, Eli Gates).

Myrsanger *Acrocephalus palustris* (9-24-44-49-16) **53 obs.** **23.05-23.08**

Observert regelmessig ved Fiskumvannet og Vestfosselva fra medio mai til primio juli. Første observasjon: 1 ad hann sang/spill Hegstad, Fiskumvannet 23.5 2014 (Jan Trygve Bollerud), jevnlig 1-3 ind. sang/spill Fiskumvannet (Hegstad, Rudstua, Råen) 23.5-5.7 2014 (mange observatører), maks. 4 syngende hanner 29.5, 9.6 og 15.6 2014 (Steinar Stueflotten mfl.). Første observasjon Vestfosselva ved Bergsvingen: 1 ind. sang/spill Vestfosselva v/Berg-Sørby, Bergsvingen 29.5 2014 (Steinar Stueflotten), til sammen 6 observasjoner Vestfosselva v/Bergsvingen 29.5-29.6 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal), maks. 2 ind. sang/spill Vestfosselva v/Berg-Sørby, Bergsvingen 16.6 2014 (Steinar Stueflotten). Siste observasjoner: 1 ind. sang/spill Hegstadmyra, Fiskumvannet 17.7-18.7 (Jorunn Villand, Rune Zakariassen). 1 ind. (?). Hegstad, Fiskumvannet 16.8 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. ringmerket Hals 23.8 2014 (Anders Hals).

Myrsanger i full sang ved Fiskumvannet 21.06.2014. Foto: Steinar Stueflotten.

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus* (18-19-29-34-30) **22 obs.** **18.05-29.07**

Observert regelmessig ved Fiskumvannet fra medio mai til primo juli, hyppigst i månedsskiftet mai/juni. Første observasjon: 1 ind. sang/spill Hegstad, Fiskumvannet 18.5 2014 (Jorunn Villand). Jevnlig 1-3 ind. fram til 4.7 2014, de fleste i nordenden av Fiskumvannet. Siste observasjon: 1 ind. sang/spill Fiskumvannet 29.7 2014 (Jens Erik Nygård).

Gulsanger *Hippolais icterina* (19-29-19-22-17) **20 obs.** **17.05-14.08**

Observert regelmessig i perioden medio mai til medio juni, mer sporadisk ultimo juli til medio august. 80 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet. Første observasjon: 1 hann Halshaugen, Hals 17.5 2014 (Anders Hals). Jevnlig 1-3 ind. Fiskumvannet 18.5-21.6 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen mfl.), maks. 11 ind. sang/spill rundt hele Fiskumvannet 2.6 2014 (Petter Jørgensen). 1 ind. Tårnet, Fiskumvannet 2.8 2014 (Steinar Stueflotten). 5 ind. Fiskumvannet 3.8 2014 (Noah Penk). Ellers: 1 ind. sang/spill Nedre Dramdal, Skotselv 26.5 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 1 1K ringmerket Hals 27.7 2014 (Anders Hals) og siste observasjon: 1 ind. ringmerket Hals 14.8 2014 (Anders Hals).

Munk *Sylvia atricapilla* (36-52-77-66-39) **55 obs.** **26.04-24.10**

Observert jevnlig fra ultimo april til ultimo september, hyppigst om våren i mai. Første observasjon: 2 hunn ringmerket Halshaugen, Hals 26.4 2014 (Anders Hals) og 1 hann Hals 26.4 2014 (Anders Hals). Typisk 1-3 ind. i mai, maks. 4 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Marius von Glahn). Vanlig hekkefugl, men ingen rapporterte reirfunn. Høsttrekk (medio august til ultimo september): normalt bare 1-5 ind., maks. 17 ind. ringmerket Hals 14.8 2014 (Anders Hals). Kun en observasjon etter 24.9 2014: 1 1K+ hann Tårnet, Fiskumvannet 24.10 2014 (Jon Ludvig Hals).

Hagesanger *Sylvia borin* (15-36-51-36-28) **42 obs.** **08.05-07.09**

Observert jevnlig i perioden 8.5-7.9 2014, hyppigst i mai. Første observasjon: 1 hann Hals 8.5 2014 (Anders Hals). Bare 1-2 ind. per observasjon i mai. Vanlig hekkefugl, men kun ett rapportert hekkefunn: 1 par varslende, engstelig Fiskumvannet 21.6 2014 (Jorunn Villand, Steinar Stueflotten) og 1 ad m/mat til 1+ flygedyktig unge Tårnet, Fiskumvannet 2.8 2014 (Steinar Stueflotten). Høsttrekk (medio august – primo september): 1-3 ind., maks. 4 ind. ringmerket Hals 14.8 2014 (Anders Hals). Siste observasjon: 1 ind. ringmerket Hals 7.9 2014 (Anders Hals).

Møller *Sylvia curruca* (4-12-8-2-9) **16 obs.** **03.05-14.08**

Første observasjon: 1 ind. sang/spill Hegstadmyra, Fiskumvannet 3.5 2014 (Steinar Stueflotten). 1-2 ind. sang/spill Hegstadmyra-Rudstua, Fiskumvannet 4.5-24.5 2014 (Steinar Stueflotten, Eli Gates, John Apeland, Jostein Bærø Engdal, Eirik Kristoffersen, Marius von Glahn). 1 ind. mat til unger Hegstadmyra, Fiskumvannet 18.7 2014 (Rune Zakariassen). 1 1K ringmerket Hals 27.7 2014 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 3.8 2014 (Noah Penk). 1 ind. ringmerket Hals 8.8 2014 (Anders Hals). 1 1K ringmerket Hals 9.8 2014 (Anders Hals). 2 1K ringmerket Hals 14.8 2014 (Anders Hals).

Mølleren gjør lite av seg, men ut fra antallet observasjoner er muligens bestanden i oppgang. Foto: A. Hals.

Tornsanger *Sylvia communis* (19-24-45-44-35) **41 obs.** **10.05-24.08**
Observert jevnlig i perioden 10.5-24.8 2014, hyppigst i siste halvdel av mai, alle observasjoner er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund, de fleste ved Fiskumvannet. Første observasjon: 1 ind. Fiskumvannet 10.5 2014 (Anders Hals). Regelmessig 1-2 ind. ved Fiskumvannet i mai, maks. 4 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Vegard Bunes). Ellers 1 ind. Bergsvingen 27.5 2014 (Eirik Kristoffersen). Hekkefunn: 1 ind. mat til unger Hegstad, Fiskumvannet 21.6 2014 (Jorunn Villand). Ikke noe markert høsttrekk, men 1 ind. + 4 1K ringmerket Hals 27.7-14.8 2014 (Anders Hals), siste: 1 ind. ringmerket Hals 24.8 2014 (Anders Hals).

Gransanger *Phylloscopus collybita* (28-65-67-56-51) **58 obs.** **07.04-31.10**
Observert jevnlig i perioden april-oktober, hyppigst om våren i april-mai og på høsttrekket i september. Første observasjon: 1 ind. Sundmoen, Hokksund 7.4 2014 (Anders Hals) og 2 ind. Råen, Fiskumvannet 7.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). Normalt bare 1-2 ind. i april-mai, maks. 3 ind. Hegstad, Fiskumvannet 18.5 2014 (Jorunn Villand). Vanlig hekkefugl, men ingen hekkefunn er rapportert. Kun sporadiske observasjoner av enkeltindivider gjennom sommeren. Ikke noe markert høsttrekk, men 1-3 ind. observert jevnlig i september, 12 ind. ringmerket om høsten på Hals (Anders Hals). Siste observasjoner: 1 ind. Fiskumvannet 5.10 2014 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 1 ind. Hals 31.10 2014 (Anders Hals). 1 1K Fiskumvannet 31.10 2014 (Marius von Glahn).

Løvsanger *Phylloscopus trochilus* (62-122-119-93-76) **81 obs.** **26.04-24.09**
Observert jevnlig i perioden ultimo april til ultimo august. Første observasjon: 1 ind. ringmerket Halshaugen, Hals 26.4 2014 (Anders Hals) og 1 ind. sang/spill Fiskumvannet 26.4 2014 (Steinar Stueflotten). Jevnlig 1-5 ind. om våren (april-mai), sjelden mer enn 8 ind., maks. 32 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). Vanlig hekkefugl, men kun ett rapportert hekkefunn: 2 ind. mat til unger Fiskumvannet 21.6 2014 (Steinar Stueflotten). 5-10 ind. observert jevnlig i perioden 18.7-24.8 2014, sjelden mer enn 20 ind. på høsttrekket i august, store antall: 30 ind. Hals 3.8 2014 (Anders Hals). 50 ind. Hals 4.8 2014 (Anders Hals). 35 ind. ringmerket Hals 14.8 2014 (Anders Hals). Siste observasjoner: 1 ind. Fiskumvannet 30.8 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. ringmerket Hals 24.9 2014 (Anders Hals).

Fuglekonge *Regulus regulus* (8-9-14-13-15) **13 obs.** **09.03-07.12**
2 ind. sang/spill Tjuvøya 9.3 2014 (Bent Ellingsen). 1 ind. sang/spill Spærensetra 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). 3 ind. Skjølddammen 21.4 2014 (Roar Sjønnegård). 4 ind. næringssøkende Sirikjerke 18.9 2014 (Jan Trygve Bollerud). 2 hann ringmerket Hals 20.9-28.9 2014 (Anders Hals). 6 ind. Dunserudhagan 30.9 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Svartskurden 12.10 2014 (Eirik Kristoffersen). 4 ind. Dalesetra 14.10 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hegstad beitemark, Fiskumvannet 20.10 2014 (Jorunn Villand). 6 ind. Grasåsen 2.11 2014 (Anders Hals). 4 ind. Nord-Svartskurden 2.11 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 7.12 2014 (Anders Hals).

Gråfluesnapper *Muscicapa striata* (15-22-13-27-22) **12 obs.** **09.05-15.07**
1 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). 2 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Marius von Glahn). 1 ind. Fiskumvannet 24.5-7.6 2014 (Jostein Bærø Engdal, Steinar Stueflotten, Vegard Bunes, Jens Erik Nygård, Eirik Kristoffersen). 1 ind. Hegstadmyra, Fiskumvannet 23.6-29.6 2014 (Jostein Bærø Engdal, Melvin Åsum). 3 ad +2 1K ringmerket Hals 15.7 2014 (Anders Hals).

Svarthvit fluesnapper *Fic.hypoleuca* (20-60-33-40-18) **14 obs.** **28.04-04.07**
1 hann Fjerdingsstadveien 171, Fjerdingsstad 28.4 2014 (Svein Tangen). 1 ind. Hals 5.5-8.5 2014 (Anders Hals). 1 hann Fiskumvannet 10.5 2014 (Anders Hals). 1 ind. sang/spill Klunderud 10.5 2014 (Steinar Stueflotten). 2 hann Hals 17.5 2014 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 18.5 2014 (Marius von Glahn). 1-2 ind. sang/spill Fiskumvannet 18.5-31.5 2014 (Steinar Stueflotten, Jostein Bærø Engdal, Eirik Kristoffersen, Jens Erik Nygård). 1 hann Nedre Dramdal, Skotselv 26.5 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. sang/spill Hegstad, Fiskumvannet 4.7 2014 (Jorunn Villand).

Skjeggmeis *Panurus biarmicus* (0-0-0-0-0) **5 obs.** **24.10-17.11**
25 ind. næringssøkende Hegstad beitemark, Fiskumvannet 24.10 2014 (Jon Ludvig Hals). 10+ ind. Fiskumvannet 25.10 2014 (Steinar Stueflotten). 3+ ind. Hegstad beitemark, Fiskumvannet 25.10 2014 (Vegard Bunes, Jon Ludvig Hals, Kendt Myrmo). 2+ ind. (1 ♂+1 ♀-f) Tårnet, Fiskumvannet 16.11 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 hann lokkelyd, øvrige lyder Fiskumvannet 17.11 2014 (Eli Gates, John Apeland). Arten ble sist observert ved Fiskumvannet i oktober 2000.

Stjertmeis *Aegithalos caudatus* (2-4-11-1-2) **11 obs.** **08.11-19.12**
8 ind. Tårnet, Fiskumvannet 8.11 2014 (Steinar Stueflotten). 4 ind. næringssøkende Dunserudhagan 17.11 2014 (Jan Trygve Bollerud). 5 ind. Fiskumvannet 22.11 2014 (Trond Aspelund, Kirsten Trogstad). 3 ind. Tårnet, Fiskumvannet 29.11 2014 (Steinar Stueflotten). 3 ind. Hals 3.12-6.12 2014 (Anders Hals). 15 ind. Junger 7.12 2014 (Anders Hals). 4-10 ind. næringssøkende Hegstad, Fiskumvannet 10.12-13.12 2014 (Morten Jagdum, Steinar Stueflotten). 6 ind. Høgåsen, Vestsida 19.12 2014 (Anders Hals).

Løvmeis *Poecile palustris* (4-4-4-14-8) **2 obs.** **15.03-24.10**
1 ind. Halshaugen, Hals 15.3 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 24.10 2014 (Anders Hals).

Granmeis *Poecile montanus* (62-63-43-33-46) **31 obs.** **21.01-25.12**
Observert sporadisk i vinterhalvåret, hyppigst i oktober-primus november. Bare 1-2 ind. i perioden januar-mars og september-medio oktober, noen flere individer seinere på høsten: 8 ind. Dalesetra 14.10 2014 (Anders Hals). 5 ind. næringssøkende Geveltsetra 25.10 2014 (Hans Jørgen Nilsen). 4 ind. Grasåsen og 6 ind. Nord-Svartskurden 2.11 2014 (Anders Hals). Siste observasjon: 1 ind. næringssøkende Sameia, Vestfossen 25.12 2014 (Magne Sjøblom). Kun ett sommerfunn: 1 ind. Hals 10.8 2014 (Anders Hals).

Toppmeis *Lophophanes cristatus* (27-35-18-17-28) **12 obs.** **22.01-02.11**
1 ind. næringssøkende Øytjern 22.1 2014 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. næringssøkende Geveltsetra 25.1 2014 (Hans Jørgen Nilsen). 1 ind. Råtevannet 6.9 2014 (Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud, Thor Erik Jelstad). 1 ind. Nesfjell (ØE), Nesfjell 6.9 2014 (Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud, Thor Erik Jelstad). 1 ind. ringmerket Hals 24.9 2014 (Anders Hals). 1 ind. Krokktjern, Spærensetra 12.10 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Svartskurden 12.10 2014 (Eirik Kristoffersen). 2 ind. Dalesetra 14.10 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 24.10 2014 (Anders Hals). 2 ind. næringssøkende Geveltsetra 25.10 2014 (Hans Jørgen Nilsen). 2 ind. næringssøkende Mailand, Eikeren, Bu 30.10 2014 (Olav Sätvedt). 2 ind. Nord-Svartskurden 2.11 2014 (Anders Hals).

Svartmeis *Periparus ater* (45-30-32-29-32) **15 obs.** **01.01-01.12**
1 ind. Hals 1.1 2014 (Anders Hals). 1 ind. Vestfosselva i Hokksund, Hokksund 11.1 2014 (Steinar Stueflotten). 3-4 ind. næringssøkende Geveltsetra 21.1-25.1 2014 (Hans Jørgen Nilsen). 2 ind. næringssøkende Øytjern 22.1 2014 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Tjuvøya 9.3 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 26.4 2014 (Anders Hals). 10 pull ringmerket Hals 17.5 2014 (Anders Hals). 1 ind. ringmerket Hals 24.8 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 19.9 2014 (Anders Hals). 3 ind. Dunserudhagan 30.9 2014 (Jan Trygve Bollerud). 2 ind. Hals 24.10 2014 (Anders Hals). 4 ind. næringssøkende Geveltsetra 25.10 2014 (Hans Jørgen Nilsen). 2-3 ind. næringssøkende Dunserudhagan 17.11-1.12 2014 (Jan Trygve Bollerud).

Blåmeis *Cyanistes caeruleus* (216-242-163-132-117) **120 obs.** **01.01-29.12**
Vanlig gjennom hele året, typisk 1-5 ind., sjelden mer enn 10 ind. sammen. Mest tallrik om høsten. Noen eksempler på store antall: 15 ind. Fiskumvannet 2.8 2014 (Steinar Stueflotten). 20 ind. Tårnet, Fiskumvannet 30.9 2014 (Edvin Thesen). 16 ind. Fiskumvannet 21.10 2014 (Marius von Glahn). 35 ind. Fiskumvannet 31.10 2014 (Marius von Glahn). Vanlig hekkefugl.

Kjøttmeis *Parus major* (238-247-173-137-135) **119 obs.** **01.01-29.12**
Vanlig gjennom hele året, typisk 1-5 ind., sjelden mer enn 10 ind. sammen. Mest tallrik om høsten. Noen eksempler på store antall: 15 ind. Tårnet, Fiskumvannet 30.9 2014 (Edvin Thesen). 15 ind. Hals 24.10 2014 (Anders Hals). Vanlig hekkefugl.

Spettmeis *Sitta europaea* (116-87-60-26-30) **31 obs.** **21.01-29.12**
1-2 ind. observert jevnlig gjennom hele året. Første observasjon: 1 ind. næringssøkende Geveltsetra 21.1 2014 (Hans Jørgen Nilsen). Siste observasjon: 1 ind. Halshaugen, Hals 29.12 2014 (Anders Hals). Fåttallig hekkefugl, men bare en observasjon er rapportert mellom 19.4 2014 og 18.7 2014: 1 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn).

Trekryper *Certhia familiaris* (8-16-9-9-14) **13 obs.** **12.01-29.11**
1 ind. Tjuvøya 12.1 2014 (Bent Ellingsen). 1 ind. Fiskumvannet 9.5 2014 (Marius von Glahn). 1 ind. sang/spill Blåfjell 15.6 2014 (Jon Åge Ruud). 3 ind. næringssøkende Sirikjerke 18.9 2014 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Fiskumvannet 28.9-12.10 2014 (Steinar Stueflotten, Edvin Thesen, Eirik Kristoffersen). 2 ind. Dalesetra 14.10 2014 (Anders Hals).

1 ind. Nord-Svartskurden 2.11 2014 (Anders Hals). 1 ind. Trekanten 9.11 2014 (Anders Hals). 1 ind. Tårnet, Fiskumvannet 29.11 2014 (Steinar Stueflotten).

Tornskate *Lanius collurio* (10-14-14-6-23) **4 obs.** **02.08-20.08**

Kun fire observasjoner i august: 1 ind. Fiskumvannet 2.8 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ad hann Fiskumvannet 9.8 2014 (Anders Hals). 1 hunnf Fiskumvannet 10.8 2014 (Steinar Stueflotten). 1 1K ringmerket Hals 20.8 2014 (Anders Hals).

Varsler *Lanius excubitor* (15-23-10-25-6) **20 obs.** **11.01-11.12**

Observert i vinterhalvåret fra september til mars. 1 ind. Måsnesmyra, Fiskumvannet 11.1 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. stasjonær Fiskum gamle kirke, Fiskumvannet 21.2 2014 (Gjermund Graver). 1 ind. Hegstad, Fiskumvannet 8.3 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Semsmyra/Planteskolen 10.3 2014 (Anders Hals). 1 ind. Flesaker, Fiskumvannet 13.9 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hals 18.9 2014 (Anders Hals). 1 ind. næringsøkende Fiskumvannet 5.10-27.10 (Steinar Stueflotten, Marius von Glahn, Jon Ludvig Hals). 1 ind. Halshaugen, Hals 7.11 2014 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet 16.11-11.12 2014 (Steinar Stueflotten, Anders Hals, Magne Sjøblom, Morten Jagdum).

Nøtteskrike *Garrulus glandarius* (83-117-76-55-57) **38 obs.** **11.01-29.12**

Observert jevnlig gjennom hele året, normalt 1-4 ind. sammen, maks. vinter: 5 ind. Hals 1.2 2014 (Anders Hals). Mer tallrikt om høsten (medio september-primio oktober): 20 ind. Halshaugen, Hals 19.9-20.9 2014 (Anders Hals). 20 ind. Hals 1.10 2014 (Anders Hals).

Skjære *Pica pica* (214-250-211-128-126) **122 obs.** **07.01-27.12**

Observert jevnlig gjennom hele året i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund, i tillegg 3 ind. næringsøkende Skotselv 23.1 2014 (Jan Trygve Bollerud). Normalt 1-5 ind., sjelden mer enn 10 ind. sammen. Eksempler på noen store flokker i vinterhalvåret: 21 ind. Lunde, Vestfossen 22.2 2014 (Steinar Stueflotten). 13 ind. Bergsvingen 6.3 2014 (Eirik Kristoffersen). 15 ind. Stryken, Hokksund 8.3 2014 (Torhild Graversgaard). 20 ind. Halshaugen, Hals 15.3 2014 (Anders Hals). 19 ind. Råen, Fiskumvannet 30.9 2014 (Edvin Thesen). 20 ind. næringsøkende Bergsvingen 5.10 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom). 15 ind. Vestfosselva v/Berg-Sørby, Bergsvingen 25.10 2014 (Steinar Stueflotten). 22 ind. Smørgrav, Vestfossen 29.11 2014 (Steinar Stueflotten). Vanlig hekkefugl.

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes* (5-3-7-15-11) **8 obs.** **29.03-29.12**

1 ind. Halshaugen, Hals 29.3 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 7.9 2014 (Anders Hals). 1 ind. Halshaugen, Hals 20.9 2014 (Anders Hals). 2 ind. Hals 1.10 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 2.10 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 24.10 2014 (Anders Hals). 1 ind. Hals 7.12 2014 (Anders Hals). 1 ind. Rolighet, Hals 29.12 2014 (Anders Hals).

Kaie *Corvus monedula* (46-74-81-64-61) **46 obs.** **07.01-28.12**

Observert jevnlig i perioden januar-mai og fra medio september til ultimo oktober i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund, ellers mer sporadisk, ingen rapporterte observasjoner i juli eller august. Observert i varierende antall, men normalt i småflokker på 2-25 ind., sjelden mer enn 50 ind. Noen eksempler på store flokker i vinterhalvåret: 87 ind. overflygende Bergsvingen 8.3 2014 (Jorunn Villand). 135 ind. overflygende Fiskumvannet 19.10 2014 (Steinar Stueflotten). 70 ind. Bergsvingen 20.10 2014 (Ken Adelsten Jensen, Per Buertange). 115 ind. overflygende Fiskumvannet 20.10 2014 (Eirik Kristoffersen). Fåttallig hekkefugl, 3-4 par hekket i nisjer på fabrikkbygg i Vestfossen: 6 ind. reirbygging Vestfossen Sentrum, Vestfossen 15.4 2014 (Roar Sjønnegård).

Kornkråke *Corvus frugilegus* (2-4-9-15-7) **4 obs.** **15.01-20.10**

1 ad Skjøll 15.1 2014 (Anders Hals). 2 ad overflygende Bergsvingen 5.10 2014 (Audun Jahren, Magne Sjøblom). 1 ind. Bergsvingen 20.10 2014 (Jorunn Villand, Per Buertange, Ken Adelsten Jensen).

Kråke *Corvus cornix* (136-264-243-162-158) **125 obs.** **07.01-31.12**

Observert jevnlig gjennom hele året i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund/Loesmoen, mest tallrikt om høsten i september-oktober. Normalt 1-10 ind. i perioden medio mars til medio september, sjelden mer enn 20 ind. sammen i vinterhalvåret. Største flokker: 40 ind. Sem 22.9 2014 (Anders Hals). 35 ind. næringsøkende Bergsvingen 5.10 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom). 50 ind. Bergsvingen 20.10 2014 (Jorunn Villand). 30 ind. Langebru, Hokksund 29.11 2014 (Steinar Stueflotten). Vanlig hekkefugl, men ingen reirfunn rapportert.

Ravn *Corvus corax* (32-93-72-72-66) **55 obs.** **01.01-26.12**
1-2 ind. observert jevnlig gjennom hele året, sjelden mer enn 2 ind. sammen: 7 ind. overflygende Bergsvingen 17.2 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom). 8 ind. overflygende Fiskumvannet 2.4 2014 (Jan Trygve Bollerud). 7 ind. overflygende Sirikjerke 18.9 2014 (Jan Trygve Bollerud). Fåtallig hekkefugl, men få observasjoner i hekketiden i passende biotop: 2 ad + 3 juv Hasselåsen ultimo juni (Per Øystein Klunderud).

Stær *Sturnus vulgaris* (52-108-93-70-66) **62 obs.** **24.02-20.11**
Observert jevnlig i perioden 24.2-16.11 2014 i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund, samt 2 ind. Nedre Dramdal, Skotselv 26.5 2014 (Eirik Kristoffersen). Første observasjon: 4 ind. Hestehagan, Vestfossen 24.2 2014 (Eirik Kristoffersen). Dette er blant de tidligst registrerte ankomstdatoer i Øvre Eiker. Normalt bare 1-7 ind. om våren, maks. 15 ind. Stryken, Hokksund 8.3 2014 (Torhild Graversgaard) og 23 ind. Bergsvingen 24.3 2014 (Eirik Kristoffersen). Mer tallrikt utover sommer og høst, første rapporterte flokk: 42 ind. (halvparten 1K) rastende Fiskumvannet 7.6 2014 (Eirik Kristoffersen), store flokker på >100 ind.: 400 ind. (flere flokker) Bergsvingen 29.6 2014 (Jorunn Villand). 400 ind. Halshaugen, Hals 28.7 2014 (Anders Hals). 100 ind. Flesaker, Fiskumvannet 2.8 2014 (Steinar Stueflotten). Ca. 1000 ind. Hals 2.9 2014 (Anders Hals). 200 ind. Vestfossen 18.9 2014 (Anders Hals). Sjelden mer enn 50 ind. i oktober: 70 ind. rastende Råen, Fiskumvannet 26.10 2014 (Morten Jagdum). Siste observasjon: 1 ind. Sem 16.11 2014 (Steinar Stueflotten). 20 ind. Bergsvingen 20.11 2014 (Anders Hals).

Gråspurv *Passer domesticus* (16-63-28-13-23) **15 obs.** **11.01-24.10**
Kun sporadiske observasjoner gjennom det meste av året fra Råen-Flesaker/Fiskumvannet, Hals, Ormåsen, Bergsvingen og Hokksund. Typisk 2-5 ind., største flokker: 15 ind. Ormåsen 11.3 2014 (Torhild Graversgaard). 20 ind. Bergsvingen 2.8 2014 (Eirik Kristoffersen).

Pilfink *Passer montanus* (199-165-105-61-67) **60 obs.** **11.01-27.12**
Observert jevnlig gjennom hele året i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Bare en observasjon er rapportert fra annet område: 5 ind. Nedre Lobben 24.5 2014 (Jens Tøndel Fossum, Geir Fossum, Erik Fossum). Normalt 2-10 ind., sjelden mer enn 15 ind. sammen, største flokker: 20 ind. næringssøkende Ormåsen 7.3 2014 (Torhild Graversgaard). 50 ind. Sem 21.6 2014 (Steinar Stueflotten). 20 ind. Hals 21.9 2014 (Anders Hals). 20 ind. Sem 3.10 2014 (Steinar Stueflotten). 32 ind. Bergsvingen 17.11 2014 (Jorunn Villand).

Bokfink *Fringilla coelebs* (207-261-213-171-119) **151 obs.** **11.01-25.12**
Observert jevnlig i perioden medio mars til primo november, hyppigst i trekketidene vår (april) og høst (august-september). Første observasjon om våren: 4 hann Halshaugen, Hals 12.3 2014 (Anders Hals), som er blant de tidligste ankomstdatoer i Øvre Eiker. Typisk 5-20 ind. i mars-april, største flokker på vårtrekket: 30 ind. Halshaugen, Hals 27.3 2014 (Anders Hals). 50 ind. Råen, Fiskumvannet 5.4 2014 (Jens Tøndel Fossum, Steinar Stueflotten). 100 ind. Råen, Fiskumvannet 9.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). Vanlig hekkefugl, men få hekkefunn er rapportert. Mer tallrik igjen på høsttrekket, men sjelden mer enn 20-30 ind. Store flokker: 100 ind. Hals/Halshaugen 2.-24.9 2014 (Anders Hals). Bare 1-5 ind. i oktober, seinest: 1 ind. Bergsvingen 1.11 2014 (Morten Jagdum). Vinterfunn: 1 hann Stryken, Hokksund 11.1 2014 (Steinar Stueflotten). 4 ind. næringssøkende Sameia, Vestfossen 9.12 2014 (Magne Sjøblom). 3 ind. næringssøkende Sameia, Vestfossen 25.12 2014 (Magne Sjøblom).

Bjørkefink *Fringilla montifringilla* (38-80-26-52-51) **43 obs.** **15.03-09.12**
Observert jevnlig på vårtrekket 15.3-8.5 2014, tidligst: 1 hunn Halshaugen, Hals 15.3 2014 (Anders Hals). Sjelden mer enn 30 ind. sammen på vårtrekket, maks. 45 ind. ringmerket Hals 14.4 2014 (Anders Hals). Hyppigst og mest tallrikt obs. på høsttrekket sept.-okt. Første obs. på høsttrekket: 1 ind. ringmerket Hals 23.8 2014 (Anders Hals). Ofte flokker på mer enn 100 ind. på stubbåkre og rapsåkre i september. Eksempler på store flokker: 500 ind. Halsgata S, Hals 13.9 2014 (Steinar Stueflotten). 1000 ind. Hals-Halshaugen 18.9-21.9 2014 (Anders Hals). 2000 ind. Halshaugen, Hals 20.9 2014 (Anders Hals). 500 ind. Hals 24.9 2014 (Anders Hals). 400 ind. Fjerdingstad 24.9 2014 (Svein Tangen). 1000 ind. Hals 17.10 2014 (Anders Hals). Seineste observasjon: 20 ind. Sem 16.11 2014 (Steinar Stueflotten). Vinterfunn: 1 ind. næringssøkende Sameia, Vestfossen 9.12 2014 (Magne Sjøblom).

Grønnfink *Carduelis chloris* (246-193-161-99-90) **90 obs.** **11.01-25.12**
Observert jevnlig gjennom hele året, hyppigst om våren i mars-april, mest tallrikt i august. 95 % av observasjonene er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Sjelden mer enn 10 ind. observert i første halvår, maks. 30 ind. Hals 16.3 2014 (Anders Hals). Vanlig hekkefugl, men ingen hekkefunn er rapportert. Store flokker/antall i august: 80 ind. Flesaker, Fiskumvannet 12.8 2014 (Eirik Kristoffersen). 45 ind. ringmerket Hals 14.8 2014 (Anders

Hals). 150 ind. Flesaker, Fiskumvannet 19.8 2014 (Steinar Stueflotten). Typisk 5-20 ind. i sept.-nov., maks. 30 ind. Darbu 1.11 2014 (Morten Jagdum). Siste observasjon: 35 ind. Sameia, Vestfossen 25.12 2014 (Magne Sjøblom).

Stillits *Carduelis carduelis* (43-57-68-65-79) **64 obs.** **07.01-25.12**

Observert jevnlig hele året, men kun sporadisk om sommeren (juni-august), hyppigst observert om våren i mars-april. Normalt bare 1-5 ind., sjelden mer enn 10 ind. sammen. 16 ind. Bergsvingen 5.2 2014 (Eirik Kristoffersen). 12 ind. Bergsvingen 9.2 2014 (Steinar Stueflotten). 40 ind. Bergsvingen 2.3 2014 (Steinar Stueflotten). 20 ind. Hals 24.10 og 23.11 2014 (Anders Hals). Ingen rapporterte hekkefunn, men ungfugler er sett flere ganger.

Grønnsisik *Carduelis spinus* (113-139-63-104-54) **72 obs.** **13.01-13.12**

Observert jevnlig gjennom hele året, mest tallrikt om høsten i september-november. Typisk 2-10 ind. januar-august, maks. 15 ind. Stryken, Hokksund 8.3 2014 (Torhild Graversgaard). 19 ind. Hals 16.3 2014 (Anders Hals). Mer tallrikt og i større flokker om høsten, ofte 15-40 ind., maks. 50 ind. Fiskumvannet 13.9 2014 (Steinar Stueflotten). 50 ind. Råen, Fiskumvannet 13.10 2014 (Jan Olav Nybo, Ken Adelsten Jensen). 60 ind. Fiskumvannet 17.11 2014 (Eli Gates, John Apeland, Tormod Vaaland Burkey). Vinterfunn: 2-3 ind. Hals 18.1-26.2 2014 (Anders Hals). 2 ind. Stryken, Hokksund 9.2 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 13.12 2014 (Steinar Stueflotten).

Tornirisk *Carduelis cannabina* (22-15-14-24-13) **10 obs.** **30.03-27.09**

5 ind. Råen, Fiskumvannet 30.03.2014 (Bent Ellingsen). 4 ind. Råen, Fiskumvannet 31.3 2014 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Råen, Fiskumvannet 4.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). 2 ind. Hals 17.5 2014 (Anders Hals). 1 hann Bomenga, Hokksund 18.5 2014 (Jorunn Villand). 1 ind. Hegstadmyra, Fiskumvannet 1.8 2014 (Jorunn Villand). 5 ind. ringmerket Hals 23.8-7.9 2014 (Anders Hals). 3 ind. Fiskumvannet 27.9 2014 (Ken Adelsten Jensen, Tormod Vaaland Burkey, Jan Olav Nybo).

Bergirisk *Carduelis flavirostris* (7-13-3-14-10) **5 obs.** **31.03-21.04**

Kun observert på vårtrekket: 22 ind. Råen, Fiskumvannet 31.3 2014 (Jens Tøndel Fossum). 100 ind. Råen, Fiskumvannet 9.4 2014 (Jens Tøndel Fossum). 2 ind. Hegstad, Fiskumvannet 14.4 2014 (Jorunn Villand). 3 ind. Flesaker, Fiskumvannet 19.4 2014 (Eirik Kristoffersen). 10 ind. Bergsvingen 21.4 2014 (Steinar Stueflotten).

Gråsisik *Carduelis flammea* (81-58-16-23-33) **38 obs.** **07.01-26.12**

1-10 ind. sporadisk gjennom hele året, hyppigst og mest tallrikt i vinterhalvåret, men sjelden mer enn 10 ind., maks. 20 ind. næringssøkende Stryken, Hokksund 11.1 2014 (Steinar Stueflotten). 20 ind. Semsmyra/Planteskolen 18.1 2014 (Anders Hals). 15 ind. Hals 26.12 2014 (Anders Hals). 1-8 ind. Fiskumvannet 26.4-12.8 (Steinar Stueflotten, Vegard Bunes mfl.), hyppigst observert i mai, maks. 8 ind. Fiskumvannet 3.5 2014 (Steinar Stueflotten).

Brunsisik *Carduelis cabaret* (3-4-8-8-5) **7 obs.** **26.01-07.11**

1 ind. næringssøkende Fjerdingsstadveien 171, Fjerdingsstad 26.1 2014 (Svein Tangen). 1 ind. Fiskumvannet 7.6 2014 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Hegstadmyra, Fiskumvannet 18.7 2014 (Rune Zakariassen). 5 ind. Bergsvingen 20.9 2014 (Steinar Stueflotten, Anders Hals). 2 ind. Fiskumvannet 28.9 2014 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet 12.10 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Hals 7.11 2014 (Anders Hals).

Polarsisik *Carduelis hornemanni* (0-0-0-0-0) **1 obs.**

1 ind. Fjerdingsstad 26.1 2014 (Svein Tangen). Siste godkjente funn i øvre Eiker er fra Bomenga 28.12.2005.

Grankorsnebb *Loxia curvirostra* (16-27-15-3-7) **7 obs.** **21.04-21.12**

2 ind. overflygende Kolbergtjernmyra NR 21.4 2014 (Steinar Stueflotten). 6 ind. Ospåsen 21.9 2014 (Anders Hals). 4 ind. overflygende Bergsvingen 5.10 2014 (Jan Trygve Bollerud, Magne Sjøblom). 6 ind. Spærensetra 12.10 2014 (Eirik Kristoffersen). 5 ind. overflygende Lofthusmyrene 29.10 2014 (Jon Ludvig Hals). 10 ind. Trekanten 9.11 2014 (Anders Hals). 10 ind. overflygende Bergsvanna (Store/Lille) 21.12 2014 (Anders Hals).

Furukorsnebb *Loxia pytyopsittacus* (0-4-2-0-2) **3 obs.** **17.05-09.11**

2 ind. Kolbergtjernet, Kolbergtjernmyra NR 17.5 2014 (Anders Hals). 2 hann næringssøkende Sirikjerke 18.9 2014 (Jan Trygve Bollerud). 4 ind. Trekanten 9.11 2014 (Anders Hals).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus* (14-29-32-45-51) **60 obs.** **17.05-23.08**

54 observasjoner av typisk 1-4 ind. (maks. 6 ind.) Fiskumvannet 17.5-18.7 (Jens Magnussen, Jorunn Villand, Steinar Stueflotten, Rune Zakariassen mfl.). Første observasjon: 1 hann sang/spill Fiskum, Darbu 17.5 2014 (Jens

Magnussen). Hyppigst observert medio mai-primò juni. Spesielt: 1 syngende 2K hann med oransje isse og strupe (sjelden variant) Hegstad, Fiskumvannet 31.5-2.6 2014 (Steinar Stueflotten, Melvin Åsum). Andre funn: 1 ad hann Nedre Lobben 24.5 2014 (Jens Tøndel Fossum, Geir Fossum, Erik Fossum). 1 hunn mat til unger Heimtun, Darbu 2.6 2014 (Petter Jørgensen). 1 hann Hals 15.6 2014 (Anders Hals). 3 1K ringmerket Hals 14.8-23.8 (Anders Hals).

Dompap *Pyrrhula pyrrhula* (100-163-94-63-64) **49 obs.** **01.01-31.12**

Observert jevnlig 1-6 ind. gjennom store deler av året, vanligst i perioden januar-april, ingen rapporterte observasjoner i juni-juli. Største antall: 8 ind. Hals 18.1 2014 (Anders Hals). 7 ind. næringsøkende Øytjern 22.1 2014 (Lennart Wam Hansson). 12 ind. Skotselv 23.1 2014 (Jan Trygve Bollerud). 8 ind. Vestfosselva i Hokksund, Hokksund 9.2 2014 (Steinar Stueflotten). I desember maks. 6 ind. Halshaugen, Hals 29.12. 2014 (Anders Hals).

Kjernebiter *Cocc. coccothraustes* (24-55-23-26-15) **35 obs.** **26.01-25.12**

Typisk 1-3 ind. sporadisk gjennom det meste av året, vanligst og mest tallrik om våren (mars-mai), men sjelden mer enn 5 ind. Største antall: 12 ind. ringmerket Hals 14.4 2014 (Anders Hals). 8 ind. ringmerket Hals 16.4 2014 (Anders Hals). 9 ind. ringmerket Halshaugen, Hals 26.4 2014 (Anders Hals). 12 ind. ringmerket Halshaugen, Hals 27.4 2014 (Anders Hals). 8 ind. Hals 5.5 2014 (Anders Hals). De fleste observasjoner er gjort i områdene Råen, Vestfossen og Hals. Andre funn: 1 ind. Tjuvøya 29.3 2014 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Fjerdingsstadveien 171, Fjerdingsstad 2.4 2014 (Svein Tangen). 1 ad hann næringsøkende Bergsvingen 5.10 2014 (Audun Jahren, Magne Sjøblom).

Lappspurv *Calcarius lapponicus* (0-0-2-1-0) **1 obs.**

1 hann Fiskumvannet 10.5 2014 (Anders Hals).

Snøspurv *Plectrophenax nivalis* (2-8-2-2-1) **4 obs.** **08.03-24.03**

Kun 4 obs'er – alle på våren: 7 ind. Bergsvingen 8.3 2014 og 50 ind. Sørby, Bergsvingen 22.3 2014 (Steinar Stueflotten). 75 ind. Bergsvingen 24.3 2014 (Roar Sjønnegård), samt 8 ind. Hals 10.3 2014 (Anders Hals).

Gulspurv *Emberiza citrinella* (147-216-180-154-137) **122 obs.** **01.01-29.12**

Observert jevnlig gjennom hele året, hyppigst vår (mars-mai) og høst (September-oktober). 95 % av alle observasjoner er gjort i kulturlandskapet mellom Darbu og Hokksund. Typisk 1-5 ind., sjelden mer enn 10 ind. Store antall i vinterhalvåret: 20 ind. Eiker Mølle, Hokksund 22.2 2014 (Steinar Stueflotten). 15 ind. Bergsvingen 1.3 2014 (Steinar Stueflotten). 25 ind. Fiskum, Darbu 1.3 2014 (Steinar Stueflotten). 20 ind. Råen, Fiskumvannet 3.10 2014 (Steinar Stueflotten). 40 ind. Hals 18.11 2014 (Anders Hals). 20 ind. Hals 7.12 2014 (Anders Hals).

Sivspurv *Emberiza schoeniclus* (54-114-82-83-89) **104 obs.** **25.03-24.10**

Observert jevnlig i perioden ultimo mars – medio oktober. 95 % av observasjonene er gjort ved Fiskumvannet, øvrige observasjoner er gjort på Hals (4) og i Bergsvingen (1). Første observasjon på vårtrekket: 2 ind. Råen, Fiskumvannet 25.3 2014 (Eirik Kristoffersen) og 1 hann Fiskumvannet 25.3 2014 (Melvin Åsum). Vanligst i april-mai, typisk 1-10 ind., sjelden mer enn 10 ind. sammen, maks. 20 ind. næringsøkende Rud, Fiskumvannet 4.5 2014 (Steinar Stueflotten, Eli Gates, John Apeland). Flere par hekker ved Fiskumvannet. Om høsten (september-oktober), typisk 1-5 ind. Siste observasjon: 4 ind. Fiskumvannet 24.10 2014 (Jon Ludvig Hals).

Sivspurven er en karakterart ved Fiskumvannet. Her en hann fotografert ved tårnet 10.05.2014. Foto: A. Hals.

Følgende har bidratt (96 personer alfabetisk etter fornavn):

Anders Bjordal, Asbjørn Børset, Arild Gauteplass, Andreas Günther, Anders Hals, Anders Hangård, Asgeir Helgestad, Anne Kolstad, Anita Kristiansen, Aleksander Landsverk, Annhild Lorentzen, Agnar Målsnes, Anne Sørensen, Arne Nævra, Anne Stine Zakariassen, Arvid Sørby, Børre Eirik Helgerud, Bent Ellingsen, Bård Engelstad, Benjamin Grimsby, Bjørn Harald Larsen, Bård Kyrkjedelen, Bjørn Olav Tveit, Bjørn Tore Bollerud, Bjørn Vidar Nyhus, Claus Bech, Carsten Lome, Christoffer Mikalsen, Cato Smørgrav, Daniel A. Skjauff, Dagfinn Kolberg, Erik Bangjord, Erik Brenna, Erlend Barskrind, Erlen Landsverk, Erik Fossum, Eirik Kristoffersen, Egil Mikalsen, Edvin Thesen, Egil Ween, Frank Borgen, Finn Gregersen, Frank H. Hansen, Frank T. Brandbu, Fred William Christoffersen, Geir Børge Tangen, Gjermund Christiansen, Greger Engstrøm, Gustav Ersdal, Geir Fossum, Gard Karlsnes, Gunn Mjelde, Geir Sverre Grimsby, Gorm Syversen, Herman Didriksen, Håkon Fredrik Borgen, Håkon Gregersen, Håvar Hveding, Hans Jørgen Nilsen, Harald K. Andersen, Hege Kvarstein Gauteplass, Heiko Liebel, Hilmar Røthing, Ingunn Bollerud, Inge Stensrud, Inger T. Steen, Jostein Bærø Engdal, Johs. Edvardsen, Jens Erik Nygård, Jan Gylder, Jørn Helge Magnussen, Jørn Jensen, Jan Landsverk, Jonas Langbråten, Jon Ludvig Hals, Jon Lofthus Aarsand, Jostein Myromslien, Jon Martin Mjelde, Jostein Myromslien, Jostein Myre, Jan-Erik Nyhus, Jan Syvertsen, Jon Trygve Bollerud, Jens Tøndel Fossum, Jon Trygve Johnsen, Jorunn Villand, Jon Åge Ruud, Knut Arne Kolberg, Kristin Bjartnes, Kjell Brenden, Kenneth Didriksen, Kristin Dahle Larsen, Katrine Figenschou, Kjetil Johannessen, Knut Luell, Kari Kristiansen, Kendt Myrmo, Leif Bjørn Lunde, Lucie Gotaas, Lars Jørgen Røstad, Lennart Wam Hansson, Mona Bakke, Morten Günther, Morten Helberg, Morten Jagdum, Marte Lilleeng, Michelle Jasmin Lundström, Merethe Myromslien, Mari-Sofie Borgen, Magne Sjøblom, Marius Von Glahn, Merete Wiken Dees, Michael Wam Hansson, Nils Bjørn Vistad, Neri H. Thorsen, Ola Betten, Ole Bye, Olav Hovlandsvåg, Ole Martin Sæterhaug, Ola Nordsteien, Olav Såtvedt, Ole Temtemoen, Per Furuset, Per Kristian Eide, Per Kristian Slagsvold, Petter Nessjøen, Per-Otto Suther, Per Siristuen, Pål Usterud Rønningen, Per Willy Bøe, Peder Øen, Per Øystein Klunderud, Roger Andreassen, Raymond Birkelund, Rolf E. Andersen, Ragnhild Engdal, Rolf Jørn Fjærbu, Reidun Marie Nygård, Rita Rustand, Roar Sjønnegård, Rune Solvang, Runar Ugland, Rune Zakariassen, Stein Arne Jensen, Svein Almedal, Sigrun Bjerve, Stian Landsverk, Svein M. Søgner, Simon Rix, Sondre Sønndrål Slettemoen, Steinar Stueflotten, Tonny Andersen, Terje Bakken, Thorbjørn Hals, Torbjørn Horsberg Kornstad, Torgeir B. Lande, Tor Egil Høgås, Tor Erik Jelstad, Tom Engstrøm, Tor Fjesme, Terje Fossan, Terje Gimnes, Torhild Graversgaard, Tore Gunnarsen, Thorstein Holtskog, Trond Korsgård, Tom Schandy, Tore S. Eriksrød, Tommy Solberg, Torill Stubberud, Tormod Vaaland Burkey, Universitetet for miljø- og biovitenskap, Vetle Løvli, Vemund Aasgaard Rønningen, William Solberg, Øystein Folden, Øystein Haarklau Johansen, Øyvind Nyvold Larsen, Øystein Sand, Åse Klunderud.

... og her er noen av dem. Fra en tårndag ved Fiskumvannet 19.08.2014. Foto: Anne Sørensen.

Eiker Ringmerkingsgruppe (ERG) pr. 31.12.2014

Av Anders Hals

ART	Perioden 1983- 2013	VEST- SIDA		ØVRE EIKER		UTENOM Ø. EIKER		Sum 2014	Perioden 1983- 2014
		Pulli	Ad.	Pulli	Ad.	Pulli	Ad.		
Stokkand	23						1	1	24
Fiskemåke	42					4		4	46
Spurveugle	8		1					1	9
Vendehals	151	6	5					11	162
Flaggspett	147		9					9	156
Trepiplerke	119		4					4	123
Linerle	275		4					4	279
Gjerdsmett	82		2					2	84
Jernspurv	486		34					34	520
Rødstrupe	1 958		95					95	2 053
Blåstrupe	18		1					1	19
Rødstjert	77		3					3	80
Svarttrost	826		14					14	840
Gråtrost	994	1	26					27	1 021
Måltrost	396		15					15	414
Rødvingetrost	446		3					3	449
Myrsanger	6		1					1	7
Gulsanger	8		2					2	10
Munk	1 081		82					82	1 161
Hagesanger	629		23					23	652
Møller	52		6					6	58
Tornsanger	114		9					9	123
Gransanger	310		27					27	337
Løvsanger	2 116		120					120	2 236
Fuglekonge	86		2					2	88
Gråfluesnapper	202		8					8	210
Svarthvit fl.snp.	5 834	116	6	13				135	5 969
Løvmeis	92		1					1	93
Granmeis	307		7					7	314
Toppmeis	38		1					1	39
Svartmeis	602	18	5					23	625
Blåmeis	6 720	106	98	32				236	6 956
Kjøttmeis	10 291	173	181	21				375	10 666
Spettmeis	227		17	5				22	249
Trekryper	85		2					2	87
Tornskate	65		1					1	66
Nøtteskrike	129		3					3	132
Skjære	211		5					5	216
Stær	1 306	4	7					11	1 317
Pilfink	854	5	55					60	904
Bokfink	4 182		319					319	4 501
Bjørkefink	2 458		438					438	2 896
Grønnfink	13 106		344					344	13 450
Stillits	107		28					28	135
Grønnsisik	4 968		137					137	5 105
Tornirisk	14		5					5	19
Brunsisik	212		1					1	213
Rosenfink	20		3					3	23
Dompap	2 389		43					43	2 432
Kjernebiter	237		105					105	342

ART	Perioden 1983- 2013	VEST- SIDA		ØVRE EIKER		UTENOM Ø. EIKER		Sum 2014	Perioden 1983- 2014
		Pulli	Ad.	Pulli	Ad.	Pulli	Ad.		
Gulspurv	1 108		21					21	1 129
Sivspurv	208		3					3	211
Andre									2 494
120 arter	68 868								
Sum 2014 (52 arter)		429	2332	71		4	1	2837	71 705

Rosenfink X1K ringmerket på Hals - ett av tre individer ringmerket der i aug. 2014. Foto: A. Hals.

Plukk fra gjenfunns- og kontrollfronten.

Gjenfunn (innrapportert i 2014):

Knoppsvane merket ved Vestfossen **30.12.2008** og kontrollert ved Drøbak **20.09.2013**.

Rødstrupe merket som 2K+ på Hals **05.07.2009** og tatt av katt ved Bielefeld-Schildesche i Tyskland **10.11.2013** (utenlandssfunn og relativt høy alder).

Blåmeis merket som 2K+ på Konnerud **23.09.2012** og kontrollert ved Strömstad i Sverige **17.02.2014** (ett av kun to utenlandsfunn av blåmeis).

Spettmeis merket som reirunge på Krekling **02.06.2014** funnet død i Bevergrenda, Kongsberg **25.10.2014** (eneste gjenfunn av spettmeis utenom merkestedet).

Bokfink merket som M1K på Hals **19.09.2009** og funnet død ved Meppener Kuhweide, Tyskland **14.02.2014** (relativt høy alder).

Gulspurv merket som F1K på Hals **03.10.2014** og kontrollert på Revtangen, Rogaland **05.11.2014** (fjerde gjenfunn av arten og det andre på Revtangen).

Kontroller (innrapportert i 2014):

Knoppsvane merket som M4K+ ved Moss **14.01.2003**. Kontrollert ved Hokksund **07.01.2012** (høy alder).

Grågås (tre ind.) merket i Østensjøvannet, Oslo i **2008** og **-09** gjenfunnet ved Steinberg i **2013** og **-14**.

Gråmåke merket som reirunge **21.06.2014** ved Kandalaksja innerst i den vestlige utløperen av Kvitesejøen sør for Murmansk på Kolahalvøya, Russland, og funnet død på Mile søppelfyllingplass **25.10.2014** (ett av uvanlig mange gjenfunn av gråmåker merket østover i Europa i hele Sør-Skandinavia høsten 2014).

Kattugle merket som reirunge i Lier **06.06.2009** og funnet død på Snarum, Modum **05.03.2012**.

Gråtrost merket som F2K+ ved Antwerpen i Belgia **12.10.2007** og kontrollert på Hals **18.04.2009**.

Kjernebiter merket som M2K+ på Hals **25.04.2004** og kontrollert samme sted **17.04.2010** (høy alder).

Én av kun to blåstruper sett i Ø. Eiker i 2014. Denne ble ringmerket på Hals **23.08.14**. Foto: A. Hals.

---- oOo----

Dykkender i Buskerud

Steinar Stueflotten, Damenga 19, 3032 Drammen, e-post: sstuef@broadpark.no

Dykkender betegner en gruppe ender som dykker etter føde. For Buskerud omfatter dette følgende 11 arter: rødhodeand, taffeland, toppand, bergand, ærfugl, havelle, svartand, sjøorre, bøffeland, kvinand og stivhaleand. Fiskender er omtalt i en egen rapport. Bare toppand og kvinand er vanlige arter i fylket. I tillegg er ærfugl en vanlig art langs kysten av Hurumlandet. De øvrige er fåtallige eller sjeldne arter. Fjellendene bergand, havelle, svartand og sjøorre, samt ærfugl, er alle rødlistearter. Rødhodeand, bøffeland og stivhaleand er kun observert en eneste gang i Buskerud. Denne beskrivelsen summerer opp den kunnskapen som LRSK for tiden har om disse artenes forekomst i fylket.

Rødhodeand *Netta rufina*

Rødhodeand er en sjelden gjest i Norge med bare 21 godkjente funn per 2014. Arten hekker spredt i Sentral-Europa og Sør-Europa og videre østover i sentrale deler av Asia. De fleste observasjoner i Norge blir gjort om våren fra ultimo april til medio mai.

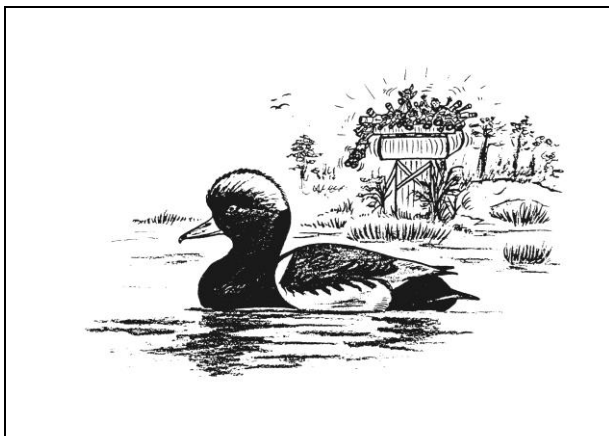
Forekomst i Buskerud

Status: Meget sjelden gjest.

Godkjent funn (NSKF):

- 1 adult hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 13-25.5.1996 (B.T. Bollerud, T.Bakken, J.L.Hals, P.K.Slagsvold, K.Johannessen, m.fl.).

Rødhodeanda ble oppdaget om kvelden 13.5.1996 i forbindelse med et styremøte i NOF Øvre Eiker lokallag. Dette førte til et storinnrykk av fugleinteresserte personer fra nær og fjern de neste dagene. Fuglen ble sett daglig utenfor Måsnesmyra fram til 25.5.1996. Rødhodeanda er en vanlig parkfugl på kontinentet, men fugler som observeres på trekket i Norge, ansees normalt som spontane. Denne fuglen hadde en fjærdrakt uten spor av fangenskapstilværelse og den var ikke ringmerket. Dette var i sin tid det fjerde funnet av rødhodeand på Østlandet.

Tegning av Roger Holmen som viser rødhodeanda med mange begeistrede fuglekikkere i tårnet bak.

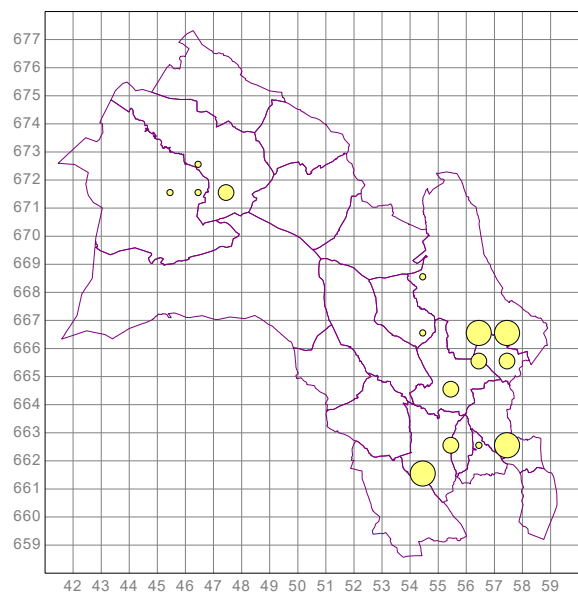
Taffeland *Aythya ferina*

Taffelanda har en østlig utbredelse i Europa med tyngdepunkt i Øst-Europa og Russland og hekker kun spredt i Vest-Europa. I Norge observeres arten hyppigst på trekket vår og høst. Fåtallig vintergjest i sørnorske kyststrøk, og fåtallig til sjelden hekkefugl knyttet til vegetasjonsrike innsjøer.

Taffeland hann Mælingen, Ringerike 1.4.2013.
Foto: Michael Wam Hansson

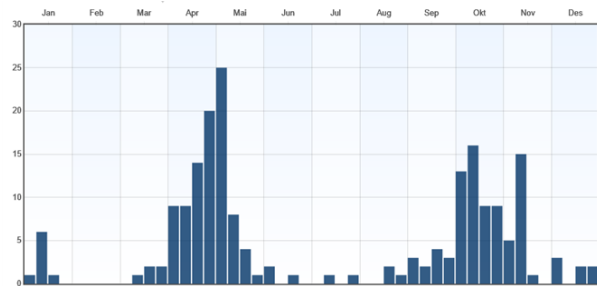
Taffeland

Oppdatert utbredelseskart for taffeland. Små prikker: 1-2 observasjoner, mellomstore: 3-9 og store prikker: ≥ 10 observasjoner.

Forekomst i Buskerud

Status: Regelmessig, men fåtallig på trekket vår og høst, kun sjelden sommer- og vintergjest i fylket. Typisk 3-6 registrerte observasjoner per år. De fleste funn er gjort i Nordre Tyrifjorden (Hole og Ringerike) og Fiskumvannet (Øvre Eiker), også mange funn på Linnestranda (Lier) selv om arten primært er knyttet til ferskvann.

Fordelingen av antall observasjoner av taffelanda gjennom året i Buskerud.

Første kjente funn i Buskerud (2 ind.) stammer fra Krøderen i 1829 (Haftorn 1971). Etter det ble ikke arten sett igjen før en hann dukket opp i Stryken ved Hokksund noen dager i mai 1969 (sist sett 12.5.1969) (Gundersen & Nævra 1973). Mer regelmessig opptreden fra midt på 1970-tallet, årlig fra 1990.

Vårtrekk: Taffelanda ankommer normalt Buskerud medio april. Gjennomsnittlig ankomstdato: 16.4 ± 16 dager (30 år), tidligst 1 hann Steinsvika (Hole) 11.3.1989 (K.Myrmo), Normalt bare 1-2 ind., maks 5 hanner Fiskumvannet 4.5.1996 (J.L.Hals, L.T. Poppe) og 5 ind. Linnestranda 13.4.2008 (J.E. Nygård, B.Ellingsen).

Høsttrekk: Taffelanda observeres fåtallig, men regelmessig på høsttrekket fra september til medio november, hyppigst på Fiskumvannet og i Steinsfjorden. Sjelden mer enn 4-5 ind. sammen, maks. 16 ind. Fiskumvannet 19.11.1978 (M. Sjøblom mfl.) og 8 ind. samme sted 12.11.1983 (A.Hals) og 8.10.1995 (S.Stueflotten).

Vinter: De fleste vinterfunn er gjort i Nordre Tyrifjorden på 1990-tallet. Kun ett vinterfunn er gjort etter år 2000: 1 hann Fiskumvannet 1.12.2012 (E.Kristoffersen).

Sommer: Kun et fåtall sommerfunn er kjent fra perioden juni til medio august:

- 1 par Fiskumvannet, Øvre Eiker 30.7.1994 (L.Palmstrøm).
- 1 M Nordfjorden, Ringerike 17.8.2003 (K.Myrmo).
- 1 M Steinsvika, Hole 4.6.2006 (S.Stueflotten).
- 1 M Steinsvika, Hole 1.6.2007 (K.Myrmo).
- 1 M Ustedalen, Hol 21.6.2010 (B.Sloan).
- 1 M Vik, Hole 15.7.2012 (J.E.Nygård).
- 1 M Vatsfjorden, Ål 29.5-4.6.2013 (A.Clarke mfl)
- 1 M Strandafjorden, Ål 10-18.6.2013 (A.Gauteplass mfl.).

Toppand *Aythya fuligula*

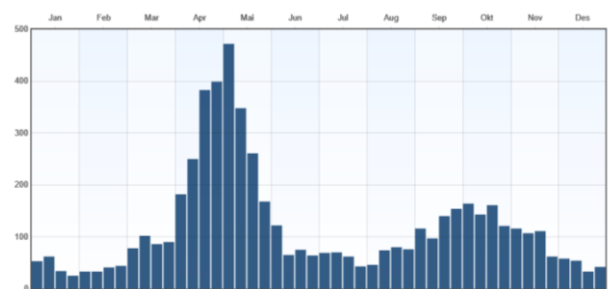
Toppanda er en av våre vanligste dykkender. Arten hadde tidligere sin hovedutbredelse i Nord-Norge, med kun få hekkefunn i Sør-Norge (Haftorn 1971). Haftorn angir f.eks. ingen funn fra Buskerud. Etter 1970 har arten ekspandert kraftig i Sør-Norge, både langs kysten og ikke minst i indre fjellstrøk på Østlandet og i Trøndelag (Gjershaug mfl. 1994). Arten er knyttet til grunne innsjøer siden de henter det meste av føden fra bunnen ved å dykke.

Toppand hann Holsfjorden, Hol 11.5.2013.
Foto: Hege Kvarstein Gauteplass.

Forekomst i Buskerud

Status: Fåtallig og spredt hekkefugl i indre fjellstrøk, og i noen tjern og småvann i nedre deler av fylket. Vanlig og til dels tallrik art på enkelte trekklokaliteter i vassdrag og innsjøer både i nedre og øvre deler av fylket vår og høst. Regelmessig overvintrende i Tyrifjorden, Fiskumvannet inklusiv Vestfosselva, i Drammenselva mellom Hokksund og Drammen, samt på noen lokaliteter langs Drammensfjorden, så lenge lokalitetene er isfrie.

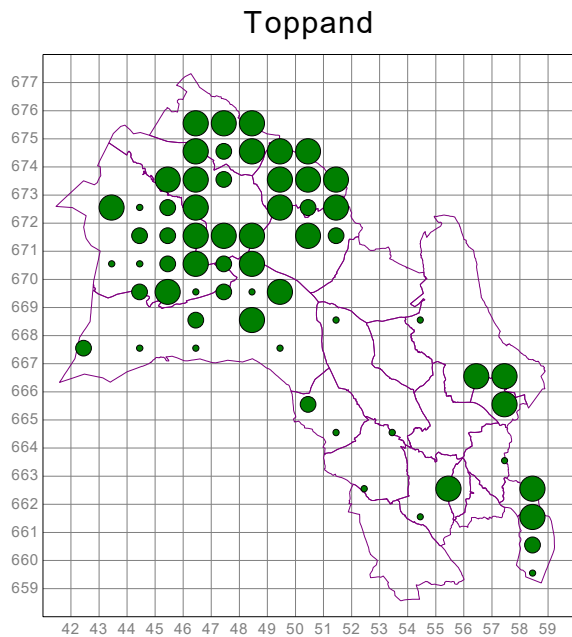
Fordelingen av antall observasjoner av toppand gjennom året i Buskerud.

Vi kjenner bare til en håndfull observasjoner av toppand i Buskerud før 1970. Første registrerte funn er fra Kongsberg 18.1.1937 (P.Auerdahl). Arten ble mer vanlig å se på 1970-tallet da spesielt på vårtrekket. Men vanlig ble ikke toppanda før arten fikk en kraftig ekspansjon utover på 1990-tallet.

Bestand: Fåtallig og spredt hekkefugl i enkelte middels rike og grunne fjellvann i indre fjellstrøk, samt en heller sjelden hekkefugl i noen få tjern og småvann i nedre deler av fylket. Ofte flere par på samme lokalitet. Anslått hekkebestand i Buskerud

er 100-300 par. Bestanden synes å være stabil. Størst endring etter at Atlas-prosjektet ble avsluttet i 1989, er at toppanda har etablert seg som hekkefugl i Nordre Tyrifjorden fra midten av 1990-tallet.

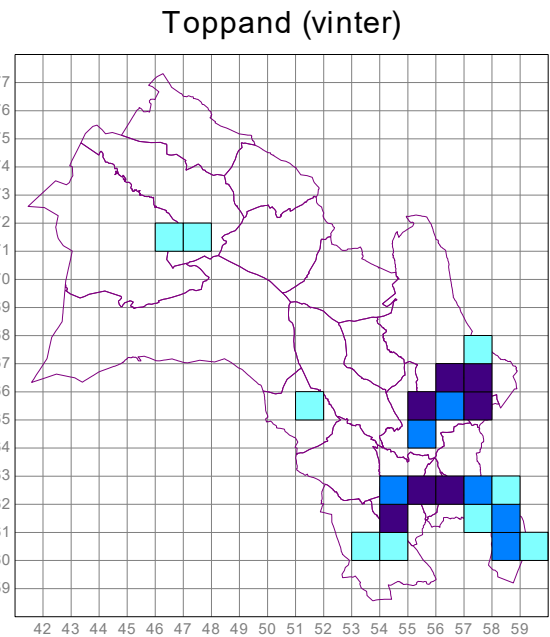
sjelden >50 ind., maks. 130 ind. 2.10.1994 (ukjent), og Linnestranda med jevnlig opptil 20-40 ind., men sjelden >70 ind., maks. 120 ind. 8.10.2006 (S.Stueflotten, B.Ellingsen, M.Wiken Dees).

Oppdatert hekkeutbredelse for toppand med koder som i Atlas-prosjektet.

Vårtrekk: Hovedtrekket om våren starter i begynnelsen av april og har en trekktopp i månedsskiftet april-mai. Siden mange toppender overvintrer i fylket, er det vanskelig å fastslå nøyaktig ankomstdato. Arten opptrer ofte tallrikt på vårtrekket. Flokker på 10-20 ind. er vanlig, og på gode lokaliteter er ansamlinger på >50 ind. ikke et uvanlig syn i månedsskiftet april/mai. Beste trekklokalitet i Buskerud er trolig Strandafjorden i Ål. Her kan det i begynnelsen av mai samle seg over 100 toppender som venter på at isen skal gå av vannene inne i fjellet. Maks. 210 ind. 4.5.2008 (T.Breiehagen), 206 ind. 9.5.2003 (E.Chapman), 200 ind. 11.5.2001 (T.Breiehagen), 195 ind. 9.5.2010 (P.Furusest) og 170 ind. 8.5.2013 (S.Rix). Maks. antall på noen andre lokaliteter: 400 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.5.2006 (J.T.Bollerud, J.L.Hals), en spesiell trekkdag, men sjelden >100 ind. her, 113 ind. Linnestranda, Lier 2.5.2006 (J.E.Nygård, R.E.Andersen), men sjelden >40 ind. her, 98 ind. Veslefjorden, Hol 16.5.2012 (B.Sloan), 72 ind. Vatsfjorden, Ål 14.5.2015 (A.Gauteplass), 69 ind. Bergsjø, Modum 5.4.2009 (J.L.Hals), 52 ind. Steinsvika, Hole 3.5.2015 (V.Bunes), 50 ind. Synneren, Ringerike 30.4.1995 (O.M.Osaland).

Høsttrekk: Toppanda opptrer også tallrikt på flere lokaliteter i nedre deler av Buskerud i september-november, flere steder i flokker på 20-40 ind. Gode lokaliteter på høsten finner vi i Steinsfjorden, Hole med jevnlig opptil 20-40 ind., men sjelden >100 ind., maks. 270 ind. 26.9.1999 (V.Bunes) og 110 ind. 21.10.2001 (S.Stueflotten), også maks. 75 ind. i Nordfjorden, Ringerike 14.11.1999 (V.Bunes), men sjelden >10 ind. her. En annen god lokalitet er Fiskumvannet med jevnlig opptil 20-30 ind., men

Oppdatert vinterutbredelse for toppand. Lyseblå ruter: 1-5 ind., mellomblå: 6-34 ind. og mørkeblå: ≥35 ind.

Vinter: Toppanda overvintrer i vann og vassdrag i nedre deler av Buskerud så lenge disse er isfrie. Når isen legger seg, flytter de til isfrie partier lenger nede i vassdraget, ut i fjordstrøka eller de fortsetter trekket videre sørover i Europa. Antallet overvintrende toppender avtar derfor normalt utover etter vinteren. I perioden 1990-2010 ble det gjennomført årlige vinterfugltellinger medio januar i nedre deler av Drammensvassdraget (Begna, Randselva, Storelva, Tyrifjorden, Drammenselva og Vestfosselva). De første 15 årene lå vinterbestanden her på typisk 30-100 ind. Den økte til 200-300 ind. i 2005-2009. Etter den kalde vinteren 2009/2010 ble antall individer halvert til 80 ind. (Larsen mfl. 2008 og 2011). Gode overvintringslokaliteter finner vi i Steinsfjorden, spesielt i Vikbukta, med jevnlig opptil 20-30 ind. i milde vintrer, maks. 75 ind. 1.1.2014 (V.Bunes mfl.) og 60 ind. 27.12.2006 (B.O.Tveit); Bergsjø, Modum med jevnlig opptil 10-25 ind., maks. 78 ind. 13.1.2012 (B.H.Larsen); Fiskumvannet inklusiv Vestfosselva med jevnlig 10-20 ind. i isfrie perioder, maks. 40 ind. 5.12.2001 (ukjent); Drammenselva mellom Hokksund og Mjøndalen med jevnlig 10-20 ind., maks. 60 ind. v/Mjøndalen 16.2.2014 (A.Hals), 55 ind. v/Steinberg 28-29.12.2009 (J.T. Fossum) og 50 ind. ved Krokstadelva 14.1.2012 (S.Stueflotten); Drammenselva i Drammen med jevnlig 10-20 ind., maks. 46 ind. Bragernesløpet 14.12.2014 (S.Stueflotten); og Linnestranda med jevnlig opptil 10-15 ind., men sjelden >30 ind. her, maks. 85 ind. 3.12.2006 (J.E.Nygård og S.Stueflotten). Kun to vinterfunn er kjent fra øvre deler av fylket: 1 ind. Strandafjorden, Ål vinteren 1996/1997 (ukjent) og 1 ind. Holsfjorden, Hol 19.12.2010 (A.Gauteplass).

Bergand *Aythya marila*

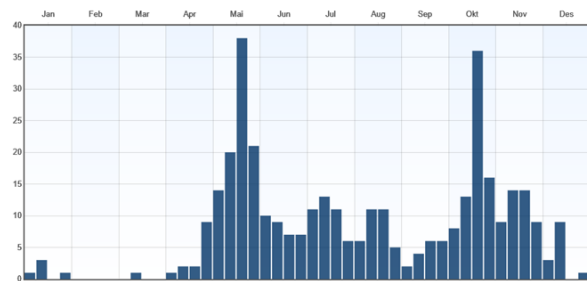
Berganda har en nordlig cirkumpolar utbredelse. I Norge hekker arten ved fjellvann i høyereliggende fjellskog og videre opp i vierregionen. Den norske bestanden er nedgradert fra 1000-1500 par i 1990 til 148-309 par (Shimmings og Øien 2015) med flest par i Troms og Finnmark. Berganda er rødlisteart i kategorien sårbar VU pga. liten bestand i nedgang.

Bergand par Verket, Hurum 21.5.2013.
Foto: E.Gates

Forekomst i Buskerud

Status: Spredt og fåtallig hekkefugl ved fjellvann i øvre deler av Buskerud. Fåtallig, men regelmessig på trekket vår og høst, sjelden vintergjest i fylket.

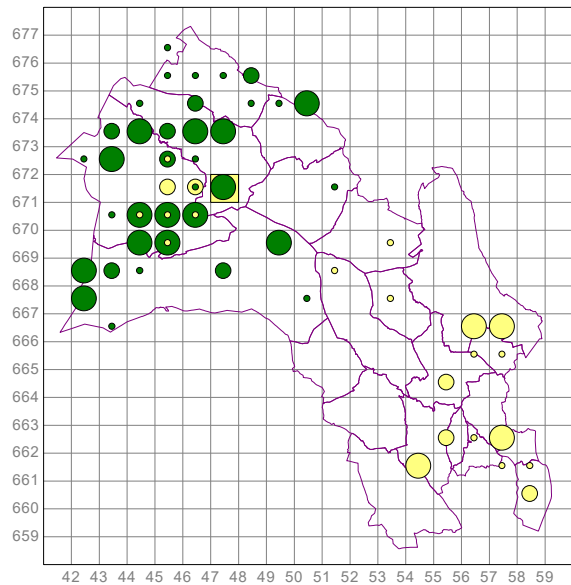

Fordelingen av antall observasjoner av bergand gjennom året i Buskerud.

Bestand: Fåtallig og spredt hekkefugl ved noen fjellvann i indre fjellstrøk. Anslått hekkebestand i Buskerud er på 10-30 par. Flere nye hekkefunn i seinere år er lagt til i utbredelseskartet nedenfor.

Vårtrekk: Hovedtrekket om våren starter i slutten av april med en trekktopp i siste halvdel av mai. Gjennomsnittlig ankomstdato: 1.5 ± 16 dager (30 år), tidligst 1 hann Verket (Hurum) 14.3.2014 (E.Gates mfl.), som var en svært tidlig vår. Arten opptrer normalt bare fåtallig, 1-3 ind., på vårtrekket, sjelden >5 ind., maks. 120 ind. Ossjøen, Hole 24.5.1990 (L.E.Furuseth), 16 ind. Nordfjorden, Ringerike 16.5.1976 (Ringerike Feltstasjon, Averøya) og 13 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 24.5.1982 (J.T. Bollerud mfl.). Etter 1990 er det ikke observert flokker på >10 ind. på vårtrekket, maks. 4M+3F Fiskumvannet 19.5.2003 (J.T. Bollerud, T.Bakken). De beste trekklokalitene i Buskerud med flest observasjoner er: Fiskumvannet, Strandafjorden og Linnestranda.

Bergand

Utbredelseskart for bergand. Mørkegrønne prikker: oppdatert hekkeutbredelse med koder som i Atlas-prosjektet. Gule prikker: trekkobservasjoner vår og høst (små prikker: 1-2 observasjoner, mellomstore: 3-9 og store prikker: ≥ 10 observasjoner).

Høsttrekk: Berganda opptrer regelmessig, men fåtallig på høsttrekket i nedre deler av Buskerud. Allerede i siste halvdel av august kan de første bergendene dukke opp på ulike våtmarkslokaliteter i lavlandet. Hovedtrekket derimot, som går ut mot kysten av Sør-Norge i september-november, har en trekktopp medio oktober. Normalt sees bare 1-5 ind., sjelden >10 ind., maks. 25 ind. Fiskumvannet 22.10.1982 (T.Schandy, M.Winness mfl.) og 21 ind. Fiskumvannet 19.11.2003 (B.H. Larsen). I nordfylket blir arten sjelden observert seinere enn medio oktober, seinest: 1 hunn Ustedalsfjorden, Hol 2.11.1975 (T.Breihagen). I sørfylket derimot, kan den holde seg helt til isen legger seg på vannene, men sjelden seinere enn til medio desember.

Vinter: Berganda er sjelden å se i Buskerud om vinteren. Kun følgende funn er kjent etter midten av desember:

- 1 hunnf. Nordfjorden, Ringerike 29.12.2013 (K.Myrmo).
- 1 hunnf. Strandafjorden, Ål 5.1-24.2.2013 (P.Furuseth, A.Gauteplass mfl.)
- 1 hann Bergsjø, Modum 11-12.1.2013 (E.Kristoffersen).
- 5 hunnf. Nordfjorden, Ringerike 8.1.2006 (K.Myrmo).
- 1 hunnf. Drammenselva, Gulskogen, Drammen 27.1.2006 (B.H.Larsen).
- 1 2K hann Vikersund, Modum 12.1.1998 (B.H.Larsen).
- 2 ind. Natveit, Modum 16.1.1993 (ukjent).

Ærfugl *Somateria mollissima*

Ærfuglen hekker langs hele norskekysten fra Østfold i sør til Finnmark i nord. Den er en sosial fugl som ofte hekker i store kolonier. Dette sammen med den verdifulle edderdunen har gjort at arten har hatt en spesiell plass i norsk kystkultur ved etablering og drift av dunvær. Den norske hekkebestanden er nylig vurdert til 87.000 par (Shimmings & Øien 2015). Ærfuglen er rødlisteart i kategorien nær truet NT.

Ærfugl par, Tofte 22.4.2010. Foto: E.Gates

Forekomst i Buskerud

Status: Vanlig hekkefugl langs kysten av Hurumlandet. Stasjonær fugl hele året, men mest tallrik om våren i mars-april. Sjelden gjest på ferskvanns-lokaliteter i innlandet vår og forsommer.

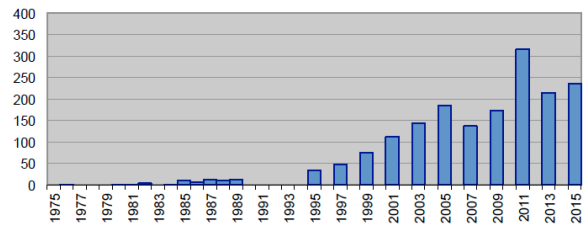
Bestand: Vanlig hekkefugl på holmer og skjær langs kysten av Hurumlandet. Anslått hekkebestand er 150-250 par i Vestfjorden (Buskerud) (Andersen og Bergan 2015) og 150-200 par i Breidangen (Hurum) (Andersen mfl. 2011), totalt 300-450 par, maks. 536 par i 2011. De største koloniene i Vestfjorden finner vi på Sundbyholmene og Høvikskjæra i Røyken og på Storskjær i Hurum. De største koloniene i Breidangen, finner vi på Tofteholmen og Ertvikskjær. Men mange par hekker også på Vealøs, Ramvikholmen og Mølen. Som vist i figurene nedenfor, økte den lokale hekkebestanden betydelig på 1990-tallet. Før 1985 var ærfuglen en heller sjelden fugl i Buskerud. Ifølge Haftorn (1971) hekket det minst 10 par på Tofteholmen allerede på 1960-tallet (ref. G.Lid 1968). Ellers er det rapportert om hekking (2-3 par) på Ertvikskjær i 1980/1981. Første rapporterte hekkefunn i Vestfjorden var et reir med 7 egg på Storskjær 5.7.1975 (H.C.Waaler), og den ble funnet hekkende på Sundbyholmene og Høvikskjæra i 1981/1982 (Syvertsen og Breiehagen 1984).

Arten har i seinere år også hekket fåtallig i ytre deler av Drammensfjorden, der 1 kull ble sett ved Holmsbu i juni 2014 (O.Rygh) og hekking ble påvist på Saltskjær sør for Verket i 2011 (1 par, ref. T.Andersen) og i 2015 (3 rugende hunner i mai, ref. S.Stueflotten).

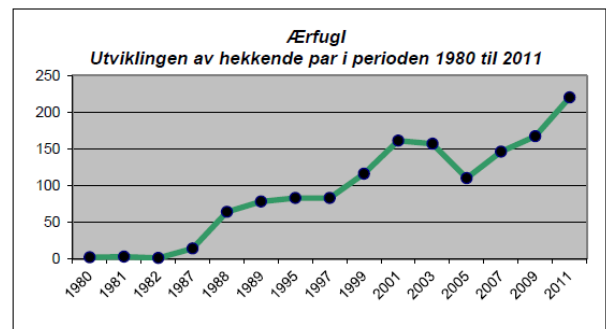
Mens ærfuglbestanden i hele Indre Oslofjord har økt, har den ellers i Norge gått ned med 15-30 % de siste 15 årene (Shimmings & Øien 2015). En

mulig årsak kan være opprettelsen av en rekke nye sjøfuglreservater i Oslofjords-området i 1978 og 1980, samt bedret næringstilgang (blåskjell) som følge av en renere fjord.

Ærfugl (Æf) *Somateria mollissima*

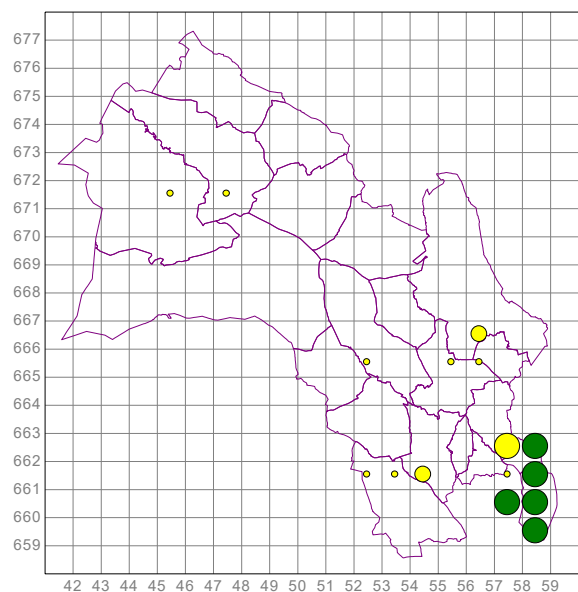

Utvikling i antall hekkende par ærfugl i Vestfjorden (Bu) 1980-2015 (ref. Andersen og Bergan 2015).

Utvikling i antall hekkende par ærfugl i Breidangen (Hurum) 1980-2011 (ref. Andersen mfl. 2011). Antall par i 2013: 175 og 2015: 211 (pers.med. T.Andersen).

Ærfugl

Oppdatert utbredelseskart for ærfugl. Grønne prikker med hekketkoder som i Atlas-prosjektet. Gule prikker viser øvrige observasjoner (små prikker 1-2 funn, mellomstore 3-9 funn og store prikker ≥ 10 funn).

Arten er sjelden å se i indre deler av Drammensfjorden, men den er sett minst fem ganger utenfor Linnestranda (Lier):

- 1F 14.5.1994 (L.T.Poppe)
- 1 ind. 2.10.1997 (J.E.Nygård)
- 19 ind. (4M+15F) 5.5.2013 (J.E.Nygård mfl.)
- 1F 29.5.2014 (J-E.Nyhuus)
- 3 ind. 6.4.2015 (T.Wexhal Andersen).

Ferskvannsobservasjoner er også sjeldne. Kun følgende er kjent:

- 17 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 19.5.1978 (H.Kvam).
- 4M+2F Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.5.1979 (A.Hals)
- 1M Strandafjorden, Ål 28.4-4.6.1993 (P.Furuseth)
- 1M Kongsberg sentrum, Kongsberg 9.5-12.6.1993 (M.Bekken, O.Såtvedt mfl.)
- 1M Fiskumvannet, Øvre Eiker 24.4-4.5.1994 (J.L.Hals, M.Sjøblom)
- 6M+5F Nordfjorden, Ringerike 27.4.1997 (V.Ree)
- 1M+4F Nordfjorden, Ringerike 8.5.1997 (K.Myrmo)
- 1M Veslefjorden, Hol 10.6.1999 (B.Sloan).
- 2 par Gomnes, Hole 9.4.2002 (V.Bunes, K.Myrmo)
- 7 ind. Nordfjorden Ø, Hole 16.5.2003 (V.Ree)
- 1M Grytelva, Sigdal 17.5.2003 (Ø.Engen)
- 1M Jarentangen, Modum 26.4.2005 (A.Olsen)
- 1M Utøya, Hole 14.6.2013 (K.Myrmo)
- 1M Helgevannet, Kongsberg 23.5.2015 (M.Hunn)

Merk at alle disse observasjonene er gjort i perioden medio april til medio juni. I tillegg skal en finsk ærfugl ha blitt gjenfunnet i Tunhovdfjorden, Nore og Uvdal i oktober (år ukjent) (Haftorn 1971).

Trekk: Ærfuglen er en overveiende stasjonær fugl, men en stor del av den lokale bestanden trekker ut av Oslofjorden til overvintringsområder lenger ute på kysten eller helt over til danske farvann. Når ærfuglene vender tilbake til hekkeplassene i mars-april, kan de sees i betydelige flokker på opptil 200-300 ind. i Oslofjorden, men sjelden >500 ind, maks. 1500 ind. Tofteholmen 31.3.2007 (K.Johannessen), 1200 ind. Haraldstangen 11-12.4.2009 (T.Bøhler), 1150 ind. Haraldstangen 27.3.2010 (T.Bøhler), 1000 ind. Vealøs 11.3.2012 (S.Stueflotten), 1200 ind. Sagene 26.3.2013 (E.Kristoffersen). Om høsten er det sjelden å se flokker på >100 ind., maks. 250 ind. Østnestangen 11.10.2008 (J.E.Nygård, R.E.Andersen), >250 ind. Sagene, Tofte 26.10.2008 (E.Gates, S.Stueflotten) og 260 ind. Drøbaksundet (Bu) 18.8.2010 (E.Kristoffersen); alle lokaliteter i Hurum.

Vinter: Om vinteren er det vanlig å se flokker på 10-30 ind. i fjordstrøka rundt Hurumlandet, men sjelden >50 ind. Maks. 160 ind. Filtvet 10.12.2001 (P.Tangen), 75 ind. Sagene 24.2.2013 (E.Gates, J.Apeland), opptil 300 ind. Drøbaksundet (Bu) i januar 2014 (18.1.2014) (J.Bærø Engdal mfl.) og 76 ind. Verket 26.2.2014 (E.Gates).

Havella *Clangula hyemalis*

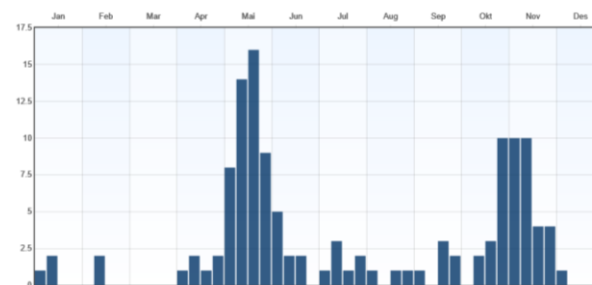
Havella har en nordlig cirkumpolar og arktisk utbredelse. I Norge har arten sin hovedutbredelse i Nord-Norge, og den hekker kun sparsomt i sentrale fjellstrøk av Sør-Norge sør til Hardangervidda. I vinterhalvåret er havella en utpreget havfugl som overvintrer i til dels store flokker langs norskekysten, men arten er heller fåtallig å se i Oslofjorden. Havella er rødlisteart i kategorien nær truet NT. Den ble valgt til årets fugl av NOF i 2015.

Havella hann Vatsfjorden, Ål 21.5.2014.
Foto: A.W.Clarke

Forekomst i Buskerud

Status: Fåtallig, spredt og heller sjelden hekkefugl i høyfjellet i de indre delene av fylket. Arten sees hyppigst på trekket vår og høst, og er heller sjelden å se om vinteren.

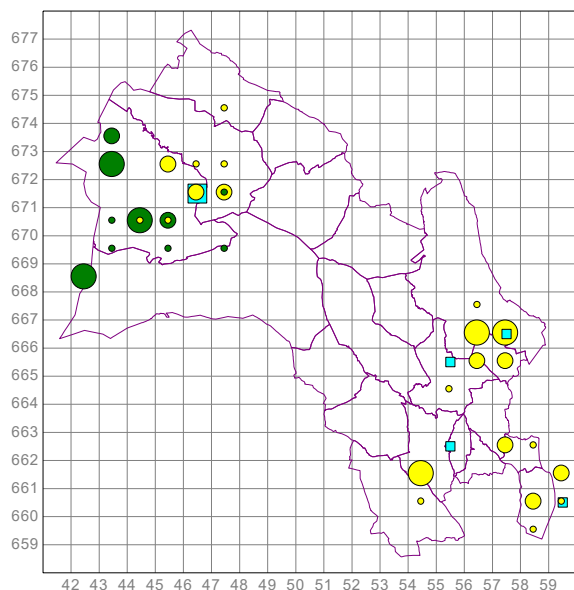

Fordelingen av antall observasjoner av havella gjennom året i Buskerud.

Bestand: Sjelden og kun spredt hekkefugl ved små fjellvann og dammer i høyfjellet. Anslått hekkebestand i Buskerud er på bare 2-10 par. Atlaskartet nedenfor er oppdatert med flere hekkefunn og nye observasjoner i hekketiden i passende biotoper.

Vårtrekk: Havella trekker om våren i april-mai tilbake fra overvintringsområdene ved kysten og opp til hekkeområdene i fjellet. Arten blir da bl.a. jevnlig sett rastende i lavereliggende vann i øvre deler av fylket mens de venter på at isen skal gå av vannene inne i fjellet. Hovedtrekket går i mai. Gjennomsnittlig ankomstdato: 3.5 ± 12 dager (19 år), tidligst 1 ind. Linnestranda (Lier) 2.4.2010 (J.E.Nygård). Ankommer nordfylket i gjennomsnitt 1 uke seinere enn til sørfylket, i gjennomsnitt 10.5 ± 10 dager (9 år).

Havelle

Utbredelseskart for havelle. Mørkegrønne prikker: oppdatert hekkeutbredelse med koder som i Atlasprosjektet. Gule prikker trekkobservasjoner vår og høst og lyseblå prikker vinterobservasjoner (små prikker: 1-2 observasjoner, mellomstore: 3-9 og store prikker: ≥10 observasjoner).

Fåtallig på vårtrekket, normalt bare 1-2 ind., gjerne i par, sjelden >5 ind. sammen, maks. 7 ind. Nordfjorden Ø, Hole 11.5.2004 (J.Tøndel Fossum) og 6 ind. Frognøya V, Hole 21.5.2014 (V.Bunes, J.Bærø Engdal). Flest observasjoner på vårtrekket er gjort i Nordfjorden (Ringerike) og Strandafjorden (Ål).

Høsttrekk: Havelle opptrer regelmessig, men kun fåtallig også på høsttrekket i september-november. Hovedtrekket går i månedsskiftet okt/nov, og arten kan da sees rastende både i øvre og nedre deler av fylket. Seineste observasjon i gjennomsnitt: 8.11 ± 16 dager (19 år), seinest 1 hunn Holsfjorden, Hol 16.11-5.12.2013 (A.Gauteplass mfl.). Normalt bare 1-2 ind., sjelden >4 ind. sammen, maks. 7 hanner Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.11.2000 (A.Olsen) og til sammen 7 ind. på flere lokaliteter i Steinsfjorden, Hole 10.11.1998 (K.Myrmo). Flest observasjoner på høsttrekket er gjort på Fiskumvannet (Øvre Eiker) og i Steinsfjorden (Hole).

Vinter: Sjelden vintergjest i Buskerud som kun er blitt observert et fåtall ganger, hyppigst i ferskvann:

- 1 hunnf. Fjellstangen, Tyrifjorden, Modum 15.1.1995 (ifm. vinterfugltelling).
- 2 hann Drammenselva v/Krokstadelva, Nedre Eiker 9.1.2001 (J.L.Hals, L.T.Poppe).
- 4 hann +1 1K Eltorstrand, Hurum 9.2.2002 (S.Stueflotten).
- 1 1K Steinsvika, Hole 4.12.2011 (K.Myrmo).
- 1 hunn Holsfjorden, Hol 7.1-18.5.2013
- 1 hunnf. Holsfjorden, Hol 16.11-5.12.2013 (A.Gauteplass, P.Furuset mfl.).
- 1 hunn Holsfjorden, Hol 7-11.1.2014 (A.Gauteplass, P.Furuset mfl.), trolig den samme som før jul.

Svartand *Melanitta nigra*

Svartanda har en nordlig utbredelse og hekker i Fennoskandia og østover gjennom Russland og Sibir, samt spredt på De britiske øyer og Island. I Sør-Norge hekker arten i sentrale fjellstrøk helt sør til indre deler av Rogaland og Agder-fylkene. Den norske hekkebestanden er anslått til 635-1255 par (Shimmings & Øien 2015). Arten overvintrer langs Norskekysten og i kystnære strøk videre sørover i Europa. Arten er relativt vanlig i Oslofjorden om vinteren. Svartanda er rødlisteart i kategorien nær truet NT.

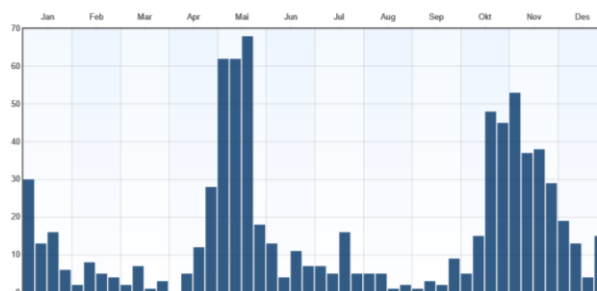

Svartender ved Storskjær, Hurum 2.12.2011.

Foto: E.Gates

Forekomst i Buskerud

Status: Fåtallig hekkefugl i indre fjellstrøk. Arten observeres hyppigst i lavlandet på trekket vår og høst. Regelmessig overvintrende langs kysten av Hurumlandet.

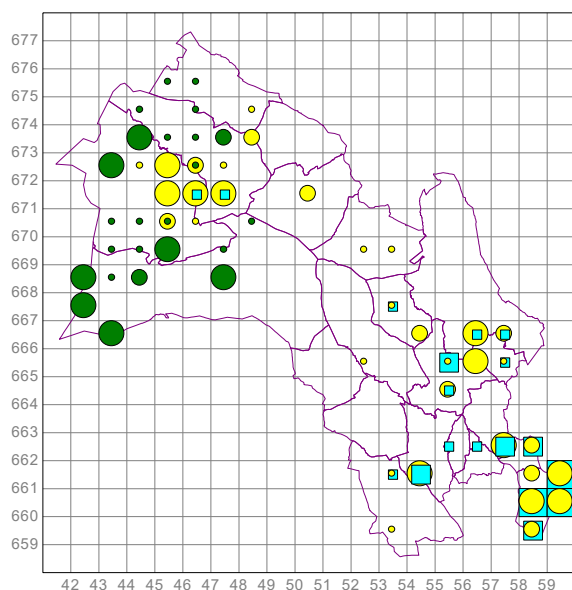

Fordelingen av antall observasjoner av svartand gjennom året i Buskerud.

Bestand: Fåtallig og spredt hekkefugl ved fjellvann både over og under tregrensa, men vanligst i fjellbjørkebeltet. Reiret plasseres ofte i vier- eller einerkratt nær ferskvann. Anslått hekkebestand i Buskerud er 10-30 par. Hannen forlater hekkeområdet tidlig og trekker da sammen med andre hanner tilbake til kysten.

Vårtrekk: Svartanda trekker i april-mai tilbake fra overvintringsområdene ved kysten og opp til hekkeområdene i fjellet. Arten blir da jevnlig sett rastende i lavereliggende vann i øvre deler av fylket som i Strandafjorden (Ål), Holsfjorden (Hol) og Hovsfjorden (Hol), mens de venter på at isen skal gå av vannene inne i fjellet.

Svartand

Utbredelseskart for svartand. Mørkegrønne prikker: oppdatert hekkeutbredelse med koder som i Atlasprosjektet. Gule prikker trekkobservasjoner vår og høst og lyseblå prikker vinterobservasjoner (små prikker: 1-2 observasjoner, mellomstore: 3-9 og store prikker: ≥ 10 observasjoner).

I sørfylket er flest vårtrekk-observasjoner gjort på Fiskumvannet (Øvre Eiker) og Nordfjorden (Ringerike). Hovedtrekket går i mai. Gjennomsnittlig ankomstdato: 26.4 ± 15 dager (32 år). Observasjoner i ferskvann i månedsskiftet mars/april antas å være fugler på tidlig vårtrekk, tidligst 1 hunn Nordfjorden (Ringerike) 31.3.2000 (V.Bunes). Observasjoner på kysten i mars antas å være overvintrende fugler. Arten ankommer rasteplassene i øvre deler av fylket i gjennomsnitt en uke seinere enn i sørfylket (4.5 ± 13 dager (18 år)). Normalt fåtallig, typisk 1-5 ind., sjelden >15 ind. sammen, maks. 150 ind. Tyrifjorden Ø (Hole) 11.5.2004 (J.Tøndel Fossum), 70 ind. Frognøya V, Tyrifjorden (Hole) 9.5.2014 (K.Myrmo) og 51 ind. Linnestranda (Lier) 20.4.2006 (R.E.Andersen).

Et par atypiske sommerobservasjoner i Kongsberg: 1 hunn Ravalsjøen 7.6.2006 (K.A.Dokka) og 1 ind. Nybrufossen i Kongsberg 6.7.2007 (C.Bech) antas også å være fugler på trekk (seint vårtrekk/tidlig returtrekk).

Høsttrekk: Svartanda sees regelmessig på høsttrekket i sørfylket fra medio september til primo desember, mer sporadisk og fåtallig i øvre deler av fylket. De fleste observasjoner på høsttrekket er gjort på Fiskumvannet (Øvre Eiker), Nordfjorden (Ringerike) og i Oslofjorden utenfor Hurum. Normalt fåtallig, typisk 1-10 ind., sjelden >20 ind. sammen, maks. 350 ind. sør for Storsand (Hurum) 17.11.2001 + 66 ind. utenfor Tofte (Hurum) samme dag (G.S.Andersen), 150 ind. Fiskumvannet 27.10.2000 (T.Bakken), 70 ind. Fiskumvannet 23.10.2012 (M.Sjøblom) og 65 ind. Fiskumvannet 4.11.1994 (T.Bakken, L.Palmstrøm). Maks. antall på høsttrekket i nordfylket er 22 hunnf. Hovsfjorden

(Hol) 11.11.2012 (P.Furuseth, A.Gauteplass mfl.), ellers bare sporadisk 1-7 ind.

Vinter: Regelmessig om vinteren langs kysten av Hurumlandet, mer sporadisk inne i Drammensfjorden og på ferskvannslokalteter i innlandet. Her sees normalt bare 1-3 ind., maks. 6 hunnf. Drammenselva ved Steinberg (Nedre Eiker) 14.12.2013 (S.Stueflotten). Mer hyppig og tallrik langs kysten av Hurumlandet og inn til Verket i Drammensfjorden. Gode lokaliteter fins bl.a. på strekninga Teigen-Eltornstranda (Hurum). Flokker på 5-15 hunnfargede ind. (hunner og ungfugler) er ikke et uvanlig syn langs kysten om vinteren, men sjelden >25 ind., maks. 50 ind. utenfor Slemmestad (Røyken) 19.2.2003 (G.Acklam, S.Dale mfl.).

Sjørorre *Melanitta fusca*

Sjørorren har en nordlig cirkumpolar utbredelse og hekker fra Fennoskandia i vest gjennom nordlige deler av Russland til Sibir i øst. Arten hekker i Norge ved vann i høyreliggende fjellstrøk fra Finnmark i nord til Telemark i sør. Den norske bestanden er anslått til 400-650 par (Shimmings & Øien 2015). Sjørorren overvintrer langs kystene i NV-Europa. Sjørorren er rødlisteart i kategorien sårbar VU.

Sjørorre hann Holsfjorden, Hol 25.5.2008.

Foto: Per Furuseth

Forekomst i Buskerud

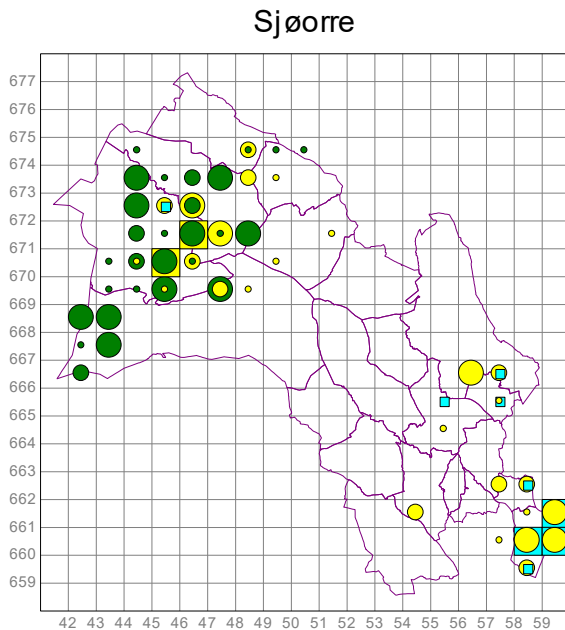
Status: Fåtallig og spredt hekkefugl i indre fjellstrøk. Arten observeres hyppigst på vårtrekket i lavlandet. Også regelmessig på høsttrekket og som overvintrende langs kysten av Hurumlandet.

Fordelingen av antall observasjoner av sjørorre gjennom året i Buskerud.

Bestand: Fåtallig og spredt hekkefugl på lignende steder som dens nære slektning svartanda. Den trives best ved fjellvann i høyreliggende fjellskog. Reiret plasseres oftest i vier-, einerkratt eller i lyng. Anslått hekkebestand i Buskerud er 10-30 par.

Vårtrekk: Sjørørren trekker i april-mai tilbake fra overvintringsområdene ved kysten og opp til hekkeområdene i fjellet. Arten blir da jevnlig sett rastende i lavereliggende vann i øvre deler av fylket som i Strandafjorden (Ål), Vatsfjorden (Ål) og Holsfjorden (Hol), mens de venter på at isen skal gå av vannene inne i fjellet.

Utbredelseskart for sjørørre. Mørkegrønne prikker: oppdatert hekkeutbredelse med koder som i Atlasprosjektet. Gule prikker trekkobservasjoner vår og høst og lyseblå prikker vinterobservasjoner (små prikker: 1-2 observasjoner, mellomstore: 3-9 og store prikker: ≥ 10 observasjoner).

Sjørørren er mindre vanlig å se på rasteplasser i sørfylket om våren enn svartanda. Her er flest observasjoner gjort i Nordre Tyrifjorden (Hole og Ringerike). Hovedtrekket går i mai. Gjennomsnittlig ankomstdato: 4.5 ± 13 dager (23 år). Arten ankommer rasteplassene i nordfylket noen dager seinere enn i sørfylket (gjennomsnittlig 9.5 ± 12 dager (19 år)). Normalt fåtallig, typisk 1-10 ind., sjelden >20 ind., maks. 140 ind. (flokk med både sjørørre og svartand) Ossjøen, Hol 24.5.1990 (L.E. Furusest), 34 ind. Haraldstangen, Hurum 26.4.2008 (T.Bøhler), 32 ind Strandafjorden nedre, Ål 21.5.2010 (T.Breiehagen) og 30 ind. Strandafjorden nedre, Ål 25.5.1996 (T.Breiehagen).

Høsttrekk: Sjørørren sees, som svartanda, regelmessig på høsttrekket i sørfylket fra ultimo september til primo desember, mer sporadisk og fåtallig i øvre deler av fylket. Arten er sjeldnere å se på ferskvannslokaliteter i innlandet enn svartanda. De fleste observasjoner på høsttrekket er derfor gjort langs kysten rundt Hurumlandet med gode lokaliteter på strekninga Drøbaksundet-Tofte, samt i Vollebukta ved Verket. I innlandet er flest

observasjoner gjort i Nordre Tyrifjorden. Normalt fåtallig, typisk 1-5 ind., sjelden >10 ind., maks. 12 ind. Verket, Hurum 4.11.2003 (E.Gates) og 30.10.2014 (E.Gates).

Vinter: Regelmessig om vinteren langs kysten av Hurumlandet med gode lokaliteter i Drøbaksundet, ved Filtvet og Verket, sjelden på ferskvannslokaliteter i innlandet. Fåtallig, typisk 1-5 ind., sjelden >10 ind., maks. 27 ind. Storskjær, Drøbaksundet 15.2.2011 (K.Bøhn) og 24 ind. samme sted 19.2.2011 (L.Wam Hansson mfl.). Innlandsfunn:

- 1 hunnf. Lerskallen, Drolsum, Modum 2.12.1997 (B.H.Larsen)
- 1 hunnf. Steinsvika, Hole 9.12.1997 (B.H.Larsen)
- 1 hunnf. Hovsfjorden, Hol 3.12.2007 (P.Furusest)
- 4 ind. Holsfjorden, Hol 3-10.12.2007 (P.Furusest)
- 1 hunnf. Kroksund, Hole 14.12.2011 (R.Zakariassen)
- 1 hunnf. Åsa, Ringerike 1.12.2012 (K.Myrmo)
- 2 hunnf. Nakkerud, Ringerike 11.1.2013 (K.Myrmo)

Bøffelend *Bucephala albeola*

Bøffelanda stammer opprinnelig fra Nord-Amerika, men arten er blitt vanlig å holde i fangenskap i Europa, og et økende antall observasjoner i seinere år antas å stamme fra fugler (prydender) som har rømt fra slikt fangenskap. Det første funnet av bøffelend i Norge ble gjort i Klåstadkilen, Larvik 10.4.2009.

Forekomst i Buskerud

Status: Meget sjelden gjest.

Godkjent funn (NSKF):

- 1 ad hann Linnestranda, Lier 5.4.2010 (*Rolf E. Andersen, Jens Erik Nygård, Bent Ellingsen).

Observasjonen er godkjent av NSKF som et funn i kategori D, dvs. funn av arter hvor det er vanskelig eller umulig å bedømme om fuglen er en rømling eller har nådd landet ved egen hjelp fra naturlige utbredelsesområder. Det ene kan være like sannsynlig som det andre.

Bøffelend hann, Linnestranda, Lier 5.4.2010. Foto: R.E. Andersen

Kvinand *Bucephala clangula*

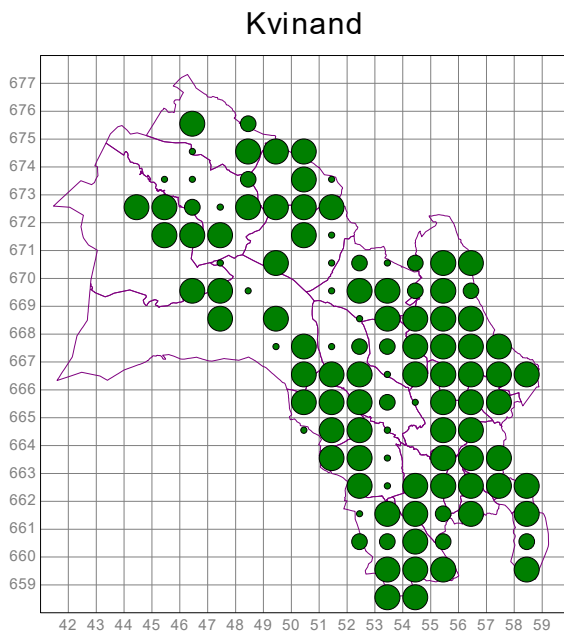
Kvinanda har en nordlig cirkumpolar utbredelse og hekker i Europa fra Norge i vest gjennom hele Fennoskandia, Russland og videre østover i Sibir. Vanlig hekkefugl i Norge, men arten mangler i store deler av Vestlandet. Kvinanda hekker i barskogs-områder med vann og vassdrag. Mange kvinender overvintrer i åpne vann og vassdrag og langs kysten i Sør-Norge, andre drar lenger sørover i Europa.

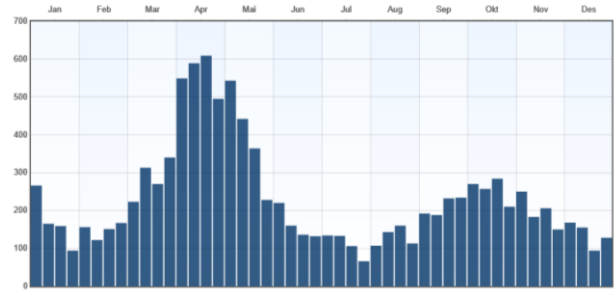
Kvinand par Linnesstranda, Lier 9.4.2009.
Foto: Jens Erik Nygård

Forekomst i Buskerud

Status: Kvinanda er vår vanligste og mest tallrike dykkand. Vanlig hekkefugl i store deler av fylket, observeres hyppigst og mest tallrikt om våren i april. Arten overvintrer i åpne vann og vassdrag i lavlandet og langs kysten av Hurumlandet.

Oppdatert hekkeutbredelse for kvinand med koder som i Atlas-prosjektet.

Fordelingen av antall observasjoner av kvinand gjennom året i Buskerud.

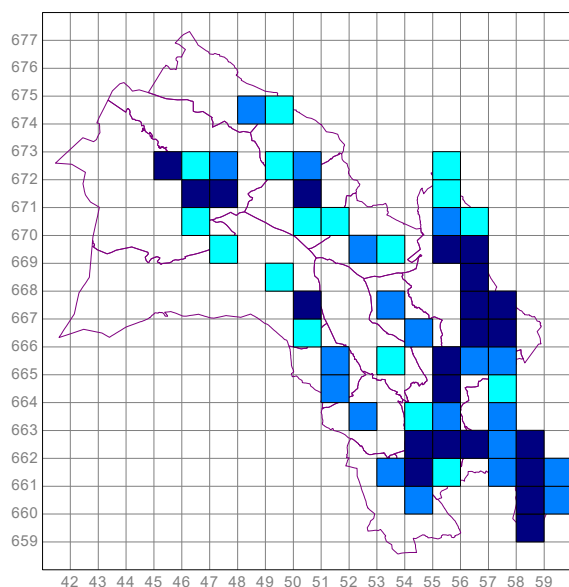
Bestand: Vanlig, men noe spredt hekkefugl nær vann i barskog over det meste av fylket. Arten er en huleruger som gjerne benytter svartspetthull og oppsatte holker som reirplass. Anslått hekkebestand i Buskerud er på 500-1000 par. Bestanden synes å være stabil.

Vårtrekk: Kvinanda trekker inn mot hekkeområdene så snart isen går av vannene i mars-april. Flere steder kan det på egnede lokaliteter samle seg flokker som driver kurtisespill og pardannelse. Flokker på opptil 50-100 ind. er ikke uvanlig. De største ansamlingene om våren er registrert ved Verket (Hurum), Fiskumvannet (Øvre Eiker), Nordfjorden (Ringerike) og i Strandafjorden (Ål). I Vollebukta ved Verket kan det enkelte år fra slutten av februar og ut mars samle seg flokker på flere hundre individer, maks. 700 ind. 22.3.2009 (S.Stueflotten); maks. antall Fiskumvannet: 150 ind. 21.4.1998 (J.L.Hals); maks. antall Nordfjorden: 160 ind. 17.4.2002 (V.Bunes) og maks. antall Strandafjorden: 150 ind. 18.4.2011 (P.Furuseth).

Hannen forlater hunnen i løpet av rugeperioden, og kan i perioden medio mai til medio juni samle seg i flokker der de myter til eklipsdrakt. Spesielt i Strandafjorden (Ål) kan det på kveldstid nesten årlig samle seg flokker på opptil 100-250 ind. dominert av hanner, maks. 320 ind. 20.6.2013 (J.K.Ness).

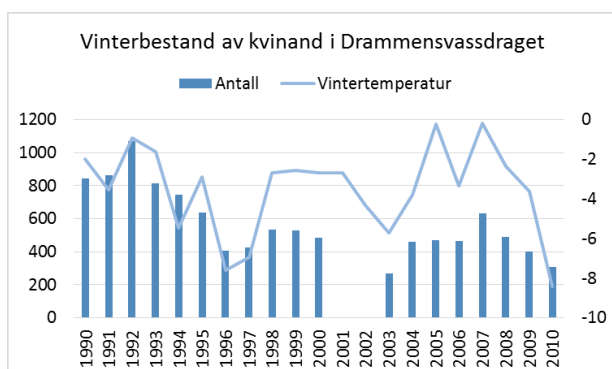
Høsttrekk: Høsttrekket begynner allerede i slutten av august og har gjerne en topp i oktober. Arten samler seg da jevnlig i store flokker på flere titalls individer i større vann og vassdrag, hvor de kan bli liggende til isen legger seg. Opptil 50-70 ind. jevnlig i Strandafjorden (Ål), maks. 100 ind. 13.10.1974 (T.Breiehagen) og 100 ind. 15.11.2011 (A.Clarke, E.M.Wallumrød); maks. 130 ind. ved Husmoen, Nesbyen (Nes) 18.10.2012 (H.Liebel); maks. 245 ind. Bergsjø, Modum 1.10.2011 og 130 ind. samme sted 16.10.2009 (E.Kristoffersen); opptil 30-50 ind. Linnesstranda (Lier). Her var arten noe mer tallrik før 1990 med maks. 100 ind. 18.11.1973 (J.E.Nygård). Sjelden mer enn 30-40 ind. Verket (Hurum) om høsten, maks. 83 ind. 3.9.2014 (E.Gates).

Kvinand (vinter)

Oppdatert vinterutbredelse for kvinand. Lyseblå ruter: 1-5 ind., mellomblå: 6-34 ind. og mørkeblå: ≥ 35 ind.

Vinter: Vanlig overvintrende i stabilt isfrie vann og vassdrag, stedvis tallrik i flokker på noen titalls individer på lokaliteter med god næringstilgang, men sjelden >50 ind. I perioden 1990-2010 ble det, med unntak av 2001-2002, gjennomført årlige vinterfugltellinger medio januar i nedre deler av Drammensvassdraget (Begna, Randselva, Stor-elva, Tyrifjorden, Drammenselva og Vestfosselva) (Larsen mfl. 2008 og 2011). Disse tellingene har vist en stabil vinterbestand på typisk 400-500 ind. i årene etter 1995, se grafen nedenfor. I perioden 1990-1995 lå gjennomsnittet på 828 ind. med en topp i 1992 på 1069 ind. I svært kalde vintrer som den i 2010, kan antallet reduseres til rundt 300 ind. Det er påvist en signifikant sammenheng mellom antall overvintrende kvinender og gjennomsnittlig vintertemperatur i området ($p < 0,01$).

Antall overvintrende kvinender i nedre deler av Drammensvassdraget medio januar 1990-2010 (ref. Larsen mfl. 2008 og 2010) sammenlignet med gjennomsnittlig månedsmiddeltemperatur ($^{\circ}\text{C}$) for desember og januar samme vinter for DNMI's målestasjoner i Drammen og Kongsberg.

I tillegg overvintrer det trolig 50-150 ind. i Hallingdalsvassdraget, flest i Strandafjorden (Ål) og i Hallingdalselva ved Nesbyen (Nes). Arten synes å

være relativt fåtallig i Numedalslågen og det overvintrer neppe mer enn 50 ind. her. I Drammensfjorden overvintrer typisk 20-100 ind, de fleste i Vollebukta ved Verket, Hurum. Her kan det enkelte år i februar samle seg opptil 150-350 ind. (350 ind. 22.2.2013 (E.Gates, J.Apeland)), også 200 ind. 11.2.2010 (E.Gates) som var en kald vinter med mye is i Drammensvassdraget. I normale vintrer neppe mer enn 20-50 ind. rundt Hurumlandet ellers, maks. 54 ind. Sætrepollen 17.2.2014 (J.Bærø Engdal). Total vinterbestand i Buskerud ligger trolig på 500-900 ind. typisk.

Kvinender ved Vikersund 22.11.2015.

Foto: J.E.Nygård

Stivhaleand *Oxyura jamaicensis*

Stivhaleanda hører hjemme i Nord-Amerika. Den ble introdusert til Storbritannia, hvor rømte fugler begynte å hekke i det fri i 1960. Bestanden økte til 50-60 par med i alt 300-350 individer i 1975, 2400 individer på slutten av 1980-tallet og til ca. 3500 individer i 1993 (ref. Artsdatabanken). Det foreligger 56 godkjente funn fra Norge fram til 2014 (ref. NSKF). Det har vært en fallende trend i antall funn i Norge, noe som trolig skyldes at det ble startet desimering av den frittlevende bestanden i Storbritannia i 2003. Stivhaleanda hybridiserer med den europeiske hvithodeanda som er en truet art. Etter press fra spanske myndigheter, tok Storbritannia konsekvensen av dette og startet desimering av den frittlevende bestanden. Siden september 2005 er over 6200 stivhaleender skutt på 110 lokaliteter i Storbritannia. Bestanden var i september 2009 sunket til 300-400 voksne fugler pluss årets avkom (ref. Artsdatabanken). I 2014 var det bare ca. 40 ind. igjen i England (The Guardian). Stivhaleanda er en uønsket art som er svartelistet i kategorien potensielt høy risiko PH.

Forekomst i Buskerud

Status: Meget sjelden gjest.

Godkjent funn (NSKF):

- 3 ad hann + 1 1K+ hunn Mølen, Hurum 30.10.1988 (T.Svorkmo-Lundberg, F.O.Jensen).

Dette er det eneste kjente funnet av arten i Buskerud (Breiehagen 1992, Bentz og Clarke 1990).

Referanser

- Andersen, G.S. og Bergan, M. 2015. Hekkende sjøfugl i Buskerud 2015 – Drøbaksund og Vestfjorden. Rapport NOF avd. Oslo og Akershus. 13 s.
- Andersen, T., Tollefsen, E.T. og Bergø, H. 2011. Sjøfuglregistreringer langs kysten av Buskerud 2009. Buskskvetten 27. 14 s. (<http://nofbuskerud.net/buskskvetten.htm>)
- Bentz, P-G. og Clarke, A.W. 1990. Sjeldne fugler i Norge i 1988. Vår Fuglefauna 13(2): s. 131-143.
- Breiehagen, T. 1992. Avifaunistisk rapport fra Buskerud 1983-1990. Vår Fuglefauna 15(4): s. 227-232.
- Cramp, S. (Ed) 1980, Handbook of the Birds of Europe the Middle East and North Africa, Volume I. Oxford University Press.
- Gjershaug, J.O., Thingstad, P-G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.) 1994. Norsk fugleatlas. NOF, Klæbu, 552 s.
- Haftorn, S. 1971. Norges Fugler. Universitetsforlaget. 862 s.
- Gundersen, W.H. & Nævra, A. 1973. Nyere fugleobservasjoner fra Nedre Buskerud. Fauna 26(4): s. 269-274.
- Larsen, B.H., Myrmo, K. & Ree, V. 2008. Overvåking av overvintrende vannfugl i nedre del av Drammensvassdraget i Buskerud: Oppsummering etter overvåkingsperiodene 1990-2000 og 2003-2007. Buskskvetten 24. 20 s. (<http://nofbuskerud.net/buskskvetten.htm>)
- Larsen, B.H., Myrmo, K. & Ree, V. 2011. Vannfugltelling i nedre deler av Drammensvassdraget i Buskerud 15. januar 2010. Buskskvetten 27. 13 s. (<http://nofbuskerud.net/buskskvetten.htm>)
- Shimmings, P. & Øien, I.J. 2015. Bestandsestimater for norske hekkefugler. NOF-rapport 2015-2. 268 s.
- Stueflotten, S. 2009. Fiskender i Buskerud. Buskskvetten 25. 5 s. (<http://nofbuskerud.net/buskskvetten.htm>)
- Svorkmo-Lundberg, T., Bakken, V., Helberg, M., Mork, K., Røer, J.E. & Sæbø, S. (red.) 2006. Norsk VinterfuglAtlas. NOF, Trondheim, 496 s.
- Syvertsen, Ø. og Breiehagen, T. 1984. LRSK - rapport 1976-1982. Buskskvetten 8: s. 26-43.

**Organ for Norsk Ornitologisk Forening
Avdeling Buskerud**